

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 13:57:07)

Kolege poslanice i poslanici, počinjemo rad.

Primjenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno je da postoji kvorum potreban za početak sjednice jer je prisutna većina ukupnog broja poslanika.

Otvaram sjednicu Trećeg (vanrednog) zasijedanja u 2025. godini Skupštine Crne Gore.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu na sjednicu vanrednog zasijedanja saglasno Poslovniku Skupštine, a na zahtjev Vlade Crne Gore. Zahtjevom za vanredno zasijedanje određen je dan održavanja i dnevni red sjednice. Prelazimo na izjašnjavanje o određenom dnevnom redu.

Stavljam na glasanje dnevni red. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasao je 41 poslanik, svih 41 za. Objavljujem da je usvojen dnevni red iz saziva.

Prva tačka dnevnog reda o kojoj ćemo danas raspravljati i o kojoj ćemo se izjasniti je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupanju Instrumentu između Evropske unije koju predstavlja Komisija i Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore o posebnim aranžmanima za sprovođenje podrške Unije Crnoj Gori u okviru Instrumenta za reforme i rast. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Maida Gorčević, ministarka evropskih poslova i Bojan Vujović, generalni direktor Direktorata za koordinaciju finansijske podrške. Sjednici prisustvuje i Biljana Papović, državna sekretarka Ministarstva. Izvjestioci odbora su Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora i Admir Adrović, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Pozdravljam gospodina Radunovića, ministra za prostorno planiranje, i njegovu saradnicu.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite, gospođo Gorčević.

MAIDA GORČEVIĆ (21.02.25 13:59:19)

Zahvaljujem.

Uvaženi predsjedniče Skupštine, potpredsjednici Skupštine i potpredsjednice, uvažene poslanice i poslanici, dragi građani i građanke Crne Gore,

Izuzetna mi je čast i zadovoljstvo ...

... što danas nakon godinu dana već pregovora sa Evropskom komisijom vezano za instrument plan rasta možemo govoriti o potpisivanju, odnosno o usvajanju Zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupanju instrumenta između Evropske unije koju predstavlja Evropska komisija i Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore. Ono što zaista u prethodnih godinu dana rada ove Vlade mi smo imali konstantnu komunikaciju sa Evropskom komisijom i oko usvajanja reformske agende, ali konstantnu komunikaciju oko svih uvodnih reformi koje ćemo u narednom periodu od 2024-2027.godine koje smo se obavezali kao Vlada i kao Crna Gora i kao Parlament da usvojimo i da o tome izvjestimo Evropsku komisiju. U ovom dijelu ponovila bih i zahvalnost Evropskoj komisiji i Evropskoj uniji na kontinuiranoj finansijskoj i strateškoj podršci i Crnoj Gori. Upravo zahvaljujući našim partnerima iz institucija Evropske unije, ali posvećenom pristupu cjelokupne Vlade Crne Gore, danas sa ponosom stojimo i kao konstruktivan partner, a ne samo korisnik sredstava opredijeljenih od strane Evropske unije. Napredak koji smo ostvarili u različitim oblastima plana rasta, a primarno u dijelu članstva u jedinstvenoj oblasti plaćanja u eurima tzv. SEP-a regionalne trgovinskoj integraciji regionalnim inicijativama pokazuje da smo spremni za nove izazove i mogućnosti.

Danas smo upravo na pragu finalizacije i pravnog okvira koji će kroz plan rasta osigurati i ubrzani ekonomski rast i bržu kongerenciju ključnih makro ekonomskih indikatora, ka prosječnim vrijednostima u državama članicama Evropske unije. Upravo kroz potvrđivanje ovog sporazuma i njegovo stupanje na snagu omogućićemo operativno korišćenje sredstava koja su za Crnu Goru predviđena u okviru instrumenta za reforme i rast i njegovog važnog segmenta reformske agende koja je usvojena prošle godine na Vladi.

Podsjetiću da su Evropski savjet i Evropski parlament u maju 2024.godine usvojili regulativu uz ... instrumenta za reformni rast čiji sadržaj u naš pravni sistem prenosimo upravo potvrđivanjem i predmetnog sporazuma. Usvajanje ove regulative na nivou EU značilo je i novu afirmaciju politike proširenja jer je ovo prvi put da jedan ovako strukturirani plan za Zapadni balkan postane dio pravne tekovine Evropske unije što dodatno nameće odgovornost za njegovu efektivnu implementaciju.

Podsjetiću dodatno da što se tiče iznos odnosno finansijskih sredstava koje su određene kroz plan rasta on iznosi šest milijardi eura za Zapadni balkan, od čega dvije milijarde su opredijeljene za grantove, dok četiri milijarde povoljnih kredita. Za Crnu Goru je od toga obezbijeđeno 383,5 miliona eura, od čega je 110 miliona obezbijeđeno kroz grantove, dok 273,5 miliona za povoljne kredite. U junu prošle godine nakon višemjesečnog usaglašavanja sa Evropskom komisijom usvojena je reformska agenda koja broji 32 reforme, odnosno 130 koraka iz četiri ključne oblasti politika, a to su poslovno okruženje digitalizacija, energetika, ljudski kapital i vladavina prava, a sve to osmišljeno je da obezbijedi brži ekonomski razvoj i približavanje

evropskim standardima. Nakon što je i reformska agenda zvanično prihvaćena od strane Evropske komisije Ministarstvo evropskih poslova je delegirano ispred Vlade, da koordinira cjelokupnim procesom i izvještavanju oko reformskih mjera i koraka, a u narednom periodu ćemo naravno već i dostaviti spisak naših obaveza koje se odnose i na prve obebeze koje smo imali, za koje ćemo imati zaključno sa mjesecom februarom. Naša posvećenost da efikasno koristimo dostupna sredstva u okviru plana rasta je nedvosmisleno, u proteklom periodu smo već ostvarili značajne rezultate, a dalji rad u skladu sa ubrzanjem procesa pristupanja Evropskoj uniji zahtijevaće temeljnu i efikasnu koordinaciju političku podršku i angažman svih segmenata društva. Vlada i Parlament, pravosudni organi Tužilaštvo, snose najveći dio odgovornosti za pravovremenu i kvalitetnu realizaciju svih obaveza koje je Crna Gora preuzela, a u ovoj fazi procesa pristupanja sprovođenje planiranih reformi u kontekstu plana rasta nije samo stvar odlučnosti, već ključni aspekt transformacije naše ekonomije i društva.

Sredstva iz plana rasta za Zapadni balkan se lociraju kroz sedam redovnih polugodišnjih tranši podrške, pri čemu isplata svake tranše zavisi od uspješne realizacije planiranih reformi. Dodatno osma tranša koja je ujedno predviđena za prefinansiranje iznosi 7% od ukupnog iznosa sredstava i ona iznosi 26,85 miliona eura, koja se očekuje nakon usvajanja ovog sporazuma ovdje a i nakon toga ide potpisivanje ugovora o zajmu koji potpisuje Ministarstvo finansija zajedno sa Centralnom bankom i Evropskom komisijom. Ono što je posebno važno jeste sprovođenje reformske agende i bolja komunikacija između Vlade i Parlamenta, kakva je bila u prethodnih godinu dana. Podsjetiću da smo se kroz reformsku agendu obavezali na usvajanje čak 42 zakona do kraja 2027. godine, te s toga i pozivam da osim što danas će ovo otključati upravo sve one tranše i iznos novca koji je opredijeljen za Crnu Goru. O posvećenosti reformama i prilagođavanju evropskim standardima najbolje govore i dosadašnji rezultati koji se ogledaju u realizaciji značajnih koraka iz reformske agende i ako je rok za završetak implementacije prvih 14 koraka kraj februara podsjetiću da smo već odradili značajan broj koraka, ispunili značajan broj koraka te samim tim izglasali predsjednicu Vrhovnog suda, zatim uveli smo standardne operativne procedure za postupanje Tužilaštva u slučajevima seksualnog i rodno zasnovanog nasilja što je u skladu sa Istambulskom konvencijom i direktivom Evropske unije o zaštiti žrtava.

Takođe, naš registar državnih preduzeća javno je dostupan i biće redovno ažuriran čime smo i značajno povećali transparentnost u dijelu upravljanja preduzećima u državnom vlasništvu. Osim toga unaprijedili smo pravnu i infrastrukturnu osnovu u oblasti sajber bezbjednosti usvajanjem i nacionalnog plana za široko pojasnu infrastrukturu i donošenjem Zakona o informacionoj bezbjednosti koji je usklađen sa niz dva direktivom.

Takođe želim napomenuti da reformska agenda daje jasan pregled i plan našeg infrastrukturnog razvoja kroz detaljan prikaz indikativnih planiranih prioriternih projekata. U ovom dijelu smo nakon prilagođavanja planova u saradnji sa Evropskom komisijom već pripremili i tri prioriteta projekta koji dolaze iz oblasti Ministarstva energetike i koji će čiji će doprinos iz plana rasta će iznositi 14,6 miliona eura. Dodatno Ministarstvo prosvjete i nauke i inovacija pripremaju plan ulaganja u obrazovnu infrastrukturu uz podršku plana rasta u naredne tri godine. Predstojeći period svakako je ključan za nas pred nama postoji izuzetan izazov u dijelu ispunjavanja svih reformi kojima smo se obavezali kroz reformsku agendu. Prvih 11 koji moraju biti završeni do kraja juna o.g. kao i 32 koraka čije ispunjenje je planirano do kraja decembra o.g. pravovremeni rezultati ovih koraka neophodni su za održavanje našeg napretka i osiguravanja kontinuirane podrške iz plana rasta u iznosu od maksimalnih skoro 100 miliona eura.

Zato danas više nego ikad pozivam poslanike i poslanice da podrže Zakon o potvrđivanju Sporazuma o pristupanju instrumentu za plan rasta i za reforme i rast, kako bismo na ovaj način ispunili preduslove i kako bismo na ovaj način već omogućili dobijanje sredstava i ekonomsko unapređivanje Crne Gore uz podršku Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:07:07)

Hvala vam gospođo ministarko.  
Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.  
Imamo nekoliko poslanika prijavljena za diskusiju.  
Pozivam prvo gospođu Jelenku Andrić, da se obrati.  
Izvolite.

JELENKA ANDRIĆ (21.02.25 14:07:23)

Zahvaljujem predsjedniče, uvažene koleginice i kolege, uvažena ministarko i ministre sa saradnicima, poštovani građani i građanke Crne Gore.

Danas veoma važan zakon pred nama i najbolje o njemu je u uvodnom obraćanju ukazala uvažena ministarka Gorčević. Međutim, mišljenja sam da treba napraviti jednu kratku rekapitulaciju svega onoga što je 44. Vlada, a prije svega ministarka Gorčević uradila što se tiče evropskih integracija naše države. Napredak u evropskim integracijama koje je država u protekloj godini postigla dobija potvrde sa relevantnih adresa iz Evropske unije izdvojiću samo misao uvažene komesarke Kos koja je istakla da je Crna Gora danas jedna uspješna evropska priča. Ono što je 44. Vlada uz pomoć naravno parlamentarne većine uradila tiče se prvenstveno deblokade pravosuđa i napretka u poglavljima 23 i 24. Ta dva poglavlja toliko smo o njima čuli, a negdje vratili bismo se i korak unazad i kazali upravo da je ova dva poglavlja su učinila to, da Crna Gora bude zaustavljena na svom evropskom putu 2019.godine. Punih 12 godina je prethodna vlast pregovarala sa Evropskom unijom i zatvorila svega tri poglavlja. Međutim, nije s gorega pomenuti da od zatvorena tri poglavlja prethodne vlasti dva su odmah po otvaranju bila zatvorena. Dakle, nije trebalo nikakvog rada niti institucionalnog napor za njihovo zatvaranje, a 44. Vlada i parlamentarna većina su za samo jednu godinu uspjeli da zavore tri poglavlja i da četvrtog pripreme za zatvaranje i očekujemo ministarsko da će se i to vrlo brzo dovesti do kraja. Ono što je takođe važno naglasiti da sigurna sam da građani već sada sa sigurnošću znaju ...

...zašto je Evropska unija blokirala crnogorski put te čuvene 2019.godine, a to je u vezi sa ovim hapšenjima koja su se desila u prethodnom periodu u našoj državi. Ako su oni koji su trebali da budu na braniku prava i pravde u Crnoj Gori, oni koji su trebali da čuvaju bezbjednosni sektor došli pred iste te organe da odgovaraju za organizovani kriminal i za visoku korupciju onda nije ni čudo što nije bilo napretka u pregovorima sa Evropskom unijom.

Crna Gora je osim deblokade pravosudnih organa, a upravo se tiče imenovanja vrhovnog državnog tužioca, kompletiranja Sudskog savjeta, izbora nedostajućeg sudje Ustavnog suda napravila korak naprijed. To je u Evropskoj uniji jasno vidljivo i jasno su to poručili naši evropski partneri. Ono što je takođe bitno i važno za građane i građanske Crne Gore, a posebno iz razloga što veliki broj naših građana je za vrijeme Demokratske partije socijalista napustio svoja ognjišta i otišao iz ove države tražeći bolje uslove života upravo u nekim od zemalja Evropske unije je to što je Crna Gora konačno učlanjena u SEP-u. SEP-a znači bezbjedniji, brži i jednostavniji protok novca između građana i građanki Crne Gore i onih iz dijaspore.

Takođe, važno je pomenuti da je druga prilika koja je dobijena od strane evropskih partnera, čini mi se, na najbolji mogući način iskorištena radom 44. Vlade i to je ono što izdvaja, odnosno pravi jasnu distinkciju između vlada koje su prethodile i Vlade Milojka Spajića. Reformska agenda 2024. - 2027. za Crnu Goru, naravno, instrument Evropske unije obezbijediće građanima Crne Gore skoro 400 miliona eura, od toga važno je pomenuti da 110 miliona se tiče nepovratnih sredstava i to će u mnogome ubrzati naš evropski put, ali i podići ekonomski standard države Crne Gore, a samim tim i njenih građana.

Da ne bih previše dužila na ovu temu i prosto ima još diskutanata, ja sam ministarko pripremila nekoliko pitanja na koja bih voljela da dobijem odgovore u Vašem drugom obraćanju.

Interesuje me, koji je odnos obaveza koje se sprovode kroz reformsku agendu i onih koje su predviđene kroz proces pregovaranja. Da li su oni uzajamno povezani i da li se dopunjuju? Da li pozitivan trend reformske agende je uticao na našu pregovaračku poziciju?

Za kraj bih htjela da još jednom ponovim, da ono što je pred nama je jedan težak rad i da ćemo morati svi zajedno i Vlada Crne Gore i parlamentarna većina da radimo, da Crnu Goru, kako smo i obećali građanima do 2028.godine uvedemo u evropsku porodicu naroda. Jasno je svima zašto to prije nije bilo moguće, ali danas mi imamo istorijsku šansu da napravimo taj korak i sigurna sam da ćemo svi zajedno uspjeti.

Zahvaljujem predsjedniče.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:13:03)

Hvala Vam.

Sledeći prijavljeni je poslaniik gospodin Dragan Bojović.

Izvolite gospodine Bojoviću.

DRAGAN BOJOVIĆ (21.02.25 14:13:12)

Hvala uvaženi predsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministri sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Ovdje danas govorimo o jednom važnom sporazumu sa Evropskom unijom koji podrazumijeva pristup evropskim fondovima i ekonomsku podršku koja kroz povoljne kredite i kroz bespovratna sredstva iznosi negdje otprilike oko gotovo 400 miliona eura. Jedan dio tih sredstava je planiran kao podrška budžetu,

jedan dio sredstava za infrastrukturne projekte. Naravno, .. uplate će zavisi od dinamike naših reformi, a da su reforme u punom jeku pokazuje i podrška koju Crna Gora ovih dana dobija od gotovo svih važnih evropskih adresa. Svjedoci smo da je aktuelna većina za nešto malo više od godinu dana vlasti napravila takve rezultate da su se širom otvorila vrata ulasku u Evropsku uniju. To potvrđuje i ova spremnost da se omogući finansijska podrška koja je kao što sam rekao inkorporirana u okviru ovoga sporazuma. Dakle, Crna Gora konačno treba da se nađe tamo gdje zapravo i pripada, u Evropi.

Zašto smo, poštovani građani, zašto smo stagnirali toliko godina i decenija? Zašto smo zemlja koja naduže pregovara sa Evropskom unijom? Pa zato, poštovani građani, što bivši režim nisu interesovale evropske integracije, njih su isključivo interesovale klanovske integracije. Oni su, kako smo mogli vidjeti iz raznoraznih svjedočenja i iz sudskih postupaka koji su u toku, bili najprije dobro integrisani sa grandovskim i mojokovačkim klanom, a potom sa kavačkim i škaljarskim klanom, tako se u jednom trenutku nije znalo gdje završava klan a gdje počinje bivši režim i njihov bezbjedonosni tada sektor. Vidjeli smo iz međusobne komunikacije vođa Kvčana da su oni često sa izvjesnom indignacijom govorili o vodećim političarima bivše vlasti, osim Mila Đukanovića. Nazivali su ih raznim pogrđnim imenima, davali im instrukcije šta treba da rade, a boga mi i vršili izvjesna imenovanja u državnim strukturama. Dakle, sprega je bila konkurentna, dinamična, ali i veoma prisna. Kažem, bila, mada ta sprega očigledno još preživljava i funkcioniše, stara ljubav zaborava nema, kaže ona narodna.

Takav konglomerat klanova i vlasti nisu mogle da interesuju evropske već ove transnacionalne kartelske integracije. Za čuare, takozvane čuare, našeg poštenja i pošiljki cigareta i ko zna čega sve ne Evropa je vazda bila mala, mali zalogaj i malo tržište. Ove predstavnike bivšeg režima ne interesuju reforme jer bi reforme podrazumijevale ..., presijecanje tajnih kanala finansiranja, oslobađanje od mreža tajkuna koji su bogatstvo sticali na muci svih građana. Dolje nanci i okovi ne vežu se tajkunski sokolovi, ide onaj čuveni moto. Vidjeli smo koliko je reformisan DPS na proteklom Kongresu, vidjeli smo da je furmali šef tajkuna i neformalni šef partije sada postao počasni šef tajkuna i počasni šef partije. Vidjeli smo, jasno smo vidjeli i potencijal DPS-a da se reformiše, a taj potencijal se kreće tu negdje oko nule. DPS je na proteklom Kongresu je oficijalno potvrdio da je postao najtvrdja antievropska, antireformska i ekstremistička partija u Crnoj Gori. Na žalost je to tako. Znamo da su pojedini u ovoj partiji zapravo prinuđeni da sprovode politiku opstrukcija i podjela, te tako ako njihova priča o evropskom putu nije bila samo puka floskula i šarena laža, ako su zaista ne samo deklarativno pobornici Crne Gore kao razvijene, moderne i evropske države, onda je i ova partija dužna da se oslobodi zagrljaja klanovske hobotnice. Dužna zbog svojih glasača, dužna zbog svih građana Crne Gore. Bez vladavine prava nema razvoja države, bez vladavine prava nema jakih institucija. Dakle, svi zajedno ovdje u Parlamentu, DPS-u istinske reforme, ... i suočavanje sa sobom i svojom prošlošću, bez opstrukcija, bez blokada, da jačamo institucije, da omogućimo napredak Crne Gore, bolji život svim građanima i brz ulazak u Evropsku uniju.

Hvala Vam uvaženi predsjedniče.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:18:51)

Hvala gospodine Bojoviću.

Riječ ima poslanik gospodin Boris Bogdanović.

Izvolite gospodine Bogdanoviću.

BORIS BOGDANOVIĆ (21.02.25 14:18:57)

Hvala predsjedniče Skupštine.

Uvažena ministarko i ministre sa saradnicama i saradnikom,

Evo danas po prvi put u zadnjih nekoliko decenija možemo da konstatujemo da evropske pare ne idu u privatne džepove. Danas po prvi put u zadnjih nekoliko decenija možemo da konstatujemo da Crna Gora ne saginje glavu pred Evropom i pred svijetom. ...

...danas po prvi put možemo da konstatujemo da u Evropu ne idemo više kao osumnjičeni, optuženi ili osuđeni, nego kao partner. Valjda su prošla ona vremena afera teškog organizovanog kriminala i korupcije. Valjda su prošla ona vremena kada se Crna Gora prepoznavala po aferama takvog obima da danas ne postoji niti jedne jedine zemlje na svijetu ne samo koja bi ih htjela nego koja bi ih umjela ponoviti. Valjda su prošla ona vremena kada su nav učili da Evropska unija nije mlada nevjesta koju treba hrliti. Pa kao što ste i vidjeli sami su je grlili. Pa se sjećamo da su sa evropskom himnom na usnama pjevali svićemo mi braća biti, pa su nas onda podijelili, ali ne naravno nožem, nisu nas podijelili ni strahom nego perfidno riječima i lažima. Podijelili su nas na naše i njihove na one kojima se navodno može i ne može vjerovati, na onima koji su smjeli da misle i na one koje su učili da čute, ali jedno nijesu znali, nijesu znali da će doći dan kada će građani Crne

Gore i narod Crne Gore shvatiti prevaru kada će se brat okrenuti bratu i kada će ruke prijateljstva i pomirenja srušiti sve zidove koje su među nama izgradili. Sa evropskim zastavama u sopstvenim rukama dozvolili su da naša zemlja bude zakopana po teretnom kriminalu. Dozvolili su da mafija preuzme ministarstva institucije i ulice. Čekali su, riječ nisu progovorili kada su meci šili gradove, kada su se ljudi gasili, kada je država Crna Gora polako postajala zemlja u kojoj se živi sa strahom, a umire bez pravde.

Sa evropskim bedževima na sopstvenim reverima gledali su kako naša zemlja u prethodnih 30 godina sahranjuje 719 ubijenih i pokoenih metkom mafije. Čekali su, riječ nisu progovorili kada su gledali da njih 86 koji su previše znali polako postaju sjenke zauvijek zaključane u njihovim tajnim dosijeima, jer su znali ko prijeti, ko planira, ko puca i sve vrijeme su čekali, govorili su da je pravda opasna, da će istina da zapali državu, da je bolje povinuti i sagnuti glavu nego je podići jer podignuta glava vidi sve i sada vidi njih. Sa evropskim manirima na usnama pravdali su svaku pljačku, svaku poharu i svaku izdaju. Iza evropskih poruka sakrili su njihova nepočinstva. Iza evropskim slogana sakrili su njihova privatna carstva. U ime Evrope sestre su poklonili Telekom, u ime Evrope bratu su poklonili Limenku i Prvu banku, u ime Evrope sinu su poklonili koncesije, hidrocentrale i hidroelektrane. U ime Evrope prijateljima su poklonili vinograde, u ime Evrope komovima su poklonili trajekte, sebi milione, a građanima Crne Gore dugove, prazne fabrike i prazna obećanja i govorili su sve ovo što je vaše uzimamo za vaše dobro i smijalili se, ali kao što vidite sada se više ne smiju zato što narod zna, a kada narod zna i oni znaju da će morati da vrate sve ono što su uzeli i sve ono što su oteli.

U ime Evropske komisije evropski ministar u jednoj tzv.evropskoj Vladi je odlučio da svojoj majci od 80 godina povjeri biznis kako bi ona počela da pravi vino. Zamisli 80-godišnja baka i vinska inustrija. Tako je svojoj majci poklonio višemilionski kredit iz državne kase, jer valjda nikada nije kasno za novi početak makar kada su narodne pare u pitanju, ali nije on bio jedini. Poslije njega je došao i novi ministar koji je toj istoj osobi koja je tada imala već vjerovatno više od 80 godina dodijelio i novi kredit, jer kad može jedan mogu i dva, kada može za majku može i za tetku, kada može za vinograde može valjda i za hotele i taj isti evropski ministar u toj tzv.evropskoj Vladi je uspio da u jednom danu obiđe šest država, pa je tako prije doručka obišao Srbiju, popio je kafu čini mi se u Njemačkoj, pa je doručkovao u Francuskoj, pa je ručao u Hrvatskoj, pa je večerao u Španiji i zanoćio je tu negdje u Ukrajini makar na papiru i tako su oni obilazili svijet i tako dok su oni stizali svuda narod Crne Gore i građani Crne Gore nisu stizali ni do kraja mjeseca.

Sa evropskim šakama na svojim evropskim grudima pokušali su da otmu ono što nije naše, ali nije ni njihovo, ono što je božije, pa su tako sa zakonom o slobodi vjeroispovijesti pokušali da otmu crkve i manastire isto onako kao što su oteli kompanije, firme i milione. I na taj način pokazali da se narod može pravariti ali bog ne može i umjesto da nas sa tim zakonom oslobode oni su nam sa tim zakonom donijeli slobodu - slobodu vjere, slobodu ljudi i slobodu naroda. U skladu sa tzv. evropskim praksama osnovali su i mediji kao što vidite finansiranju iz građevinske kompanije, novcem opljačkani na lažnim tenderima i kao što vidite ne vode ih novinari, nego ih vode političari i lice iz sjenke, imena i prezimena koja se nijesu smjela izgovoriti zadnjih 30 godina i napadaju gospodo svakog ko se drzne da pita će su bile pare, će je bila pravda i će je bila država i tako su formirali sistem u kojem smo mi morali slušati, ali nismo smjeli govoriti, tako su formirali sistem u kom smo mi mogli gledati, ali nismo smjeli vidjeti, tako su formirali sistem u kom smo mi mogli znati, ali nijesmo smjeli pitati i tako su se oni ponosili evropskim institucijama, ali smo u onim slučajevima kada su ih mogli zloupotrijebiti. Pa su tako na sajtovima zvaničnih nadležnih državnih organa kao što je Vrhovno državno tužilaštvo objavljivali privatne ... razgovora moje malenkosti gospodina Dragana Krapovića, gospodina Bečića, ne zato što su jurili pravdu nego zato što su jurili osvetu, nijesu oni gospodo, hapsili kriminalce jer su kriminalci bili njihovi saveznici, nisu oni gospodo sudili lopovima, jer su lopovi bili među njima. E tako je to bilo gospodine predsjedniče Skupštine, ali ne tako davno. Sada smo konačno zemlja koja otvara vrata Evropi i zemlja koju ne guraju kroz prozor. Sada smo konačno zemlja u kojoj se poštuje pravo, poštuje pravda, konačno smo zemlja sigurnosti, bezbjednosti i zemlja budućnosti tako će i ostati. Toliko i hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:27:48)

Hvala vam gospodine Bogdanoviću.  
Sledeći je prijavljeni poslanik gospodin Miloš Pižurica.  
Izvolite gospodine Pižurica.

MILOŠ PIŽURICA (21.02.25 14:27:55)

Poštovani predsjedniče, poštavana ministarko Gorčević sa saradnicima, poštovani građanke i građani Crne Gore,

Evo danas po ko zna koji put za godinu i po dana rada ove Skupštine imamo veoma bitne zakone koji su direktno vezani za evropsku perspektivu Crne Gore. Ono što smo obećali u predizbornoj kampanji i ono što smo obećali kada je formirana 44. Vlada još jednom u praksi pokazujemo da se to svakim danom ostvaruje. Kada pričamo o političkom subjektu koje ja pripadam, a to je Pokret Evropa sad mi imamo tri najvažnije stavke u našem programu, a to je pogoršanje životnog standarda građana Crne Gore, vladavine prava i evropske integracije.

Kada pričamo o životnom standardu koji bi trebao da se poboljša građanima Crne Gore zaista mislim da tu više nema dilema kada uporedimo plate koje su bile u ranijem periodu od 222 ili 250 eura, pričamo o minimalnim, a sada su 600 i 800 eura, a prosječna je prešla 1.000 eura i da budemo precizni ona je trenutno u stvari u decembru je bila 1.012 eura, zaista teško da se može prigovoriti ovoj Vladi i da ne radi na životnom standardu građana, naprotiv ...

.... ona je uradila za godinu dana više nego što je uradjeno prethodnih 15 godina, da ne pominjemo ostale stvari koje su dobili benefite koje su dobili naši građani kao što su dodaci za djecu, udžbenike i ostalog što prije nijesu mogli ni da zamisle.

Ono što, kada govorimo vladavini prava najbolje možemo da uporedimo prije 2020. godine gdje su ljudi koji su trebali da brinu o vladavini prava, pa imamo direktore policije koji su završili iza rešetaka, imamo ljude iz tužilaštva iz najviše rangirane ljude iz tužilaštva koje su takođe iza rešetaka i najvisočije predstavnike sudske vlasti koji su na žalost moram reći, na žalost građana Crne Gore takođe, iza rešetaka. Sve ono što je uradila ova skupština, ova vlada je bilo potpuno suprotno. Izabrali smo sve sudske grane vlasti i vladavina prava zaista bih trebao da od trenutka kada su izabrani da ide uzlaznom putanjim.

Kada govorim o evropskim integracijama, takođe moram da napomenem gdje su evropske integracije bile u ranijem periodu. Imamo da su najlošiji izvještaj Evropske komisije tada i dolazili u Crnu Goru. Imali smo neformalnu klauzulu balansa koja je bila potpuno zakočila evropske integracije naše zemlje.

Takođe, u poslednjih godinu i nešto dana urađeno više nego za 15 godina prije toga. Kada pričamo o tome kako su to doživljavali naši evropski partneri, a to vidimo po izvještajima Evropske komisije i po toj neformalnoj klauzuli balansa, isto su tako to vidjeli i građani Crne Gore. Imamo da je 2019. godine samo 57% ako sam, a mislim da sam u pravu 57% građana Crne Gore je bilo za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju. Sada je taj podatak značajno drugačiji. Imamo da je preko 80% građana Crne Gore za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju.

Kada pričamo o tome da su i naši evropski partneri i građani Crne Gore vidjeli stvarne vrijednosti Evropske unije i ono što će da donese građanima Crne Gore. Možemo pričati i o vladavini prava i vrijednostima koje ta unija nosi za građane Crne Gore, ali danas možemo da pričamo i o materijalnoj vrijednosti, šta ta Evropska unija može da donese Crnoj Gori ili ono što smo ovim zastojem evropske integracije izgubili do sada.

Danas imamo zakon koji omogućava da Crna Gora koristi finansijsku podršku Evropske unije za sprovođenje ekonomskih strukturnih reformi, koji će ubrzati njeno pristupanje Evropskoj uniji. Osigurava makroekonomsku stabilnost kroz bolju fiskalnu politiku, smanjenje budžetskog deficita i povećavanje transparentnosti trošenja javnih sredstava. Podržava regionalne ekonomske integracije, usklađuje se sa evropskim standardima, omogućava Crnoj Gori da poboljša institucionalne kapacitete, naročito u oblasti javnih finansija, pravosuđu i ekonomskom upravljanju.

Ukupna finasijka podrška Evropskoj uniji kroz ovaj instrument iznosi 383 miliona eura, od toga 273 i po miliona eura kroz povoljne kredite, a 110 miliona bespovratnih sredstava kroz grantove.

Građani Crne Gore mogu da vide šta i za njihov život znači jedan dobar rad Vlade Crne Gore i dobar rad ove Skupštine i da najbolje evropske poruke koje smo dobili od evropskih partnera nijesu samo puke riječi, već da imamo i konkretnu podršku od naših evropskih partnera, za bolji i stabilniji život naših građana.

Ono što je zaista dobro da ovaj način grantova koje ćemo da dobijemo, biće korošćene za sprovođenje reformi u javnom sektoru, modernizaciju državne administracije i poboljšanje poslovnog okruženja, a krediti koje ćemo dobiti po povoljnim uslovima koristiće se za infrastrukturne projekte i investicije.

Ono što je zaista bitno da će već kroz kontrolu trošenja sredstava koje ćemo dobiti od Evropske unije, mi ćemo se polako prilagođavati na evropske standarde i sve ono što Evropska unija donosi za naše građane. Zato ja čestitam Vladi Crne Gore na ovome što je uradila za naše građane i pozivam da se svi zajedno nastavimo u jednom ubrzanom evropskom putu, jer kroz ove podatke koje danas vidimo, vidimo da to zaista nijesu samo puke riječi, već nešto što će poboljšati život naših građana, nešto što će oni konkretno da vide u svojim životima. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:34:56)

Hvala vam gospodine Pižurica.

Sledeći prijavljeni je poslanik gospodin Vladislav Bojović.  
Izvolite, gospodine Bojoviću.

VLADISLAV BOJOVIĆ (21.02.25 14:35:19)

Zahvaljujem,  
Uvažene kolege, predstavnici ministarstva,  
Poštovani građani.

Na samom početku veoma važno da konstatujemo da je Crna Gora formalno započela proces evropskih integracija još 2005. godine. Usvojen je izvještaj 2005. godine o spremnosti tadašnje zajedničke države Srbije i Crne Gore da potpiše Sporazum o stabilizaciji i produživanju.

Dakle, to je takozvana studija izvodljivosti koja je u tom trenutku 2005. godine već napisan i usvojena. Dakle, punih 20 godina Crna Gora se nalazi u procesu evropskih integracija, to je činjenica koja svakako treba da nas sve dobro zabrine. Imajući u vidu koliko je vremena proteklo, koliko je šansi propušteno, koliko je prilika izgubljeno. Veoma je važno da i u kontekstu ovog sporazuma koji treba da potvrdimo, da ukažemo i na sljedeće.

Nije ni čudo što posebna poglavlja u ovom sporazumu gasu, a znamo svi dobro ko prati ovu sjednicu da se radi o sporazumu koji se tiče korišćenja sredstava koja nam stoje na raspolaganju iz fondova Evropske unije. Radi se u ovom narednom periodu o blizu 400 miliona eura.

Dakle, kao posebna poglavlja u ovom sporazumu postoje sistemi unutrašnje kontrole i obaveze suzbijanja neodgovarajućeg upravljanja resorsima, tako glasi jedno poglavlje. Imamo koordinacionu službu za borbu protiv prevare, još jedno podpoglavlje, imamo praćenje, izvještavanje i evaluacija kad je u pitanju korišćenje evropskih fondova, imamo posebno istaknutu ulogu ..... tzv. evropske kancelarije za suzbijanje prevara.

Zašto sve ovo imamo?

Poštovani građani, Crna Gora je država kojoj je Evropska unija uvela stroge i rigorozne vidove kontrole trošenja svog novca. Ona je spremna da svim državama koje pristupaju bila i u ovom trenutku jeste dodjeli značajan dio iz bespovratnih sredstava i kredita, ali je ne samo zbog toga što je imala gorko iskustvo za zloupotrebu evropskog novca u državama regiona i u Hrvatskoj, Rumuniji, Bugarskoj nego i zbog toga što je postala svjesna u šta se Crna Gora pretvorila u dugom vešedecenijskom periodu bivšeg režima, morala da uvede ove stroge i rigorozne kontrole trošenja njenih sredstava.

Postala je vjerovatno odavno svjesna i odtuda ovako stroge kontrole, stroge procedure korišćenja ovih sredstava i od pojedinačnih građana, pravnih lica, ali i od same države, ostala je očigledno ta Evropska komisija odavno svjesna koliko je u višedecenijskom periodu Crna Gora postala kriminalizovano društvo i koliko je postala korupcija u njenim institucijama rasprostranjena posebno ona na visokom nivou.

Danas zbog toga pošteti potencijalni korisnici evropskog novca, evropskih bespovratnih sredstava moraju da ispune stotine uslova. Moraju da podnesu zahtjev da nijesu krivično odgovarali, moraju da podnesu zahtjev bolje reći potvrdu da nijesu krivično odgovarali, moraju da podnesu potvrdu da se protiv njih ne vodi krivični postupak, da oni ne sprovode pranje novca kao što se to u Crnoj Gori redovno dešavalo, da ne simuliraju proizvodnju, da ne žele da sprovedu bilo kakve prevare i gube dragocjeno vrijeme prikupljaju dokumentaciju kako bi povukli određeni dio sredstava za svoje potrebe. Govorim konkretno o korisnicima sredstava iz fondova koji su namijenjeni za razvoj poljoprivrede i ne samo za to već i za .....

...za malu privredu, srednju privredu i kako god. Dakle, imali smo primjere gdje se evropska podrška koristila kao pokriće za uzurpaciju državne imovine gdje se od strane tajkuna dobijala ta bespovratna milionska podrška Evropske unije iako su ti tajkuni te svoje investicije mogli da realizuju od sopstvenih sredstava to je poznato u toj evropskoj agendi kao u pojmu Dedvejt. Registrovano je nenamjensko trošenje sredstava razni vidovi prevara i zato kažem nije ni čudo što i danas iz predostrožnosti Evropska unija insistira na kontroli trošenja ovih sredstava. Neka insistira jer imam nasleđe jednog režima koji Crnu Goru u jednom snažnom i dubokom smislu kriminalizovao je i učinio je državom koja je obilježena rasprostranjenom korupcijom. Međutim, i pored toga ohrabruje činjenica što Evropska unija danas sa ovim planiranim sredstvima za Crnu Goru iskazuje odnos povjerenja prema ovoj parlamentarnoj većini i što i pored svog iskustva koje je imala sa bivšim režimom opredijelila više stotina i skoro 400 miliona evra. Sjetimo se samo zloupotreba sredstava u okviru Abu dabi fonda. Sjetimo se zloupotreba novca iz investiciono razvojnog fonda, zloupotrebljavan je novac iz Agro budžeta, a to je kap u moru za koju se terete Milutin Simović i Petar Ivanović. Kupovao se pelet zamislite u prodavnici Okov pa se prepakivao u vreće sa natpisom "Vektra Jakić" kako bi se lažno predstavljalo da je on proizveden u peletari "Vektre Jakić" i kako bi se dovela u zabludu i ambasadora tadašnjih Ujedinjenih Arapskih Emirata i čitava javnost Crne Gore kako se eto namjenski koriste ta sredstva. Na kraju se ispostavilo da su ona zloupotrebljena. Sve primjere navodim da ne pominjem Vranešku dolinu i čuveni projekat Milk kraft i nepostojeće, a tada planirane farme. Sve primjere navodim, završavam, kako bih

ukazao na potrebu da veoma pažljivo vodimo računa kada koristimo ova sredstva jer nije čudo zašto Evropska unija nakon višedecenijskog iskustva sa onima koji su i kao vlast, a i danas kao opozicija djelovali antievropski zlopotrebljavali brutalno i povjerenje Evropske unije i sama evropska sredstva. Dakle, završavam, posebno želim da naglasim ili da pozovem i uvaženu ministarku, ali i gospodina Vujovića koji je i te kako upoznat sa ovim problemom da se sa nivoa Vlade ponovo apeluje sve učini da se konačno obezbijede mehanizmi tzv. prefinansiranja korisnika evropskih fondova i evropske bespovratne podrške. Samo par rečenica, dakle, ponavljam po ko zna koji put, veliki broj građana Crne Gore privrednika, preduzetnika bi da u ovom trenutku iskoristi sredstva koja nam stoje na raspolaganju iz fondova Evropske unije, ali oni ljudi nemaju početni kapital. Potrebno je ili da napravimo razvojnu banku koja se najavljuje ili kreditno garantni fond ili garantni fond kako god ga nazvali kako bi neko u Vraneškoj dolini na Durmitoru bilo gdje u Crmnici, mogao da povuče početni kapital i posle toga iskoristi bespovratna sredstva Evropske unije koja su na raspolaganju. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:43:05)

Hvala, gospodine Bojoviću.  
Sada riječ ima gospođa Anđela Vojinović.  
Izvolite.

ANDELA VOJINOVIĆ (21.02.25 14:43:14)

Hvala, predsjedniče Skupštine.

Uvažene kolegice i kolege, uvažena ministarko i ministre Radunoviću sa saradnicima,  
Poštovani građani Crne Gore,

Danas i raspravljamo, a i usvajamo zakon kojim se potvrđuje Sporazum između Crne Gore i Evropske unije o pristupanju instrumentu za reforme i rast kojim će Crna Gora u prvom momentu dobiti 20, odnosno od Evropske unije dobiti sredstva 26,8 miliona isto i jedan milion granta, odnosno bespovratnih sredstava za sprovođenje i reforme na našem evropskom putu. Poštovani građani, da je bilo sreće mi bismo ovaj zakon usvojili još i davno ne bismo morali da sazivamo vanrednu sjednicu Skupštine da o ovako važnim stvarima raspravljamo i da usvajamo ovako važne obaveze koje Crna Gora ima. Kao što ste bili svjedoci imali smo opstrukcije i blokadu opozicije koja se predstavlja evropskom, a vi građani najbolje procijenite da li je to istina.

Pravni poredak jedne države je temelj na kojem ona počiva. Montesquije je kao rodonačelnik one podjele vlasti je rekao da kad bi sudija imao u svojim rukama još i izvršnu vlast on bi bio tiranin, bio bi smatran tiraninom, a mi smo, na žalost, decenijama živjeli u sistemu u kojem su sudije bile u sprezi sa izvršnom vlašću i kojima su se i sudski procesi i presude i krivična gonjenja vršila prema i tumačila prema političkim i partijskim interesima. Dakle, današnje izglasavanje ovog zakona je jasan signal da Evropska unija od nas očekuje konkretne korake, konkretne promjene ne dakle kozmetičke i da ovaj novac neće dolaziti tek tako da ovo nije blanko podrška već da se od nas očekuju rezultati. Da bismo dakle sproveli te reforme u središtu svih ovih reformi se nalazi i ono što je Crnoj Gori mnogo nedostajalo i odavno nedostaje, a to su reforme u oblasti vladavine prava. Zašto nam je ovo važno? Dakle, bez vladavine prava svaka druga reforma je besmislena. Ne samo da je ona ključna već je ona zapravo i važna i za ekonomski rast za naše investicije i za vraćanje povjerenja građana u institucije sistema. Zato se i ovaj instrument fokusira na ono što su najslabije karike u našem sistemu, a to je jačanje pravosuđa, borba protiv korupcije organizovanog kriminala i transparentnost institucija. Zbog čega, evo vidjeli ste danas i sve moje kolege su to pomenule, a zbog čega ovo pominjem, zbog čega se pominju brojne afere prema kojima ću ja pridružiti aferu Možur, aferu Zavala i aferu Limenka i Abu dabi fond i aferu stanovi i zaboravljenu petlju autoputa. Zbog čega? Zato što to nije samo politička priča konkretno sada i parlamentarne većine već su to zvanični izvještaji podaci o tome kako je Evropska unija smatrala Crnu Goru državom koja ne upravlja kriminalom već kriminal upravlja njome.

Poštovani građani, danas možemo reći da smo iz tih zaista sa razlogom kažem vam vraćenih vremena izvukli neke lekcije i ne da smo naučili nego smo i preokrenuli procese i počeli zaista sa istinskim i sa suštinskim reformama. Prvi put posle više od deceniju pregovora sa Evropskom unijom mi smo dobili izvještaj koji je govorio o napretku u skoro svim poglavljima, ali ono što je najvažnije potvrdio je dobar napredak u oblasti vladavine prava. Dokazali smo da ono o čemu smo pričali da one zakone koje smo usvajali nisu bili samo mrtvo slovo na papiru već ih je pratila konkretna primjena hapšeni su glavni specijalni tužilac, dva bivša direktora Uprave policije, dva pomoćnika direktora Uprave policije, predsjednica Vrhovnog suda, predsjednik Privrednog suda i brojni drugi i policijski, ali i sistemski funkcioneri bivše vlasti. Samo na primjer u pet prvih mjeseci 2024. godine podignuto je šest novih optužnica za visoku korupciju. Do kraja godine je taj broj se prema podacima popeo i na 19 među kojima je sedam njih se odnosilo na javne



funkcionere. Da ne pričam da je samo u prvim mjesecima 2024. godine godinu borbe protiv korupcije, odnosno protiv i organizovanog kriminala i korupcije procesuirano preko 600 članova visokorizičnih kriminalnih grupa da je zaplijenjeno preko 582 miliona i spriječena distribucija preko 582 miliona eura cigareta i narkotika u iznosu od višestotina miliona, da je nastavljena intezivna borba protiv svih oblika i korupcije na visokom nivou i protiv svih oblika kriminala. Naravno nas čeka još mnogo posla, još mnogo rada posebno u onom dijelu koji se odnosi na dopune Zakona o oduzimanju imovine stečene nelegalnom i kriminalnom djelatnošću, kao i u tome da Specijalnom državnim tužilaštvu koje ima vrhunsku saradnju sa Specijalnim policijskim odjeljenjem sa Upravom policije i sa Ministarstvom unutrašnjih poslova da im obezbijedimo nesmetan pristup svim podacima koji su im neophodni kako bi sprovodili istrage krivična gonjenja. Neophodno je da se posvetimo temeljnim reformama u pravosuđu da nam ne bi pristrasne sudije donosile presude, odnosno da bi slučajevi organizovanog kriminala i visoke korupcije dobili...  
... adekvatan pravni epilog.

Na kraju bih željela samo da se osvrnem na jednu oblast koja se tiče ove reformske agende, koja predstavlja jedan od koraka kojima se rešava jedna veoma važna oblast, jedno veoma važno mjerilo na našem putu ka EU, a ono se odnosi na nasilje u porodici i na seksualno nasilje. Jer, stanje je sve alarmantnije i sve ozbiljnije. Mi možemo svakodnevno u medijima da čitamo o porastu nasilja u porodici u slučajevima seksualnog nasilja. Prije neki dan smo imali situaciju, vrlo ozbiljnu, vjerujem da svi znate i da ste vi, poštovani građani, upoznati i zato, zaista apelujem. Problem nije samo u primjeni pravne regulative. Problem je i u blagoj kaznenoj politici i nemogućnosti izricanja svih zaštitnih mjera, žrtvama i nasilja u porodici i žrtvama seksualnog nasilja. Možda je najtužnije i najzabrinjavajuće od svega što smo počeli u Crnoj Gori da relativizujemo svaku normu, a čini mi se najviše i one moralne kojima se ponosimo.

Zato, apelujem kao što su to činile i moje kolege i kolegice poslanice i na pravosudne organe, ali i na sve institucije sistema da se ovim pitanjem ozbiljno pozabavimo jer situacija nije ozbiljna nego preozbiljna. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:51:01)

Hvala vam, gospođo Vojinović.

Sada riječ ima poslanik Jovan Subotić. Izvolite.

JOVAN SUBOTIĆ (21.02.25 14:51:10)

Hvala vam, predsjedniče.

Uvažena ministarko sa saradnicima, uvaženi gosti,

Treba ponoviti radi naših građana da je Evropska unija najvažniji strateški cilj moderne Crne Gore. Zašto to kažem i zašto sam uvjeren u to. Zato što ne samo Evropska unija nego put ka Evropskoj uniji donosi unapređenje poboljšanja našeg društva kroz dva faktora, čuli smo i od prethodnih govornika. Kroz unapređenje ekonomskog statusa naših građana i kroz sprovođenje neophodnih političkih reformi. U pravu su moje kolege kada kažu da ova pomoć koja dolazi kroz ovaj instrument Evropske unije, s razlogom se zove Instrument, nije donacija, dolazi sa setom ozbiljnih rigoroznih pravila, dolazi sa setom ozbiljnih obećanja koja dolaze s naše strane. Moraju da ih sprovedu najpametniji, najbolji među nama i moraju da budu rigorozno kontrolisani. Nije zgoreg da ponovimo da je u pitanju 383,5 miliona pod čega će 273,5 miliona doći upravo kroz ovo, kroz projekte ljudi koji znaju njima da se bave, profesionalce koji će ispoštovati evropska pravila i Crnoj Gori donijeti poboljšanje u vidu poboljšanja infrastrukture, u vidu poboljšanja energetske efikasnosti, zaštite prirode, u vidu poboljšanja i kulturnog nasleđa, zašto ne, određenih naših objekata koje valorizujemo u turističke svrhe.

Evropska unija, dakle, mora da bude tačka okupljanja, kao što sam više puta rekao, tačka okupljanja i pozicije i opozicije, zajednički put. Žao mi je što nas je danas ovdje tako malo da damo svoj glas ovako ozbiljnoj stvari i ovako ozbiljnom pitanju - potvrdi Sporazuma o pristupanju Instrumentu o rastu i reformi.

Htio bih ovim putem da pozdravim određene tihe heroje našeg evropskog puta, sve one koji su u javnom sektoru bavili se međunarodnom saradnjom, bavili se predpristupnim fondovima bilo da su na to mjesto došli čak i uz pomoć te famozne partijske knjižice bilo koje stranke, ali ljudi koji su stavili svoje znanje i svoje umijeće u službu ove države i uspjeli da se dovoljno edukuju i da budu dovoljno profesionalni kako bi sprovodili međunarodne projekte na lokalnom nivou, na regionalnom nivou, za javna preduzeća, lokalna javna preduzeća, državna, za razne sekretarijate, kancelarije, za međunarodnu saradnju itd. To su ljudi koji su pokazali da Crna Gora ima konkretno znanje i da Crna Gora u Evropsku uniju ulazi kao pojačanje, da se izrazim sportskim žargonom i na sportski način.

Ono što su preduslovi da bismo došli do ove ekonomske i ove političke reforme je da je sprovodimo. Bićemo pod budnim okom. Naročito se ističe u ovom dokumentu da moramo da poradimo na eliminisanju korupcije i eliminisanju organizovanog kriminala. Zašto moramo da poradimo. Zato što postoje, zato što su ophrvale naše društvo, zato što su ophrvale naš sistem i zato što u prethodnom periodu samim otvaranjem poglavlja praktično nismo učinili skoro ništa na našem evropskom putu, a sada imamo ljude koji znaju, koji mogu, koji žele i koji su to stavili na vrh svoje agende. Ti ljudi danas sjede u ovom parlamentu, ti ljudi sjede u Vladi. Doći će do onoga da zatvorimo cijeli krug, da sprovedemo naš najveći cilj u ovom trenutku, a to je ulazak u Evropsku uniju, naš cilj, našu budućnost, a što će uskoro da bude evropska realnost, evropska sadašnjost onih koji dolaze posle nas. Čestitam vam na do sada postignutim uspjesima. Ministarko Gorčević, kao što sam rekao ranije, vi jeste i primjer i lice naših evropskih integracija. Želim da tako nastavite i imaćete punu podršku ovog parlamenta.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:54:55)

Hvala vam, gospodine Subotiću.

Sada riječ ima potpredsjednik Skupštine gospodin Mirsad Nurković. Izvolite, gospodine Nurkoviću.

MIRSAD NURKOVIĆ (21.02.25 14:55:04)

Hvala, predsjedniče.

Uvaženi građani Crne Gore, kolegice poslanice, kolege poslanici, ministarko Gorčević sa saradnicima, dobro došli u ovaj parlament.

Na samom početku želim da i vama lično čestitam i Vladi Crne Gore na ovome što danas imamo priliku da razgovaramo o ovoj temi i što ćemo danas, vjerovatno, usvojiti i ovo što danas predlažete ovdje. Takođe, na samom početku želim reći, u smislu potvrde, da je i ovo dokaz da Crna Gora nema alternativu u odnosu na evropski put. Sve ono što radimo i što treba da uradimo u budućem periodu treba da bude usmjereno kako bi što prije i što lakše došli do tog cilja - do Evropske unije. Kako da dođemo. Upravo ovako, dragi građani, upravo ovakvim radom Vlade Crne Gore, upravo ovakvim radom parlamentarne većine koja je otvorila sva poglavlja koja su se trebala otvoriti i koja užurbano korača i prema zatvaranju istih.

Ono što želim, dragi građani, da napomenem ovdje, a prije mene ste to čuli i od ostalih poslanika. Dakle, 380 miliona eura biće nam dostupno nakon izglasavanja ovog sporazuma tj. Zakona o Sporazumu s Evropskom unijom. Želim da naglasim da tih 380 miliona eura čini jednu desetinu našeg ukupnog duga kojeg imamo kao država. Tih 380 miliona eura je stotinu miliona više nego što je kapitalni budžet za 2025. godinu. Tih 380 miliona eura je četiri puta skoro više nego što su investicije u sjever Crne Gore. Tačno je, ovdje smo čuli i o političkim reformama se govorilo, i ova sredstva su dijelom namijenjenja i za političke reforme. Dragi građani, nema ekonomskih reformi i nema ekonomskog boljitka i nema ekonomskog blagostanja bez političkih reformi, bez blagostanja i bez onoga što treba da nam donese pravo i pravda u ovoj državi koju dosežemo na sve većem i većem nivou iz dana u dan.

Ono što, takođe, želim da napomenem ovdje jeste činjenica da partija kojoj pripadam visoko u svojoj političkoj agendi, u svojim programskim načelima, od svog osnivanja ima kao potrebu pristupanje Evropskoj uniji. Dakle, dragi građani, posebno vi koji podržavate Bošnjačku stranku, posebno vi koji se pitate i da li se pitate i dalje, mislim da je takvih sve manje, zašto je Bošnjačka stranka u ovoj vladi. Ovo su dokazi zašto mi podržavamo ovu vladu, zašto smo učesnici u ovoj vladi i zašto dajemo značajan doprinos ovakvim rezultatima kroz rad naših ministara i kroz rad poslanika u okviru parlamentarne većine.

U tom smislu, naglašavam i najavljujem podršku Bošnjačke stranke ovom zakonu. To nije za neočekivati. Naprotiv, bilo bi iluzorno da neko nešto drugačije očekuje od nas. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 14:59:02)

Hvala vam, gospodine Nurkoviću.

Posljednji prijavljeni gospodin Dejan Đurović, šef Poslaničkog kluba Nove srpske demokratije.

Izvolite, gospodine Đuroviću.

DEJAN ĐUROVIĆ (21.02.25 14:59:17)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvažena gospođo Gorčević,  
Ovo je važan trenutak za Crnu Goru.

.... s obzirom na to da ovo, da je prethodna vlast sad većina u ovom Parlamentu ova sredstva ne bi dobili. Definitivno jedan put moramo da kažemo da Evropska unija je imala kontakta sa predstavnicima bivše vlasti, ali im nije vjerovala. Da su im vjerovali vjerovatno bi nekad opredijelili naka veća sredstva od onih minimalnih koje smo dobijali, a i ta minimalna koja smo dobijali mi smo koristili u pogrešne svrhe. Mi smo koristili kao vid korpucije i kao vid prevare. Zato nisjmo dobili. Ovo smo dobili kao dokaz da evropski partneri i EU vjeruje u ovom trenutku Crnoj Gori. Ono kontrolno što

će sve biti zbog ovih sredstava što je govorio gospodin Bojović je rezultat njihove vladavine u 30 prethodnih godina. 380 miliona što ćemo dobiti iz budžeta to je dio koji je predviđen za Zapadni Balkan je nešto što bi trebalo da podigne privredu Crne Gore, nešto što bi trebalo da pomogne u ovom trenutku dosta teškoj situaciji uopšteno u Evropi, a posebno i u Crnoj Gori.

Na vašem mjestu su bili ljudi koji su nekad u prethodnoj vlasti imali teoriju i predstavljali teoretski kako treba da budemo dio Evropske unije, ali ovi sa druge strane iz izvršne vlasti to nisu fermali. Oni su to na svoj način sprovodili, a njihov način je bio kriminal i korupcija. Da li mislite da smo ovih 380 miliona mogli da imamo kao vid pomoći i podrške Crnoj Gori da je bilo sve kako treba. Da li smo mi koji smo juče formirali Anketni odbor zbog političkih ubistava mogli da se tretiramo kao pouzdani partner, neko ko ima neriješena politička ubistva, prebijanja novinara, nije dobar politički partner. Da li država koja je imala montirani sudski proces "Držani udar" može da bude partner kojem ćete vjerovati, gdje se sudi političkim protivnicima. Da li možete da vjerujete nekome ko ima najveći kanal šverca cigara u Evropi, kojem su mnoge zemlje Evropske unije do trenutka dok su mogle da izdrže žalile se i protivile tome i na karaju su rekle da ne može i zbog toga se i prekinuo šverc cigara i luka Bar bila prepoznata kao najveći centar šverca cigara. Da li možete zemlji koja je za vrijeme vladavine jednog režima napravila dva najveća kriminalna klana u Evropi možete vjerovati? Ne možete. Da li možete vjerovati zemlji u kojoj je pravosuđe vodila Vesna Medenica i sudija ...? Da li možete vjeovati zemlji u kojoj je Tužilaštvo vodilo Katnić i Čađenović? Da li možete vjeovati zemlji u kojoj je policiju vodio Veselin Veljović?

Mi smo postavili rezultate prvenstveno u Parlamentu gdje smo usvojili 118 zakona, gdje smo imenovali VDT-a, Sudski savjet, sudiju Ustavnog suda, gdje smo zakonima doveli do pozitivnih IBAR ... koji su ispunili mjerilo u poglavljima 23 i 24. ali 23 i 24 je nešto što je pričao kolega Bogdanović, što će se teško moći definitivno završiti, na dobrom smo putu, ali kriminal i korupacija su ovdje pustili velike korijene.

Ovdje su govorili da parlamentarna većina neće imati podršku, kao predsjednik Mandić neće moći da pođe nigdje u Evropi. Evo vidjeli ste da je to čista laž. Skoro svi evropski parlamenti su primili predsjednika Skupštine. Parlamentarna većina ima najveći ugled trenutno od svih parlamentarnih većina koje su bile u posljednje 30 godina. Povećali smo životni standard, ... je prva posjeta bila Crnoj Gori i nikakvu negativnost nije ovdje ispoljila. Čak i ako nisu bile naše kolege bila je vrlo pozitivna prema parlamentarnoj većini i prema našem radu u zadnjih godinu dana i gospodin ... Ima onih raznih koji nas ne podržavaju, ali ja mislim biće ... i sa jedne i sa druge strane a mi ćemo biti Evropska unija bez i sa ... . Živjeli.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 15:04:55)

Hvala gospodine Đuroviću.

Da li predstavnica Vlade, gospođa ministarka želi dati završnu riječ?

Pozivam poslanike koji su izašli da ćemo odmah obaviti glasanje, nakon završne riječi, da uđu u salu.

MAIDA GORČEVIĆ (21.02.25 15:05:12)

Zahvaljujem predsjedniče Skupštine.

Zahvaljujem poslanicima i poslanicama na diskusiji ali isto tako i na najavljenoj podršci, s obzirom na to da ovaj zakon i te kako treba da bude izglasan do cijelog Parlamenta. Žao mi je što danas u Parlamentu nije opozicija i što u ovom trenutku parlamentarna većina nastavlja da daje podršku evropskom putu. Proces pristupanja jeste partnerski odnos koji se zasniva na zaslugama, jeste partnerski odnos koji se zasniva na povjerenju i rezultatima. Godina 2024. predstavlja jednu dobru formulu za uspjeh koji smo pokazali zajedno kao Vlada i kao Parlament i ja sam sigurna da u koliko tako nastavimo naš ambiciozni plan da zatvorimo sva poglavlja do kraja 2026.godine jeste ostvariv. Uz sve one obaveze koje proističu kroz proces pristupanja ali i kroz samu reformsku agendu i plan rasta. Ono što zaista smatram jeste da ova reformska agenda jeste najambicioznija kod svih država kandidata i mi ćemo pokazati u narednom periodu zašto i jesmo lider kada su evropske integracije u pitanju, ne samo kroz ispunjavanja reformi, nego kroz one reforme koje suštinski građani osjećaju, vide i upravo kroz na kraju korišćenje ovih fondova na jedan transparentan način. Već sada

želim da najavim da Ministarstvo evropskih poslova će i formirati nadgledni odbor koji će imati za cilj da informiše javnost, svu zainteresovanu javnost u pravo o korišćenju evropskih fondova kako se ne bi dešavale zloupotrebe koje su se dešavale u prethodnom periodu.

Sredstva svakako dolaze možda i kao nagrada za ono što ćemo uraditi u narednom periodu i za one reforme koje smo se obavezali, ali zaista želim da ponovim da evropska agenda nema alternativu, da evropski put Crne Gore je nešto što je izvjesno i da Crna Gora će postati sledeća članica Evropske unije.

Zahvaljujem još jednom svim poslanicima i poslanicama na podršci i i sigurna sam da će izglasavanje ovog zakona otvoriti vrata da nakon njega već dobijemo i prvu tranšu u iznosu od nešto više od 26 miliona eura koje ćemo iskoristiti provo, od čega ćemo 14, 6 iskoristiti za tri infrastrukturna projekta iz oblasti Ministarstva energetike, a nakon toga i za sve ona ulaganja u reforme ali i u infrastrukturu kako bismo ekonomski osnažili Crnu Goru. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.02.25 15:07:43)

Hvala Vam gospođo Gorčević.

konstatujem da je pretres završen.

Prelazimo na izjašnjavanja. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika, svih 42 za, nema protiv i nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o pristupanju Instrumentu između Evropske unije koju predstavlja Komisija i Crne Gore koju predstavlja Vlada Crne Gore o posebnim aranžmanima za sprovođenje podrške Unije Crnoj Gori u okviru instrumenata za reforme i rast.

Ovu smo tačku dnevnog reda završili.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjeni i dopunama Zakona o svojinsko pravnim odnosima. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Slaven Radunović ministar prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Milena Živanović državna sekretarka u Ministarstvu. Izvjestioci odbora su Drako Dragović - Zakonodavnog odbora i Dejan Đurović - Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite ministre Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (21.02.25 15:09:12)

Poštovane poslanice i poslanici, gospodine predsjedavajući,

Godine 2007. Crna Gora je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom.

Taj sporazum.....

... Sporazum stupio na snagu 2010.godine, s obzirom da je ovaj osnovni Zakon o svojinsko-pravnim odnosima donijet godinu dana ranije, a kako je sporazum u stvari međunarodni dokument koji samim tim ima supermaciju nad našim zakonodavstvom on je stvorio i neke obaveze i zbog toga moramo da pristupimo izmjenama. Jedna je izmjena u pitanju, ali je da kažem vrlo značajna, a on se svodi na to da državljani Evropske unije danom ulaskom Crne Gore u Evropsku uniju, postaju u smislu prava na svojinske odnose u Crnoj Gori ravnopravni sa crnogorskim državljanima. Evo pročitacu tu jedinu izmjenu.

Izuzetno od stava 1 i 3 ovog člana fizička i pravna lica iz država članica Evropske unije, stiču pravo svojine pod istim uslovima kao i domaća lica. Budući da se radi o vrlo maloj izmjeni nije bilo potrebe za javnom raspravom.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (21.02.25 15:10:39)

Zahvaljujem uvaženi ministre.

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Sada prelazimo na diskusije, molim kolegu Duška Stjepovića da uzme riječ.

Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (21.02.25 15:10:53)

Hvala potpredsjedniče Pejoviću.

Evo što se tiče ove tačke dnevnog reda, njen značaj zaista čini mi se da nije manji od onoga koji je imala prethodna tačka dnevnog reda i slobodno bi mogla da bude prisutna i po ovoj tački dnevnog reda ministarke evropskih integracija.

Dakle, mi kao parlamentarna većina sa onim što je jedan nesmetan, jedan progresivan put ka Evropskoj uniji, neću da kažem da ova sadašnja situacija koja već nekoliko dana traje i potrajeće još nekoliko je li dana, što sa naše desne strane nemamo kolege iz parlamentarne opozicije je nešto što je dobro, to ne mogu da kažem, ali to je njihov način koji su oni izabrali i nikako ne može ova ovdje grupa ljudi koja trenutno sjedi u Parlamentu i koja usvaja sve evropske zakone biti kriva za ono što je njihov metod djelovanja na žalost to sam negdje i ranije rekao izgleda im je malo bilo što su nas 30 godina iz pozicije vlasti usporovali i reći narodski o jadu zabavljali nego su krenuli i čini mi se od 20 godine, a pogotovo za vrijeme trajanja ove parlamentarne većine i 44. Vlade, da i to iz opozicije rade. Ako je bilo dileme, a bilo je pogotovo u diskusijama naših kolega koje eto potrudicu se da ih ne pominjem, ali što se tiče evropskog puta toliko su oni njihovim jezikom rečeno grešaka napravili da je teško da ih ne pomenem. Ako je bilo dileme da li su one pohvale, koje smo imali prilike da čujemo iz usta Ursula Forde Lajn, ... nešto što je utemeljeno, nešto što je rezultat naših rezultata. Evo imate danas izvještaj Evropskog parlamenta za Crnu Goru, najnovija vijest koja kaže da Evropski parlament prepoznaje čvrstu posvećenost Crne Gore pristupanju Evropskoj uniji i potvrđuje punu podršku budućem članstvu zemlje u Evropsku uniju u dokumentu se prepoznaje ključna uloga crnogorskog parlamenta u procesu pristupanja ipak i ovo je važno da naglasimo, a jako mi je bitno jer sam na početku rekao da ih neću mnogo pominjati, ali evo ih Evropski parlament ne može da ne pomene sa zabrinutošću se konstatuju politički bojkoti i blokade.

Dakle, ne samo da naše kolege iz Evrope, evropski parlamentarci oni ka kojima smo krenuli u zagrljaj, ajde da tako kažem prepoznaju sve ono što su naši rezultati, a ja ih neću nabrajati čini mi se da ih je makar pet, šest kolega u prethodnim javljanjima pomenulo, nego prepoznaje i ono što su rizici, a rizici nijesu na našoj strani, nijesu na strani parlamentarne većine. Rizici su u određenim procesima koje oni nazivaju bojkotom i blokadama, jasno je o čemu se radi, a kako da se očekuje nešto bolje od ovih sa desne strane možda je neko od nas imao iluziju da će se oni popraviti kad dođu u opoziciju pa će možda lakše moći iz te pozicije, opozicije da nešto učine kad su koleginica Vojinović je pomenula to, oni bili ti koji su nas osporavali na našem evropskom putu, kad su oni za 10 godina zatvorili svega tri poglavlja odnosno isti broj poglavlja koliko je ova parlamentarna većina i 44. Vlada Crne Gore zatvorila za samo jednu godinu, a čini mi se da je značajan broj pregovaračkih poglavlja spreman za zatvaranje najmanje dva, ako sam dobro informisan.

Dakle i ovo je da se vratim konačno na tačku dnevnog reda i na ono što je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o svojinsko pravnim odnosima veoma bitan zakon ne po svojoj sadržini čini mi se ima svega tri četiri člana, ali po onome što je suština, a to je dodatno usklađivanje našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Ovog puta za razliku od prošle tačke dnevnog reda gdje su oni nama davali određena prava kroz finansije, mi sada usklađujemo naše zakonodavstvo, odnosno tačnije Zakon o svojinsko pravnim odnosima, sa onim što je Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i našom obavezom zapravo da garantujemo pravo svojine pod istim uslovima evropskim državljanima, odnosno državljanima članica države Evropske unije, kao i našim državljanima.

Ovdje evo čisto da razmislite o jednoj maloj dilemi koju sam ja imao pa bih želio da podijelim sa vama ministre Radunoviću, jer je ovdje rečeno izuzetno od stava 1 i 3 ovog člana fizička i pravna lica iz država članica Evropske unije stiču pravo svojine. Da li je ova kvalifikacija iz država članica najsrećnija ili ne znam sad da li već ima prostora, mislim da ne, da se vi znate pravo je u detaljima. Onaj koji je iz neke države ne mora biti državljanin, da se možda promijeni sa državljanima država članica, samo je to jedna moja ajde možda ovako pedanterija pravnička, ali može imati možda i određene reperkusije u praksi. Jer, državljani država članica se to je formulacija iz Sporazuma o pridruživanju i stabilizaciji.

Dakle, rezultati su tu, ova simbolika jeste važna, ove zastave Evropske unije jesu važne, međutim mi smo dokazali u ovih koliko godina i po parlamentarne većine i skoro toliko 44. Vlade Crne Gore, da su nam rezultati mnogo bitniji od toga. Jer, znate i ovi prethodni su imali simboliku i oni su se kitili zastavama, ne samo ovom našom državnom iza koje su razna nepočinstva radili, nego su se kitili zastavom Evropske unije iza koje su možda ne manja nepočinstva radili ili se nadali da niko neće progovoriti ili smjeti da progovori o njihovim nepočinstvima kada istaknu ovu zastavu sa 12 žutih zlatnih zvjezdica. Rezultati su bitni, djela su bitna i sve ono što sam pomenuo je veoma bitno za naš put ka Evropskoj uniji, a to je ono što mi upravo radimo.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (21.02.25 15:18:23)

Zahvaljujem uvaženi kolega Stjepoviću.

Pošto više nemamo prijavljenih poslanika za diskusiju, pitam uvaženog ministra da li želi?

Naravno, izvolite ministre.

SLAVEN RADUNOVIĆ (21.02.25 15:18:38)

Uvaženi poslanice Stjepoviću, odmah se složim sa vama logički i pravno vjerovatno, ali meni prvenstveno logički, mislim da ste vi u pravu. Jer, iz država može da bude i državljanin druge države koji živi u toj državi. Međutim, ovo je us kladeno kroz radnu grupu pregovaračku i usklađeno je sa dokumentacijom neophodnom i mislim da nema potrebe da mijenjamo. Jer, ako je prošlo i članove Evropske komisije i našeg očigledno da su oni to možda je u pitanju i jezička neka razlika znate, jer to je sitno za jedno pitanje onda to tamo znači državljanstvo je drugačije nego kao kod nas. U svakom slučaju vama hvala na primjedbi, mislim da je bila na mjestu i ...

...da ste mi skrenuli pažnju i meni se učinjelo da nije kako treba, ali predlažem da ne diramo ništa da što ne pokvarimo. Hvala vam svima.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (21.02.25 15:19:43)

Zahvaljujem uvaženi ministre.

Uvažene kolegice i kolege, konstatujem da je pretres završen a izjasnićemo se naknadno.

Sa radom nastavljamo u ponedjeljak u 11h. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (24.02.25 13:09:06)

Dame i gospodo poštovane kolege poslanici i poslanice, poštovani građani Crne Gore,

Evo da obavijestim građane Crne Gore da nisam spaljen, tu sam na svome mjestu, ali u istoriji ljuskog roda uvijek je morao da bude jedan spaljen da bi na hiljade njih bili slobodni. Uvijek sam se pitao zašto kada se prave ovakve prestave umjesto da se spaljuje nešto, zašto se ne odigra neko kolo, popije malo vina i ljudi ne budu srećni i veseli. Osnivači Amerike kada su donosili čuvenu Deklaraciju rekli su da svaki čovjek ima pravo na sreću i definisali su da je sreća cilj kome teže ljudi. Sreća ne mora da znači da je samo u pitanju novac. Neki ljudi nisu zadovoljni samo da imaju novac, nego im je mnogo važnije da imaju ljubav, da imaju razumijevanje zajednice u kojoj žive, da ne budu podvrgnuti onim prostim formulama da ako ne uništim ovoga, ja ne mogu isplivati, ne mogu biti srećan.

Svima koji su učestvovali u ovom karnevalskom događaju želim dug i srećan život, a građane Crne Gore želim da obavijestim da sam na svome mjestu i da hoću da im penesem poruku da treba da zajednički koliko god da smo različiti da imamo osjećaj jedni za druge i da u ovoj Crnoj Gori ima dovoljno prostora za svakog njenog građanina da bude srećan i zadovoljan. Ta sreća prvo treba da se doživi u svom mozgu, u svojoj glavi, u svojoj porodici u zajednici gdje se živi, evo kako kaže potpredsjednik Camaj - i u svome srcu, što je naravno izuzetno važno, da možemo kao mala zajednica na ovom za nas velikom prostoru, nešto više od 500.000 stanovnika koji su domicilni stanovnici Crne Gore na 14.000 km<sup>2</sup>, da obezbijedimo i budućnost i sreću za svakog građanina ove zemlje. To mi je između ostalog politički cilj, lobiraću, radiću zajedno sa svima da krenemo

u pravcu koji će omogućiti Crnoj Gori da pronađemo formulu da možda Crna Gora bude najsrećnija država u Evropi, ako ne u Evropi bar u ovom regionu.

Prelauzimo na pretres o **Predlogu zakona o izgradnji objekata**.

Ovo je veoma važan zakon i on treba da omogući ovaj naš osjećaj za sreću, oni koji grade i oni drugi koji gledaju kako neko gradi trebalo bi da se raduju svakom novom objektu, jer od tog objekta ne samo da će imati koristi njegov vlasnik nego će imati svako. Neko će ubirati porez, od toga će se davati plate, penzije, socijalna davanja, postoji prostora da od svake inicijative nekog građanina koji je možda talentovaniji od svih nas da ulaže i svoje znanje i svoju energiju i svoj novac imamo koristi svi. Zato Predlog zakona o izgradnji objekata danas će nam predstaviti ministar prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine gospodin Slaven Radunović, tu je državna sekretarka Marina Dizdarević Pavićević, želim da pozdravim i druge saradnike ministra Radunovića. Izvjestioci odbora su Dragan Bojović Zakonodavnog odbora i Jelena Božović Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre Radunoviću.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 13:13:18)

Danas je veliki dan za naše ministarstvo, ali mislim i za Crnu Goru, pošto ova dva zakona će značajno da promijene ovu oblast, nadamo se nabolje. Naime, oni su proizvod analize dosadašnjeg Zakona i manjkavosti koje je on donio. Ima nekih, mogao bih da kažem iako ne volim da koristim tu riječ, revolucionarnih rješenja, ali u svakom slučaju skoro da sam 100% ubijeđen da će stvari u ovoj oblasti da budu sve bolje i bolje i da će građanima da bude i investitorima olakšan život kada je u pitanju jedno od elementarnih prava, pravo na gradnju mjesta gdje će da žive kao i investitorima ozbiljnim koji se bave komercijalnim djelatnostima.

Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata predstavlja kodifikaciju propisa koji se odnose na planiranje prostora, izgradnju i legalizaciju objekata. Od donošenja Zakona oktobra 2017. godine politika u oblasti izgradnje objekata nije dala očekivane rezultate. Imajući u vidu da je izgradnja objekata generator privrednog razvoja države, procijenjeno je da je politiku izgradnje objekata potrebno značajnije reformisati i unaprijediti i stoga pristupiti donošenju posebnog zakona u ovoj oblasti. Predloženim aktom povećava se sistem kontrole kvaliteta izgradnje

objekata, suzbija nelegalna gradnja i obezbeđuje prisutnost inspekcije na terenu odnosno po lokalnim samoupravama. Inspekcija je do sada bila zauzeta mnogim drugim obavezama i svojom osnovnom djelatnošću nije stizala da se bavi. Posledice problema su nastale jer je postojećim zakonskim rješenjem težište javnih ovlašćenja u oblasti izgradnje objekata koncentrisano na urbanističko - građavinskoj inspekciji, kao što reko, a postojeće rješenje u dijelu ispunjavanja uslova građenja nije dalo očekivani doprinos u suzbijanju nelegalne gradnje. Kontrolni mehanizam države u ovoj oblasti skoro da je bio zanemarljiv. Zbog smanjenog broja inspektora, a kontrolisanjem prijava gradnje, inspektori su bili onemogućeni da rade na terenu i kontrolišu građenje objekata, što je njihov posao. Na ovaj način najviše je oštećen prostor države Crne Gore kako zbog nekontrolisane divlje gradnje, tako i zbog načina građenja objekata gdje je evidentno da se veliki broj objekata gradi suprotno revidovanom glavnom projektutako što investitori odstupaju od dozvoljenog u smislu promjene gabarita i namjene objekta, suprotno od prijave građenja odobrene od stane nadležnog organa.

Primarni razlog za redefinisane politike u unapređenju oblasti izgradnje objekata je prije svega uvođenje instituta građavinske dozvole za sve objekte kao uslov građenja, koja se donosi upravnim aktom i podliježe upravnoj i sudskoj zaštiti. Izdavanje građavinske dozvole je decentralizovano podjelom nadležnosti između ministarstva za državne objekte od opšteg interesa, objekte površine preko tri hiljade metara kvadratnih i hotele, odnosno turistička naselja sa četiri ili pet zvjezdica i turistički resort i s druge strane organa lokalne samouprave u čijoj nadležnosti su objekti do tri hiljade metara kvadratnih i lokalni objekti od opšteg interesa. Građavinska dozvola se izdaje samo na glavni projekat, za sve objekte.

Uveden je i obavezujući tehnički pregled, osim za objekte porodične stambene izgradnje. Takođe, bitno je pomenuti da je ovim zakonskim rješenjem predviđeno pojednostavljenje procedura za izgradnju porodične stambene zgrade što podrazumijeva da za objekte nije obavezujuća revizija tehničke dokumentacije, stručni nadzor i tehnički pregled, već izjava projektanta da je projekat urađen u skladu sa zakonom, posebnim propisima i pravilima struke i da se na osnovu njega može graditi, kao i izjava izvođača da je objekat izgrađen u skladu sa građavinskom dozvolom i glavnim projektom, da je podoban za upotrebu.

Zaposleni u lokalnim samoupravama sada će imati priliku da se aktivno uključe u kontrolu kvaliteta izrađene tehničke dokumentacije i izgradnje objekata do tri hiljade metara kvadratnih na teritoriji svoje opštine. Takođe, prilikom izdavanja građavinske dozvole posebno će se kontrolisati kvalitet



izrađene tehničke dokumentacije i ukoliko ista nije izrađena u skladu sa zakonom i pravilima struke, preduzimaće se mjere kažnjavanja svih činilaca kako bih se na taj način povećao kvalitet izrade tehničke dokumentacije, a pravna odnosno fizička lica savjesnije i odgovornije obavljalja svoj posao. Tehničkim pregledom se utvrđuje da li je objekat izveden u skladu sa revidovanim glavnim projektom, odnosno izdatom građevinskom dozvolom što do sada nije bila praksa.

Ovim zakonom predviđene su i kaznene mjere za ovlašćena službena lica koja ne budu radila u skladu sa zakonom. Ovim zakonskim rešenjem veća je odgovornost lica koja se bave djelatnostima izrade i revizije tehničke dokumentacije, građenja i vršenja stručnog nadzora, dok će inspeksijski organi kontrolisati kvalitet izgradnje na terenu.

Uvođenjem instituta elektronske građevinske dozvole stvara se bolje poslovno okruženje i uvećava interakcija između tri glavne strane u društvu: organa državnih i lokalnih, fizičkih lica i pravnih lica. Najznačajniji ciljevi elektronske dozvole su: javnost, transparentnost, smanjenje mogućnosti subjektivnog uticaja na tok poslovnog procesa, ušteda vremena, povećanje produktivnosti, efikasnosti, smanjenje javne potrošnje.

Ovim zakonskim rješenjem jačaju se kontrolni mehanizmi u procesu izgradnje objekata, uvodi obaveza kontrole održavanja objekata, veća je odgovornost i lica koja se bave djelatnostima izrade i revizije tehničke dokumentacije, građenja i vršenja stručnog nadzora. Zakonskim rješenjem se podstiče osnivanje malih preduzeća koja nisu u obavezi da imaju sva četiri zaposlena lica različitih struka, to su: arhitekta, građevinski inženjer, elektrotehnički inženjer i mašinski inženjer, kako bi stekli uslov za dobijanje licence pravnog lica za vršenje revizije, odnosno stručnog nadzora nad građenjem objekata. Takođe, ovaj propis predstavlja sigurnost za investitore koji će moći svoja investiciona ulaganja realizovati na osnovu upravnog akta, odnosno građevinske dozvole na osnovu koje se mogu kreditno zadužiti kod banaka što nije bio slučaj sa prijavom gradnje.

Postavljanje, odnosno građenje i uklanjanje privremenih i pomoćnih objekata uređuje jedinica lokalne smouprave uz prethodnu saglasnost Ministarstva. Ovim propisom investitor je dužan da završi građenje objekta u roku od pet godina od dana izdavanja građevinske dozvole. Molim vas da ovo pažljivo saslušate, ovo je jedna bitna razlika u odnosu na dosadašnju. Ukoliko se građenje ne završi u predviđenom roku, implementacijom ovog propisa ostvariće se prihod za budžet Crne Gore na način što je predviđeno da investitor plaća godišnju naknadu za svaku započetu godinu prekoračenja roka u visini koju utvrdi Vlada, kao i da kontinuirano održava gradilište za pribavljanje upotrebne dozvole. Ovdje završavamo

sa onim nezavršenim objektima po Crnoj Gori, sa onim ruglima koja stoje po 20, 30 godina, koja predstavljaju opasnost za prolaznike, za djecu koja se igraju. Naime, čim istekne građevinska dozvola, a objekat nije dobio upotrebnu dozvolu, kreću penali prema izvođaču koji će da budu odrađeni od strane Vlade. Insistiraću da budu makar u četvorostrukom iznosu od iznosa koji bi inače investitor morao da plaća opštini kao porez na nekretninu na taj objekat, da bismo ih natjerali da se ovakve stvari ne dešavaju. Pošto će mnogi od njih vjerovatno na taj način poći pod stečaj, onda će opština, država ili neki od kreditora steći pravo svojine nad tim objektom i biće nastavljeno da se gradi i na taj način ćemo smanjiti opasnost za naše građane, ali i dovršiti objekat koji u tom momentu ruži i te kako izgled grada.

Novina ovoga nacрта je uvođenje novih djelatnosti u postupku izgradnje objekta. Naime, djelatnosti oblasti izgradnje objekata su: ispitivanja i prethodna istraživanja, upravljanje projektom, izrada tehničke dokumentacije, revizija tehničke dokumentacije, građenje objekta, vršenje stručnog nadzora nad građenjem objekta i vršenje tehničkog pregleda. Predmet zakona je i poglavlje Djelatnost stranih lica koja ima odloženu primjenu do ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Lica koja rade na poslovima planiranja i izgradnje objekata udružuju se u Inženjersku komoru i Komoru arhitekata i planera Crne Gore.

Generalno uzevši ovaj propis doprinosi unapređenju poslovnog ambijenta u Crnoj Gori, odnosno stvaraju se bolji i sigurniji uslovi za ulaganje kapitala pogotovu kada su strani investitori u pitanju. Takođe, ovim propisom se štiti najveće bogatstvo Crne Gore, a to je prostor. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (24.02.25 13:24:11)

Hvala, ministre Radunoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Prvi prijavljeni za diskusiju je gospodin Milan Zečević. Izvolite, poslaniče Zečeviću.

MILAN ZEČEVIĆ (24.02.25 13:24:28)

Zahvaljujem, predsjedniče Skupštine.

Pozdravljam ministra Radunovića sa saradnicima, uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Danas su na dnevnom redu dva veoma važna zakona koja se tiču izgradnje objekata i uređenja prostora. Meni je žao što danas nije na dnevnom redu Zakon o legalizaciji objekata, ali nadam se da će se vrlo brzo naći na dnevnom redu.

Ono što je veoma važno je to da se donošenjem ovih zakona decentralizuju dosadašnja ovlašćenja prebacivanjem na lokalne samouprave tako što će od sada lokalne samouprave izdavati građevinske dozvole podjelom nadležnosti između ministarstva za objekte preko 3.000 kvadrata i objekte od opšteg interesa i organa lokalne uprave. Takođe, redefinisana je politika u oblasti uređenja prostora i decentralizacijom poslova planiranja prostora i institucionizacijom izrade planskih dokumenata ono što je sada veoma glomazno i možda suvišno i nepotrebno u smislu administrativne procedure sa ovim zakonom će biti smanjeno. Zatim, redefinisanje na instrumente sprovođenja planskih dokumenata, građevinsko zemljište, uspostavljanje inspekcijskog nadzora i drugo. Najznačajnija novina propisana ovim predlogom zakona je to da će Vlada osnivati preduzeća za izradu planskih dokumenata na državnom nivou, dok će opštine moći da osnivaju preduzeća za izradu lokalnih planskih dokumenata na svojoj teritoriji.

Ono što je po meni diskutabilno i danas na odboru je bilo tema je to da li opštine mogu kadrovski i finansijski da preuzmu sve ingerencije, jer ipak ovdje imamo delegirano opštinama izradu planske dokumentacije, izdavanje građevinskih dozvola, ispred lokalne samouprave mora biti uključena urbanistička građevinska inspekcija za objekte do 3.000 kvadrata, legalizacija i ostalo. Smatram da lokalne samouprave u formi zajednice opština u komunikaciji sa Vladom i resornim ministarstvom po ovom pitanju moraju da pristupe veoma odgovorno i da uđu spremno u formiranje navedenih agencija.

Ono što je veoma bitno je to da je lokalnim samoupravama, član 155 ovog zakona, dozvoljeno da same odluče koji su to za njih objekti od opšteg interesa. To mogu biti igrališta za djecu ili tereni za sport, a nešto što je diskutabilno je to da objekti za proizvodnju i preradu koji zapošljavaju do 50 radnika nisu od opšteg interesa i smatram da to treba ispraviti u vidu amandmana, jer opštinama na sjeveru je i preduzeće koje zapošljava 20 radnika od značajnog interesa.

Takođe ono što sporno je to da objekti i hoteli sa četiri i pet zvjezdica mogu biti oslobođeni od plaćanja komunalija u zavisnosti od dogovora sa opštinom na kojoj se grade. Ovo može da predstavlja i da upućuje na korupciju. Smatram da je to veoma loša odluka. Danas smo na odboru donijeli jednoglasnu odluku da svi članovi Odbora potpišu amandman kojima se ova stavka briše iz predloženog zakona.

Na kraju, želim da kažem da će Pokret Evropa sad podržati oba ova zakona. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:28:04)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Zečeviću.  
Ministar Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 13:28:15)

Poštovani poslaniče Zečeviću,

Tražio sam da se odmah uključim jer na kraju svoje diskusije ste pomenuli jednu vrlo važnu stvar, vezana je za ove hotele sa četiri i pet zvjezdica. Upoznat sam kako ste vi na odboru razmišljali, međutim moram da vas uvjerim da smo dobro razmislili o svemu ovome i da je zato stavljena ova mogućnost da one opštine koje mogu sebi da priušte to i koje žele da dovedu stranog investitora koji bi gradio sa četiri ili pet zvjezdica hotel, a za takvo nešto jedan od uslova je i da budu djelimično ili u potpunosti oslobođeni komunalija, da im ostavimo takvu mogućnost, a ne da uvedemo svima odjednom plaćanje htjeli ili ne jer to može da bude onda ozbiljna barijera zbog koje će neki investitori da odustanu od investicija u Crnu Goru. Stalno pričamo o onim najgorim slučajevima kao onaj što je bio u Herceg Novom na Luštici gdje je ispalo da opština mora svoj četvorostruki budžet godišnji da uloži da bi omogućila tom hotelu da se priključi na infrastrukturnu mrežu. Mi smo o tome mislili ovim predlogom i zbog toga ukinuli da je unaprijed rečeno da će svima da budu komunalije, mislim na hotele sa četiri pet zvjezdica, ukinute. Toga više nema. Ali ostavljena je mogućnost opštinama, recimo Opština Nikšić koja ima pristojnu infrastrukturu u centru, hoće će da dođe hotel sa četiri zvjezdice u Nikšić, nema prevelikih troškova, zašto da ne omoguće ako je to način da privuku investitora umanjenjem za 50% ili slično. Jasno je da to omogućava lokalnim funkcionerima da uđu u neku priču koruptivnu, nekome da daju 50% nekome 80%, ali njih je narod birao i to je stvar jednostavno i zakona. Ne možemo mi ovim zakonom da onemogućimo korupciju u nekoj oblasti. Ako je neko spreman da bude korumpiran, postoje za to organi koji treba sa tim da izađu na kraj. Znači, kad bi tako bilo trebalo bi da zatvorimo ovo ministarstvo jer svaki dan može da bude svako ovdje korumpiran kad bi htio, jer je tolika ponuda te korupcije. Sa druge strane zavisi od čovjeka, zavisi od ljudi koji rade ovaj posao i ne možemo

da idemo u startu sa tim da će neko da bude korumpiran. Sa druge strane može da se desi da ostanemo bez investitora u jednom velikom projektu. Zato mislim da je ovo rješenje kojim se ukida neplaćanje komunalija kao stav Vlade, ukida se, ali se ostavlja opštinama mogućnost da reaguju, jer kao što ima opština koje kažu nećemo mi da plaćamo, bilo je i te kako predsjednika opština koji su mi govorili bogami kad bi kod nas došao hotel sa četiri ili pet zvjezdica mi bismo gledali da ga oslobodimo komunalija. Nismo mi ti koji treba da odlučujemo u ime opština da li oni mogu ili ne mogu sebi to da priušte.

Molim vas da još jedanput ovo svi zajedno razmotrimo, mi smo ovdje na zajedničkom putu ka stvaranju boljih uslova i boljeg ambijenta i za strane investitore, ali i da zaštitimo naše opštine da ne bankrotiraju kao što je do sada mogao da bude slučaj kad im je zakonom unaprijed određeno da moraju da dovedu infrastrukturu, a možda ne mogu. Eto, recimo u Kolašinu ne mogu vodu da dovedu, a ne što drugo. Herceg Novi kad je slučaj sa hotelom North West tj. Rust Carton koji se evo na žalost neće graditi na Luštici. Zato vas pozivam još jedanput, sve članove odbora i sve poslanike, da još jednom razmislimo. Čini mi se da je ovo rješenje dobro, a da li će neki predsjednik opštine da potpadne pod koruptivne neke poslove to je već stvar policije, tužilaštva. Uostalom, koliko sam upoznat, takav je statut u većini opština, o ovakvim odlukama skupština opštine donosi odluku. Prema tome, ako je sad čitava skupština opštine korumpirana onda nam pomoći nema. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:33:10)

Zahvaljujem, ministre Radunoviću.

Sada riječ ima kolega Đurović, a molim koleginicu Peković Vojinović da se pripremi.

Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (24.02.25 13:33:20)

Zahvaljujem se, potpredsjedniče Skupštine gospodine Pejoviću.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi ministre Radunoviću, prvo da vam čestitam na hrabrosti da poslije jednog kratkog perioda se odlučite da Skupštini predložite Zakon o izgradnji objekata posebno, Zakon o planiranju prostora posebno, s obzirom da je 2017. godine bilo odlučeno da to bude u paketu, što je rezultiralo ogromnom korupcijom, divljom

gradnjom i svim ovim što smo imali u ovih prethodnih osam godina. Nažalost 2020. godine ministar Mitrović i gospođa Ana Novaković Đurović, koja je dala jedan veliki doprinos, mora se priznati, kada je u pitanju Zakon o izgradnji objekata i Zakon o planiranju prostora nisu doveli do kraja. Vi ste to uspjeli za pola godine. Moram priznati, gospodin Zečević i čitav odbor je imao nedoumice, ali ostaviću to za ovo drugo javljanje kada je u pitanju planiranje prostora.

Sad ću se osvrnuti na Zakon o izgradnji objekata. To je nešto što definitivno je trebalo Crnoj Gori, posebno kada je u pitanju kvalitet i suzbijanje nelegalne gradnje. Nažalost kada je u pitanju nelegalna gradnja, to se odnosi na opštine sa juga Crne Gore, poseban osvrt treba imati na opštine Bar, Ulcinj i Budva gdje čini se da je gro nelegalnih objekata i da će biti vrlo problematično kroz Zakon o legalizaciji objekata da upodobimo da svi ti objekti budu uspješno realizovani. Žao mi je što danas nismo u mogućnosti da govorimo i o Zakonu o legalizaciji objekata, jer bi to upotpunilo čitavu ovu priču, ali nadam se da će uskoro i to snimanje koje je neophodno za donošenje Zakona o legalizaciji objekata biti završeno, da ćemo upotpuniti taj čitav dio kada je u pitanju izgradnja objekata, legalizacija i planiranje prostora u Crnoj Gori.

Prostor u Crnoj Gori nije nešto što je naše niti je ove parlamentarne većine, niti je ovog parlamenta, niti je naše generacije, već to je nešto što smo naslijedili i što treba da ostavimo nekome u nasljedstvo. Mora se priznati da je ova 30-godišnja režimska struktura poprilično uticala da se devastira prostor Crne Gore, da ga napravi onakvim kakav je sada, a mi smo u stanju ne legalizacije, nego više sanacije prostora koji je trenutno u Crnoj Gori, jer legalizovati znači da je nešto što je imalo neki plan, a definitivno ova situacija koja je sad u Crnoj Gori nije legalizovanje, nego je sanacija prostora, odnosno situacije koja je u Crnoj Gori. U prethodnom periodu se govorilo i insistiralo se, Odbor za uređenje prostora u kojem je bio prvenstveno gospodin Krapović pa kasnije i mi smo govorili o tome, da je građevinska dozvola uslov za probanje regulatornog sistema za građenje u Crnoj Gori. U ovom trenutku kako ste ovo predstavili ulazimo u jedan regulacioni sistem koji će imati kontrolu i koji je, mora se priznati, nešto što daje novi kvalitet - 30 dana od podnošenja zahtjeva smo dobili neki vremenski tajming za koji bi trebalo dobiti građevinsku dozvolu. Nisam čuo u vašem obrazloženju, naravno sad ćete objasniti, ukoliko nakon 30 dana ne dobijemo odgovor za građevinsku dozvolu, da li se podrazumijeva da se građevinska dozvola smatra dobijenom, da birokratski sistem u tom trenutku ne može blokirati dobijanje građevinske dozvole. Posebno me raduje ovo što ste rekli da pet godina od dobijanja građevinske dozvole, ukoliko se ne završi građevinski objekat, moraju se naplatiti posebne

dažbine i to je neki novitet, mora se priznati, u odnosu na ono što je bilo prošle godine ili prethodne godine kada smo govorili o građevinskim objektima i kad nismo ovu stavku imali, a mora se priznati da taj novitet će dati određeni kvalitet u dobijanju građevinske dozvole i završetku objekata kojih ima po Crnoj Gori. Nažalost, veliki broj investitora u Crnoj Gori nije završio objekte i volio bih da znam po ovom pitanju, oni objekti koji su već sad premašili taj vremenski tajming od pet godina da li će biti sankcionisani ili je to samo za objekte koji dobijaju građevinsku dozvolu. Poslanik Leković i ja dolazimo iz Bara, gdje postoji jedan ogroman objekat pored samog hrama u Baru, već 10-tak godina je nezavršen i ako ima neki grad koji je urbanistički lijepo riješen to je Ba, grad odakle mi dolazimo, a upravo taj objekat koji je nezavršen ruši čitav pejzaž grada Bara. Zato bih vas pitao da li i objekti koji su već nedovršeni će ući u ovo sankcionisanje koje ste najavili sada. Inače potpuno podržavam i Klub poslanika Nove srpske demokratije će sa izuzetnim zadovoljstvom glasati za ovaj zakon.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:40:05)

Zahvaljujem, kolega Đuroviću.

Imate pravo na komentar.

Ministar Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 13:40:15)

Sjećam kako me je nerviralo, kao i moje kolege, kad neko odgovori na kraju svima, tako da ću se truditi, ako ne bude premnogog pitanja, da odgovaram svima koliko budem mogao.

Što se tiče građevinske dozvole, nakon 30 dana svako će da dobije, gospodine Đuroviću, neko rješenje ili odbijajuće ili prihvatanje, naravno u slučaju odbijajućeg ići će na upravni spor. Ne možemo, naravno, da dozvolimo, suviše je komplikovana stvar, da zbog eventualnog kašnjenja neko dobije građevinsku dozvolu bez ikakvih uslova.

Drugo je bilo oko ovih zgrada koje nisu završene, a nastale su prethodnom periodu. Moramo da provjerimo, ja nisam u ovom momentu siguran da li možemo retroaktivno da sprovodimo ovaj zakon, vjerovatno ne kao i većinu, ukoliko drugačije ova skupština odluči, ali ćemo naći neki način da se te lokacije provjere, da se vidi u čemu je zastoje. Ima slučajeva, poznat vam je hotel AS koji ima toliko kroz decenije neriješenih stvari da je

veliko pitanje ko je tamo vlasnik, ko je neko koga uopšte može država da goni pravno ili bilo kako drugačije. To su problemi koje ćemo morati paralelno da rješavamo, ali u svakom slučaju od danas pa nadalje važiće ovo pravilo koje sam rekao. Trudićemo se da riješimo i te probleme, ali kažem, to je možda ipak više posao za istražne organe i za neke institucije koje se bave istražnim radnjama nego za Ministarstvo prostornog planiranja.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:42:25)

Zahvaljujem, ministre Radunoviću.

Sada molim koleginicu Anđelu Peković Vojinović da uzme riječ, a kolegu Duška Stjepovića da se pripremi.

Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (24.02.25 13:42:35)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene kolegkinice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane građanke i građani,

Danas raspravljamo o dva veoma važna zakona koja predstavljaju suštinu državnog uređenja Crne Gore. Crna Gora je zemlja sa ograničenom teritorijom, sa ograničenim resursima i zemlja koja ima obalu svjetskog ranga, koja ima planinske predjele sa ogromnim turističkim potencijalom i gradove koji su se morali razvijati planski, a ne stihijski jer prostorno planiranje je pitanje dugoročnog razvoja kvaliteta života svih građana, a ne privatizacija javnog prostora. Dugogodišnja neplanska gradnja pokazala je šta se dešava kada prostor ne koristimo odgovorno, jer nam je primorje betonizirano bez vizije, jer su nam gradovi postali neorganizovani, a infrastruktura nije pratila nekontrolisanu izgradnju. Da bi građanima bilo jasnije koliko su ova dva zakona o kojima raspravljamo danas bitni, koliko je prostorno planiranje i urbanizam bitna oblast društvenog života važno je napomenuti da je krilatica "urbanizovani kriminal" nastala na osnovu svih onih korupcionaških afera vezanih za organizovani kriminal iz oblasti urbanizma. Da to nije krilatica samo tadašnje opozicije svjedočanstvo je i izvještaj Evropske komisije u kojem je napisano da je oblast urbanizma i prostornog planiranja u Crnoj Gori izuzetno podložna organizovanom kriminalu i korupciji i da smo mi svi bili svjedoci, a da i dan-danas svjedočimo ogromnim korupcionaškim i



kriminalnim aferama zbog ogromnog upliva kapitala u ovoj oblasti nabolje govore afere Zavala, i Skočičevojk, i Valdanos, i Mirišta Mićunovića, i Mia Investments, i naravno u Baru jedinstven slučaj tadašnjeg predsjednika Opštine Žarka Pavićevića koji zbog toga sada i trpi sankcije. Dakle, u pitanju su bile desetine i stotine miliona eura nelegalnog posla na štetu Crne Gore, a u korist bivših vlastodržaca i tajkunskih građevinskih firmi i njihovih pomagača na lokalnom ali i na državnom nivou. Ništa nije moglo ni na lokalnom nivou da se završi da nije bilo aminovanja od strane državne vlasti. Na taj način su nicali nelegalni objekti i divlja gradnja ne samo na primorju nego i u cijeloj Crnoj Gori. Protiv takvih i funkcionera i investitora i na državnom i na lokalnom nivou Demokrate su više puta podnosile krivične prijave, možda najviše u Budvi i Kotoru i na primorju, jer je nažalost tamo najvidljiviji njihov princip izgrađivanja i ugrađivanja. Međutim, ova oblast možda se i više tiče ovog drugog zakona, o uređenju prostora, pošto su se preko planiranja prostora ucrtavale investitorima i kompanijama i njihovim privilegovanim prijateljima opcije da grade.

Kada konkretno govorim o ovom zakonu, unapređenje svakako jeste u odnosu na zakon koji je prethodno bio na snazi i dobro je da se razdvaja oblast izgradnje objekata i uređenje prostora. Željela bih da pohvalim dio koji se odnosi na izdavanje građevinske dozvole za sve objekte, zbog toga što smo imali prije situaciju mogućnosti ogromnih zloupotreba, da neko procjenjuje da li neki objekat treba da dobije ili ne dobije građevinsku dozvolu, pa se svi sjećate i afere sa investitorom i urbanističko-građevinskim inspektorima koji su tada tražili od investitora mito da bi mogli da završavaju dozvole i prijave građenja. To je dobro rješenje posebno što će biti transparentno jer će biti ona elektronska.

Ono što su potencijalne nedorečenosti u ovom zakonu, odnosno što je meni nejasno, voljela bih da mi se razjasni, kažem vam ovo je na nivou mojih informacija i na osnovu mog znanja koje imam radeći u tom ministarstvu, ali se jesam i konsultovala sa strukom, odnosno sa dijelom struke kada je konkretno u pitanju ovaj zakon sa građevinskim inženjerima, pa me zanima stvar oko dijela koji se odnosi na izgradnju objekata za porodične stambene zgrade. Dakle evo pojednostavljenje dokumentacije i kaže se da nije obavezujuća revizija tehničke dokumentacije, stručni nadzor i tehnički predlog, već izjava projektanta da je projekat urađen u skladu sa zakonom, posebnim propisima i pravilima struke i da se na osnovu njega može graditi, kao i izjava izvođača da je objekat izgrađen u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom i da je podoban za upotrebu. Ovo praktično znači da u principu mi investitoru moramo da vjerujemo na riječ da je nešto uradio u skladu sa zakonom, je li tako? Mislim da bi možda bolje bilo da je postojala ipak neka vrsta stručnog

nadzora pa možda onaj koji opština ili država koja će ubira sredstva od te građevinske dozbole.

Druga stvar koja je možda ostala nerazjašnjena je uvođenje prakse da ne mora da postoji licenca, odnosno ne mora da postoji građevinski inženjer i elektrotehnički inženjer, arhitekta određenom pravnom društvu da bi moglo da dobije licencu za nadzor nad izvođenjem radova. Ja vjerujem da je možda to samo neka nejasnoća, ako možete samo to da pojasnite da ne bi ispalo ukoliko to preduzeće ako se osnuje, a nema građevinskog inženjera ili arhitektu, kako može onda da vrši nadzor nad izvođenjem radova.

Još jedna, možda najbitnija stvar u svemu ovome, a ovo pričam iz loše prakse koju smo do sada imali prilike da vidimo, odnosi se na dozvolu za privremene objekte do 1.000 m<sup>2</sup>. Dakle, je li moguće da će da se dozvoli da se grade objekti do 1.000 m<sup>2</sup> ako znamo da smo imali do sada na desetine takvih objekata koji su prijavljeni kao privremeni objekti a vidimo da i dan - danas potpuno nesmetano stoje na lokacijama koje su UNESCO zaštićeno područje u Kotoru ili u dijelu Nacionalnog parka, imamo i jedan restoran na Verigama i restoran na Durmitoru? Samo želim da otklonite sada sve sumnje da ovim zakonom mogu da se na bilo koji način, posebno djelovi privremenih objekata, dešavaju zloupotrebe kakve su se dešavale u prethodnom periodu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:50:55)

Zahvaljujem, koleginice.

U ime Vlade sekretarka Izgarević Pavićević. Izvolite.

MARINA IZGAREVIĆ PAVIĆEVIĆ (24.02.25 13:51:05)

Po pitanju otklanjanja nejasnoća o izgradnji porodične stambene zgrade, to je u prošlom zakonu, odnosno u važećem zakonu objekat osnovnog stanovanja i na te objekte se mislilo i zbog objekata osnovnog stanovanja smo pojednostavili proceduru, to su objekti do 300m<sup>2</sup>, u pojmovniku Zakona o izgradnji su definisani. Tu smo razmišljali oko kvadrature i nakon konsultacija sa ekspertima koji su radili po pitanju Evropske unije našli smo da je prigodna kvadratura od 300m<sup>2</sup>.

Što se tiče dobijanja licence u važećem zakonu bila je obaveza da revident i stručni nadzor ima obavezno zaposlena četiri inženjera, građevinske, elektro, mašinske i arhitektonske struke, upravo zbog

činjenice što smo konkurenciju bili sveli na manji broj firmi koje su bile dostupne na tržištu, sada ovim zakonskim rješenjem dajemo olakšice da društvo ima obavezno zaposlenog jednog inženjera na osnovu kojeg se dobija licenca za reviziju i nadzor uz poštovanje svih zakonski definisanih kriterijuma po pitanju iskustva i po pitanju licence koju posjeduje. Tako nedostajuće faze, kao i sada što je to bio princip, mogu uz određene ugovorne obaveze da se regulišu.

Što se tiče privremenih objekata, potpuno smo saglasni sa vama da to jeste jedan antiurbanizam, ali ovdje smo mislili na privredne objekte gdje se obavlja djelatnost i to su ovi trgovinski marketi, jer veliki broj trgovinskih marketa je riješio svoj status kroz privremene objekte. U zakonu koji je trenutno važeći članom 109a imamo mogućnost da privremeni objekti koji su prepoznati planskim dokumentom mogu postati stalni, a namjena objekata za obavljanje djelatnosti do 1.000m<sup>2</sup> i koji će to tipovi objekata biti svakako će se urediti podzakonskim aktom. Prilikom definisanja ovog podzakonskog akta, odnosno izrade, vodićemo računa da ti objekti ne budu objekti tipa restoranske djelatnosti, već samo uslužne djelatnosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:53:23)

Zahvaljujem.

Prelazimo na sljedećeg diskutanta. Molim poslanika Duška Stjepovića da uzme riječ, a kolegu Nikolu Camaja da se pripremi. Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (24.02.25 13:53:35)

Hvala najljepše, potpredsjedniče Pejoviću.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Na dnevnom redu je Predlog zakona o izgradnji objekata koji reguliše, kako mu i sami naziv kaže, onaj dio materije iz prethodnog zakonskog rešenja koji se odnosi na izgradnju objekata, dok je drugi poseban zakonski tekst koji je zajedno s ovim činio jedan zakon na dnevnom redu u okviru druge tačke dnevnog reda.

Prostor i naš odnos prema njemu kao možda i najvrednijem resursu ključna je riječ za oba ova predloga zakona. Naravno, kako je to slučaj s gotovo svim što je nova vlast naslijedila od prethodnika, ni stanje u ovoj

oblasti nije bolje. U mnogim segmentima je štaviše gore. Tako da se slobodno može reći da su ekonomija i finansije, odnosno pohara koja je ostavljena u privredi zlatni pri onome što smo zatekli kada je riječ o pohari u nekim djelovima i pravoj katastrofi u oblasti planiranja, uređenja prostora i izgradnji objekata.

Privilegovani pojedinci je eufemizam koji sebi neću dozvoliti da upotrijebim kada govorim o građevinskoj i katastarskoj mafiji koja je gospodarila našim prostorom već ću je upravo i tako nazvati građevinska katastarska mafija. Za pravo mi daju brojne optužnice koje su podignute protiv nekada čelnih ljudi katastra, ali i protiv nekih od čelnika i vlasnika i suvlasnika nekih od najvećih građevinskih firmi u Crnoj Gori. Sjećam se samo kako su nastali ili kako su nastajali, odnosno kako su poput njihovog šefa kojeg svi zovu šefom stekli prve milione i kapital i postali ono što su sada - nezajažljivi faktor koji vedri i oblači, odnosno želi da vedri i oblači, a uistinu mrači ukupnim ekonomskim, političkim i društvenim nebom naše države, odnosno tamo gdje može. S nama se tako ne može, s nama tako ne mogu. Zato smo im i meta preko njihovih jadnih i prljavih medijskih alatki.

Kada smo kod prljavih medijskih alatki koje polako u hajci na Demokrate prijete da dostignu slavu Pink M i Informera Bebe Popovića, uvezane su i s mojim fakultetom, Pravnim fakultetom, da budem precizan, njegovim vrhom i pojedinim profesorima, na moju veliku žalost. Zato iz naročitog obzira prema svima onima koji su mi predavali od kojih možda i većina nije više među nama, a koji su bili ili još uvijek jesu istinski autoriteti u pravnoj nauci, ali imajući u vidu i dobar dio kolega koji mi, što se narodski kaže, ne daju lagati, samo par riječi u odnosu na besprizorno ponašanje pojedinaca s tog mog fakulteta. Ovo je u temi. Kako. Evo, ako izuzmemo onaj suvi krivično pravni aspekt i po strani ostavimo glasnu tišinu dekana i pojedinih profesora Pravnog fakulteta oko odgovornosti za ubistva novinara, njihovo prebijanje i napade na imovinu medija, ako ostavimo po strani njihove širom zatvorene oči na užasne zločine koji su decenijama iza nas šokirali ne Balkan i Evropu nego cijeli svijet, ako po strani ostavimo neprijatno ćutanje na namještanje krivičnog i drugog zakonodavstva za interese par ljudi ne čak ni cijele njihove tada vladajuće partije, ako iz vidokruga ostranimo i prećutnu saglasnost ovih profesora na urnisanje privrede i opšti grabež državnih preduzeća i njihovo stavljanje u džep za par eura ili opštu tajkunizaciju, ako maknemo iz vida ukidanje ili ograničavanje mnogih Ustavom zagarantovanih prava i sloboda građana koji su dijeljeni na one prvog ili drugog reda u zavisnosti od političke i druge pripadnosti, postavlja se pitanje, i tu se vraćam na temu, da li je ikad Pravni fakultet ili ovi profesori koji su se sada probudili na mig njihovog šefa i

mastermajnda ikad ijednu riječ pisnuli, ali na formalan način, kako to sada čine, na ili o devastaciji prostora i prodaji u bescijenje naše državne i druge imovine.

Žao mi je što ovi profesori ne shvataju da je esencijalni dio svakog intelektualca osjećaj slobode i nezavisnosti, nepristrasnost, njegov duh koji se ne može oivičiti bilo čijim zahtjevima za ostvarivanje političkih i bilo čijih partikularnih interesa, ne visok prosjek, ne magisteriji, ne doktorat. Uzalud nekima sve titule i doktorati kada im se kičma na jedan poziv ili pogled počasnog predsjednika savija kao guma. Negdje sam rekao crni i omrčeni Pravni fakultet, dozvolite da se ispravim - crno i omrčeno njegovo rukovodstvo i pojedini profesori koji bolje da pocijepaju sve diplome i čage koje imaju jer bi makar malo ovom društvu dali podršku da ide naprijed, makar ne bi na sopstvenom primjeru pokazivali studentima kako ne treba i da obraz ipak ima cijenu.

Naravno, Klub poslanika Demokrata će podržati ovaj predlog zakona, uz punu svijest o tome da pojedina njegova rešenja mogu predstavljati izazove u praksi, u primjeni, ali i u uvjerenju da će uz narednu tačku dnevnog reda, odnosno ova dva rešenja značiti početak uvođenja reda u oblasti izgradnje objekata, a i uređenja prostora. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 13:59:50)

Zahvaljujem, kolega.

Sada molim kolegu Nikolu Camaja da uzme riječ, a poslanika Vladislava Bojovića da se pripremi.

Izvolite.

NIKOLLA CAMAJ (24.02.25 14:00:01)

Hvala, kolega Pejoviću.

Uvaženi ministre sa saradnicama i saradnikom, uvažene kolege poslanice i poslanici,

Dozvolite mi da na samom početku pozdravim napore da se uvede red u ovoj oblasti u kojoj su privilegovani mogli sve, a oni drugi ništa ili veoma malo i to teško.

Predlog zakona o izgradnji objekata ide u prilog našem zalaganju za decentralizaciju, a svakako ide i u susret očekivanjima naših evropskih međunarodnih partnera. Bez decentralizacije nema pomaka u postizanju evropskih standarda. Zato, cijenim ovaj predlog zakona kao veliki doprinos

tome. Decentralizacija svakako mora pratiti nivo razvijenosti opština jer sve opštine nemaju iste kapacitete. Mi smo do sada imali monotipski model lokalnih samouprava koji je mogao funkcionisati u uslovima jedne centralizovane vlasti dok decentralizacija zahtijeva da uvedemo politipski model lokalnih samouprava, što je posao koji nas očekuje u skorijoj budućnosti. To znači da prenos ovlašćenja prilikom decentralizacije mora da prati mogućnosti i kapacitete samih opština da prihvate nova ovlašćenja. To bih nazvao asimetričnom, odnosno gradualnom decentralizacijom, a svakako veliki doprinos daje Predlog zakona koji je danas pred nama. Predlog zakona o izgradnji objekata, pored toga, predstavlja jedan od ključnih zakonodavnih koraka ka modernizaciji građevinskog sektora i unapređenju pravne sigurnosti u oblasti planiranja i gradnje. Ovaj zakon donosi reformske mjere koje će ubrzati građevinske procedure, smanjiti administrativne barijere ... transparentnost i osigurati usklađenost sa evropskim standardima.

Svi smo svjedoci sporosti administrativnih procedura u oblasti izdavanja građevinskih dozvola, problema s bespravnom gradnjom, ali i nedostatka jasnih pravila kada su u pitanju standardi kvaliteta, zaštita životne sredine i energetske efikasnosti. Ovaj zakon je odgovor na te izazove upravo jer ubrzava proces izdavanja dozvola kroz digitalizaciju i elektronsku komunikaciju između investitora i nadležnih organa, usklađuje građevinske propise s evropskim standardima posebno u pogledu zaštite životne sredine i energetske efikasnosti, povećava transparentnost i smanjuje mogućnosti za korupciju kroz precizno definisane procedure i jasne nadležnosti organa, jasno određuje koji objekti su od opšteg interesa i time omogućava efikasnije planiranje i sprovođenje infrastrukturnih objekata.

Ovim zakonom stvaramo moderniji, efikasniji i transparentniji sistem građenja koji će biti od koristi građanima, privrednicima i lokalnim samoupravama. Ključne novine u zakonu su sljedeće: Prva ključna promjena odnosi se na digitalizaciju procesa izdavanja građevinskih dozvola, danas imamo situaciju da investitori mjesecima čekaju dozvole zbog papirologije i sporosti administracije. Ovim zakonom predviđa se da se sve procedure odvijaju elektronski čime se smanjuje prostor i za korupciju, a ubrzava realizacija građevinskih projekata.

Druga važna novina odnosi se na strože građevinske standarde i energetske efikasnost. Prvi put se uvodi obaveza da svi novi objekti moraju zadovoljiti minimalne ekološke standarde što će dugoročno smanjiti troškove energije i zaštititi životnu sredinu tako bitnu za budućnost ove planete.

Treća ključna izmjena odnosi se na precizno definisanje nadležnosti u izdavanju dozvola za veće projekte. Za objekte veće od 3.000 m nadležno će biti Ministarstvo, dok će za manje objekte nadležnosti imati lokalna samouprava. Time se ubrzava proces donošenja odluka i sprečava administrativna blokada. Da dodam ovo novo što smo danas čuli. Ako sam dobro razumio, obaveza komunalije za hotele sa četiri i više zvjezdica, što ne samo da znači doprinos budžetu opština nego i ravnopravnost među investitorima.

Ovaj zakon će svakako imati našu punu podršku, pored pomenutog iz razloga što će građani i investitori imati brži, efikasniji sistem izdavanja dozvola, što će smanjiti troškove i podstaći investicije u građevinski sektor, što će država i lokalna samouprava imati jasno definisane nadležnosti čime će se smanjiti administrativni haos i povećati transparentnost, a svakako zato što će životna sredina biti bolje zaštićena. Ovdje želim da stavim akcenat, jer životna sredina, odnosno prostor koji nas okružuje je jedini, jedinstven, nema ga više, ne proizvodi se više, i ako ga ne planiramo savjesno i dobro, nećemo moći da ga predamo budućim generacijama tako kako želimo, a to je da im ga predamo boljeg nego što smo mi zatekli. Zato će ovaj zakon kao i naredni imati punu podršku Albanskog foruma. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:05:48)

Zahvaljujem, kolega Camaj.

Sada molim poslanika Vladislava Bojovića da uzme riječ, a kolegu Miodraga Lakovića da se pripremi.

Izvolite.

VLADISLAV BOJOVIĆ (24.02.25 14:05:59)

Zahvaljujem.

Uvaženi građani, poštovani ministre sa saradnicima, poštovane kolege,

Decenijama je u Crnoj Gori posvećeno, sistematično i brižljivo građen sistem koji počiva na korupciji, a znamo dobro ko je najbolje prolazio u tom sistemu - oni koji su se najviše pitali, oni koji su donosili ključne odluke i praktično raspolagali pravom da odlučuju o najvrednijoj državnoj imovini. Decenijama je sistematično građen sistem koji počiva na sprezi organizovanog kriminala, organizovanih kriminalnih grupa i vrha državne

vlasti i decenijama je građen sistem, uz sve to, koji počiva na brutalnoj diskriminaciji po svim mogućim osnovama. Diskriminacija se dešavala i kad je u pitanju zapošljavanje i kad je u pitanju napredovanje u državnoj službi, znalo se ko može da napreduje, koga je teren prepoznao, koga nije, znalo se ko je mogao da dobije put do kuće na selu, a ko nije, ko je mogao da dobije subvencije od Ministarstva poljoprivrede, recimo, a ko nije, znalo se da određene firme mogu da dobiju određene poslove, a da druge, iako ispunjavaju sve uslove ili čak bolje i povoljnije, ne mogu da ih dobiju. Naravno, diskriminacija se dešavala i kad je u pitanju izgradnja objekata, neko je mogao da gradi gdje hoće i koliko hoće u smislu gabarita objekta, a neko nije mogao da gradi uopšte. Onda ne treba da nas čudi zašto, kako kaže ministar, nije bilo u prethodnim godinama i decenijama kontrole i suzbijanja nelegalne radnje, zašto imamo urbanistički haos i zašto imamo devastaciju prostora i životne sredine. Onda ne treba da nas čudi, citiraću opet ministra koji je na odboru rekao zašto je kontrolni mehanizam u svom dejstvu ili efektu bio praktično zanemarljiv svih ovih godina. Ne treba na kraju da nas čudi i zašto je gospodin ministar prije nekoliko dana doživio da i sam bude izložen napadu.

U Crnoj Gori je decenijama građena i izrasla je i šumska mafija, i duvanska mafija, i stečajna mafija, i šljunkarska mafija, i narkomafija, zaboraviću svakako neke od njih, a naravno i građevinska mafija. Znamo ko je bio pokrovitelj organizacije ili izrastanja svih tih mafija u Crnoj Gori - onaj koji je sada valjda svjestan da nema više potrebe da se bilo kome prikriva i da je potpuno jasno da on upravlja Demokratskom partijom socijalista, onaj koji sada najavljuje novo javno djelovanje i novi javni politički angažman, on i njegovi prvi saradnici su stajali kao politički pokrovitelji organizacije svih ovih sistemskih anomalija koje smo imali u Crnoj Gori.

Želim, ministre, da ukažem na potrebu i da vas podržim, zasigurno ste toga svjesni, da se poveća broj građevinskih inspektora u Crnoj Gori, da im se poboljšaju uslovi rada uključujući njihova primanja i da iznesem jednu ideju ili jedan predlog za razmišljanje. Mislim da bi bilo pametno da ste razmislili eventualno o formiranju tzv. građevinske policije po uzoru na komunalnu policiju koja bi bila sačinjena od lica sa posebnim ovlaštenjima koji bi bili svakodnevno aktivni u opštinama praktično na terenu, koji bi bili stalno prisutni i koji bi mogli da odmah reaguju i koji bi imali ovlaštenja da sprovedu mjeru zabrane gradnje ili da izvedu neku vrstu mjere sankcionisanja. To je jedan od predloga koji ću dati.

Takođe, pozivam vas da ne dozvolite praksu koja se u prethodnom periodu i to višedecenijskom dešavala. Naime, glavni gradski odnosno državni arhitekti su predugo držali predmete u svojoj fioci kada je u pitanju



zahtjev za saglasnost na idejno rešenje. Šta su radili glavni gradski i državni arhitekti? Oni ne dozvoljavaju nekom potencijalnom investitoru da gradi, ne daju mu saglasnost na idejno rešenje, taj predmet stoji mjesecima u fioci i naravno otvara se prostor taj isti glavni gradski ili državni arhitekta lijepo sebi otvori prostor za debelu korupciju. U tom smislu je veoma važno da povedete računa da se pronađe određeni mehanizam koji će spriječiti glavnog gradskog ili državnog arhitektu da zloupotrebljava svoju poziciju, svoja ovlašćenja na ovaj način.

Pozivamo vas takođe da se maksimalno u mjeri u kojoj je to moguće, imajući u vidu kakve probleme imamo u kadrovskom smislu pogotovo na lokalnom nivou, ubrzaju procedure za usvajanje prostorno - urbanističkih planova opština. Znam dobro da će uskoro da uslijedi usvajanje prostornog plana Crne Gore, da se svi prostorno - urbanistički planovi opština moraju zatim uskladiti sa tim prostornim planom Crne Gore. Veoma je važno da što brže idemo iz razloga što potencijalni investitori pa i sami građani ispaštaju, jer planska dokumenta još uvijek nisu donesena. Kad smo već kod planske dokumentacije posebno vas pozivam, to volim često da istaknem jer živim na sjeveru i znam kakav je potencijal na sjeveru, da učinite sve da se otklone sve eventualne smetnje ili prepreke koje u ovom trenutku postoje i u planskoj dokumentaciji i u zakonodavnom okviru, da ljudi koji bi da grade objekte za planinski ili seoski turizam mogu to da čine. Ne naravno da se omogućava bilo kome divljanje u prostoru, gradnje hotela na najljepšim mogućim lokacijama na našem sjeveru, ali isto tako postoje stotine i hiljade ljudi koji bi da se pošteno bave ovom vrstom turističkog privređivanja ili preduzetništva i imaju probleme da dobiju dozvolu za gradnju zbog toga što neki drugi su tamo sve ove decenije zloupotrebljavali dozvole koje su dobijali. Samo još jedan apel, da se učini sve da se ubrza usvajanje planske dokumentacije, da se olakša ljudima koji bi da grade i na najatraktivnijim prostorima, ali naravno u gabaritima i pod određenim kriterijumima da grade objekte za seoski turizam jer bi to bilo moguće spasonosno rešenje uz uvezivanje sa proizvodnjom zdrave hrane za sjever Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:13:00)

Zahvaljujem, kolega Bojoviću.

Sada riječ ima poslanik Miodrag Laković, a molim kolegu Dragana Bojovića da se pripremi.

Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (24.02.25 14:13:12)

Zahvaljujem, predsjedavajući, pozdravljam ministra Radunovića sa saradnicima.

Danas je na dnevnom redu jedno veoma važno zakonsko rješenje i ono je pretpostavljam prvi korak ili mehanizam da se uđe ukoštac sa jednom veoma važnom, obimnom i teškom temom i teškim nasleđem, naročito kada je u pitanju izgradnja objekata, jer znamo sa čime se sve ova država suočavala u prethodnom periodu i znamo kolika je problematika u ovoj oblasti. Znamo i svjedoci smo da je ova oblast praćena jednom očiglednom ili rekao bih čak i vrištećom korupcijom i apsolutnom nesrazmjerom kada je u pitanju postupanje državnih organa i institucija sa onim što je problematika na terenu. U tom smislu veliki zadatak se postavlja pred ovo ministarstvo i naravno da ovaj zakon u tom dijelu ima veliki značaj, da ova oblast krene da se normativno unapređuje i da se taj normativni okvir unaprijedi kako ne bismo imali kao u prošlosti čitave oblasti ili čitave djelove gradova koji su u stvari divlja naselja, kako ne bismo imali tu vrstu urbanističkog haosa i kako bismo došli do jednog trenutka kada ta oblast zaista ima pravila koja svi moraju poštovati.

Znamo da su prethodne vlasti, trodecenijske vlasti, vrlo često koketirale i sa divljim graditeljima i sa investitorima prema kojima su imali određene preferencije i iz toga razloga takođe imamo taj urbanistički haos. Ministar Radunović je pomenuo u jednom dijelu izlaganja i objekte koji su građeni u dužem periodu a nisu završeni, zaista smo svjedoci da imamo nekakve građevinske mastodonte koji zauzimaju značajan prostor a nisu ispunili svoju svrhu u smislu završetka tih radova. Ministar je pomenuo jedno zakonsko rješenje, koje pozdravljam, da se to mora normativno urediti i da se mora donijeti regulativa u kom roku mora da se objekat završi i da nakon toga se moraju plaćati određene naknade državi u vidu penala, ja sad parafriziram, i da će vrijednost tih naknada da odredi Vlada.

Pošto mi kao nova parlamentarna većina i nova vlast želimo da i ovu i sve druge oblasti normativno uredimo na pravedan, neselektivan i objektivan način, imam pitanje za ministra Radunovića, a znam da je on čovjek koji se dugo bavio biznisom i znam da je potpuno svjestan da je u biznisu, a građevina je jedan važan biznis u Crnoj Gori, važno da imamo predvidljivost, da imamo neselektivnost, da imamo objektivnost i sigurnost investitora. Meni ova norama malo ostavlja prostor za, da kažemo hipotetički, čak i neku vrstu korupcije, a s obzirom na to da hoćemo da smanjimo svaku mogućnost za korupciju, htio bih da čujem da li postoji neki plan, neka ideja, namjera da se ovo pitanje riješi na direktniji i

precizniji način u smislu da se donese neki podzakonski akt ili regulativa koja će jasno propisivati formulu na osnovu koje će se izračunavati ta nadoknada. Ako ostavimo to da bude previše okvirno uređeno onda će i ova vlada i neka naredna vlada možda imati neke svoje povlašćene investitore prema kojima ima malo ležerniji odnos i neke investitore prema kojima ima možda negativan odnos. To ostavlja prostor za selektivnost i htio bih samo da čujem na koji način možemo da smanjimo opasnost da dođemo u ovu situaciju. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:18:14)

Zahvaljujem, kolega Lakoviću.

Komentar ima ministar Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 14:18:20)

Uvaženi poslaniče Lakoviću,

Čuli ste da sam rekao da smo vrlo pomno analizirali ove stvari jer zaista postoji mogućnost da nekome omogućimo da lako bude korumpiran i da trče oko njega investitori i da se pogađaju oko procenata koliko bi mogao njihov objekat da bude oslobođen, 10, 20, 50 ili 100, a postoji i druga mogućnost da nakon što, recimo, Vlada uspije da privoli nekog ozbiljnog investitora da dođe u Crnu Goru i da uloži veliki novac, da opština ne sarađuje u svemu tome i da na neki način ne želeći da malo izađe u susret praktično potjera investitora. Tako, pošto će glasanje o ovom zakonu da bude u petak, ostavljam blagu rezervu i možda ukoliko budemo na kraju donijeli takvu odluku reagujemo jednim amandmanom koji bi malo precizirao ove stvari, posebno kada su hoteli sa pet zvjezdica u pitanju. Oko hotela sa četiri zvjezdice stvarno nema više priče, ali oko hotela sa pet zvjezdica možda izvršimo korekciju s obzirom na to da ne bismo smjeli da dozvolimo sebi da dobijemo investitora, a da onda on ode. Između ostalog, pošto ostaje i onaj dio argumentacije od prošli put kada sam se javljao, a to je da neke opštine to sebi ne mogu da dozvole finansijski, nemaju dovoljno sredstava, u tom slučaju trebalo bi uključiti i reakciju kapitalnog budžeta Crne Gore da se, ako je to već projekat od značaja za državu Crnu Goru, pomogne opštini da ti troškovi komunalnog opremanja ne budu samo na teret opštine ako procijeni Vlada da je to stvar od javnog interesa. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:20:49)

Zahvaljujem, ministre Radunoviću.

Imate pravo na komentar. Riječ ima poslanik Laković.

Izvolite.

MIODRAG LAKOVIĆ (24.02.25 14:20:59)

Uvaženi ministre,

Ne znam jesmo li se razumjeli, a pretpostavljam ako nismo da je to plod toga što ovo nije meni bliska oblast i vjerovatno se ja ne izražavam profesionalnim terminima. Moja zbrinutost je bila, ili rezerva da kažem, pretjerano je reći zabrinutost, u dijelu gdje se kaže da će kad se probije rok od pet godina Vlada odrediti penale. Na osnovu koje metodolije Vlada određuje penale? Meni je malo problematično u smislu da Vlada ne bude selektivna u odnosu na određene kategorije, grupe ili pojedine investitore. U tom dijelu ja vidim potrebu da se dodatno nekim podzakonskim aktom ili nekom regulativom koju vi vjerovatno imate u vidu na neki način reguliše da se tačno zna, radi objektivnosti, neselektivnosti, predvidljivosti - u biznisu je vrlo važna predvidljivost i važno je da investitori imaju sigurnost i da mogu maltene i sami da znaju šta ih čeka kao neka kazna - novčana kazna u odnosu na prekoračenje njihovih rokova. To je bilo moje pitanje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:22:25)

Zahvaljujem, kolega Lakoviću.

Po Poslovniku nemate pravo, ali zbog značaja ove teme možete sad ili u završnoj riječi.

Izvolite, kratko.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 14:22:35)

To i piše u Predlogu zakona, već je u pripremi uredba kojom će se to regulisati. Rekao sam da će moj predlog biti da to bude četvorostruki iznos poreza na nekretnine koji bi plaćao investitor da je završio u tom momentu. To je znači da će biti tako, to je samo predlog, ali u svakom slučaju biće potpuno jasno uredbom naznačeno kako i zašto.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:23:05)

Zahvaljujem, ministre Radunoviću.

Sada molim poslanika Dragana Bojovića da uzme riječ, a koleginicu Milicu Rondović da se pripremi.

Izvolite.

DRAGAN BOJOVIĆ (24.02.25 14:23:14)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Uvaženi građani, uvaženi ministre sa saradnicima,

Želim najprije da pozdravim vaše brze inicijative koje sprovodite u vašim resoru i veoma važne inicijative. Ova dva zakonska predloga su jako važna, krovni su u pitanju zakoni, do sada je to bio jedan zakon. Mislim da je mnogo bolje da se ova oblast reguliše kroz dva zakona zato što se mogu bolje precizirati stvari.

Riječ je o zakonima koji utiču direktno na razvoj društva, koji utiču na ekonomiju i privredu, utiču naravno na turizam, izuzetno utiču na turizam. Znamo kakve potencijale u smislu prirodnog bogatstva ima Crna Gora, da ti potencijali svakako su uporedivi i nisu nimalo lošiji od potencijala recimo Italije, Grčke i drugih svjetskih destinacija. Mi smo u ovoj oblasti imali dugo haos, imali smo razvijenu jednu granu koju bismo mogli nazvati posebnom granom mafije, građevinska mafija. Evo, govorim o granama mafije, a ne o granama privrede koje su se u međuvremenu kroz decenije trebale razvijati. Imali smo građevinsku mafiju, stvoren je urbanistički haos i sada i nu onim turistički atraktivnim lokacijama nemamo naselja i mjesta u kojima su makar spolja određeni gabariti objekta, kako treba da izgleda fasada, kako treba da se planira prostor kako bismo privukli turiste, naravno i koji materijal da se koristi, nije isti materijal u planinskim područjima i na moru itd. Dakle, da imaju neke uniformne oblasti koje privlače turiste. Ovdje je napravljen jedan sveopšti haos i veoma je teško i zahtjevan je posao da se uvede red u ovoj oblasti bez obzira što će se ova zakonska rješenja provjeravati u praksi i ispravljati kroz djelovanje u praksi. Svakako je važno što ste počeli i sa regulisanjem oblasti zakupa plaža i naravno da imate punu našu podršku i da očekujemo od institucija da adekvatno reaguju, da obezbijede vama da radite svoj posao.

Mislim da ovo spaljivanje lutke predsjednika Skupštine, nažalost, ima veze sa tom nekom odlučnošću da se konačno stane na put svim tim

malverzacijama koje su se dešavale u ovoj oblasti. Predsjednik je pomenuo, lijepo je pomenuo, da svi mi u životu težimo sreći, jedna od antičkih mudrosti, dakle srećnom životu, cjelovitom životu, potpunom životu i spoljna manifestacija te sreće mogu da budu i ove neke karnevalske svečanosti i maskenbali, pa i spaljivanje, ali to spaljivanje mora da ima neku svrhu neki razlog, da ima neko obrazloženje. U ovom aktu koji se desio nema nikakvog obrazloženja, sem ukoliko je obrazloženje da neko pripada određenoj nacionalnoj zajednici, ovdje nije neko nego je riječ o predsjedniku Skupštine Crne Gore, ili spaljivanje možda se desilo upravo zbog ovih stvari koje se preduzimaju u ovoj oblasti. Nastoji se uvesti red, pa određene interesne grupe baš to ne gledaju blagonaklono.

Želio sam samo da pozdravim inicijative koje se dešavaju u ovoj oblasti i te inicijative su zaista hitne, urgentne i moraju se sprovoditi ako težimo da ozdravimo društvo, a svaka inicijativa koja razbija monopole, koja smanjuje mogućnost korupcije, koja obezbeđuje red je dobra inicijativa i moramo je svi podržati. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:27:43)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada riječ ima poslanica Rondović. Izvolite.

MILICA RONDOVIĆ (24.02.25 14:27:49)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi građani Crne Gore, koleginice i kolege poslanici,

Današnji Predlog zakona o uređenju prostora i izgradnji objekata predstavlja iskorak koji će zajedno sa novim setom propisa uključujući vraćanje građevinskih dozvola postaviti čvrst temelj za dugoročno plansko upravljanje prostorom i održivi razvoj Crne Gore.

Vlada je predložila dva nova zakona sa ciljem da uspostavi jasnije, transparentnije i efikasnije procedure izrade planskih dokumenata, te da ponovo uvede građevinske dozvole kao standardnu praksu. Ovaj korak usaglašen je sa savremenim evropskim trendovima i obavezama koje Crna Gora ima u procesu daljeg usklađivanja sa pravnim tekovinama Evropske unije. Prvi i osnovni benefit ovog zakonskog okvira jeste uspostavljanje jasnije i jednostavnije procedure za izradu planskih

dokumenata uključujući obavezne javne rasprave. Time omogućavamo svima, od lokalnih zajednica nevladinih organizacija, stručne javnosti do investitora, da se uključe u ovaj proces. Takav pristup povećava povjerenje u rad državnih i lokalnih organa i obezbjeđuje da se odluke donose i javno i jasno i predvidljivo. U skladu sa predlogom Vlade vraćaju se građevinske dozvole kao ključni instrument kontrole gradnje čime se podstiče poštovanje urbanističkih planova i standarda. Istovremeno, uvođenje strožih kriterijuma i jasnih pravila za sve faze planiranja i gradnje doprinosi efikasnijem korišćenju zemljišta, racionalnijem planiranju infrastrukture i stvaranju bolje definisanih urbanističkih rješenja. Ovaj mehanizam je naročito važan za suzbijanje neplanske izgradnje i sprečavanje daljih negativnih uticaja na naše prirodne i kulturne resurse.

Predlog zakona dodatno stavlja veći akcenat na očuvanje kulturnih dobara, zaštitu životne sredine i prirodnih resursa. Posebno se ističe planiranje u obalnom području i oblastima koje zahtijevaju poseban režim zaštite čime se istovremeno zadovoljavaju i turistički i ekološki ciljevi. Na taj način šaljemo jasnu poruku razvoj i zaštitamogu i moraju da idu ruku pod ruku, jer samo održiv pristup obezbjeđuje budućnost Crne Gore kao privlačne destinacije za odgovorne investicije i kvalitetan život građana.

Novi set zakona jasno definiše nadležnosti i obaveze svih aktera, od državnih i lokalnih organa preko stručnih institucija pa do privatnog sektora. Time se postiže stabilniji, predvidljiviji i pravičniji ambijent za realizaciju budućih projekata. Vraćanjem izdavanja građevinskih dozvola u zakonske tokove povećava se odgovornost i onemogućava siva zona u kojoj su ranije se dešavale neplanske gradnje i nedovoljno ... infrastrukturni radovi. Ne smijemo zaboraviti ni značaj podizanja profesionalnih standarda kroz licenciranje za izradu i reviziju planske dokumentacije, kao i kroz institucije koje okupljaju stručnjake iz ovih oblasti. Pružanjem adekvatne stručne podrške i obrazovanja gradimo kapacitete za dugoročno kvalitetno i moderno planiranje prostora što je suštinski važno za sve buduće investicije i projekte. Uvođenjem detaljnih modernijih i transparentnijih procedura u oblasti prostornog planiranja, vraćanjem građevinskih dozvola i jačanjem zaštite javnog interesa Crna Gora se jasno pozicionira na putu dinamičnog, a održivog razvoja. Ovaj zakon stvara uslove da na odgovoran i dugoročan način iskoristimo potencijale koje posjedujemo bilo da su oni u turizmu, poljoprivredi ili ostalim granama privrede.

Ovaj predlog zakona donosi koristi svima nama, od većeg povjerenja u institucije i boljeg kvaliteta života za naše građane do odgovornog korišćenja prostora i privlačenja međunarodnih investitora koji prepoznaju stabilnost i predvidljivost. Vjerujem da ćemo kroz ove mjere izgraditi Crnu

Goru koju odlikuju red, zakon i odgovoran odnos prema prirodnom i kulturnom blagu koje nam je povjereno.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:32:32)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Kako smo iscrpili sve diskusije, pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda. Na današnjem dnevnom redu je i **Predlog zakona o uređenju prostora**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Slaven Radunović, ministar prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Marina Izgarević Pavićević, državna sekretarka u Ministarstvu.

Izvjestioci odbora su: Vasilije Čarapić Zakonodavnog odbora i Vladislav Bojović Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Riječ ima ministar Radunović. Izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (24.02.25 14:33:26)

Hvala vam, predsjedavajući.

Prostor kao jedan od najvažnijih resursa Crne Gore je osnova za cjelokupni razvoj države, jačanje suštinske osmišljene upotrebe prostornih potencijala pri čemu su regionalne posebnosti osnova za postizanje lokalnog, regionalnog i međunarodnog identiteta Crne Gore. Brojne promjene koje su se dogodile u sveukupnom razvoju Crne Gore bile su praćene i posljedicama koje su se neposredno održavale na prostor noseći sa sobom mnoge veoma kompleksne probleme i konflikte i time otežavajuće ili čak ograničavajuće uslove za dalji razvoj naše države.

Glavni procesi i faktori koji utiču na prostorni razvoj naše zemlje su evropske integracije, tržišna ekonomija brz razvoj informacione tehnologije, trendovi urbanizacije, demografske promjene, promjena klime i veća opšta ekološka svijest među stanovništvom. Sagledavanje različitih procesa i činjenica i organizovanje prostornog razvoja u smislu dugoročnih zahtjeva moguće je jedino ako se slijedi opredjeljenje za održivi razvoj.



Bitniji preduslov sveobuhvatnog ekonomskog razvoja je kvalitetan i očuvan prostor koji mora biti opremljen saobraćajnom, energetsom, komunalnom i drugom infrastrukturom. Infrastrukturni sistemi su uslov funkcionalnog korišćenja prostora. Pitanje efikasnosti sistema planiranja na državnom i lokalnom nivou vezano je za nekoliko komponenti, u prvom redu kvalitet planova, proceduru izrade i implementaciju planova što u prethodnom periodu nije u potrebnoj mjeri normirano ni realizovano, jer planski dokumenti moraju biti iskaz sveobuhvatnog sektorskog projektovanja namjene prostora i zaštite temeljnih vrijednosti i resursa sa održivim razvojem kao krajnjim ciljem pri čemu način izrade planskih dokumenata treba da obezbijedi održiva rješenja što ujedno znači stabilnost i sigurnost sistema kao neophodnih preduslova za privlačenje investicija.

Aktuelna politika planiranja prostora uspostavljena je Zakonom o planiranju prostora i izgradnji objekata donijetim 2017. godine nakon čega je izvršeno šest izmjena i dopuna ovog sistemskog propisa. Pri propisivanju rješenja ovog predloga imali su se u vidu dostignuti stepen razvoja, razvojni resursi i potencijalne komparativne prednosti Crne Gore, strateško opredjeljenje Crne Gore da racionalno i održivo koristi svoje prirodne i stvorene resurse i da se razvija kao ekološka država. Nastavak tranzicijskih reformi, brži i održiviji rast ekonomije, postizanje socijalnog razvoja i socijalne kohezije, razvijanje oblika dodatne komunikacije i interakcije, očuvanje i razvijanje kulturnog identiteta i raznolikosti.

Ovim zakonskim projektom predviđeno je redefinisane oblasti uređenja prostora kroz praćenje stanja u prostoru, izrada, donošenje i sprovođenje planskih dokumenata, uređivanje građevinskog zemljišta, sprovođenje urbane konotacije i uspostavljen novi sistem prostornog planiranja koji se odnosi na praćenje stanja u prostoru koje se sprovodi kroz program uređenja prostora, izvještaj o stanju prostora, uređenje prostora i uspostavljanje državnog informacionog sistema o prostoru. Zatim uređenje obalnog područja i područja mora, zatim decentralizaciju poslova prostornog planiranja, zatim vrste i sadržaj planskih dokumenata na način što se planski dokumenti dijele na državne i lokalne. Državni planski dokumenti su prostorni plan Crne Gore, prostorni plan područja posebne namjene i državni plan detaljne regulacije, a lokalni planski dokumenti su prostorno - urbanistički planovi, lokalni plan detaljne regulacije i urbanistički projekat. Zatim institucionalizaciju izrade planskih dokumenata tako što planske dokumente mogu da izrađuju privredna društva koja osnivaju Vlada i Skupština, jedinica lokalne samouprave. Privredno društvo koje osniva Vlada vrši reviziju lokalnih planskih dokumenata, a reviziju državnih planskih dokumenata vrši komisija za reviziju koju osniva Vlada Crne Gore. Dvije ili više lokalnih samouprava

mogu da osnuju privredno društvo za izradu planskih dokumenata koje bih posebno naglasio kada su u pitanju manje lokalne zajednice koje su i u kadrovskom i u svakom drugom smislu i finansijskom manje moćne i koje ne mogu sebi da dozvole da imaju posebnu agenciju za ovu namjenu, da se udružuju po tri, četiri, pet, ukoliko bude neophodno ili da se naslone na neke agencije u većim gradovima. Za sve ove agencije rok za njihovo osnivanje je 90 dana od momenta kada ovaj zakon bude stupio na snagu, isto je i sa državnom agencijom koja će u roku od 90 dana biti ustanovljena. Zatim proceduru izrade planskih dokumenata uz sveobuhvatno definisanje učešća javnosti, postupak revizije planskih dokumenata, javnu raspravu, izvještaj o javnoj raspravi, ponovnu javnu raspravu, pripremu planskog dokumenta, uvid u planski dokument, izmjene i dopune planskih dokumenata, dostavljanje lokalnog planskog dokumenta na saglasnost Ministarstvu, ispravku tehničke greške u planskim dokumentima itd. Zatim nadležnost za donošenje planskih dokumenata od strane Skupštine Crne Gore i Vlade Crne Gore za državna planska dokumenta i Skupštine jedinice lokalne samouprave za lokalna planska dokumenta.

Predviđeno je da lokalne planske dokumente može donijeti Vlada Crne Gore u slučajevima propisanim zakonom ukoliko se ne bi recimo ustanovile sve ove agencije kako je neophodno. Onda u pomoć da priskoči državna agencija kako ne bi došlo do zastoja u planiranju prostora u manje razvijenim opštinama. Instrumente sprovođenja planskih dokumenata preko državne strategije razvoja arhitekture, prenošenje plana parcelacije na katastarske planove, urbanističke parcele, lokacije, kompletiranje urbanističke parcele, javni konkurs za izuzetno složene i atraktivne djelove urbanih cjelina i za prostor namijenjen javnim površinama i javnim objektima.

Obavljanje djelatnosti izrade planskih dokumenata i propisivanje uslova za privredna društva i fizička lica, u sklopu obavljanja djelatnosti su i odredbe o obavljanju djelatnosti stranaca, s tim što će se pojedine odredbe primjenjivati nakon pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Zatim odredbe o stručnom ispitu i stručnom usavršavanju kao i odredbe licenci. Propisani su uslovi za oduzimanje i mirovanje licenci, poslovi vezani za licence mogu se povjeriti komori arhitekata i planera Crne Gore. Građevinsko zemljište, pri čemu je jedno od centralnih pitanja oporezivanje građevinskog zemljišta prema važećem Zakonu o planiranju prostora i izgradnji objekata. Bilo je rješenje da je obveznik naknade za uređenje vlasnik građevinskog zemljišta, ovim predlogom, međutim, predviđeno da se umjesto naknade za uređenje koju je trebalo da plaća vlasnik građevinskog zemljišta uvodi u sistem naknada za građenje koje treba da plaća investitor.

U sistem građevinskog zemljišta uvodi se gradska renta koju plaća vlasnik građevinskog zemljišta, koje je osnovno komunalno opremljeno. Zatim, uređivanje građevinskog zemljišta obezbjeđuje jedinica lokalne samouprave, urbanu komasaciju koja je novi institut koji se uvodi u sistem prostornog planiranja odnosno uređenje prostora, a koji omogućava racionalno uređivanje i korišćenje građevinskog zemljišta, odnosno sprovođenje planskih dokumenata. Urbanom komasacijom katastarske parcele preoblikuju se u urbane parcele u skladu sa planskim dokumentom uz uređivanje vlasničkih i drugih stvarno-pravnih odnosa na tom zemljištu. Komora arhitekata i planera Crne Gore je nova normativna cjelina u sistemu planiranja proistekla iz činjenice da su subjekti i uslovi obavljanja djelatnosti izrade planskih dokumenata i pozicioniranje i status određenih struka koncipirani na drugačiji način u odnosu na postojeća zakonska rješenja. Zatim, uspostavljanje inspekcijskog nadzora preko urbanističkih inspektora i drugih.

Kaznene odredbe, kojim su propisane novčane kazne za prekršaj pravnih lica u iznosu od 5.000 eura do 40.000 eura i za fizička i odgovorna lica u iznosu od 500 do 4.000 eura, koja postupaju suprotno propisanim obavezama.

Prelazne odredbe, kojima se regulišu odnosi u oblasti uređenja prostora u prelaznom periodu, a koje se odnose na donošenje propisa, plan komunalnog opremanja, izrada i donošenje započetih planskih dokumenata, rok za donošenje planskih dokumenata, rok za osnivanje privrednog društva za izradu planskih dokumenata, rok za uspostavljanje geoportala, rok za uspostavljanje državnog informacionog sistema, izdavanje urbanističko - tehničkih uslova, organizacija i rad komore arhitekata i planera Crne Gore, važenje licenci i priznavanje stručnog ispita, usklađivanje organizacije inspekcijskog nadzora, obaveze prema Evropskoj uniji. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:43:40)

Zahvaljujem.

Da li izvjestioci odbora žele riječ?

Sada prelazimo na diskusije. Za riječ se prvi prijavio kolega Dejan Đurović. Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (24.02.25 14:43:55)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici,

Pred nama je jedan zakon koji će sigurno dovesti do promjena unutar Crne Gore. Ako je 2017. godine došlo do centralizacije, ovdje je riječ o totalnoj decentralizaciji. Prvo da izrazim zadovoljstvo Predlogom zakona koji je ministar Radunović predložio u nadi da će lokalne samouprave imati tu moć da urade ovo što im je zakonom predviđeno. Moja nedoumica posebno se odnosi na ovaj dio šta se agencijama lokalne samouprave stavlja na mogućnost izrade. Imamo, bez obzira na to što je i sam ministar rekao, da lokalna planska dokumenta koja ne može da odradi lokalna samouprava, da će ih odraditi Ministarstvo, odnosno državna agencija koja je u sklopu Ministarstva, ali je vi formirate, je li tako? Znači, pričam ko je formira.

Bojim se da ćemo imati situaciju da državna agencija bude prisiljena da radi sve prostorno urbanističke planove. Gotovo sam siguran da nijedna lokalna samouprava neće imati mogućnosti da organizuje takav tim eksperata, odnosno arhitekata koji će moći da rade prostorno urbanistički plan, bez obzira što ste dali idealno rešenje, a to je da se nekolike opštine ujedine i da naprave zajednički tim za izradu planske dokumentacije. Uzmimo primjer opštine Bar, Ulcinj i Budva organizuju zajednički tim za izradu planske dokumentacije. Sada već imamo Prostorni urbanistički plan Ulcinja koji nije dobar, Prostorni urbanistički plan Bara koji je pred javnom raspravom i Prostorni urbanistički plan Budve koji još uvijek nije donijet. Da li će moći, bez obzira na finansijsku potentnost ove tri opštine Bar, Budva i Ulcinj da organizuje takvu ekipu koja će napraviti tri prostorno urbanistička plana. Skeptik sam po tom pitanju. Skoro sam siguran da će državna agencija morati da radi po tom pitanju. Ovdje imamo nekolike nedoumice.

Prostorni plan Crne Gore, gospodine Radunoviću, očekujem da donesete ubrzo i to je drugi po važnosti plan nakon Ustava Crne Gore. Prvi put u Crnoj Gori se donosi Prostorni plan Crne Gore na 20 godina. Imajući u vidu kako je napravljen, to je novitet u odnosu na onaj plan koji je stvarno bio nikakav 2011. godine koji je donijet. Zatim, imamo Plan posebne namjene. Očekujem da ćete, nakon donošenja Prostornog plana Crne Gore, donijeti izmjenu i dopunu Zakona Plana posebne namjene obalnog područja Crne Gore koji je rađen osam godina, koji je radio RZUP vlasništvo Aca Đukanovića i koji je rađen upravo onako kako je odgovaralo tajkunima. Koliko novca takav i plan. Znači, naša obaveza je kao neko ko želi da donese red, pravdu i pravo u Crnoj Gori da što prije donesemo odluku o izmjeni i dopuni Plana. Imamo Plan generalne regulacije koji se u zvaničnim dokumentima ne spominje. Imali smo nekog ko je, čini mi se da

je prvi ministar Mitrović bio, insistirao na Planu generalne regulacije. Nakon toga smo odustali od Plana generalne regulacije. Sada mi je nedoumica da li ćemo da imamo Plan generalne regulacije ili nećemo.

Donošenjem Prostornog plana Crne Gore napravili smo veliki iskorak. Smatram da, ukoliko u određenom periodu ne budemo donijeli Plan generalne regulacije, nećemo ništa promijeniti. Prvi put imamo Komoru arhitekata i Komoru planera. Definitivno da moramo ovdje uzeti u obzir da su u ovom trenutku i arhitekti i planeri poprilično zauzeti u Crnoj Gori i da će oni vrlo teško dati neka kadrovska rešenja kada su u pitanju lokalne samouprave. Ako računamo da treba osam arhitekata za jednu lokalnu samoupravu, računajući da se udruže sve opštine, 24 opštine puta tri podijeljeno s tri, to znači da imamo nekih osam centara puta osam arhitekata, teško da ćemo doći do te brojke od 64. Jer, ta mjesečna nadoknada mora biti izuzetno velika da dovedete arhitektu da bude zaposlen u lokalnoj samoupravi.

Bojim se da, ukoliko ne budemo s nivoa države imali kontrolu, upravo ovo što ste rekli kroz reviziju, očekujem da ćemo imati niz minusa kada je u pitanju lokalni planski dokumenti. Nije lako donijeti detaljni urbanistički plan ukoliko u tom trenutku nemate prostorno urbanistički plan te opštine koji nije, na primjer, u skladu s Prostornim planom Crne Gore. Trenutno su u izradi 12 prostorno urbanističkih planova s projektnim zadatkom koji je po starom Prostornom planu Crne Gore koji mora biti donijet, kako smo jutros obaviješteni na Odboru, do 31.12.2025. godine. Sledeće godine idemo u fazu izrade svih prostorno urbanističkih planova. Znam da imate težak zadatak. Gotovo sam siguran da ćete i vi i vaš menadžment uspješno ga završiti, a imate li ozbiljan posao pred vama, imate sigurno. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:51:49)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Đuroviću.

U ime Ministarstva Marina Izgarević Pavićević. Izvolite.

MARINA IZGAREVIĆ PAVIĆEVIĆ (24.02.25 14:52:01)

Kratko ću se samo osvrnuti na izloženo.

U 2008. godini donijet je Prostorni plan Crne Gore. Mi smo trenutno u fazi donošenja novog prostornog plana Crne Gore koji će važiti do 2040. godine. Zakonskim rešenjem iz 2017. godine bilo je predloženo donošenje dva posebna dokumenta Prostorni plan Crne Gore i Plan generalne

regulacije. Što se tiče Plana generalne regulacije od njega se odustalo. Sada, kao što je i uvaženi ministar u svom uvodnom izlaganju rekao, imamo planiranje na državnom i lokalnom nivou te imamo državne planske dokumente i lokalne planske dokumente i vraćamo se na prostorno planiranje kakvo je postojalo u izvornom zakonu iz 2008. godine.

Što se tiče kapaciteta opština, vi ste s primorja pa imate potencijal po pitanju tih opština, ali vi znate da je i Vlada Crne Gore 2017. godine kada Opština Ulcinj nije bila u mogućnosti da donese prostorno urbanistički plan opštine, donijela ga je i ostavljena je u ovom zakonu mogućnost da se PUP-ovi donose od strane državne agencije, odnosno državnog preduzeća koje će formirati Vlada Crne Gore

Što se tiče zaposlenih na lokalnom nivou to je ukupno pet zaposlenih, jedan odgovorni planer i četiri ostale struke koje su od interesa za izradu planske dokumentacije. Trenutno su i zradi izmjene i dopune svih PUP-ova, jedino novi PUP koji se radi to je PUP Budve. Svakako će biti usvojen Prostorni plan Crne Gore prije nego što se donese PUP Budve pa će biti usklađen sa novim prostornim planom do 2040. godine. Mi smo i u ovom procesu koji sada trenutno obavljamo gledali po pitanju infrastrukturnih rješenja da se uskladimo sa novim rješenjima koja su sadržana u Prostornom planu Crne Gore do 2040. godine, iako se sve izmjene i dopune rade izvorno na osnovu Prostornog plana Crne Gore iz 2008. godine. Eto toliko. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 14:54:09)

Zahvaljujem.

Sada molim poslanika Nikolu, izvinjavam se, prije toga da li vi želite, poslaniče Đuroviću, riječ? Ne želite.

Molim poslanika Rovčanina da uzme riječ, a kolegu Albina Ćemana da se pripremi.

Izvolite.

NIKOLA ROVČANIN (24.02.25 14:54:26)

Hvala, potpredsjedniče Pejoviću.

Poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradicima, poštovani građani,

Planiranje prostora i uređenje prostora dio su pravnog sistema Crne Gore u različitim kroz vrijeme zakonskim modalitetima, ali ne smijemo

zaboraviti jedan period koji je na svu sreću iza nas gdje se ova problematika svodila na podjelu prostora i dodjelu prostora Crne Gore za jednim stolom sa sve resursima koji su se nalazili na tom prostoru, pa su tako šume podijeljene jednom privilegovanom pojedincu, obale drugom privilegovanom pojedincu, poljoprivredno zemljište trećem, ne zaboravimo da je i crnogorski vjetar bio predmet dodjele. Šume su tako na sjednici Vlade 18. maja 2006. godine dodijeljene jednom čovjeku na 30 godina sa sve drvoprerađom za iznos od 100.000 eura. Vjetar i rijeke su dodijeljene takođe privilegovanim pojedincima uz ugovor na 12 godina i obavezu države da sve što je proizvedeno otkupi u tom periodu po unaprijed definisanoj cijeni koja je naravno povoljna za njih. More, znamo za trajekte koji su dodijeljeni za iznos koji se zarađuje za tri dana ili 200.000 eura, a sjetimo se da je dodijeljen bio čak i zagađeni vazduh, čuveni CO2 krediti u visini od 17 miliona eura umjesto da su uplaćivani državnom ekofondu kao što se danas radi pa iz čega se finansiraju i subvencionisišu građani za fasadu, stolarije, Solar elektrane, opet su dati jednom privilegovanom pojedincu i njegovoj firmi.

Podijeljene su bile čak i rude i dodijeljene još jednom privilegovanom pojedincu pa su posle otkupljene po višestruko većoj cijeni ne bi li zaradio i na taj način iskoristio. Onda smo u tom prethodnom periodu koji je na svu sreću iza nas dobili gospodare šuma, gospodare mora, gospodare rijeka, gospodare vjetra. Sjetimo se da je pored prostora Crne Gore i bogatstava Crne Gore dodjeljivano još nešto i dijeljeno je još nešto, tu su i stanovi i 60.000 besplatnih avionskih karata Montenegro airlinesa i ostalo da ne navodim.

Želio bih, gospodine ministre, vama i vašem timu prije svega da čestitam na ovom zaista sveobuhvatnom zakonu koji je predvidio niz onih manjkavosti koji su postojale u prethodnom periodu. Međutim, ovdje imam određenu zebnju. Decentralizacija sistema, to je dio koji je obavezan vezano za pristupne pregovore sa Evropskom unijom, ali jedna doza zabrinutosti da li će lokalne samouprave u praksi imati dovoljno administrativnih kapaciteta da na kvalitetan način i u rokovima rješavaju ovu problematiku. Dakle, prvi korak sa kojim će se neke opštine suočiti jesu opštine koje se nalaze u reprogramu poreskog duga. Stupanjem na snagu ovog zakona one su jednostavno prinuđene da pojačaju ljudstvo, pojačaju kadrovski kapacitet i ukoliko naiđu na blokadu u dijelu zapošljavanja smatram da je to jedan od problema koji treba da riješi Vlada Crne Gore, odnosno da omogući da se u jednom kratkom periodu sve opštine opskrbe adekvatnim administrativnim kapacitetima. Ono što je važno i što je bio teret u prethodnom periodu jeste kašnjenje planske dokumentacije koja je definitivno usporavala privredne procese. Poznato

mi je, imajući u vidu dolazim sa sjevera Crne Gore, dosta privrednih procesa na sjeveru.

Želio bih sad tim povodom da otvorim jednu temu koju sam prije negdje otvorio, ne tiče se samo uređenja prostora, a može da se tiče u nekom narednom periodu, to je osnivanje slobodnih zona ili biznis zona ili kako god ih mi nazvali. Radna grupa Vlade Crne Gore priprema Zakon o slobodnim zonama. Radi građana, dakle, slobodne zone su trenutno po sadašnjem zakonodavstvu vezane isključivo za luke i aerodrome, ali kada pogledamo regionalne primjere slobodne zone su na primjer u Srbiji vezane i za druge gradove, za gradove i opštine koji se nalaze na graničnim prelazima sa jednom ili više zemalja. Kao građanin Pljevalja dobro sam informisan o funkcionisanju slobodne zone u susjednoj opštini Priboj. Dakle, to je takođe vezano za prostor. Na jednom prostoru određena industrijska zona sa opremljenom kvalitetnom infrastrukturom i sa posebnim olakšicama kada je u pitanju oslobađanje od carine za uvoz i izvoz repromaterijala i finalnih proizvoda, oslobađanje od PDV-a, različite olakšice opština i to je rezultiralo od 2015. godine mnoštvom kvalitetnijih i zdravijih investicija i prepoznatljivih kompanija i danas u toj slobodnoj zoni kod tih investitora radi 800 ljudi. Moja ideja i predlog, to je jedan od modela za sjever Crne Gore, jeste da ne bude vezano isključivo za luke i za aerodrome već da se predvidi na sjeveru Crne Gore. Ukoliko bi to Zakon o slobodnim zonama omogućio, ostaje opštinama da planskim dokumentima predvide te zone. Smatram da je to nešto dobro, da je izuzetno povoljno za Crnu Goru i još jednom evo i sa ovog mjesta apelujemo u tom dijelu, sa tom investicijom i sa tim zakonskim uređenjem svi su pobjednici, nema gubitnika, pobjednici su i građani i investitori i država. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:00:44)

Zahvaljujem, kolega Rovčanin.

Sada molim poslanika Albina Ćemana da uzme riječ, a koleginicu Anđelu Peković Vojinović da se pripremi. Izvolite.

ALBIN ĆEMAN (24.02.25 15:00:56)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Pejoviću.

Poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolegkinice i kolege poslanici, cijenjene građanke i građani,



Predloženim zakonskim rješenjem o uređenju prostora ali i onim zakonskim rješenjima koje je ova parlamentarna većina dakle razmotrila i izglasala u ovom visokom domu nastavljamo da zakonski uređujemo oblast po oblast, a sve u cilju ostvarenja višedecenijskog sna mnogih generacija građana u Crnoj Gori, a to je članstvo Crne Gore u Evropskoj uniji. Zajednički zaključak jeste da svakog dana u tom pravcu napredujemo i to nije moj zaključak, koleginica i kolega parlamentarne većine, već te zaključke i pohvale dobijamo i od naših međunarodnih i evropskih partnera. Ja bih ovom prilikom da svima nama čestitam na tome.

Kada je u pitanju Predlog zakona o uređenju prostora, on treba da uredi jedan od vitalnih interesa naše države, a to je prostor. Negdje ćemo se svi složiti da osim ljudi koji žive u određenoj državi jedan od sastavnih elemenata države jeste i prostor koji, ako se uredi na adekvatan način, stvara pretpostavke i uslove za investicije, a samim tim i za društveni i ekonomski razvoj jedne zemlje što je nasušna potreba naše države, a što ćemo se složiti u prethodnom periodu zbog nepostojanja adekvatne planske dokumentacije uređenja prostora nismo imali. Tako pored mnogih prirodnih resursa koje ova zemlja ima nismo imali adekvatne investicije, a sve je to uticalo na sveukupni razvoj naše zemlje.

U ovom prijedlogu zakona postoje brojne novine, između ostalog decentralizacija poslova planiranja prostora, te će se lokalnim samoupravama vratiti određene nadležnosti u planiranju prostora, one će moći da osnuju svoja preduzeća koja će se baviti lokalnom planskom dokumentacijom, a samim tim vraća se građevinska dozvola kao glavni uslov građana. S tim u vezi lokalne samouprave će za objekte do 3.000 m<sup>2</sup> moći da izdaju građevinske dozvole, a za sve veće objekte, dakle turističke, hotele, objekte od opšteg interesa i one veće od 3.000 m<sup>2</sup> građevinsku dozvolu će izdavati nadležno ministarstvo koje takođe će osnovati preduzeće koje će se baviti izradom planske dokumentacije.

Ono što želim kazati, dakle, pored institualizacije izrade planskih dokumenata smanjiće se i administrativne procedure pri izvođenju istih što je jako važno kako za državu tako i za građane. Takođe, značajna mjera i novina jeste što će se javna rasprava produžiti sa dosadašnjih 15 na 30 dana. Samim tim stvorićemo veći taj vremenski okvir i za stručnu analizu, ali i za analizu uopšte javnosti i s tim u vezi dobićemo adekvatnija i bolja planska dokumenta.

Važno je istaći da ukoliko nacrt planskog dokumenta se značajno koriguje posle javne rasprave da će taj planski dokument morati proći opet javnu raspravu. Dakle, zakonski imamo rigoroznije mjere koje će nadam se ako ne iskorijeniti lošu praksu i ovaj urbanistički kaos i divlju gradnju onda svesti ga na minimum. S tim u vezi smanjićemo i uticati na to da se

zaustavi tajkunizacija države Crne Gore koja je bila prisutna u tridesetogodišnjem periodu, jer zapravo čitava država je bila zapljusnuta divljom gradnjom, a naročito Glavni grad i turistički centri u Crnoj Gori. Samim tim ovo zakonsko rješenje smatram da je unapređenje u odnosu na prethodno i da će dovesti i do ozdravljenja u ovoj oblasti. S tim u vezi naš poslanički klub će podržati ovo zakonsko rješenje. Toliko, zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:05:12)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim poslanicu Anđelu Peković Vojinović da uzme riječ, a kolegu Mirsada Nurkovića da se pripremi.

Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (24.02.25 15:05:19)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre, vi ste na početku svog izlaganja kada ste obrazlagali Zakon o izgradnji objekata saopštili da je prostor najveći resurs koji imamo i najvažniji koji imamo i to jeste istina. U našem slučaju tužno, pošto smo tu jednu vrlo važnu i lijepu rečenicu u potpunosti obesmislili.

Ovo zakonsko rješenje jeste dobro, to sam i prije saopštila, da je dobro što se odvajaju oblast uređenja prostora od izgradnje objekata, mada uređenje prostora takođe podrazumijeva i izgradnju objekata, i što se unose u okviru ovog novog zakonskog rješenja određene novine. Vjerovatno se neću razlikovati u tom pogledu od svojih kolega, možda ću samo neka konkretna zakonska rješenja napomenuti i možda dodati neke detalje sa tim u vezi.

Potpuno sam saglasna sa onim što ste rekli da komasacija urbanih cjelina jeste jedna novina koja je izuzetno dobra stvar i koja je izuzetno poželjna s tim što računam da će kao što su u zemljama regiona imale kolege u praksi sa tim takav slučaj biti ovdje u Crnoj Gori, ali vjerujem da će to biti jedna od stvari koja će se najlakše razriješiti kada je u pitanju uređenje prostora u Crnoj Gori.

Što se tiče decentralizacije, ona je svakako i bila neophodna pošto centralizacija vidjeli smo do čega je dovela, posebno ako imamo u vidu da postoji opasnost od političke zloupotrebe onoga ko je na čelu Ministarstva. Znamo kako se to završavalo i kako se to radilo u prethodnim periodima i

kako se raskusuravalo sa prostorom u Crnoj Gori. Međutim, decentralizacijom se, osim naravno što će postojati zavod na državnom nivou, omogućava postojanje zavoda na lokalnu. Podsjeticu vas da je na primjer Agencija za planiranje Budve bila za vrijeme Svetozara Marovića, koja je funkcionisala na lokalnu, naravno uz amin državnih vlasti, i da je ta agencija započela i napravila većinu haosa koji danas imamo u Budvi. Onda samo zamislite kako bi sve druge primorske opštine koje bi formirale svoje agencije mogle da rade. Dakle, postoji ogromna bojazan da ćemo možda nekad doći u situaciju da opet mijenjamo ova zakonska rješenja pošto se otvara veliki prostor za korupciju na lokalnom nivou. U tom kontekstu postoji jedan član ovog zakona koji kaže da dvije ili više jedinica lokalne samouprave može da osnuje privredno društvo za izradu planskih dokumenata. Možda ova norma nije precizirana iz razloga što na primjer sutra Ulcinj, Petnjica i Rožaje koji nemaju zajedničke granice mogu da formiraju privredno društvo za izradu planskih dokumenata. Sa druge strane jeste da je decentralizacija dio koji se odnosi i na zahtjeve iz naše EU agende, međutim, moguće da je potencijalno pomirljivo rješenje koje bi omogućavalo možda manje korupcije i s obzirom na to što je kolega Rovčanin i kolega Đurović ako se dobro sjećam pominjao, u kontekstu deficitarnosti planerskog kadra bilo da se naprave tri regionalna zavoda, za sjever, za centar i za jug. Kao što je istina da nam je prostor narušen i urušen i devastiran jeste istina da nam u sistemu planiranja zaista treba oporavak i u nekoj idealnoj situaciji. taj oporavak bi podrazumijevao da treba da se donese cijela jedna generacija planova po unificiranoj formuli, uniformnoj jednoj formuli i modalitetu. Ovo pominjem iz razloga što smo sada ovim predlogom zakona omogućili sublimaciju planova, dakle državnih i lokalnih. Tu posebno napominjem na ove prelazne i završne odredbe iz razloga što ne znamo, odnosno možda je i ostavljen prostor za tumačenje šta ćemo sa važećim, a neefikasnim, neprimjenjivim planovima, šta ćemo sa onim planovima koji su završeni, a nisu usvojeni, šta ćemo sa onim planovima u izradi i da li je dovoljno vremena ostavljeno za planove koji tek treba da se ponovo odrade, da li je ostavljeno dovoljno vremena i za državne planove i za lokalne planove da se oni prilagode i da li je zaista to vrijedno državnog novca. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:10:20)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Komentar je tražio ministar Radunović. Izvolite.

Uvažene poslanice Peković Vojinović,

Prvo da se vratim na onaj dio koji se tiče decentralizacije i strahova koji proizilaze potpuno normalno iz iskustva koje smo imali do sada. Međutim, ti strahovi, takvi, postoje i kad je aktuelno pitanje ko će da gazduje plažama isto i sa svim ostalim, ali moramo ponegdje omogućiti ljudima da pokažu da su se stvari promijenile u njihovim opštinama i da će raditi valjda drugačije nego što se radilo prije 20-ak godina. Sa druge strane ipak strahujući kao i vi, ostavili smo u zakonu najvažniju opciju da ipak krajnju saglasnost daje Ministarstvo na te planove u slučaju da stvari se otmu kontroli, da se može kontrolisati i zaustaviti takav plan.

Prvo, kao što sam rekao, dosta opština već ima relativno razvijene agencije, pet ili šest, na koje mogu da se nakače manje opštine, a mogu i ako pronađu zajednički interes da oforme novu agenciju. Nije to tako veliki trošak kao što se predstavlja, nije to veliki broj ljudi koji tu treba da radi i to za pet ili šest opština ili četiri nije nešto što oni ne mogu da dostignu. Mislim ipak da je logičnije i pored činjenice da mogu da budu opštine koje se ne dodiruju među sobom, čisto iz razloga praktičnosti, da bi mogli češće da pođu do kancelarije gdje se rade planovi da se ima uvid u to što se dešava, logičnije je da budu relativno blizu, da su to neke susjedne opštine. Ima tu 90 dana da se formira, treba, ako sam dobro shvatio, četiri arhitekta i po jedan od inženjera, tako da nije to tako strašno, a moraće se malo razmisliti kako da motivišemo ljude da rade za državne agencije. Svi znamo kakve su plate. Tu će morati da se pronađe ... (Prekid) Te su agencije samostalne, njihovi osnivači mogu da donesu odluku da taj dio koji se tiče plata i uslova rada bude nešto povoljniji nego što je inače prosjek u njihovim opštinama kako bi mogli da privuku ljude da rade za njih.

U najgorem slučaju tu će da bude državna agencija da ispravlja u prvo vrijeme koliko može sve probleme. Molim vas, nemojte da ih više zovemo "zavod" iz vremena boljševizam i da to zaboravimo. Zavodi su privatizovani, kao što znate, u međuvremenu, i iz boljševika neki su prešli direktno u vlasnike agencija za državno projektovanje. Naravno, ovo je šala, da i u tom simboličnom smislu završimo sa zavodima, a biće vremena da mnoge stvari popravimo u hodu.

Nemojte da mislite da sada govorim da bih se hvalio, ali je to realnost . Za sedam mjeseci ovo ministarstvo je došlo u poziciju da mora da donese tri krucijalna zakona, treći je o legalizaciji i koji je potpuno spreman, samo je pao tender za ... foto snimak i čekamo da se to riješi. Moralo je da se donese program za plaže i privremene objekte za sledećih četiri - pet

godina. Mnogo smo stvari morali da uradimo i evo stižemo, prostorini plan Crne Gore će posle mnogo godina da bude usvojen, pretpostavljam u sledećem mesecu. Ovi zakoni su preduslov gdje bi on mogao da se usvoji. Biće stvari koje ćemo morati da ispravljamo u hodu, zato postoje izmjene i dopune zakona, ali je bitno da krenemo. Računam uz pomoć svih dobronamjernih ljudi u ovom društvu da ćemo i uspjeti.

Što se tiče započetih planova ostavljen je rok od 22 meseca. Državni, je li? PUP-ovi započeti do kraja godine, a novi 22 meseca, za 22 meseca, tako da i za to ima vremena. Započeti planova ima nekoliko, probaćemo da ih završimo do kraja godine.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:15:49)

Zahvaljujem, ministre Radunoviću.

Komentar želi poslanica Vojinović. Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (24.02.25 15:15:55)

Hvala, ministre, na odgovoru.

Saglasna sam sa vama oko ove konstatacije oko zavoda, s tim što bih morala da priznam da tada kada su i postojali zavodi, ne oni koji su privatizovani, nego prije privatizacije, planiranje nam je mnogo bilo bolje i kvalitetnije ovdje u Crnoj Gori.

Saglasna sam takođe s vama da treba da motivišemo ljude da rade u državnim agencijama, ljude koji su planeri, kao i da moramo da pronađemo način da na univerzitetu i na fakultetima osmislimo programe koji će da edukuju ljude ovdje, jer nama većina planera fakultete završava u inostranstvu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:16:39)

Zahvaljujem, uvažana koleginice.

Sada molim kolegu Mirsada Nurkovića da uzme riječ. Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (24.02.25 15:16:50)

Ministre sa saradnicima, uvaženi građani Crne Gore,

Danas sam na matičnom odboru završio svoje izlaganje konstatacijom - kasnimo, ali nije prekasno. Ovdje ću početi sa tim, kasnimo, ministre, sa donošenjem ovog zakona, ali nije prekasno. Vi dobro znate, govorilo se i ovdje o centralizaciji i decentralizaciji. Pozdravljam činjenicu da ćemo ovim zakonom ući konačno u fazu decentralizacije. Nažalost, 2017. godine smo donijeli zakon koji je centralizovao materiju planskih dokumenta i imali smo ogroman zastoj zbog toga u donošenju planskih dokumenata svih redova, od najvišeg do onog najnižeg. Imao sam dilemu, u stvari nisam imao dilemu, ali sam to nametnuo drugima kao dilemu, da li Ministarstvo ima kapacitete, potencijale da preuzme sve obaveze što se tiče prostornog planiranja u državi Crnoj Gori. Vi ste vjerovatno zatekli u Ministarstvu prostornog planiranja nedovoljne kapacitete za bavljenjem ovom djelatnosti u ovako širokom obimu kako je to bilo do sada.

Dobro je da se dio posla vraća lokalnim upravama. Ono što generalno nije dobro ne radi se o ovom zakonu. Generalno nije dobro da imamo posle više decenija preuzimanje nadležnosti sa lokalnog nivoa na državni nivo, a samim tim postignute kapacitete smo gurnuli na dno. Opštine su ostale bez kadrova u međuvremenu, bez interesa, bez znanja, bez iskustva u tom segmentu ili sa vrlo smanjenim kapacitetima u odnosu na ono što je bilo do 2017. godine, jer nisu imali ni potrebu da se bave tim pitanjem. Sada imamo priču koja nas vraća nazad. Ponovo treba da formiramo sve ono što smo do 2017. godine imali, i apel svima nama da ne donosimo strukturalne zakone. Ovo je jedan od strukturalnih zakona, ja ga makar tako smatram, koji okreću stvari sa jednog položaja na drugi, a to se desilo tada, a sada imamo vraćanje svega na pređašnje stanje, ne na isto, na sličan način ili nešto modifikovano.

Kažem, vrlo je pozitivna stvar što će se dio izrade dokumentacije vratiti u nadležnost lokalnih uprava. Znamo, čulo se ovdje od više govornika, da nemaju lokalne uprave dovoljno kapaciteta, ali negdje to je i izazov i za lokalne uprave i za prije svega mlade inženjere građevine, arhitekture i prostornog planiranja kao dijela arhitekture.

Ono što je problematično jeste činjenica da mi u Crnoj Gori zaista nemamo prostorno planiranje kao smjer, kao fakultetsku jedinicu organizovanu. Čini mi se da samo u Beogradu ima najbliže, ne znam da li ima u Sarajevu, ali da prihvatimo činjenicu da Crna Gora možda nema potrebe za tolikim brojem da bi se formirala takva univerzitetska jedinica. Imamo potrebu da u narednom periodu pomognemo i da lokalna uprava uz pomoć države pomogne osposobljavanje mladih kadrova kako bih prostorno planiranje stavili visoko u agendi svojih obaveza u razvoju kako države tako i lokalnih uprava.

Što se tiče samog zakona, ovdje imamo jednu novinu prepoznatu kao urbana komasacija. Ona je vrlo pozitivna stvar u dijelu koji se odnosi na uređenje parcela, parcelacije, katastarskih parcela to jeste urbanističkih parcela. Ovdje je bitna stvar da se ne gube vlasnička prava prilikom primjene urbane komasacije usled eksproprijacije što se dešavalo u prethodnom periodu. Parcelacija katastarskih parcela, formiranje urbanističkih parcela je nešto što čini mi se nije nam dovoljno razrađeno i mislim da bi to dodatno trebalo uraditi kroz zakon o katastru i na taj način doprinjeti boljoj i bržoj definiciji urbanističkih parcela. Ja sam danas na odboru govorio da mi imamo slučaj kada iza pokojnika dva čovjeka naslijede jednu urbanističku parcelu ili jednu katastarsku parcelu koja se poklapa sa urbanističkom, treba da je dijele kao imovinu i onda nastaje problem kako da se podijeli a da obojica imaju mogućnost gradnje na jednoj parceli. Ovdje je riječ više o manjim stambenim porodičnim kućama za lično korišćenje. Mislim da tu treba dodatno posvetiti pažnje u narednom periodu, možda nekim zakonskim aktom ili nekim zakonom ili izmjenama i dopunama zakona.

Uvođenje naknade za nedovršene objekte, to je stvar oko prethodnog zakona, ali želim samo da naglasim i da bukvalno postavim pitanje - da li se naknade koje ste predvidjeli za nedovršene objekte u nekom roku odnose i na nedovršene objekte za porodične kuće. Samo komercijalne. To je onda sasvim u redu, jer u suprotnom imali bismo pritisak na ljude koji se kuće i koji pokušavaju da riješe egzistencijalno stambeno pitanje. S obzirom na to da to nije tako, to je sasvim u redu.

Što se tiče ukupnog zakona, mislim da je ovo nešto što je bilo potrebno, mislim da je ovo nešto što treba da još malo pretresemo, ministre. Ima jedna stvar koju sam potencirao gore na odboru. Riječ je o članu 15, kada su u pitanju objekti od opšteg interesa, od državnog interesa. Kada su objekti od državnog interesa tamo je navedeno da se može donijeti odluka o većem interesu i da su predviđeni objekti za proizvodnju ili preradu koji zapošljavaju više od 50 ljudi. Ono što je manjkavost ovog člana jeste da ne prepozna sličnost u priči kada imamo objekte od lokalnog interesa. Intencija je da u tom članu kada su objekti od lokalnog interesa unesemo i objekte za proizvodnju ili preradu koji zapošljavaju 20 zaposlenih i više. Jer, složićete se sa mnom da nije jednako da se u Podgorici proglasi opšti interes, državni interes i, recimo, u Petnjici, Beranama, Rožajama i manjim sredinama. Vi znate da tamo inače nemamo investitora, imamo značajno manje. Mislim da bi tu cifru trebalo smanjiti na 20 za lokalna preduzeća. Vjerujem da će ti koji odlučuju o lokalnim upravama biti svjesni potrebe i neće zloupotrijebiti to što je 20, a nije 50. Vjerujte, 20 zaposlenih, ako neko dođe da otvori preduzeće za

preradu ili proizvodnju bilo čega na sjeveru Crne Gore, da je 20 zaposlenih velika cifra. Ona je višestruko veća od one cifre ko zaposli 50 u Podgorici. U tom smislu, očekujem da još oko ovoga razgovaramo kroz formu amandmana, ali volio bih i da negdje čujem vaše. Možda je već predato. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (24.02.25 15:26:41)

Zahvaljujem, uvaženi kolega. Vašim izlaganjem iscrpili smo sve diskusije.

Da li predstavnik Vlade želi završnu riječ? Ne želi.

Konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Uvažene kolegice i kolege, danas smo završili s radom, o nastavku ćete biti blagovremeno obaviješteni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:31:07)

Uvaženi građani Crne Gore, kolege poslanici,

Nastavljamo sjednicu **Trećeg vanrednog zasijedanja u 2025. godini.**

Prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.**

Izvolite, procedura poslanik Bakrač.

VLADIMIR BAKRAČ (26.02.25 12:31:32)

Građanke i građani Crne Gore, poštovane, kolege poslanici, poštovani uvaženi potpredsjedniče Parlamenta,

Javio sam se proceduralno radi građana Crne Gore, a i radi svog ličnog digniteta i morala, ako tako mogu da kažem, iz nekih etičkih razloga. Naime, mi već od juče svjedočimo da vrlo često, a pogotovo kažem od juče, se dešavaju činjenice da zločini u Crnoj Gori prolaze i te kako nekažnjeno. Najbolje o tome govori situacija koja se desila juče, dakle, oslobađajuća presuda za zločin koji se desio prije par godina u Nikšiću. Naime, mi imamo i zločin, imamo i počinioce toga zločina i neko ko je dao svoj život na radnom mjestu, a onaj ko je počinio taj zločin na neki način prolazi nekažnjeno.

Javio sam se upravo iz tih etičkih razloga da i sa ovog mjesta i sa ove pozicije ukažem da je pravosudni sistem u Crnoj Gori prilično zakazao. To je jedan teški hronični, i ne samo hronični nego akutni problem u Crnoj Gori. Smatram da mi u Crnoj Gori po tom pitanju nešto moramo hitno da uradimo, jer ako se budemo na ovaj ili ovakav način odnosili prema zločinu, prema kriminalu itd. bojim se da ne šaljemo odgovarajuću poruku, nego prosto šaljemo jednu pogrešnu vaspitnu mjeru i odašiljemo poruku da se taj i takav zločin ponovo desi, odnosno ponovo ponovi.

Nadam se da se to više neće dešavati u Crnoj Gori. Nadam se da ćemo nešto pod hitno raditi kada je u pitanju sud i sudske instance, odnosno sudski sistem. Javio sam se, kažem, radi građana Crne Gore da se i sa ove pozicije čuje jedna protesna nota povodom svih tih dešavanja i da opet nešto radimo po tom pitanju, jer mislim da je kucnuo zadnji čas. Hvala lijepo.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:33:40)

Hvala i Vama, poslaniče Bakrač na korektnosti, što se tiče vremena korišćenja.

Procedura, izvolite, poslanik Bojović.

DRAGAN BOJOVIĆ (26.02.25 12:33:52)



Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče.

Želim samo da se pridružim apelu uvaženog kolege i u ime našeg Kluba i u ime koalicije Za budućnost Crne Gore, da izrazim jedan vid ogorčenja zbog ovakve presude koja je donesena, oslobađajuće presude za teško ubistvo, za pokušaj pljačke. Ne postoje ti, čini mi se, pravni razlozi koji mogu da dovedu do takvog pravosudnog ishoda. Nije nam tendencija da se miješamo u rad pravosudnih vlasti, ali očigledno da postoji problem u tom sektoru, da se mi svakodnevno sriječemo sa problemima koji proizilaze iz tako koncipiranog pravosuđa, a znamo kako je decenijama koncipirano pravosuđe da je bivši režim tu, čast izuzecima, postavljao sebi lojalne kadrove koji su izvršavali stvari kako im se kaže politički, a ne onako kako je po zakonu i Ustavu propisano. Nažalost, imamo situaciju ovakvu kakva jeste i očigledno je da u pravosudnom sektoru mora da se desi izvjesni vetting, mora da se dese određene promjene i reforme, jer ovako jednostavno ne funkcioniše i ne ide. Ovdje nije riječ ni o kakvim političkim zahtjevima, ovdje je riječ uspostavljanje vladavine prava na valjan način, a to sa ovakvim stanjem u pravosuđu nikako ne može da se postigne. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:35:21)

Hvala, poslaniče Bojović.

Svakako, kao što ste rekli, nije na nama da komentarišemo presude sudova, ali jeste na nama kao ljudima koje narod birao da ukazujemo na sve anomalije u društvu i da ukazujemo na sve ono što smatramo da nije pravo i pravda. U tom smislu, vjerujem da svi oni koji su danas čuli sve ovo cijenice onako kako misle, na kraju, da treba, a pretpostavljam i narod će dati neke svoje odgovore vezano za sve to. Da nastavimo dalje pošto nema više prijavljenih za proceduru.

Prelazimo na pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Miloš Mišković, generalni direktor Direktorata za makroekonomске i fiskalne analize i projekcije.

Takođe, koristim priliku da ih pozdravim i saradnicu sa kojom su danas prisutni.

Izvjestioци odbora su Duško Stjepović, Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Da li izvjestioци žele riječ? Ne.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Da.

Izvolite, ministar Vuković.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 12:36:41)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi poslanici,

Aktuelnim Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike utvrđen je pravni okvir za proizvodnju i desiminaciju zvanične statistike, kao i okvir za organizaciju sistema zvanične statistike. Ovaj zakon je usklađen i sa Regulativom o evropskoj statistici. Međutim, da bi se nesmetano realizovala proizvodnja statistike državnih finansija neophodno je precizirati pitanje nadležnosti statistike državnih finansija. Do sada za statistiku državnih finansija izvještavanje o prekomjernom javnom dugu i deficitu bilo je zaduženo Ministarstvo finansija. Preporuka eksperata Eurostata je da proizvodnja statistike državnih finansija (GFS) i izvještavanje o prekomjernom javnom dugu i deficitu, kao integrisani trajni proces budu u nadležnosti Uprave za statistiku. Takođe, u članu 4 dodat je stav 5 kojim se omogućava zaključivanje sporazuma o utvrđivanju međusobnih odnosa u vezi sa statističkim aktivnostima između nadležnog organa ministarstva i Centralne banke Crne Gore. Imajući u vidu navedeno, očekuje se da će predložene izmjene u oblasti sistema zvanične statistike doprinijeti djelotvornijoj proizvodnji rezultata same statistike. Ovim izmjenama stvaraju se neophodni uslovi da se statistička proizvodnja realizuje što kvalitetnije i efikasnije, a sve u cilju zadovoljavanja potreba korisnika rezultata zvanične statistike. Istovremeno u skladu sa novom organizacijom državne uprave ovim izmjenama redefiniše se i sastav Savjeta statističkog sistema. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:38:22)

Hvala, ministre.

Nakon uvodnog izlaganja prelazimo na diskusije.

Prijavljena za ovu tačku dnevnog reda je poslanica Bojana Pićan.

Koleginice Pićan, izvolite.

BOJANA PIĆAN (26.02.25 12:38:38)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, dama i gospodo poslanici,

Pred nama je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici. Izvorno statistika se odnosila na državnu administraciju i političko stanje u jednoj zemlji. Danas državni organi koriste statističke podatke kako bi planirali buduće prihode i rashode i kako bi kreirali budžet, barem bi tako trebalo da bude. Koliko su nam snažni resursi toliko nam je snažna država, koliko su nam kvalitetni statistički podaci toliko će nam biti i djelotvorne ekonomske akcije. Ovim predlogom, kao što je ministar istakao, vrši se transfer nadležnosti sa Ministarstvom finansija na Upravu za statistiku što se odnosi na statistiku državnih finansija, konkretno izvještavanje o prekomjernom deficitu i dugu javnog sektora.

U obrazloženju se navodi da će doći do konzistentnog, pouzdanog i uporednog kvantitativnog popisa državnih finansija i to je tačno, ali smatram da će ovo rješenje omogućiti jednu nezavisnost i smanjiti manevarski prostor za manipulacije. Uz Fiskalni savjet i ovaj vid izvještavanja očekujem da će sistem efikasnije djelovati na problem deficita i javnog duga. Ove dvije kategorije su međusobno povezane. Ako imamo deficit samim tim taj deficit se može preliti na javni dug, jer mi deficit moramo da finansiramo. Naša država bi trebala da se drži ugovora iz Mastrihta koji propisuje da deficit treba da bude 3% GDP-a, a javni dug 60% GDP-a. Kada je u pitanju Evropska unija mi imamo novi okvir za primjenu ovih pravila koji se zasniva na analizi održivosti duga i koristiti se jedan indikator - javna potrošnja, kao godišnji cilj fiskalne politike. Oni se fokusiraju na putanju javnog duga i smatraju da je mnogo bolje da se oslanjamo na putanju javnog duga u odnosu na numerička pravila. Javni rashodi bez promjene poreske politike su bolja meta fiskalne politike, jer je deficit pod kontrolom Vlade i neutrališu se mogući trociklični efekti, kada je u pitanju fiskalna politika. Znači, mi negdje od aprila 2024. godine imamo jedan ažuriran skup fiskalnih pravila.

Mi danas govorimo o prenošenju nadležnosti u praćenju deficita javnog duga kada je u pitanju centralna vlast. Smatram da bi takav sistem trebalo da se primijeni i na lokalne samouprave. Recimo, tokom razmatranja budžeta Opštine Budva uočavamo deficit koji se prenosi iz godine u godinu i dobijamo pozitivno mišljenje Ministarstva, jer se sredstva koriste za finansiranje kapitalnih projekata u skladu sa članom Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Međutim, često dođe do rebalansa, pri čemu se mnogi projekti iz Plana investicija i programa uređenja opštine Budva i ne realizuju. U apsolutnim brojkama mi imamo realizaciju Plana investicija i programa uređenja opštine Budva za koje vi odobravate da deficit postoji, jer se koristi za kapitalne projekte, ali u strukturi se projekti ne realizuju. Tako mi imamo neproduktivne projekte, a oni ključni infrastrukturni ostaju neostvareni.

Mislim da budžeti trebaju da se kreiraju na osnovu strategije razvoja. Na primjer, strategija razvoja u Budvi više podsjeća na jedan priručnik. Smatram da bi lokalne samouprave trebale da se usklade sa vizijom Vlade Crne Gore. Mi smo usvojili Fiskalnu strategiju Crne Gore i da se budžeti prilikom kreiranja drže strategija. Tako da nam strategije na kraju ne postanu jedno mrtvo slovo na papiru.

Vi ste dali mišljenje na budžet za 2021. godinu, kada je u pitanju Opština Budva, pa ću iskoristiti priliku što ste danas sa nama, ali ste izrazili zabrinutost u vezi sa planiranjem bruto zarada i doprinosa na teret poslodavaca zbog prekoračenja, ako se dobro sjećam nekih 9%. Da li su tvrdnje opštinskih predstavnika da je problem u Vladi, jer se kasni sa utvrđivanjem koeficijenta tačni? Takođe, iskoristiću priliku što je ministar sa nama i kada govorimo o deficitu ključni su kapitalni projekti. Recimo, što se tiče izvođenja radova na adaptaciji otvorenog bazena Pizana, kod Starog grada, Uprava za kapitalne projekte je bila raspisala tender i prije par dana tender je poništen jer nije pristigla nijedna ponuda. Prosto me zanima šta je sa tim projektom, jer mi imamo projekat Pizane iz godine u godinu u kapitalnom budžetu Crne Gore. Mislim da nije dobro da se do kraja godine taj projekat ne realizuje. Planiran je registar kapitalnih projekata koji se finansiraju iz državnog budžeta pohvalila bih takav sistem i mislim da takav sistem treba da uspostavimo kad su lokalne samouprave u pitanju, da prosto na dnevnom nivou možemo da pratimo realizaciju kapitalnog budžeta. Time bi se omogućilo da Ministarstvo blagovremeno reaguje i upozori lokalne samouprave na eventualne probleme.

Za kraj, potrebni su nam portali putem kojih ćemo pratiti ekonomsku aktivnost na dnevnom nivou izvoznike, uvoznike, ekonomsku aktivnost kada su u pitanju gradovi, regioni, kao i da imamo jednu mapu biznis zona. Mislim da ova država zaslužuje ekonomski sistem koji će biti transparentan i koji će pružiti informacije svima nama u svakom momentu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:45:03)

Hvala Vama, poslanice Pićan. Sada riječ ima poslanik Albin Ćeman.  
Izvolite, poslaniče Ćeman.

ALBIN ĆEMAN (26.02.25 12:45:09)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nurkoviću.

Poštovani ministre sa saradnicama, uvažene građanke i građani, kolegkinice i kolege poslanici,

Zvanična statistika služi nam negdje da nam ukaže na važne podatke ekonomske, demografske na razne društvene procese, na osnovu tih informacija država donosi važne odluke. Prema važećem Zakonu o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike prikupljanje, obradu i dalju diseminaciju odnosno širenje statističkih podataka bavi se Uprava za statistiku, odnosno Monstat, a proizvođači zvanične statistike pored Monstata su i Ministarstvo finansija, Centralna banka Crne Gore, kao i druge važne institucije. Predloženo zakonsko rješenje o kojem danas diskutujemo u ovom visokom domu vrši transfer određenih nadležnosti sa Ministarstva finansija na Upravu za statistiku, gdje će zapravo Monstat imati mnogo veće nadležnosti u obrazloženju stanja državnih finansija, javnog duga i deficita. Takođe, u skladu sa novom organizacijom javne uprave, a izmjenama i dopunama ovog zakona, izvršiće se i redefinisace se i sastav Savjeta statističkog sistema. Sve ovo je važno iz razloga što ovim zakonom, takođe, rješavamo brojna pitanja na našem putu prema Evropskoj uniji, odnosno zatvaranju Poglavlja 18 - statistika.

Kada je u pitanju naš evropski put i zalaganje ove parlamentarne većine na putu ka ostvarenju tog cilja, a to je punopravno članstvo dakle Crne Gore u Evropskoj uniji, u najnovijem Nacrtu izvještaja za Crnu Goru koji smo imali prije nekoliko dana da vidimo i da čujemo od izaslanika Evropskog parlamenta za Crnu Goru, gospodina Marijana Šareca, vidimo da postoje ozbiljne šanse, da Crna Gora u trajanju ovog mandata evropskih institucija bude punopravna članica Evropske unije.

Takođe, imamo taj puni doprinos usklađivanju politike dakle u bezbjednosnom smislu i vanjsko-političkom smislu usklađivanja Crne Gore sa Evropskom unijom, kao i određeni napredak kada je u pitanju pravosuđe, novi medijski zakon i slično. Sa ovog mjesta i sami, poštovane građanke i građani, vidite da opstrukcije koje imamo od dijela kolega iz opozicije na tom putu da nemaju uspjeha i da mi hrabro koračamo na putu Evropske unije. Pozvao bih upravo sa ovog mjesta kolegkinice i kolege iz opozicije da ne kočte te procese nego da zajedno sa nama, kolegama iz parlamentarne većine, ubrzamo taj proces i da Crna Gora bude u društvu razvijenih evropskih zemalja. Toliko i zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:48:01)

Hvala, poslaniče Ćeman.

S ovim smo završili diskusiju povodom ove tačke dnevnog reda.

Pitam predstavnike Vlade da li žele dati završnu riječ.

Izvolite, ministar Vuković.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 12:48:16)

Odstupiću od same elaboracija zakona, više ću se fokusirati na ovo što su uvaženi poslanici postavili.

To što se tiče realizacije kapitalnog budžeta po opštinama tu je neophodno apsolutno uključenje i agitovanje samih predsjednika opština. Ono što je do Ministarstva finansija i centralnog nivoa vlasti i same Vlade obezbijedili smo sredstva, proglasili investiciju kapitalnom, našli joj prostor i mjesto za realizaciju u budžet. Stručnu pomoć, kroz samu realizaciju, imaju konkretno od Ministarstva finansija i Direktorata za javne nabavke i kapitalne investicije. Tako da u tom smislu apsolutna pomoć i podrška, kao i u ovom smislu kada govorimo ukazujemo na anomalije budžeta samih opština.

Ono što tolerišemo jeste kada prekoračenje imaju u dijelu kapitalnih projekata i ono što će učiniti opštinu razvijenijom i boljom, ne u smislu kada rastu mandatorni troškovi, zato i upozorenje sa naše strane je bilo, poseban fokus na tu temu. Ovo ostaje što se tiče samog tendera, tu smo nemoćni mi kao Ministarstvo finansija. Uprava za kapitalne projekte je odvojen segment od nas, ne ograđujem se sad, da pravim separaciju u tom smislu organizacije, već samo zbog pojašnjenja koliko je neophodno da svi budemo na zadatku da bi sama realizacija kapitalnih projekata na kraju bila vidljiva i upravo donijela ono zbog čega se Vlada i vi kao poslanici ste se potrudili da dakle to stavimo u proces da može i da bude primjenljivo za građane, ali je neophodno i da predsjednici opština odrade svoje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:50:08)

Zahvaljujemo ministru.

Konstatujem da je pretres završen, a ovoj tački dnevnog reda ćemo se izjasniti naknadno.

Sada prelazimo sa tačkom dnevnog reda **Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove i Željka Drinčića predsjednika Komisije za tržište kapitala.

Izvestioci Odbora su Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović Odbora za ekonomiju, finansije i budžet. Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite ministar Vuković.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 12:50:57)

Zahvaljujem.

Dakle, opredjeljenje Crne Gore za pridruženje Evropskoj uniji, odnosno kontinuirana obaveza usaglašavanja domaće regulative propisima Evropske unije razlog je za izradu ovog Predloga zakona. Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima donosi se radi potpunog usklađivanja crnogorskog zakonodavstva u oblasti upravljanja i funkcionisanja alternativnih investicionih fondovima sa pravnim tekovinama Evropske unije, kako bi se stvorio uslov da crnogorsko tržište kapitala postane konkurentnije, atraktivnije kako domaćim tako i stranim investitorima. Usvajanjem predloženog zakona stvoriće se preduslovi za potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije u cilju ispunjenja jednog od mjerila za privremeno zatvaranje pregovaračkog Poglavlja 9 - finansijske usluge, podsticanje veće konkurencije na tržištu kapitala, razvojem alternativnih investicionih fondova u Crnoj Gori i uspostavljanje adekvatnog regulatornog i nadzornog okvira za djelatnost društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima, unapređenje poslovnog ambijenta, licenciranjem društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i alternativnih investicionih fondova, uvođenje mjera i kontrolnih mehanizama, kontinuirano unapređenje regulative i odvajanjem zakonske regulative u odnosu na otvorene investicione fondove sa javnom ponudom. Za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore, a propis neće izazvati troškove građanima i privredi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:52:28)

Zahvaljujemo.

Da li predstavnik Komisije za tržište kapitala želi riječ?

Ne želi.

Da li izvestioci Odbora žele riječ?

Ne žele.

Sada prelazimo na diskusiju, poslanik Velimir Đoković.

Izvolite, poslanice Đoković.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (26.02.25 12:52:48)

Hvala potpredsjedniče Nurkoviću, uvaženi ministre sa saradnicima, uvaženi gospodine Drinčiću, uvažene koleginice i kolege, sve vas zajedno pozdravljam, kao i građane i građanke koji prate današnja zasjedanja.

Veoma kratko, kao jedini diskutant vezano za ovu tačku dnevnog reda u ime kluba Nove srpske demokratije želim da dam podršku i mi ćemo u danu za glasanje svakako podržati ovu tačku dnevnog reda i u svakom slučaju sve tačke do sada i svi predlozi koji dolaze od uvaženog ministra i njegovih saradnika imali su našu podršku i tako će biti u narednom periodu.

Kao što smo čuli u uvodnoj riječi ministra Vukovića ovdje se najprije radi o usaglašavanju sa evropskim zakonodavstvom i radi se jednostavno na ispunjavanju naših obaveza na putu Crne Gore ka Evropskoj uniji. U svakom slučaju ova parlamentarna većina, a 28. saziv Parlamenta i aktuelna Vlada, čini mi

se, da rade punim tempom i snažnim tempom na evropskim integracijama, pa i ovakve tačke i ovakva rješenja su u tom pravcu.

Veoma važno je istaći da usvajanjem ovog zakona stvoriće se ambijent onakav kakav ulaganje u alternativne investicione fondove potencijalni ulagači i osnivači imaju u svim članicama Evropske unije, u svim zemljama Evropske unije, te će stoga i Crna Gora gradeći takav ambijent biti jedna od onih zemalja u kojima će se moći ulagati u alternativne investicione fondove. Veoma važno je da će alternativni investicioni fondovi otvoriti jednu novu mogućnost i osim dosadašnjeg ulaganja u štednju biti još jedan način ulaganja koji će moći i naši građani da iskoriste.

Takođe, želim da naglasim da smo na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije čuli da postoje već interesovanja za osnivanje alternativnih investicionih fondova u Crnoj Gori, kao i činjenicu da je ovaj zakon trebao da se nađe na dnevnom redu Skupštine još 2023. godine, što nam daje za pravo, kao što sam i rekao u uvodnoj rečenici, da ovaj saziv Parlamenta, ova parlamentarna većina rade zaista ono što je do njih kako bi Crna Gora što prije ispunila i evropsku agendu i stvorila evropske uslove za rad i ulaganje. Ako je taj zakon trebao 2023. godine da se nađe na dnevnom redu a evo mi smo u prilici da danas diskutujemo o njemu, neka to bude takođe i naš doprinos ovoj našoj evropskoj agendi.

Veoma slično i ne bih da uzimam riječ vezano za drugu tačku dnevnog reda, kada se radi, takođe, o fondovima moglo bi se reći i u tom dijelu. U svakom slučaju naš klub će podržati ovo predloženo rješenje. Hvala vam.

MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 12:56:07)

Hvala, poslaniče Đoković.

Da li ministar želi? Ne. U redu.

Poslanik Admir Adrović je prijavljen prvi, gospodine Lekoviću, izvinjavam se.

Izvolite, poslaniče Adrović.

ADMIR ADROVIĆ (26.02.25 12:56:27)

Hvala, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima,

Danas govorimo o Prijedlogu zakona o alternativnim investicionim fondovima koji predstavlja značajan korak ka unapređenju finansijskog sektora u Crnoj Gori.

Ovaj zakon ima za cilj da definiše uslove za osnivanje i upravljanje alternativnim investicionim fondovima, kao i da uspostavi adekvatan regulatorni okvir usklađen sa standardima Evropske unije. Alternativni investicioni fondovi su subjekti koji prikupljaju sredstva od investitora sa namjerom ulaganja prema utvrđenoj politici, a koji ne spadaju u kategoriju tradicionalnih otvorenih investicionih fondova sa javnom ponudom. Oni obuhvataju različite oblike ulaganja uključujući i nekretnine, privatni kapital, hedž fondove i druge nestandardne investicione strategije. Uvođenjem alternativnih investicionih fondova u naš finansijski sistem investitorima se pruža širi spektar investicionih mogućnosti što može dovesti do bolje lokacije kapitala i smanjenje rizika kroz diversifikaciju portfolija. Jasan i transparentan regulatorni okvir u ovoj oblasti može povećati povjerenje stranih investitora, što je ključno za ekonomski rast Crne Gore, jer strane direktne investicije predstavljaju jedan od značajnih faktora privrednog rasta. Licenciranje društava za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i uvođenje kontrolnih mehanizama doprinijeće profesionalizaciji i jačanju finansijskog sektora. Komisija za tržište kapitala prema svom godišnjem Izvještaju iz 2023. godine prepoznala je značaj fondova i izdala rješenje za rad novih investicionih fondova, što ukazuje na pozitivan trend u ovoj oblasti.

Smanjenje minimalnog iznosa ulaganja, ovaj zakon otvara mogućnost i za manje kapitalne investitore, što može povećati bazu investitora i proširiti participaciju u fondovsku industriju. Uvođenje jasnog regulatornog okvira stvara povoljnije uslove za osnivanje novih fondova, što dodatno diversifikuje ponudu i povećava konkurenciju među investicionim društvima. Strogi nadzor i jasni propisi doprinose većoj transparentnosti u poslovanju fondova. Investitori će imati bolji uvid u strategije ulaganja, što povećava njihovo povjerenje i sigurnost prilikom investiranja. Usklađivanje sa evropskim standardima čini regulatorni okvir privlačnijim za međunarodne investitore i fondove. To dodatno jača poziciju Crne Gore kao destinacije za kapitalna ulaganja i povećava priliv stranih investicija.

Takođe, modernizacija zakonskog okvira omogućava razvoj novih investicionih proizvoda i strategija. Ovaj pristup može stimulisati inovacije, čime se tržište kapitala čini dinamičnijim i prilagodljivijim globalnim trendovima. Diversifikacija investicionih opcija i ulazak novih fondova doprinose povećanju ukupne likvidnosti na tržištu kapitala, što olakšava kupovinu i prodaju investicionih jedinica. Jasno definisanje uslova za

osnivanje i upravljanje fondovima mogu pojednostaviti administrativne procedure čime se ubrzava proces licenciranja i osnivanja fondova te olakšava rad društava za upravljanje.

Oснаživanje Komisije za tržište kapitala kroz stroge kontrole i mogućnost primjene sankcija doprinosi borbi protiv manipulacija i zloupotreba, te jača zaštitu investitora. Harmonizacija sa evropskim regulativama ne samo da povećava međunarodni kredibilitet već omogućava lakši pristup evropskom tržištu kapitala, čime se otvaraju dodatne mogućnosti za razvoj i rast.

Pored svih ovih pozitivnih stvari koje će ovo zakonsko rješenje donijeti htio bih da se osvrnem i na potencijalne izazove koji se, eventualno, mogu javiti prilikom njegove implementacije. Naime, implementacija ovog zakona zahtijeva adekvatne resurse i stručnost od strane nadzornih organa. Komisija za tržište kapitala će morati da osigura efikasno praćenje i kontrolu fondova, što može predstavljati izazov u početnim fazama. Alternativni investicioni fondovi često ulažu manje likvidne i rizičnije klase imovine. Bez adekvatne edukacije i informisanja investitori mogu biti izloženi i većim rizicima nego što su očekivali. Društvo za upravljanje fondovima će morati da ispuni određene kapitalne zahtjeve i pridržavati se strogih pravila, što može povećati operativne troškove i uticati na profitabilnost. Takođe, smatram da odmah nakon usvajanja ovog zakona bi trebalo pokrenuti kampanju za informisanje javnosti o prednostima i rizicima ulaganja u ove fondove čime se može povećati svijest i povjerenje investitora. Mora se pristupiti dodatnim obukama i unapređenju resursa za Komisiju za tržište kapitala, kako bi se efikasno pratilo funkcionisanje ovih fondova. Sve to bi trebalo da dovede do stvaranja povoljnog okruženja za razvoj novih investicionih proizvoda čime će se dodatno diversifikovati tržište i privući različiti profili investitora. Startovanje rada alternativnih investicionih fondova može imati značajan uticaj na ekonomiju Crne Gore. Diversifikacija investicionih mogućnosti može dovesti do povećanja domaćih i stranih ulaganja, što će pozitivno uticati na ekonomski rast i razvoj. Povećana konkurencija na tržištu kapitala može rezultirati efikasnom lokacijom resursa i boljim finansijskim performansama preduzeća.

Usvajanje ovog zakona je korak ka harmonizaciji i sa regulativnom Evropske unije što je ključni cilj Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Ovo zakonodavno usklađivanje može poboljšati međunarodni imidž zemlje i otvoriti vrata za dodatne investicije i ekonomska partnerstva.

Na kraju, Prijedlog zakona o alternativnim investicionim fondovima predstavlja značajan iskorak ka modernizaciji diversifikaciji finansijskog tržišta Crne Gore, iako mogu postojati određeni izazovi u implementaciji, prednosti u vidu privlačenja investicija, razvoja finansijskog sektora i usklađenosti sa evropskim standardima nadmašuju potencijalne nedostatke. Uz adekvatnu edukaciju, jačanje regulatornih kapaciteta i podsticanjem inovacija ovaj zakon pože postati jedan od faktora ekonomskog prosperiteta Crne Gore. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:03:01)

Hvala, poslaniče Adrović.

Sada riječ ima poslanik Momčilo Leković.

Izvolite, poslaniče Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (26.02.25 13:03:09)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Uvažene poslanice i poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Dozvolite mi da ovu moju diskusiju usmjerim na jedan tragičan događaj, zaista tragičan događaj koji se desio juče, a o kojem su po proceduri i govorile moje kolege prije nekoliko minuta.

Juče je po drugi put ubijen jedan čovjek. Pravosudne institucije su juče još jednom zakazale, kao što su godinama i decenijama unazad zakazivale pred bezakonjem, korupcijom i organizovanim kriminalnom. Ljubiša Mrdak ubijen je na dužnosti braneći novac građana, braneći penzije, braneći instituciju naše države. Pokazao je hrabrost i čestitost koju su kako juče tako i prethodnih godina i decenija, oni koji sebe nazivaju pravosudnim autoritetima brutalno pogazili. Oslobođanjem optuženih zbog nedostatka dokaza poslata je poruka da ubistvo može ostati nekažnjeno. Nije ovo samo presuda za Ljubišu Mrdaka, ovo je presuda svakom građaninu Crne Gore, svakom čovjeku koji vjeruje u pošten rad, u institucije u pravo i pravdu. Ovo je presuda i onima koji svakodnevno rizikuju svoje živote braneći red i mir, a koji su možda sada shvatili da ih pravosuđe ne štiti, već ih, kako vidimo, ostavlja na cjedilu. Sudija koji je izrekao ovu presudu kazao je da su navodi Tužilaštva ostali nedokazani. Pitam, kako to da u državi u kojoj postoje kamere u kojoj postoje vještaci u kojoj postoje zakoni, ne postoje dokazi. Kako to da imamo pljačku usred bijela dana, da imamo tijelo ubijenog čovjeka, ali nemamo pravdu? Kako to, ljudi moji, da mi nemamo počinioce? Ovo ubistvo desilo se 2021. godine, prije četiri godine, a ne prije stotinu godina, kada je tehnologija bila na mnogo manjem nivou.

Prema navodima optužnice, moramo ovaj dio pročitati, *okrivljeni su po prethodnom dogovoru i razrađenom planu, uz prijetnju oružjem, od pokojnog Ljubiše Mrdaka, Dragiše Dendića, Igora Ivanovića, oteli novac namijenjen za isplatu penzija, pri čemu je jedno lice lišeno života. Maskirani razbojnici su, uz prijetnju oružjem, od radnika obezbjeđenja ukrali preko 400.000 eura. Prema unaprijed utvrđenom planu, prema navodima optužnice 20. oktobra, oko 9.00 sati optuženi su u džipu čekali radnike obezbjeđenja. Kada se kombi namijenjen prevozu novca i dragocjenosti primakao iza zgrade Pošte, tada su naoružani napadači iskočili iz džipa i hitro krenuli ka zadnjim vratima vozila, lupadice!* ovo je uvaženi potpredsjedniče veoma bitna tema. Vidjećete dakle, imamo prvostepenu presudu ovo nije nikakav pritisak, ovo je samo apel, a vidjećete na samom kraju poruku koju ću poslati.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:06:18)

Sve je to u redu samo zbog tačke dnevnog reda da se usmjerimo na to, zbog čega je ministar danas ovdje.

Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (26.02.25 13:06:23)

Bilo je prije takođe diskusija koje nijesu u skladu sa dnevnim redom, a zaista mislim da je ovo vrlo bitno i molim vas, brzo ću evo završiti. *Ostalu dvojicu njegovih kolega razbojnici su kundacima izudarali, isprskali biber sprejom, prebacili novac u svoje vozilo i munjevitom brzinom pobjegli. Ubrzo nakon toga policajci su u naselju pronašli uništeni džip koji su koristili počinioci, sve ovo piše u optužnici.*

Da li je moguće da su počinioci ovakvog zločina danas slobodni, da su među svima nama, među narodom, među građanima Crne Gore, a ovo nije izolovan slučaj, ovo se, nažalost, ne dešava po prvi put, već je ovakvih slučajeva bilo dosta proteklih godina. Ovo je, očigledno, presuda koja je unaprijed bila poznata. Ovo je rezultat pravosuđa koje je ostalo kao zlokobna sjenka bivšeg režima, pravosuđa u kojem su sudije i tužioci često birani ne po stručnosti, kako bi inače trebalo, i profesionalnosti, već poslušnosti, građani Crne Gore. Pravosuđa sa trulim daskama, pravosuđa koje je decenijama bilo štit kriminalcima i organizovanim kriminalnim grupama, dok su nevini ljudi ispaštali. Pravosuđa koje nam je upravo juče, pazite tu simboliku, kazalo da smo kao država krivi u slučaju Blaža Đukanovića i da smo dužni da mu isplatimo na stotine hiljada eura, ali da za ubistvo Ljubiše Mrdaka nema krivih, nema počinioca. Kakva ironija sudbine i jedne države kojoj je pravosuđe omča oko vrata. Danas sa ovog mjesta pitam ko je ubio Ljubišu Mrdaka i ko će stati pred lice pravde zbog ove sramne presude.

Zaista smatram i mislim, i to je suština moga ovdje obraćanja, da moramo sprovesti korijenite promjene u pravosuđu. Vrijeme je da svi zajedno, kao vlast, ali ja se iskreno nadam i dobronamjerna opozicija, usmjerimo naše snage kako bi se pravosuđe konačno oslobodilo i profunkcionisalo. Moramo shvatiti da sa ovakvim pravosuđem i ovakvim stanjem u pravosuđu ne možemo ići dalje, potreban je vetting, potrebna su javna suđenja, potrebna je efikasnost, potrebni su nam možda i rigorozni zakoni. Potrebni su nam sudije, uvaženi potpredsjedniče, potrebni su nam tužioci, potrebna je pravda.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:09:26)

Hvala i Vama, poslaniče Lekoviću.

To je ujedno i posljednji prijavljeni za ovu tačku dnevnog reda.

Da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ? Ne želi.

Konsatatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno o ovoj tački dnevnog reda.

Sada prelazimo na tačku dnevnog reda - **Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija, Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove i Željka Drinčića, predsjednik Komisije za tržište kapitala.

Izvjestioci odbora su Darko Dragović, Zakonodavnog odbora i Dražen Petrić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Da.

Izvolite, ministre.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 13:10:26)

Zahvaljujem.

Koristim priliku da pozdravim uvaženu guvernerku sa svojim timom i evo ukratko ćemo predstaviti Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.

Opredjeljenje Crne Gore za pridruženje Evropskoj uniji, odnosno kontinuiteta obaveza usaglašavanja domaće regulative sa propisima Evropske unije, razlog je za izradu ovog predloga zakona. Predlogom zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, se vrši potpuno usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti poslovanja i upravljanja otvorenim investicionim fondom sa javnom ponudom sa pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti. Sve u cilju ispunjenja jednog od mjerila za privremeno zatvaranje pregovaračkog Poglavlja 9 - finansijske usluge.

Usvajanjem predloženog zakona stvoriće se preduslovi za uspostavljanje adekvatnog regulatornog i nadzornog okvira za djelatnost društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, u skladu sa pravnom tekovinom EU u ovoj oblasti. Bolja zaštita investitora na tržište kapitala, licenciranje novih investicionih fondova i uvođenje dodatnih mjera i kontrolnih mehanizama u poslovanju društva za upravljanjem investicionim fondovima, veći priliv investicija, bolji pristup kapitala za kompanije i povećanje konkurencije na tržištu, što će doprinijeti da crnogorsko tržište kapitala postane atraktivnije, kako domaćim tako i stranim investitorima.

Donošenjem predloženog zakona će se ostvariti pozitivan uticaj na razvoj i konkurentnost industrije investicionih fondova koji je značajan sektor svakog zdravog i razvijenog tržišta kapitala, a indirektno će se pozitivno odraziti na poslovanje realnog sektora i na privredu u cjelini. Primjena propisa neće izazvati troškove građanima i privredi, a nijesu ni potrebna sredstva iz budžeta Crne Gore za implementaciju ovog zakonskog rješenja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:12:18)

Hvala, ministre.

Za ovu tačku dnevnog reda imamo prijavljenog samog jednog poslanika Admira Adrovića.

Poslaniče Adrović, izvolite.

ADMIR ADROVIĆ (26.02.25 13:12:37)

Hvala, predsjedavajući.

Ministre osvrnuću se kratko i oko ovog zakona.

Kao što ste i kazali danas imamo još jedan predlog zakona koji se tiče investicionih fondova kojim će se zaokružiti okvir koji reguliše ovu oblast. Naime Zakonom o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom ima za cilj da modernizuje i unaprijedi tržište kapitala u Crnoj Gori, usklađujući domaći regulatorni okvir sa evropskim standardima, te osiguraće transparentan i stabilan ambijent za rad investicionih fondova. Ovim zakonom uređuje se uslovi za osnivanje poslovanja otvorenih investicionih fondova sa javnom ponudom, kao i društava za upravljanjem tim fondovima. Investicioni fond definiše se kao subjekat za zajednička ulaganja čija je primarna namjena prikupljanje sredstava bilo javnom ili privatnom ponudom i njihovo ulaganje u različite vrste imovine u skladu sa unaprijed određenom strategijom. Ključna karakteristika otvorenog investicionog fonda sa javnom ponudom je da se udijeli na zahtjev vlasnika otkupljuje od imovine fonda čime se nastoji da tržišna vrijednost udjela bude što bliže neto vrijednosti imovine po udjelu. Da bi se osigurala stabilnost i solventnost društvo za upravljanje mora imati osnovni kapital od najmanje 125.000 eura koji mora biti uplaćen u cjelosti prije registracije u Centralnom registru privrednih subjekata.

Jasno definisani uslovi i strogi nadzor omogućavaju da se zaštite interesi investitora osiguravajući pravično i uredno trgovanje udjelima fonda. Investitori će imati bolji uvid u investicione strategije, što povećava njihovo povjerenje. Zakon je, takođe, usklađen sa propisima Evropske unije, što olakšava prekogranično poslovanje i privlači međunarodne investitore. Time se jača reputacija Crne Gore kao destinacije za kapitalna ulaganja.

Ovaj zakon predviđa jasan regulatorni okvir koji stimuliše osnivanje novih fondova, diverzifikuje ponudu i povećanje likvidnosti tržišta, što dodatno doprinosi efikasnoj alokaciji kapitala. Standardizacijom procedura za osnivanje i poslovanje fondova, administrativni procesi postaju jednostavniji i brži, što podstiče razvoj fondova i olakšava ulazak novih subjekata na ovo tržište. Modernizacija regulatornog okvira stvara



uslove za razvoj novih investicionih proizvoda i strategija čime se tržište kapitala čini dinamičnijim i prilagodljivijim globalnim trendovima. Strogi regulatorni uslovi mogu predstavljati izazov, posebno za manja društva za upravljanje koja mogu imati poteškoća za ispunjavanje svih administrativnih obaveza. To može dovesti do povećanja operativnih troškova i usporiti proces osnivanja fonda. Iako se zakonom predviđa otkup udjela po zahtjevu investitora tržišne fluktuacije mogu uticati na likvidnost fonda. Stoga, investitori mogu biti izloženi riziku da tržišna vrijednost udjela varira, što može dovesti do potencijalnih gubitaka. Uprkos postavljenim kontrolnim mehanizmima postoji mogućnost da pojedini akteri pokušaju manipulaciju tržištem. Strogi nadzor i efikasne sankcije su ključni za minimiziranje ovih rizika, ali ih nije moguće potpuno eliminirati.

Usklađivanje sa evropskim propisima može zahtijevati značajne prilagodbe kako za društvo sa upravljanjem tako i za nadzorne organe. U početnoj fazi to može dovesti do privremenih poteškoća i povećanih troškova implementacije. Previše rigidni propisi, iako korisni za zaštitu investitora, mogu u određenim slučajevima ograničiti fleksibilnost i inovativnost društva za upravljanje, što bi moglo uticati na razvoj novih investicionih strategija. Ovaj predlog zakona, kao i Zakon o alternativnim investicionim fondovima o kojima se prije raspravljalo, predstavljaju značajan iskorak u modernizaciji tržišta kapitala u Crnoj Gori. Jasno definisani uslovi i usklađivanje sa evropskim standardima doprinose većoj transparentnosti, zaštiti investitora i stimulaciji investicione aktivnosti.

Ipak, usvajanje ovog zakona nosi određene rizike, kao što su regulatorna složenost, takođe kao i izazov u integraciji s evropskim standardima. Uz pažljivo praćenje i efikasnu implementaciju, vjerujemo da će prednosti nadvladati potencijalne negativne aspekte čime će se stvoriti stabilno i konkurentno okruženje za ulaganje i razvoj finansijskog sektora. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:17:51)

Hvala, poslaniče Adroviću.

Maloprije sam ispustio priliku da pitam predstavnika Komisije za tržište kapitala da li želi riječ, pa, evo, ako smatra potrebnim, mislim da ne bi bilo zgoreg, ako želite, naravno. Željko Drinčić, predsjednik Komisije za tržište kapitala. Izvolite.

ŽELJKO DRINČIĆ (26.02.25 13:18:17)

Poštovani predsjedavajući, uvažene poslanice i poslanici,

Kao što ste imali priliku da čujete, danas razgovaramo o usvajanju dva zakona koji se tiču fondovske industrije. Kao što ste upoznati, prije dvije sedmice usvojen je i treći iz kompletnog fonda, što se tiče ova tri sistemska zakona koji definišu, odnosno regulišu kompletnu oblast fondovske industrije u Crnoj Gori.

Uvaženi poslanik Adrović je veoma dobro izložio u smislu da je riječ o zakonima koji su, u suštini, put ka usaglašavanju sa regulativom Evropske unije. Ovi zakoni su rađeni nekih godinu i po dana. Kao što je neko od poslanika već ranije pomenuo, ovi zakoni su mogli biti usvojeni i ranije, nažalost nijesu. Ali, možemo konstatovati da usvajanjem ova dva zakona danas mi, u suštini, imamo zaokruženu regulativu što se tiče fondovske industrije.

Sa druge strane, ovdje se postavljalo pitanje u dijelu samih nadležnosti Komisije, odnosno jačine Komisije sa aspekta administrativnih, tehničkih i finansijskih kapaciteta. U dijelu da li ćemo biti u stanju da odgovorimo na obaveze koje nam slijede, moram reći da je Crna Gora izabrala put da postane članica Evropske unije i lično se nadam da će se to desiti što prije. Samim tim mi jednostavno nemamo izbora osim usaglašavanje našeg kompletnog zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske unije. Znate da postoji u čitavom nizu zakona različita problematika zbog toga što mi nemamo jačinu ekonomije kao što to ima jedna Njemačka i Francuska i da određeni zahtjevi, u smislu visine kapitala i nekih drugih stvari, će biti prilično izazov za određena društva za upravljanje, određene fondove itd.

Međutim, ono što raduje i što negdje nam daje ohrabrenje jeste činjenica da smo u posljednjih godinu i po dana dali dozvolu za prodaju investicionih jedinica 13 otvorenih investicionih fondova iz Evropske unije. To znači da su zemlje Evropske unije, odnosno ta društva za upravljanje iz tih zemalja prepoznali kapacitet, prepoznali povjerenje, ali isto, s druge strane, prepoznali priliku da registruju svoje fondove u Crnoj Gori kako bi omogućili i crnogorskim građanima da, potencijalno, svoje ulaganje izvrše u neki od tih fondova, a ne kao što je to sada situacija da su građani najčešće ograničeni isključivo na ostavljanje depozita u bankama ili na čuvanje tog novca kod sebe.

U dijelu usvajanja samih ovih zakona važno je reći da Zakon o alternativnim investicionim fondovima do sada nije postojao. Alternativni investicioni fondovi su bili samo jednim dijelom, jednom direktivom uvršteni u Zakon o otvorenim investicionim fondovima. Tako da na ovaj način, u suštini, praksa evropskih zemalja je

pokazala da je potrebno različito regulisanje, odnosno postojanje dva odvojena zakona i iz tog razloga smo ovo zakonsko rješenje i uradili na taj način.

Poslanik Đoković je ranije pomenuo, i o tome smo razgovarali na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, postoje interesi i imali smo niz sastanaka u posljednjih dvije godine otkada sam na čelu Komisije s veoma respektabilnim investitorima koji su se interesovali za osnivanje alternativnih fondova u Crnoj Gori, tako da nas to ohrabruje. Nadamo se da ćemo sada usvajanjem zakona ispuniti i tu našu obavezu sa regulatorne strane i da će investitori ovaj zakon i našu zemlju prepoznati kao sigurno utočište i kao priliku za razvoj sopstvenog biznisa u našoj zemlji.

Ukoliko postoje druga pitanja, raspoložen sam da odgovorim na njih. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:22:28)

Zahvaljujem, gospodine Drinčić.

Sada riječ ima potpredsjednica Skupštine Zdenka Popović. Izvolite, kolegice Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (26.02.25 13:22:35)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege, uvaženi gosti sa saradnicima,

S obzirom na to da nijesam bila tu kada se govorimo o Zakonu o alternativnim investicionim fondovima, negdje ću sublimirati moju diskusiju i uvezati i alternativne i otvorene fondove i daću neki svoj kratak osvrt.

Naime, znamo i čuli smo i od kolege da je svrha predloženih zakona usklađivanje sa zakonodavstvom Evropske unije koji uređuje ovu oblast, a važno je radi zatvaranja pregovaračkog Poglavlja 9 - finansijske usluge. Cilj je, dakle, da se dodatno uredi regulatorna aktivnost Komisije za tržište kapitala kako bi se zaštitili, prije svega investitori, odnosno kako bi se pravično i uređeno trgovalo o udjelima tradicionalnih regulisanih fondova ili otvorenih investicionih fondova sa javnom ponudom, kako su definisani ovim predlogom zakona.

Zajednički otvoreni fondovi koji posluju u Crnoj Gori po važećem zakonskom rješenju nijesu usaglašeni sa evropskom pravnom tekovinom i imaju puno nedostataka. O tome smo pričali na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet. Alternativni investicioni fondovi nemaju na adekvatan način regulisano pitanje upravljanja. To su fondovi koji imaju manje regulisanu investicionu strukturu u odnosu na tradicionalne regulisane fondove ili otvorene fondove, to su uglavnom, kako sam rekla i na Odboru za ekonomiju, budžet i finansije hedž fondovi, nekretninski fondovi i drugi koji imaju specijalizovanu investicionu strukturu.

Vrlo je važno zbog toga da se ovi naši zakoni regulišu sa evropskom pravnom tekovinom, da se usaglase sa svim zakonskim rješenjima za koja nam i kažu iz Evropske unije da bi trebalo da usaglasimo, a tiču se Poglavlja 9, zbog toga što je tržište kapitala u nekom prethodnom periodu bilo ogroman rizik za investitore, a ovim novim zakonskim rješenjem taj rizik bi se sveo na najmanju moguću mjeru. Ozbiljni investitori uvijek traže stabilnu, likvidnu investiciju, njihov izbor će uvijek biti investicioni fondovi, za ozbiljne investitore. Čak i mali neiskusni investitori, odnosano ulagači će biti zaštićeni pod uslovom da je ovaj zakon tako urađen da upravo i definiše zaštitu i investitora i ulagača. Dok svi oni investitori koji žele veću zaradu, ali manju likvidnost odlučuju se za alternativne investicione fondove.

Vi ste mi na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet rekli da mi u Crnoj Gori trenutno nemamo alternativnih investicionih fondova, ali da postoji interesovanje da se u nekom periodu pojavi neki alteranativni investicioni fond. To je i razlog donošenja ovog zakonskog rješenja da ne bi na našem evropskom putu možda zakočili zbog toga što nemamo zakonsku regulativu koja se tiče alternativnih, investicionih fondova.

Ono što sam, takođe, na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet problematizovala je to što su u nekom prethodnom periodu postojali privatizacioni fondovi tipa - Monete, HLT, Atlas fond itd. jer nije se znala vlasnička struktura u potpunosti, nije se znala kakva je transakciona struktura kada su u pitanju ti fondovi. U nekom periodu su akcije koje su se ulagale u te fondove piramidalno rasle na sat, čini mi se u nekom periodu. Onda se raznim špekulativnim aktivnostima i špekulativnim poslovima naglo su akcije padale i građani Crne Gore su bukvalno izgubili povjerenje u takve privatizacione fondove.

Sada je zaista potrebno, mislim ogroman napor i Vlade Crne Gore i vas iz Komisije za tržište kapitala kako bi uradili sve kako bi se vratilo povjerenje u te privatizacione fondove koji su u skladu sa Zakonom o investicionim fondovima transformisani u investicione fondove.

U svakom slučaju, rekli ste da imamo trenutno u Crnoj Gori pet investicionih fondova, a da je 13 registrovano iz inostranstva. Postoji ogromno interesovanje za ove otvorene investicione fondove. Pored toga što sam u tom nekom periodu, kako sam vam rekla, imala problem sa određenim fondovima ohrabrujem

prvo sebe, pa onda ohrabrujem sve građane Crne Gore, da kada uskladimo našu nacionalnu regulativu sa evropskom regulativom, kada to sve bude usklađeno da ipak očekujem da će tržište kapitala raditi. Da ćete biti dobar regulator, da ćete dobro raditi svoj posao i da se negdje stižu uslovi da građani ponovo ulažu u otvorene investicione fondove.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:28:21)

Hvala, potpredsjednice Popović.

Da li još neko želi riječ? Ne.

Da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ?ne.

Gospodine Dinčiću, Vi? Može, izvolite, naravno, imate pravo na komentar.

ŽELJKO DRINČIĆ (26.02.25 13:28:38)

Samo bih volio jednu rečenicu. Juče kada smo razgovarali na Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, uvažena poslanica Popović i ja smo, u suštini, imali upravo ovu polemiku, o kojoj ste Vi sada govorili. Tada sam rekao da se nadam da Vaš stav koji ste tada iznijeli zbog, nažalost, negativnih iskustva, nažalost nijeste jedini, veliki broj građana se opekao u dijelu gubljenja novca na tržištu kapitala, ali tržište kapitala jeste rizično samo po sebi. To je negdje sama svrha postojanja tržišta kapitala, i berze kao takve, uz sve ove anomalije koje smo mi imali u prethodnom periodu, koje ne može niko da ospori. Nažalost, sve ono što je donijelo nama danas situaciju da mi imamo ogromno nepovjerenje sa dobrim dijelom i opravdano, od strane građana, ali uvjeravam vas da Komisija za tržište kapitala, odnosno novi saziv Komisije radi gotovo sve, odnosno ulažemo ogromne napore, upravo na rast finansijske pismenosti samih građana, a sa druge strane i na vraćanje toga povjerenja.

Meni se čini, završicu sa tom rečenicom, da u odnosu na našu raspravu juče ste ipak i Vi malo ublažili stav, u tom smislu da ipak se nadate da postoji mogućnost. Danas je ovdje ministar finansija, tako da možemo da i njega da prozovemo u tom dijelu da očekujemo da država konačno emituje domaće, ritail obveznice, gdje bi smo svi mi i kao građani imali priliku da ih kupimo, na taj način zaradimo. Sa druge strane na taj način negdje i počnemo polako sa vraćanjem povjerenja u tržište kapitala. Hvala puno.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:30:22)

Hvala, gospodine Drinčić.

Konstatujem da je pretres po ovoj tački dnevnog reda završen, a kao i za prethodne tačke dnevnog reda izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo sa radom na tačku dnevnog reda **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove Irenu Radović, guvernerku Centralne banke Crne Gore. Dakle, sjednici prisustvuje Irena Radović, guvernerka Centralne banke Crne Gore sa saradnicima. Koristim priliku da je pozdravim nju i njene saradnike, da im poželim dobrodošlicu.

Izvjestioci odbora su Bojana Pićan, Zakonodavnog odbora i Dražen Petrić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Da.

Riječ ima Novica Vuković, ministar finansija. Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 13:31:27)

Predsjedavajući, zahvaljujem.

Donošenjem Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama vrši se dopuna implementacije Bazela III standarda, odnosno Predloga zakona, zakon se usklađuje za važećim bankarskim okvirom Evropske unije. Konkretno Direktivom 2019/878, u pregledu izuzetnih subjekata,

finasijskih holding mješovitih finasijskih holdinga, primanja, nadzornih mjera i ovlašćenja, te mjera za očuvanje kapitala i Regulativom 2019/876 o izmjeni Regulative finansiranja.

Dakle, unapređenje predloženih izmjena i dopuna zakona stvorice se preduslovi za unapređenje regulatornog okvira iz oblasti poslovanja kreditnih institucija i njegovog potpunog usklađivanja sa propisima Evropske unije, čime se stiču uslovi za ispunjenje jednog od mjerila za privremeno zatvaranje pregovaračkog Poglavlja 9 - finasijske usluge i unapređenje regulatornog okvira, čime se stvara dodatni impuls za jačanje bankarskog sistema i stabilnost finasijskog sistema u državi.

Donošenjem ovog zakona stvorice se uslovi za primjenu dodatnih zahtjeva ili jačanje postojećih zahtjeva, koji su propisani izmjenom direktive i regulative Evropske unije i time značajno unaprijediti regulatorni okvir za poslovanje kreditnih institucija, što će imati pozitivan uticaj na dalje ... ponašanje i efikasno poslovanje kreditnih institucija, samim tim i zdrav i stabilan bankarski sistem, odnosno finasijski sistem u cjelini. Za implementaciju ovog zakona, takođe naglašavamo, da nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore, a propis neće izazvati troškove građanima ili privredi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:33:08)

Zahvaljujem ministru.

Da li guverneka Centralne banke želi riječ?

Svakako, izvolite.

Guvernerka Irena Radović.

IRENA RADOVIĆ (26.02.25 13:33:18)

Koristim priliku da pozdravim crnogorske građane i uvažene poslanike ovog doma.

Želim da kažem da nam je zaista zadovoljstvo što je Skupština intezivno posvećena procesu evropskih integracija i što nakon što je upravo usvojen korpus zakona o alternativnim i otvorenim investicionim fondovima na kojim je radila tokom ljeta, bez prestanka, ekipa Komisije za tržište kapitala i zaista dala sjajan doprinos. Mogu reći da sam kao čelnica Nacionalnog savjeta za finasijsku stabilnost zaista i te kako ponosna na tim regulatora koji učestvuju u njenom radu i na način funkcionisanja i rukovođenja i Komisijom za tržište kapitala i Agencijom za nadzor osiguranja. Zadovoljstvo mi je što smo tokom ljeta svi radili i uspjeli da zajedno proizvedemo korpus od 16 zakona u okviru onoga što je potrebno za zatvaranje pregovaračkih poglavlja 4 i 9.

Koristim priliku da zahvalim pregovaračici iz Centralne banke koja je svih ovih 13 godina koordinirala od skringinga do danas, pregovarački proces za Poglavlje 9 u čijem korpusu zakona se nalaze i zakoni iz domena Komisije za tržište kapitala, iz domena Centralne banke. Takođe i predstavnicima bankarske supervizije koji sjede ovdje pored mene i koji su cijelo ljeto naporno radili zajedno sa našim partnerima, sa Evropskom komisijom, sa Hrvatskom centralnom bankom (HNB) i sa predstavnicima Direktorata za finasijske usluge Evropske komisije (DG ECFIN) kroz TAIEX i ostale raspoložive instrumente. Zaista se potrudili da Crna Gora koja se nalazi u jednom zamahu, kada je u pitanju proces integrisanja u EU i inicijativa, da se sva poglavlja zaokruže do kraja 2026. godine, da Centralna banka i njen tim daju jedan vrlo aktivan doprinos.

U ovom konkretnom dijelu želim da kažem da smo mi prošli put usvojili Zakon o kreditnim institucijama 01. januara 2022. godine. Tada je prenešen paket CRD4, ali kako smo pričali preko našeg prethodnog usvajanja Zakona o platnom prometu znači evropska regulativa vrlo intenzivno evoluirala. Sve ono što smo uradili i zaokružili do 01. januara 2022. godine bilo je potrtio vrlo brzo usajanje novih direktiva i regulativa tako da su kolege tokom ljeta naporno radile da se preslika paket koji je na snazi u Evropskoj uniji, trenutno, paket CRD5 i CRR2. To je paket koji je u septembru kada smo mi dostavili sve pripremljene zakone bio na snazi, ali kašnjenje sa usvajanjem zakona je dovelo do toga da danas ponovo zakon nije usvojen, odnosno kada bude usvojen nije u cjelosti kompatibilan. Tm Centralne banke Crne Gore u saradnji sa Evropskom centralnom bankom i Evropskom komisijom intezivno radi da kroz podzakonsku regulativu prenese nove promjene u regulativi kako bi se vodilo računa i kako bi se uspjelo da danas usvajanjem Zakona o kreditnim institucijama i usvajanjem Zakona o finasijskim konglomeratima Crna Gora bude u prvom kvartalu 2025. godine u cjelosti usklađena. Danas ovim zatvaramo prvo mjerilo, prvo završno mjerilo za zatvaranje Poglavlja 6 i, naravno, u narednom periodu ukoliko poglavlje ne bude zatvoreno znači već u drugom kvartalu ove godine imaćemo ponovo još jednu novu direktivu koja će stupiti na snagu od 11. januara 2026. godine, bez koje nećemo moći zatvoriti poglavlja. Tako da ova trka sa vremenom i trka sa pokretnim metama koju Crna Gora trči, koju Centralna banka trči, u domenu finasijske regulative koju trče i ostali regulatori, jedna trka gdje je veoma bitno i vrlo smo zahvalni za snažnu podršku i Vlade, mog uvaženog

kolege ministra Novice Vukovića i cjelokupnog Parlamenta. Želim da kažem da se već vide značajni iskoraci i želim da iskažem očekivanje da će zakoni koji su potrebni za poglavlja 4 i 9, koje su Centralna banka i regulatori dostavili u septembru i oktobru, biti usvojeni tokom ovih par nedjelja kako bi se moglo ići na zatvaranje ovih poglavlja u najkraćem roku u drugom i trećem kvartalu ove godine.

Ono što želim posebno da naglasim jeste da je usvajanjem današnjeg zakona značajno unaprijeđen okvir za očuvanje i unapređenje finansijske stabilnosti u Crnoj Gori, da je proširena definicija kreditne institucije koja sada obuhvata i privredna lica koja obavljaju investicione usluge sa aktivom većom od 30 milijardi, koja je uvela novine u smislu svega onoga što je Crnoj Gori bio izazov. Sada uz novi regulatorni okvir i vrlo proaktivan odnos crnogorskih institucija, Centralne banke, ali i ostalih regulatora Ministarstva finansija i nadležnih uprava, Ministarstva unutrašnjih poslova u domenu sprečavanja pranja novca govori nam da ovim zakonom stičemo dodatan okvir, kada je u pitanju jačanje zahtjeva za članove organa upravljanja, posebno sa aspekta aktivnosti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Zatim, unapređenje upravljanja rizicima stvaraju se novi uslovi da se kroz ovaj zakon izvještavanja i razmjene informacija sa organima koji su nadležni za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma značajno unaprijede tako da budmo mnogo efikasniji, kao država, u borbi i rezultatima u ovom domenu koje Evropska komisija od nas nesporno očekuje. Takođe, u oblasti politika primanja u kreditnim institucijama uvodi se segment koji se odnosi i na ukupna i varijabilna primanja, prenose se prakse iz Evropske unije, a uvodi se i posebna komponenta koja se odnosi na rodno neutralnu politiku, u smislu vođenja računa o rodnoj zastupljenosti u smislu ne samo prisutnosti na nivoima organa upravljanja već i naknada, odnosno zarada koje se isplaćuju. U Crnoj Gori imamo eklatantne primjere da su zarade za oba pola i u finansijskoj industriji, posebno finansijskoj industriji, drastično drugačije za isti obim posla i isto radno mjesto.

Takođe je vrlo bitno da smo u ovom korpusu zakona, konkretno u Zakonu o kreditnim institucijama, značajno unaprijedili kaznene odredbe danas stvorili smo uslove da se kroz adekvatne korektivne mjere naše banke i naše kreditne institucije u cjelosti usklade sa onim što su modeliteti poslovanja u Evropskoj uniji. Sa tog aspekta povećanje praga kazni, kako u prekršajnom dijelu tako i u dijelu znači kazni koje ističe Centralna banka kao regulator, je značajno unaprijeđeno. Sa druge strane odgovornost odgovornih lica u instituciji gdje se uvodi novitet odgovornosti i kažnjivosti do 24 prosječne plate ostvarene u posljednja tri mjeseca.

Ono što želim da kažem jeste da je veliko zadovoljstvo kada kao institucija dobijete pohvale i Evropske komisije i Evropske centralne banke, što smo mi dobili za unapređenje regulatornog okvira i za izlazak mnogo prije roka, jer ovi zakoni na kojima smo radili i ovaj konkretan zakon, je bio predviđen za kraj 2025. godine. Centralna banka ga je završila i predala u dalju proceduru u septembru 2024. godine. Rezultat je zaista velike posvećenosti i iskrene želje gdje i regulatori i Vlada i Skupština Crne Gore prave vanredne napore da Crna Gora iskorači.

Na kraju, uz razvoj snažnog regulatornog okvira za implementaciju makroprudencijalne politike za kvalitetnu superviziju, za primjenu odredbi i elemenata regulatornog okvira za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, sanaciju kreditnih institucija, uz unapređenje okvira za superviziju baziranu na riziku, izdavanje efikasnih i kazni koje su odvraćajuće, stvaramo uslove da kroz aktivnosti Centralne banke donošenjem ovog zakona ne budemo samo usklađeni sa pravnom tekovinom Evropske unije i omogućimo zatvaranje poglavlja, već i da finansijski sektor bude stabilan, snažan i zdrav što je preduslov makroekonomske stabilnosti i napretka naše ekonomije.

Iskoristiću priliku da samo, uvaženi predsjedavajući, kažem da od našeg posljednjeg viđenja, to je bio 10. februar, kada je uvažena poslanica Bojana Pićan iznijela jedan zahtjev prema Centralnoj banci da uputimo inicijative bankama za ukidanje naknada za transakcione račune za studente i omladinu. Želim da kažem danas, pred javnošću, da kao rezultat njene inicijative i onoga što je radila Centralna banka, danas znači od 11 crnogorskih banaka u šest imamo već banke koje su značajno snizile, po posebnim povoljnostima vode studentske račune, a četiri banke koje čine 85% tržišta, ukinule su ove naknade. Viceguvernerka Zorica Kalezić, u čijoj se nadležnosti nalazi ovaj segment, uputila je dopise prema svim bankama i povelu računa da se ono što je inicijativa Skupštine, inicijativa poslanice Pićan realizuje u najkraćem roku. Izražavam zadovoljstvo saradnjom sa poslanicima, sa poslaničkim klubovima, sa rukovodećim timom Parlamenta, jer jedino u tom lijepom konstruktivnom odnosu i saradnji možemo postići ovako dobre rezultate. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:43:23)

Hvala, guvernerko.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Gospodine Vučuroviću, jeste li se Vi javili za proceduru ili za diskusiju? Nešto između.

Izvolite, Vi pa će onda koleginica diskusiju.

Izvolite.

JOVAN JOLE VUČUROVIĆ (26.02.25 13:43:46)

Poštujem ovu temu i svaka čast naravno, ali htio bih ovako javno da uputim jedan apel vezan za situaciju u kojoj se nalazimo već, čini mi se, evo treća godina. Riječ je o tome da je za sutra najavljen prvi protest građana Šavnika koji su kazali da će da blokiraju put Žabljak - Šavnik - Nikšić. Građani Šavnika na taj način pokušavaju da zaštite svoja osnovna prava, da zaštite svoje izborno pravo, u stvari da zaštite demokratske procedure u Crnoj Gori od kriminala, bezvlašća i bezakonja. Da zaštite ono da se ne dešava da saziv Skupštine iz 2018. godine može prije nekih mjesec dana da bira istog predsjednika Skupštine. Nalazimo se u jednom zakonskom i političkom vakumu iz koga moramo da izađemo i zato smatram da je ovaj protest građana Šavnika opravdan. Nova srpska demokratija apsolutno smatra da je taj protest opravdan. Nadamo se da će oni koji mogu da riješe tu situaciju, oni se nalaze u Vladi Crne Gore, to uraditi što prije, a ne da se odgovornost uporno adresira na one koji nijesu nadležni da rješavaju ovo pitanje.

Revolt građana Šavnika je razumljiv i oni su prinuđeni na ovaj način da reaguju jer Ministarstvo javne uprave, kao što sam kazao, ne radi svoj posao i na ovaj način će građani Šavnika pokušati da probude te ljude iz nekog zimskog sna.

Ono što je, takođe, veoma važno da prebacivanje odgovornosti na Odbor za izbornu zakonodavstvo nikako ne pije vodu. Taj odbor se apsolutno ne sastaje, a to što rade pojedinci iz Vlade, prebacujući odgovornost na Skupštinu i na taj odbor, ne može da bude ni izgovor. Vlada, ovo je moj apel, Vlada mora, gospodine Nurkoviću, da riješi ovu situaciju, jer je ne može riješiti niko drugi. Nije Skupština nadležna, nije nadležan ni Odbor za izbornu zakonodavstvo koji se, kao što reko, ne sastaje i onaj ko se uporno poziva na Vladu i na Odbor za izbornu zakonodavstvo želi da upravo sačuva ovakvo stanje u kakvom se nalazi Opština Šavnik, a takvo stanje je neprihvatljivo i nezakonito i zato kažem da građani Šavnika imaju pravo na protest. Poručujem nadležnim organima, prije svega Ministarstvu javne uprave, da se bavi svojim poslom. Ima sve mehanizme u rukama da riješi ovu situaciju, naravno i Vlada govorim i o predsjedniku Vlade, međutim, oni su do sada ovu situaciju adresirali potpuno na neke adrese koje nijesu nadležne. Dakle, Vlada ima mehanizme da riješi situaciju i neka je riješi.

Takođe, izvinjavam se, ne znam šta čeka u ovom slučaju i Tužilaštvo da se oglasi i da da svoje mišljenje vezano za ovo bezakonje, jer mi imamo slučaj koji može da se ovako lančano prelje i na druge opštine, pa je zato bolje da ga riješimo sada u ovoj situaciji koja je vezana za Opštinu Šavnik, nego da to sutra imamo i u Kotoru, u Nikšiću, Herceg Novom i tako dalje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:47:29)

Hvala, poslaniče Vučurović.

Vjerujem da su oni kojima ste uputili ovo čuli ili da će čuti.

Nastavljamo sa radom. Riječ ima poslanica, potpredsjednica Skupštine Zdenka Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (26.02.25 13:47:47)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Prije svega da pozdravim ministra Vukovića sa saradnicom, uvaženu guvernerku sa saradnicima,

Rekli ste, uvažena guvernerko, da je prethodni Zakon o kreditnim institucijama donijet 2022. godine a da mu je cilj bio da se uskladi naša bankarska regulativa sa regulativom - evropskom Direktivom, kako bi se poboljšala kontrolna i nadzor regulatora nad svim kreditnim institucijama. Ono što je jedna od najznačajnijih uloga Centralne banke, kao regulatora, to je kontrola i nadzor kreditnih institucija i ona se, prije svega, vrši kroz te regulatorne i nadzorne aktivnosti. Centralna banka je odgovorna za stabilnost finansijskog sistema, ona vrši superviziju banaka, analizira njihovu solventnost, likvidnost i poštovanje zakonskih propisa, kao i upravljanje rizicima.

Međutim, u prošlosti su se dešavali neku problemi u bankarskom sistemu, znamo već 2019. godine, neću da pominjem imena banaka i to je negdje narušilo ono povjerenje u regulatornu aktivnost ili djelatnost Centralne banke, odnosno tada su se prosto građani pitali kako je moglo da se desi, ako postoji supervizija Centralne banke, takva kontrola i nadzor Centralne banke da dođe do velikih problema u dvije banke koje su tada poslovale u Crnoj Gori. Nakon toga, nakon problema sa te dvije banke došlo je do pooštavanja regulative. Međutim, ono što mislim to je da i dalje može da postoji problem, odnosno može da postoji problem kada je u pitanju rano detektovanje problema i kada je u pitanju transparentnost nadzora. Evo zašto to kažem. Iako imamo tu strožiju regulativu svih kreditnih institucija mislim da postoje određene kreditne

institucije koje pokušavaju da zaobiđu ili da izbjegnu superviziju Centralne banke. Kao što su, evo po meni, makar imam takavu informaciju je li tačna ili nije ne znam, kod nekih banaka manipulisanje finansijskim izvještajima, da se prikrivaju neki loši krediti kroz restrukturiranje. To je moja informacija koju imam, je li tačna ili nije ne znam. Ili, recimo, da se koriste of šor kompanije i povezana lica kako bi se prikrilo stvarni vlasnik određenih banaka koje postoje ovdje Crnoj Gori. To sam negdje pitala predstavnike Centralne banke na odboru kako na koji način vi možete da detektujete ili da utvrdite ko je zaista stvarni vlasnik određene kreditne institucije koja egzistira na teritoriji Crne Gore. Zaista smo imali u prethodnom periodu ogroman broj of šor kompanija, ogroman ulazak novca sa of šor kompanija. Uvijek ga negdje, mada to postoji u ekonomskoj teoriji, nazivam korozivni kapital, jer je u stvari to prljav novac kojim se mogao finansirati terorizam i koji je mogao da napravi ogroman problem i privredi Crne Gore i uopšte građanima Crne Gore, ne samo ovdje u Crnoj Gori nego uopšte i zemljama regiona, a naravno i u Evropi.

S obzirom na to da se donosi ovo zakonsko rješenje i s obzirom da se promijenila bankarska regulativa u Evropskoj uniji vrlo je važno usaglasiti našu regulativu, nacionalnu regulativu, sa tom bankarskom regulativom, novom regulativom Evropske unije. Odnosno, cilj je potpuno usklađivanje sa implementacijom Bazel III standarda, odnosno sa Direktivom o kapitalnim zahtjevima i Uredbom o kapitalnim zahtjevima. Na odboru sam rekla za zemlje Evropske unije uredba o kapitalnim zahtjevima, za uredbu nije potrebna izmjena nacionalnog zakonodavstva, ali za sve one zemlje koje pretenduju da budu članice Evropske unije i te kako je važno da promijene nacionalno zakonodavstvo kako bi se uskladili i sa Direktivom i sa Uredbom, a one se donose radi jačanja otpornosti banaka i stabilnosti finansijskog sektora.

Vidjela sam u obrazloženju ovog zakona šta su glavne novine, gdje se praktično traži uvođenje dodatnih zahtjeva za kapital kreditnih institucija u skladu sa direktivom. Dalje, traži se obaveza svih kreditnih institucija da održavaju koeficijent finansijskog leveridža do 3,5%. Za one koji ne znaju šta je finansijski leveridž to je u stvari termin koji pokazuje koliko banka koristi dug u odnosu na svoj kapital. Takođe, jedna od novina je usklađivanje bankarske regulative sa Direktivom i jačanje obuhvata supervizije. Zaista mislim nakon ovog zakonskog rješenja da ćemo imati jedan regulisan bankarski sistem, da ćemo imati potpuni nadzor i superviziju i kontrolu nad svim kreditnim institucijama.

Podržavam ovo zakonsko rješenje o negdje mi je žao što nema predstavnika opozicije danas ovdje kada predlažemo zakonska rješenja iz oblasti finansija koja se tiču našeg pregovaračkog Poglavlja 9, jer i na taj način pokazuju kakav je njihov odnos prema našem evropskom putu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 13:54:12)

Hvala poslanice Popović.

S obzirom na to da se ne možemo tehnički ovako mijenjati zbog naredne tačke dnevnog reda, ja ću dati sebi riječ s ovog mjesta. Nije praksa, ali, nažalost, moramo tako, a ne bih da ispustim mogućnost da prokomentarišem. Molim iz Službe da mi daju vrijeme kao govorniku.

Uvaženi ministre sa saradnicom, uvažena guvernerko sa saradnicima, poštovane kolege i kolegice, Danas razmatramo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama koji ima za cilj usklađivanje našeg pravnog okvira sa relevantnim evropskim propisima, naročito sa direktivama Evropske unije, kako je i ministar rekao, 2019/878 i 2019/876. Ministre, mislim da ima dodirnih tačaka i sa direktivama Evropske unije 2019/2034 i 2021/338. Dalje, kako smo čuli ovdje i od uvažene guvernerke, kako bismo održali stabilan i otporan bankarski sistem, predložene izmjene obuhvataju uvođenje dodatnih zahtjeva za kapital kreditnih institucija u skladu sa CRD V 5 direktivom.

Dakle, ovaj zakon ima ključni značaj za stabilnost finansijskog sistema. Razlozi za donošenje ovog zakona su, kao što smo čuli, višestruki. Prije svega, kreditne institucije predstavljaju osnov našeg ekonomskog sistema. Njihovo poslovanje nosi rizike koji mogu ugroziti ne samo pojedinačne institucije već i cjelokupan finansijski sistem. Ovim zakonom uvodi se efikasan regulatorni okvir koji omogućava bolji nadzor i upravljanje rizicima u kreditnim institucijama. Takođe, usklađujemo se sa regulativom Evropske unije čime jačamo kredibilitet našeg finansijskog sektora i unapređujemo njegovu otpornost na potencijalne krize.

Donošenjem ovog zakona osiguravamo povećanu transparentnost i odgovornost kreditnih institucija, preciznije definisane obaveze i odgovornosti regulatornih tijela, smanjenje sistema rizika kroz strožiju kontrolu kapitalne adekvatnosti i međusobne povezanosti institucija, bolju zaštitu klijenata i investitora kroz pravovremeno otklanjanje i sprečavanje potencijalnih problema. Uzimajući u obzir značaj ovog zakona za finansijsku stabilnost Crne Gore, smatram da bi njegovo usvajanje predstavljalo važan korak ka modernizaciji i jačanju našeg ekonomskog sistema.

Ključna novina je, kao što smo čuli i od potpredsjednice Popović, obaveza kreditnih institucija da održavaju dodatni zaštitni sloj kapitala od 3%, kao što je i ona rekla, stručno nazvan leveridž, što podrazumijeva jačanje njihove otpornosti na finansijske šokove. Kada govorimo o finansijskim šokovima, Crna Gora je u prethodnom periodu prošla kroz više finansijskih šokova i negdje pokazala vitalnost svojih

finansijskih institucija i samog ukupnog finansijskog sistema. Svjedoci smo toga, uvijek koristim priliku kada je priča o finansijskim institucijama i o kreditnim institucijama, da naglasim da je riječ o institucijama i o sektoru koji je dosegao, čini mi se, najveće standarde slične onima koje imamo u Evropskoj uniji. Tako da ovdje, čini mi se, nećemo imati mnogo problema za zatvaranje ovog poglavlja, ali moramo proći definitivno neke zakonske okvire i uskladiti pravnu regulativu.

Međutim, ono što znam pouzdano, da se Centralna banka trudi da doprinese stabilnosti finansijskog sektora i trudi se da doprinese prezentaciji tog istog finansijskog sektora van Crne Gore. Takođe, čuli smo ovdje da su neke banke u prethodnom periodu imale značajna odstupanja u svom radu kada su pravilnici i uredbe i zakoni čak u pitanju. Nadam se da će toga biti sve manje. Ponavljam, to sve što smo imali tih negativnih efekata na tržištu, oni nijesu uzdrmali finansijsko tržište u mjeri da danas imamo problem ili da se desio veliki odliv, prije svega depozita građana i privrede iz banaka. Privreda zasigurno ne bi mogla tako lako ni povući svoje depozite, ali građani su mogli vrlo brzo da reaguju i da traže povlačenje svojih depozita. Međutim, to se nije desilo upravo pravovremenim reakcijama nakon tih negativnih stvari koje su se desile na finansijskom tržištu i na sceni koju smo imali, vrlo negativno, pogotovo u toj jednoj banci.

Ono što dodatno, kada su u pitanju kreditne institucije, želim da naglasim da mi i dalje vučemo određene recidive iz nekog prethodnog sistema, pa ću se vratiti značajan niz godina unazad. Kada su neki strukturalni problemi, ne volim da se vežem na neke kraće periode nego uvijek kažem da su to problemi koji su višedecenijski, pa čak i višedecenijski u smislu prije raspada bivše Jugoslavije. Ono što nije praksa u Evropskoj uniji, a jeste kod nas, jesu možda sredstva obezbjeđenja na kojima se ovdje insistira, ali se insistira na strožijim pravilima kada su sredstva obezbjeđenja u pitanju nego što je to u Evropskoj uniji. Zašto je to tako? Jednostavno, građani Crne Gore, zato što banke ne mogu na tržištu da unovče svoje kolaterale na način kako se to radi u zemljama Zapadne Evrope i razvijenom svijetu i onda se pribjegava nekim dodatnim kolateralima koji one koji mogu i one koji vrše na uredan način otplatu svojih obaveza dovodimo u nepovoljan položaj u odnosu na one koji su u Evropskoj uniji, a to je brzina i lakoća pristupa finansijama.

Dakle, mi ovdje imamo strukturalne probleme o kojima moramo da pričamo i da vidimo na koji način da i mi zaštitimo banke, ne samo banke da zaštite sebe nego na koji način može i država da zaštiti banke, pogotovo kada je riječ o naplati kolaterala tamo gdje za time ima potrebe. Dobro znate da je vrlo teško u Crnoj Gori naplatiti ili prodati nečiju hipoteku, naplatiti neki kolateral, dakle žiranti su nešto što je u modernom svijetu, u finansijama, skoro postalo nepoznanica.

Mi smo u Crnoj Gori imali u jednom momentu 2005 - 2006. godine jednu banku koja je ušla sa pričom na ovo tržište bez žiranata pa je napravila sebi problem koji je kasnije anuliran, ali definitivno zahtjev za dodatnim kolateralima je nešto što usporava finansijski sektor i što usporava ukupan razvoj, pogotovo kada je privreda u pitanju. Tu na scenu treba da stupe i banke kada cijene kolaterale, da li su održivi ili ne, a ne samo da se vodi računa o tome da li to faktički nešto pokriva ili ne kreditni plasman koji je imala. Međutim, ta održivost ne zavisi samo od procjene, kao što sam rekao, nego zavisi i od pravne regulative. Jer, vi znate da izvršenje naplate tog finansijskog instrumenta kojeg neko drži u rukama je vrlo teško u Crnoj Gori. Dolazi često do neprimjerenih odlaganja, a nakon svega toga dolazi se i do fizičkog onemogućavanja naplate tog kolaterala. Možda, evo, tema da i negdje sa Udruženjem banaka i sa nekim relevantnim institucijama se sjedne i razgovara na ovu temu. Hvala.

Nastavljamo dalje.

Da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ ili, prije predstavnika Vlade, da li guvernerka Centralne banke želi? Izvolite.

IRENA RADOVIĆ (26.02.25 14:03:38)

Sugestije vaše, predsjedavajući, i potpredsjednice Skupštine, naravno i uvijek uvaženih poslanika za nas vrlo dragocjene.

Ono što želim da kažem apropos intervencija koje su bile jeste da je činjenica da je u prethodnom periodu bilo izazova. Činjenica je da je u periodu koji je bio rezultat, gdje smo imali djelovanje Centralne banke sa čelnikom koji je bio pripadnik političkih struktura, gdje nijesmo imali punu nezavisnost Centralne banke, imali smo situaciju sa nekolike ranjive banke od kojih su dvije zatvorene 2018. i 2019. godine. Imali smo činjenicu da nikada nije izrečena niti jedna mjera za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma dvije decenije. Imali smo kritika što se tiče Centralne banke na temu snažnih kritika koje su uvrštene u dva pregovaračka poglavlja, vezano za nezavisnost, potrebu da se prekine sa političkim zapošljavanjem i potrebu da svi kadrovi Centralne banke budu regrutovani iz reda struke, na osnovu svojih kvalifikacija i integriteta. Vjerujem da sve to o čemu je pričala poslanica Popović, potpredsjednica ove Skupštine, je nešto što je nesporno i što je bilo zabilježeno u izvještajima meritornih međunarodnih institucija. To je bio i ključni razlog da ovaj Parlament, nakon što sam smijenjena u ovom domu 05. jula 2018. godine lažnim navodima struktura koje su bile bliske organizovanom kriminalu u krugovima koji su bili vezani za sprečavanje pranja novca i



političkim strukturama koje su imale određene interese, mene izabere na mjestu guvernerke 15. decembra 2023. godine, upravo da bi promijenila takvu praksu. Da od Centralne banke napravi instituciju koja će biti institucija koja će Crnu Goru moći da uvede u Evropsku uniju, koja će moći da zatvori tri pregovaračka poglavlja koja vodi 13 godina i koja će biti na ponos ovom Parlamentu i na ponos ovoj državi. Vjerujem da kada pogledate kakvu saradnju imamo direktnu sa Evropskom centralnom bankom i pristup koji po prvi put jedna zemlja Zapadnog Balkana ima, predsjednici Evropske centralne banke, najvišim strukturama, svim bankama Eurosistema, danas su oni naši partneri i sva komunikacija koja se odvija, odvija se sa njima. Kada imate situaciju da Banka Holandije i Banka Belgije, kao dvije najrenomiranije banke kada je u pitanju učinak i kada je u pitanju okvir implementacija sa aspekta sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma, sa Centralnom bankom Crne Gore rade vrlo aktivno. Kada vide naš učinak, kada vide da je u 2024. godini kažnjeno pet do 11 banaka maksimalnim zakonskim kaznama do 0,5% regulatornog kapitala, a da je u slučaju jedne banke četiri puta izrečena maksimalna zakonska kazna, onda i sami ponude da zajednički naši timovi rade, da stanu dodatno iza kredibiliteta Centralne banke, kako da bilo koja od struktura organizovanog kriminala i od strukture ako su zainteresovani za sprečavanje pranja novca ne bi mogla kroz svoje uticaje, na razne segmente ovog društva, da obustavi ono što su aktivnosti na koje su skrenuli pažnju i predsjedavajući i potpredsjednica Skupštine.

Mene zaista raduje što imam priliku da u Centralnoj banci imam sjajan tim i što je direktorica za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma i kandidatkinja za vice guvernerku Centralne banke Gordana Kalezić, ne samo osoba koja je dobila sve pohvale Manivala i zahvaljujući kojoj, u najvećoj mjeri, Crna Gora nije došla na sivu listu Manivala nego je zahvaljujući njenom učinku i zahvaljujući njenim dostignućima i integritetu ove godine pozvana da predvodi šesti krug evaluacije za jednu od baltičkih zemalja za zemlju članicu Evropske unije. To vam govori o kredibilitetu naših ljudi i posredno kredibilitetu Centralne banke, a vjerujem da je to nešto što govori takođe o kredibilitetu Crne Gore.

Vjerujem da smo na dobrom putu, vjerujem da je još puno toga pred nama, vjerujem da sve vaše sugestije koje se odnose na monitoring banaka da se one uvijek moraju uvažiti. Takođe, vjerujem da danas kada razgovarate sa međunarodnom zajednicom, za razliku od prethodnog perioda, kada razgovarate sa bankarskim krugovima, možda nijesu svi najsrećniji što je mnogo drugačiji pristup i što je pristup jednak prema svima. Što, možda, danas ima manje prostora za zaradu za neke oblasti koje nije trebalo nikada ni raditi, ali imate apsolutno svakoga ko će vam nepodijeljeno reći da postoji neselektivan pristup, isti odnos prema svim bankama, snažna kontrola Centralne banke i vrlo, vrlo snažan okvir gdje, podsjetiću, kolega šef kontrole banaka Centralne banke Crne Gore, Milan Remiković i kandidat za viceguvernera je dobio pohvale Odbora za sanaciju Evropske unije i Evropske centralne banke. Vrlo rijetko se te pohvale na takav način vokalizuju i šalju na temu i u slučaju Centralne banke, koja još uvijek nije članica Evropske unije i koja nije članica Eurosistema. Tako da vjerujem da ukoliko postoji, a postoji, vaša snažna podrška, ukoliko postoji snažna podrška Vlade, a vjerujem da na njenom čelu sjedi premijer i da u njenoj strukturi sjede ljudi koji su apsolutno posvećeni i procesu evropskih integracija i ekonomskom napretku ovog društva, što se pokazuje iz učinaka kojima svjedočimo, vjerujem da Crna Gora ima puno razloga da bude ponosna kada su u pitanju strukturne reforme. Ovo je jedan region koji je u cjelosti bio izložen problemima, ratnim razaranjima, procvatom organizovanog kriminala, urušavanju sistema u državama koje nas okružuju i ovoj našoj tokom trodecenijskog perioda, u dobroj mjeri. Tako da u suštini nije lako preko noći napraviti sve, ali vjerujem da sve ono što radi i Ministarstvo finansija i Ministarstvo ekonomije i ostala resorna ministarstva i Centralna banka, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja, a posebno poslanici ove Skupštine, na kojima je velika odgovornost da ogromne napore podrže sa svojim naporima i za kratko vrijeme od recimo nekoliko mjeseci premoste sve ono što nije bilo urađeno tokom prethodnih punih 13 godina od kako smo otvorili pregovore.

Vjerujem da u narednom periodu, iako naglašavam da svi moramo onako dodatno još više raditi, još više optimizma i energije unijeti moramo biti zadovoljni ovim što se sada radi i napretkom i onim što su ocjene svih naših međunarodnih partnera. Bez njih i bez tih pozitivnih ocjena koje su utemeljene na vrlo konkretnim pomacima nećemo stići dalje.

Ono što dodatno želim da kažem, činjenica je da sve što ste pomenuli, uvaženi predsjedavajući, znači oko utraživanja kolaterala, oko rizika dodatnih koji postoje na tržištu je posljedica odsustva strukturnih reformi u prethodnom podužem periodu i odsustva vladavine prava, u smislu funkcionalnog sudstva i tužilaštva. Tako da sve ono što je posljedica tih vremena se reperkutuje na kvalitet funkcionisanja različitih segmenata našeg tržišta, i između ostalog na utraživanje kolaterala koji predstavlja jedan od izazova koji se ponovo reperkutuje kroz, između ostalog, povećane kamatne stope, uključujući veći rizik zemlje i sve ono što se kalemi.

Ono što želim da kažem na kraju, ponovo, na pitanje uvažene potpredsjednice Skupštine, želim da kažem oko sprečavanja pranja novca da Centralna banka Crne Gore prilikom procjene svih investitora i ocjena za sticanje kvalifikovanog učešća radi vrlo opsežne procjene. Radi u saradnji sa međunarodnim partnerima, radi u saradnji sa organima na crnogorskoj teritoriji. Sve rezultate do kojih dođe, a znate kad se

izreknu kazne u slučaju pet banaka i kad se izreknu četiri puta kazne u slučaju jedne banke, onda kada ih proslijedi Finansijsko-obavještajnoj jedinici Uprave policije, odnosno Ministarstvu unutrašnjih poslova i našem Specijalnom tužilaštvu, tu su svi podaci, svi elementi koji su potrebni za djelovanje adekvatno i mimo Centralne banke. Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma gdje Centralna banka, takođe, aktivno doprinišla jer je to jedan od uslova za zatvaranje Poglavlja 4 koje se odnosi na slobodu tokova kapitala i koristim ovu priliku da pohvalim sjajan tim i pregovaračicu Centralne banke Marjanu Mitrović Mijatović koja je prethodnih 13 godina rukovodila skrining poglavljem, jeste da rezultati koje smo postigli i novine koje uvodimo uključuju obavezu registra stranih vlasnika u okviru naše Poreske uprave i obavezu registra trastova. Tako da mimo aktivnosti Centralne banke, i mimo aktivnosti Finansijsko-obavještajne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova i naravno Specijalnog državnog tužilaštva i Poreska uprava kroz svoje aktivnosti, time indirektno i ministar finansija, kao krovni organ, imaju dodatne rezultate koji će sigurno biti redovno predstavljani poslanicima ovog svijetlog doma. Sa druge strane dobili smo i kroz prethodni zakon koji je usvojen 01. jula mehanizme da do 5.000.000 Centralna banka, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja, jednokratno, do 5.000.000 izreknu kazne svakom ko krši Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Dok je Ministarstvo finansija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Finansije za igre na sreću, Ministarstvo unutrašnjih poslova za građevinarstvo, svako za svoju oblast dobio mogućnost da svakoj kompaniji jednokrano izriče na dnevnoj osnovi kazne od po 1.000.000 i dovede do značajne redukcije ili usaglašavanja sa praksama, ne samo sa standardima regulatorno, kada je u pitanju crnogorski učinak po pitanju borbe protiv sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma.

Mislim da je Crna Gora već time što je jedna od rijetkih država ovog regiona koja se ne nalazi na sivoj listi, a i time što je po prvi put ove godine, odnosno 2024. godine, ostvaren vrlo snažan trek rekord Centralne banke, ali i drugih institucija, pokazala svoju odlučnost da bude članica Evropske unije i pokazala vrlo snažne rezultate koji su i te kako ostavili znači traga i koji su pokazatelj naše usklađenosti i apsolutne posvećenosti evropskoj agendi.

Još jednom zahvaljujem na svim ovim vrlo korisnim sugestijama i komentarima i zaista se najiskrenije i najtoplije radujem usvajanju ovog zakona koji je uslov za zaključivanje i zatvaranje Poglavlja 9 i koji danas usvajanjem predstavlja zatvaranje prvog završnog mjerila. Hvala vam puno.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:16:00)

Hvala i Vama, uvažena guvernerko.

Komentar je bio nešto duži, ali cijenim za one koje interesuje ova materije da je ovo bilo korisno čuti. Hvala Vam na tome.

Konstatujem da je pretres završen po ovoj tački dnevnog reda. Izjasnićemo se kasnije.

Imamo još jednu tačku dnevnog reda za danas i to je **Predlog zakona o finansijskim konglomeratima**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove Irenu Radović, guvernerku Centralne banke Crne Gore, a izvjestoci Odbora su Seid Hadžić, Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre Vuković.

NOVICA VUKOVIĆ (26.02.25 14:16:54)

Predsjedavajući, zahvaljujem.

Zahvaljujem i guvernerki što je negdje i potencirala rad svih nas kroz cijeli ovaj period i pogotovo što je negdje veliki pomak napravljen za posljednju godinu kada smo, u suštini, imali izmjenu u cjelokupnom sistemu, kada govorimo o Ministarstvu finansija i Centralnoj banci.

Predlog zakona o finansijskim konglomeratima, donošenje ovog zakona će se, takođe, u skladu sa evropskom regulativnom i standardima obezbijediti jačanje ukupne finansijske stabilnosti, bolja zaštita potrošača i veća transparentnost u poslovanju finansijskih institucija. Usvajanjem ovoga zakona uspostaviće se regulatorni okvir za poslovanje kreditnih institucija, investicionih društava, društava za osiguranje, društva za reosiguranje, društva za upravljanje otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom, odnosno društva za upravljanje alternativnim investicionim fondovima i društva za upravljanje penzionim fondovima, koji čine finansijski konglomerat. Dobićemo stabilnost finansijskog sistema i daljim razvojem finansijskih

usluga povećati povjerenje u domaće finansijske sisteme, unaprijediti regulaciju tržišta finansijskih usluga i približiti Crnu Goru evropskim standardima u oblasti finansijske supervizije.

Značajno unapređenje postojećeg regulatornog okvira kojim se uređuje okvir za postojanje kreditnih institucija, investicionih društava i drugih društava i finansijskih institucija kako bi se osigurali pouzdani nadzorni mehanizmi nad finansijskim grupama. Osnajiti sistem upravljanja rizicima internih kontrola subjekata nadzora, unaprijediti instrumente nadzora supervizije nad regulisanim subjektima u finansijskim konglomeratima, unaprijediti saradnju i koordinaciju nadzornih aktivnosti nadležnih organa u zemlji. U cilju povećanja efikasnosti dodatnog nadzora regulisani subjekat u finansijskom konglomeratu sa međunarodnim elementom osnažiti saradnju sa nadležnim tijelima iz trećih zemalja.

Za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbijediti sredstva iz budžeta Crne Gore, a takođe propis neće izazvati troškove građanima i privredi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:19:12)

Hvala, ministre.

Da li guvernerka Centralne banke želi riječ?

Izvolite.

IRENA RADOVIĆ (26.02.25 14:19:18)

Biću kratka.

Kao što sam već negdje rekla i proteklog puta kroz proces usklađivanja sa regulatornim okvirom za ućlanjenje u jedinstveno područje plaćanja u eurima, projekat koji je Centralna banka od sačinjavanja aplikacije do današnje implementacije vodila i vodi sa komercijalnim bankama u Crnoj Gori i sa Evropskim Savjetom za plaćanja i sa Evropskom komisijom i dalje u vrlo intezivnim komuniikacijama, predstavlja preduslov za zaokruživanje okvira za SEP-u i za implementaciju SEP-e. Ono što je bitno jeste da i pored toga predstavlja jedan od ključnih elemenata za zaokruživanje kompletnog regulatornog okvira za zatvaranje Poglavlja 9. Koristim priliku, takođe, da iskažem veliko zadovoljstvo što je ponovo za vrlo kratko vrijeme izrada ovog zakona i usklađivanje ovog zakona rezultat vrlo intezivne saradnje tri regulatora Centralne banke Crne Gore, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja. Ovom prilikom čestitka njima i njihovim timovima, kao i Ministarstvu finansija koje je samu proceduru dovelo do kraja i dalo Parlamentu priliku da se izjasni ovom zakonu.

U ovom momentu želim da naglasim da trenutno nemamo institucionalne grupe i strukture koje se mogu karakterisati kao finansijski konglomerati u Crnoj Gori, ali sa promjenama i sa ukupnjavanjem i sa stvaranjem zajedničkog jedinstvenog tržišta na Zapadnom Balkanu postoje uslovi da se u kratkom narednom periodu iznjedre takve institucije, koje će pružati različite proizvode i usluge iz različitih spektara finansijskog tržišta. Ovaj zakon je osnov da regulatori - Centralna banka Crne Gore, Komisija za tržište kapitala i Agencija za nadzor osiguranja zaokruže svoj regulatorni okvir, svoje izvještavanje, unaprijedi se saradnja između institucija i stvore uslovi da ne budu ugroženi ni deponenti, ni investitori, ni druga lica iz Crne Gore koja budu sastavni dio i budu izložena poslovanju finansijskih konglomerata u narednom periodu.

Ono što želim da naglasim jeste da Crna Gora, ne kao članica Evropske unije, i u odsustvu finansijskih konglomerata danas ne primjenjuje ovaj zakon, primjenjuje ga od momenta ulaska u Evropsku uniju, jer se i odredbe koje postoje u direktivi koja je prenošena odnose isključivo na članice Evropske unije. Uprkos toj odloženoj primjeni predupređivanje rizika, stvaranje uslova da sve buduće investicije u finansijski sektor i svako širenje i ukupnjavanje, kada je u pitanju Crna Gora i crnogorsko finansijsko tržište, bude sačinjeno i implementirano na takav način da se unaprijedi finansijska stabilnost, unaprijedi regulatorni okvir. Veliko mi je zadovoljstvo što se i ovim zakonom se stvara dodatni korak, ne samo za implementaciju SEP-e koja će započeti formalno nakon odluke Evropskog Savjeta za plaćanja i aplikacije koja će poći u oktobru ove godine, već i zbog činjenice da se ovim stiču uslovi da naša pregovaračka struktura i naša Vlada zatvori u procesu pregovora još jedno pregovaračko poglavlje nakon usvajanja cijelog korpusa zakona prošle i ove, nadam se i naredne nedjelje. Hvala vam svima.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:23:08)

Hvala i Vama, gospođo Radović.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Prelazimo onda na diskusije. Prva je poslanica tj.potpredsjednica Skupštine Zdenka Popović.

Izvolite, kolegice Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (26.02.25 14:23:24)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Kad nam je stiglo ovo zakonsko rješenje vjerujte mi da sam bila malo zatečena, jer prosto nijesam znala da li postoje ovi konglomerati na teritoriji Crne Gore ili ne. Onda sam, naravno čitajući i informišući se iz drugih sredstava informisanja, vidjela da mi nemamo finansijskih konglomerata, ali da ćemo ih možda u budućnosti imati. Nemamo ih zato što je naše tržište malo i nemamo ih zato što 93 ili 94% našeg finansijskog tržišta čini bankarski sektor, osiguravajuće kuće vrlo malo i ovi investicioni fondovi o kojima smo pričali kod prethodnih tačaka dnevnog reda.

Ono što je vrlo važno to je, opet kažem, zakon se donosi zbog pregovaračkog Poglavlja 9 i zbog toga da onog trenutka kada uđemo u Evropsku uniju ako se pojavi neko ko je zainteresovan da formira jedan konglomerat na teritoriji Crne Gore, da imamo spremna zakonska rješenja i u potpunosti usaglašena sa međunarodnim bankarskim standardima. Vrlo je važno omogućiti nadzor kreditnih institucija, društava za osiguranje, investicionih društava i društava za upravljanje penzionim fondovima u finansijskom konglomeratu. Dakle, jedan taj finansijski konglomerat značajno može da utiče na finansijski i ekonomski sektor bilo koje države, zato je vrlo važna supervizija i nadzor svih, i Centralne banke i Komisije za tržište kapitala i svih onih koji nadziru osiguranje, investicione fondove i penzione fondove.

Finansijski konglomerati igraju značajnu ulogu u globalnom ekonomskom sistemu, zato moraju da budu pod strogim nadzorom supervizora, a u slučaju izostanka supervizije postoji mogućnost potencijalnih sukoba interesa i sistemskih rizika u slučaju bilo kakve krize. Međutim, konglomerati su vrlo značajni za investitore zato što pod jednim krovom imaju sve i njihova usluga je vrlo laka i dostupna i brza. Oni istovremeno i kreditiraju, osiguravaju, može se kod njih ulagati odmah u penzione fondove, u investicione fondove, tako da su sa stanovišta i preduzetnika i uopšte privrednika i građana vrlo značajni. Vrlo bi dobro bilo da se u jednom momentu, kad budemo bili dio Evropske unije, nađe neko ko je zainteresovan da formira jedan konglomerat i na teritoriji Crne Gore.

U svakom slučaju, rekla sam da je naše tržište i struktura našeg tržišta je takva da za sada još uvijek ne postoji interesovanje za tako nešto. Onda sam negdje našla, tražila sam koji su to najveći konglomerati u svijetu i šta sve oni imaju. Zaista sam bila zapanjena kada sam vidjela da u Kini banka ICBC ima, ukupno u portfoliju, preko pet biliona dolara imovine i da se ta banka, između ostalog, bavi ne samo kreditiranjem nego ulaganjem i u imovinu i ima u svom sklopu i investicione aktivnosti i penzioni fond također. Što se tiče Amerike, *Morgan Čejs (Chase)*, najveća američka banka koja istovremeno je i najveći finansijski konglomerat na teritoriji Amerike. Ne očekujem da mi imamo bilione, ali očekujem da jednog dana kad budemo dio Evropske unije imamo jedan konglomerat koji će imati respektabilan portfolio i sa koji ćemo biti ponosni.

Svakako ja se vama zahvaljujem.

Sada moram malo da budem lična, zbog sebe, prije svega da iskoristim priliku što ste tu guvernerko i što je tu budući viceguverner, da vas negdje zamolim da pred crnogorskom javnošću kažete da li sam ja zaposlila sina po partijskoj osnovi, da li je moj sin zaposlen u Centralnoj banci partijski, da li sam ikada uticala na bilo koga od vas iz Centralne banke za bilo kakvo zaposlenje bilo koga? Da li imate informaciju od kad moj sin radi u Centralnoj banci i sa kojim referencama radi u Centralnoj banci, koliko je prije toga imao radnog iskustva? Ovo pitam zbog svih onih nedobronamjernih medija i svih onih nedobronamjernih pojedinaca koji traže bilo kakav razlog da me diskredituju, nije važno sada o kome se radi. Prosto ne želim da demantujem nikoga ko je zlonamjeran, ne želim aposolutno da polemishem sa bilo kim, znam da je tu situacija potpuno čista, znam kakav će biti vaš odgovor, ali zbog svih onih zlonamjernih koji mi pripisuju takav teret i teret mi stavljaju na moja pleća, želim da kažete ono što je istina. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:29:19)

Hvala, poslanice Popović.

Idemo dalje.

Poslanica Slađana Kaluđerović, izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (26.02.25 14:29:34)

Uvaženi predsjedavajući, poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre i guvernerko sa saradnicima i saradnicama, poštovane građanke i građani Crne Gore,

Raduje me što danas na dnevnom redu imamo set finansijskih zakona koji su nam izuzetno bitni za zatvaranje pregovaračkog Poglavlja 9. Krenuću negdje od ovog posljednjeg koji je i u ovom momentu tema, to su finansijski konglomerati. Negdje smo svjesni da u ovom momentu ne postoje finansijski konglomerati u Crnoj Gori. To bi trebalo da znači da postoji grupacija finansijskih institucija koja se bavi raznoraznim aktivnostima od finansijskih usluga, investicionih, osiguranjem i slično. Međutim, s obzirom na to da smo malo tržište nije ni za očekivati da imamo ovakve konglomerate. Svakako ovo je neophodno imati kao zakon koji je potrebno donijeti zbog stvaranja zakonskog okvira za neki naredni period kada se, eventualno, mogu pojaviti pravna lica koja mogu predstavljati grupaciju koja važi za finansijski konglomerat.

Zašto je to bitno? Recimo i u zemljama Evropske unije veoma je bitan konkretno baš ovaj zakon, zato što u slučaju da dođe do nekih smetnji ili prosto do finansijskih poteškoća kod finansijskih konglomerata to izuzetno može da utiče na sami finansijski sistem države, a takođe i na osiguranike, privrednike i sve u tom lancu. Stoga je vrlo bitno da mi danas donosimo ovaj zakon koji će stupiti na snagu danom ulaska u Evropsku uniju, a ono što je pored toga bitno i što negdje vidim kao potencijalnu prednost jeste i što naše institucije koje vidim i danas i vidimo generalno u posljednje vrijeme izuzetno dobro sarađuju, što je negdje podstrek svim ostalim institucijama u Crnoj Gori i svima nama, da se vodimo tim principom. Kao što je recimo Ministarstvo finansija, Centralna banka, Komisija za tržište kapitala, koje sarađuju i koje negdje kao skup institucija mogu i da nam obezbijede regulatorni i kontroni mehanizam za rad svih ostalih privrednih subjekata.

U vezi s tim, negdje ću se osvrnuti i na prethodne zakone budući da nijesam uzimala učešće u raspravi, tu imamo i Zakon o alternativnim investicionim fondovima, Zakon o otvorenim investicionim fondovima kojima negdje očekujemo da se pospiješi i da naše tržište kapitala postane kako konkurentnije, tako da postane negdje i zanimljivije za razne investitore, ne samo sa strane, nego i ovdje u našoj državi, jer svakako je potrebno stvoriti taj sistem. Sama činjenica da te institucije poput, recimo, Komisije za tržište kapitala koja treba da nadzire i da bude negdje, ajde tako da kažem, kontrolni mehanizam i regulator, što se tiče alternativnih investicionih fondova i društava koja upravljaju njima kao i otvorenih investicionih fondova, definitivno je za to potrebno i da mogu negdje da odgovore kako kadrovski tako i institucionalno, tehnički i na svaki drugi mogući način. Moramo imati u vidu da su to negdje institucije koje treba da daju odobrenja za rad raznim tim institucijama, a svjesni smo, veoma smo svjesni, da građani gaje određene rezerve prema investicionim fondovima, za šta ih definitivno ne možemo kriviti s obzirom na praksu koja je postojala prije negdje 15 -20 godina kad su negdje bili žrtve nekih finansijskih dešavanja u tom periodu.

Zaista me raduje što ćemo ovih dana imati priliku da nakon seta zakona koji su se ticali četiri poglavlja u prethodnoj godini sada na dnevni red definitivno i u fokus dođu pitanja koja se tiču finansijskih, baš konkretno finansijskih zakona i ovog seta. Pomenuli smo da je jedan od ovih zakona trebao da bude usvojen 2022. godine, jedan 2023. godine, ali ono što je bitno da je jedan od ovih zakona, mislim Zakon o kreditnim institucijama trebalo po toj našoj dinamici da bude usvojen do kraja 2025. godine. Tako da negdje evo pokazujemo i proaktivnost i ne čekamo da rokovi isteknu, nego smo izuzetno vispreni i spremni da odgovorimo svemu što su izazovi, kako vi sa vaše strane iz izvršne vlasti, tako i mi sa naše strane kao poslanici.

Ne bih voljela ni da preskočim prvi zakon koji se tiče zvanične statistike i da pohvalim svakako i predstavnike Monstata. Vrlo je bitno što je sproveden popis za sve, bukvalno svi, sve strategije, sve odluke, za sve su nam neophodni podaci koji proističu iz popisa, a pomenuću i poljoprivredni popis koji je uslijedio nakon sprovedenog popisa, a na osnovu kojeg mi možemo dobiti i dobijamo kvalitetne informacije. Između ostalog dobili smo sa jedne strane dobre podatke i ohrabrujuće, a sa druge strane i malo lošije. Malo lošije su te što imamo manje poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori, ali sa druge strane vjerovatno dolazi do nekog ukupnjavanja ili do nekog ozbiljnijeg bavljenja onih koji ostanu u samom sektoru poljoprivrede, pa tako imamo veću porizvodnju i negdje veću količinu zemljišta koja se koriste za poljoprivrednu proizvodnju. Negdje u tom pravcu mi je drago i što sam bila učesnik i predlagač amandmana na Zakon o popisu poljoprivrede kojim se uvodi rodna perspektiva, zahvaljujući kojoj ćemo svakako dobiti informacije o tome o položaju žena na selu, jer se mi vrlo često bavimo položajem, da tako kažem, modernih žena, što podržavam, i učešćem žena u upravnim odborima, u izvršnoj, zakonodavnoj vlasti. Zaista je bitno da žene budu jednako plaćene za isti rad i sa istom stručnom spremom radeći na istim radnim mjestima. Definitivno ne smijemo da preskočimo i zanemarimo one žene koje su posvećene porodici, čiji se rad negdje ne vrednuje i kao društvo treba da im ukažemo poštovanje i da vidimo šta je to što je njima potrebno. Da sprovodimo politike, donosimo strategije koje će ići u njihovu korist zato što negdje vjerujem da će ti podaci biti možda i porazni, koji se tiču poljoprivredne proizvodnje i da će reći da je mali broj žena koje vode poljoprivredno gazdinstvo, ali je zato veliki broj i veliko učešće žena kada je u pitanju konkretan njihov rad. Veliko zadovoljstvo, još jednom, zbog toga što ćemo narednih dana imati priliku da usvojimo set ovih zakona, pohvale našim kolegama iz izvršne vlasti i negdje svima nama poruka da nastavimo da funkcionišemo i na ovako kvalitetan način da ubrzavamo sav ovaj proces donošenja odluka i zakona.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:36:27)

Hvala, poslanice Kaluđerović.  
Sada riječ ima poslanik Momčilo Leković.  
Izvolite, kolega Leković.

MOMČILO LEKOVIĆ (26.02.25 14:36:35)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicom, poštovana guvernerko sa saradnicima,

Trudiću se zaista da budem ovoga puta u temi, uvaženi potpredsjedniče, kako me ne bi prekidali.

Teme su finansijski konglomerati koji su po definiciji oblici koncentracije raznovrsne proizvodnje i kapitala. Pozitivno je, zaista, što se u ovoj oblasti uvodi dodatni nadzor, u skladu sa smjernicama Evropske unije. Naravno, važno je da se vratimo i u onaj period iza nas, period prije demokratskih promjena. Tu se ne bih složio sa potpredsjednikom Popović da mi nijesmo imali finansijske konglomerate, jer je crnogorsko tržište bilo jedan skup konglomerata, pa su tako biznisi podijeljeni između nekoliko desetina porodica u Crnoj Gori, od građevinarstva, energetike, trgovinskih lanaca, drvoprerađivačkih, zdravstvenih ustanova, banaka pa sve do šverca cigara i šverca opojnih droga. Zakoni i institucije bili su podređeni interesima pojedinaca ili grupi pojedinaca koji su za dvije decenije postali multimilioneri, dok su sa druge strane građani radili za nekih najviše 500 eura prosječne plate. Upravo ovo gomilanje kapitala i koncentracija finansijske moći u rukama nekoliko porodica bilo je utvrđeno kao jedno osnovno pravilo igre u ovom paralelnom sistemu koji je postojao u Crnoj Gori. Negdje kad je bila tema budžet za 2025. godinu govorio sam o paralelnim budžetima koje su upravo koristili ovi pojedinci i ove porodice, a sve je to bilo dio ovog jednog velikog paralelnog sistema. Kompletan garnitura, ta grupa moćnika, imala je svoje institucije, imala je svoje policajce, svoje sudije, svoje tužioce. Ovo je bila stvarnost, nažalost, stvarnost Crne Gore i o tome danas svjedoče brojni procesi protiv onih koji su se kroz institucije upustili u ove nezakonite radnje.

Naravno, nijesam čovjek koji podržava revanšizam po bilo kom osnovu, ali danas, kao što vidite, kada se u sektoru bezbjednosti suspenduju sporni pojedinci nastane izuzetna galama, nastane panika do te mjere da se čak organizuju i protesti. Traže se ostavke, traže se smjene samo zbog toga što je neko konačno krenuo da očisti kuću, našu kuću od prašine i paučine koja je dugo godina tu nastajala, pa tako ako se ne očiste institucije od dokazano spornih slučajeva i pojedinaca ostaće kriminal i korupcija. Takvo čišćenje nije politički revanšizam, naravno, to je borba protiv kriminala i korupcije koja je morala da se povede i mnogo je ranije, dakle, već 2020. godine i prije toga, ali nažalost to sve do sada nije bio slučaj i to je borba za jačanje institucija. To je svojevrsna institucionalna higijena. Danas kako bi se to spriječilo, zaustavilo, zamaskiralo, diže se prašina na neke zakonite stvari, pokušavajući tako da se vjerovatno prikriju nezakonite, ali jednostavno građani Crne Gore ne zaboravljaju neke stvari. Na primjer, da su nekada samo privilegovani pojedinci mogli da se besplatno voze državnom kompanijom, pa je tako 60.000 karata je podijeljeno besplatno, a danas se spočitava čak i putovanja državnih funkcionera na međunarodne događaje. Mišljenja sam da je normalno da na poziv Brisela, Vašingtona ili bilo koje druge svjetske adrese predstavnik naše države otputuje na taj događaj, ali definitivno nije normalno ono što smo imali u prošlosti da državna aviokompanija šakom i kapom dijeli karte za funkcionere i njihovu djecu.

Nekada je bilo kruto pravilo da samo članovi vladajućih mogu dobiti posao, i ne samo to, otkaze su dobijali zaposleni koji nijesu bili, kao što znamo, lojalni sistemu. Danas se diže halabuka što potpuno zakonito radi crnogorska sirotinja koja je decenijama bila na ulici, na šećeru i hljebu, koja je gledala kako djeca moćnika voze najluksuznije automobile, ljetuju na najskupljim destinacijama, kupuju stanove i skupocjenu garderobu, dok je za njih *golf II* ili *jugo* bilo dostignuće i premija, ljetovanje možda jednom u pet godina na našem primorju ili jedna zimska jakna za nekoliko sezona. Zar ste mislili da je rampa na zaposlenje i pravo na rad, pravo na život za sve te ljude trebala da ostane i nakon 30. avgusta? Niko u Crnoj Gori ne smije biti uskraćen od prava na rad bez obzira na političku pripadnost ili apolitičnost.

Evo kao što svi vidimo na svu sreću približavamo se jednocifrenoj stopi nezaposlenosti standard je zaista skočio i to se vidi u svakom dijelu Crne Gore. Nažalost, sjever se još nije u dovoljnoj mjeri razvio i to je nešto čemu u narednom periodu svi moramo težiti i raditi, a siguran sam da će putevi, prije svega, putevi i infrastruktura koja će se izgrađivati u narednom periodu značajno doprinijeti tome da i sjever oživi i da prosto i građani Crne Gore koji žive na sjeveru imaju sve blagodeti ovoga trenutka.

Na kraju, Crnoj Gori je potrebna zdrava tržišna konkurencija u svim djelatnostima, potrebno nam je privlačenje stranih investitora uglednih kompanija iz Evrope i svijeta. Ne samo što bi to otvorilo nova radna mjesta već bi cijene na tržištu značajno bile smanjene, monopoli i dogovoreni nastup na tržištu dizajniran da bude u skladu sa kupovnom moći građana definitivno iscrpljuju kućne budžete. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:42:57)

Hvala, poslanice Leković.

Sada riječ ima poslanica Bojana Pićan i to je ujedno i posljednji prijavljeni diskutant za danas. Izvolite.

BOJANA PIĆAN (26.02.25 14:43:09)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Poštovani građani Crne Gore, dame i gospodo poslanici,

Na samom početku želim da se zahvalim uvaženoj guvernerki Radović koja je uvažila moj predlog u vezi sa ukidanjem naknada za bankarske račune kada su mladi u pitanju. Mi poslanici možemo da pričamo, ali ako sa druge strane naiđemo na zid onda riječi ostaju puste. Tako da je ovo zajednički uspjeh i još jednom hvala na tome.

Pred nama je Predlog zakona o finansijskim konglomeratima. Ovo je još jedan zakon iz domena finansijskog tržišta. Naš finansijski sistem je bankrocentričan. Da li mi imamo finansijske konglomerate, čuli smo da nemamo, ali nakon ulaska u EU sigurno da će postojati dejstvo ovih konglomerata na tržište Crne Gore. Da li će to biti direktno ili indirektno, vrijeme će pokazati. Zakonom su definisani i regulisani subjekti kao što su kreditne institucije, investiciona društva, društva za osiguranje, investicioni i penzioni fondovi kao i svi oni drugi o kojima smo danas pričali. Zakonskim rješenjem se pruža dodatni nadzor u oblasti finansijskih usluga, što smatram svrsishodnim. Finansijska kriza iz 2008. godine jednim dijelom je nastala zbog neadekvatnog nadzora i povezanosti upravo između različitih kategorija tržišta kapitala. Tada su institucije tržišta kapitala toliko narasle da su zaprijetile da uruše državni sistem, da uruše Sjedinjene Američke Države. Finansijske grupe su prijetile da postanu moćnije od same države. Mislim da je u devedesetim godinama došlo do promjene zakona koji su omogućili da se spoje ti investicioni i konvencionalni poslovi, odnosno sigurni i špekulativni, a da li je bila 1996, 1997, 1998. ili 1999. nijesam sigurna, ali je to na kraju kulminiralo krizom 2008. godine.

Ovim zakonom je definisana adekvatnost kapitala i prekomjerno korišćenje leveridža, što je svakako preduslov za sigurnost finansijskog sistema. Zakon je u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Crne Gore, takođe i sa evropskim zakonodavstvom i vjerujem da ne postoje prepreke za njegovo usvajanje. Na djelu je globalno ukрупnjavanje kapitala. Ovim zakonskim rješenjem mi, u stvari, uvodimo taj kontrolni mehanizam kojim štitimo naš sistem, što je za veliku pohvalu. Tačno je da kod nas ne postoje finansijski konglomerati, ali je prevencija pola zdravlja. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:45:52)

Hvala, poslanice Pićan.

Kao što sam rekao, nema više prijavljenih, a u korist vremena odustao sam od svoje diskusije kako bih uštedio vrijeme i gostima i svima. S obzirom na to da Bošnjačka stranka danas ima jedan divan dan, potreba je da, možda, i mi poslanici Bošnjačke stranke prije danas završimo. Danas, naime, Bošnjačka stranka slavi svoj 19. rođendan. Hvala vam, zdravo bili, do 119. pa idemo dalje.

Pitam predstavnike Vlade da li žele riječ? Ne. Guvernerka da. Pošto je bilo pitanje za Vas lične prirode, ako smatrate potrebnim, a ako ne, Vaš je izbor.

IRENA RADOVIĆ (26.02.25 14:46:41)

Da iskoristim priliku da Vama i vašim kolegama čestitam 19. godinu postojanja i obilježavanja jubileja.

S druge strane, želim da primijetim da danas među poslanicima i poslanicama koji su reagovali su dominantno teme vezane za ekonomski prosperitet i za budućnost Crne Gore bile zainteresovane žene i za ekonomsku budućnost Crne Gore. Čvrsto vjerujem da su žene vrlo snažan motor ovog društva i da svojim doprinosom u strukturama zakonodavne i izvršne vlasti, u privredi, prave ogromne pomake. Vjerujem da je to, takođe, jedan od onih segmenata koji vrlo pomno prati Evropska unija, gdje Crna Gora zahvaljujući napretku koji ostvaruje otvara nova vrata.

Ono što želim da istaknem, počecu od izlaganja uvažene poslanice Kaluđerović koja je pohvalila lijepu sinergiju i izuzetne odnose koji postoje između Centralne banke, Ministarstva finansija, Komisije za tržište kapitala i Agencije za nadzor osiguranja. Vjerujem da razlog takvoj saradnji i takvim uspjesima koje

bilježimo nalazi u činjenici da mogu samo da budem ponosna na struku svojih kolega i ono što sam imala priliku da vidim za ovih godinu i četiri mjeseca, integritet. Sve dok ovaj dom, znači poslanice i poslanici crnogorske Skupštine i Vlada biraju stručne ljude koji mogu da odgovore svojim zadacima i ljude sa integritetom, ti rezultati neće izostati.

Želim, takođe, da čestitam, poslanici Kaluđerović što je izrazila, kao što smo i mi vodili računa o ovim zakonima i kao što vodimo računa o svemu što Centralna banka radi, kao što je to bilo prije slučaj i sa današnjom Razvojnomo bankom, prethodnim IRF-om, vodimo računa o rodnoj perspektivi. Vjerujem da i sa aspekta onoga što je poslanica ukazala, njene inicijative vezano za rodnu perspektivu u poljoprivrednom popisu da su to samo disagregirani podaci koji mogu da i te kako značajnije pomognu u korišćenju kako, prije svega, aktuelnih fondova kroy IPA-u i kasnije strukturnih fondova i kroz stvaranje uslova da one kategorije stanovništva koje ekonomski nijesu imale priliku u prethodnom periodu budu značajnije podržane. Zaista sam radosna, nijesam znala za tu inicijativu, čestitam iskreno.

Poslanica Bojana Pićan je pokrenula inicijativu, a moj sjajni tim viceguvernerka Kalezić i direktor za platni promet Andrija Jovović, koji je bio sa mnom istog dana, sve inicirali. Naravno, mi ne možemo ništa nametnuti jer smo tržišna ekonomija, ali možemo reći da postoji interes i poslanika, postoji interes i Centralne banke, prije svega mladih i crnogorskog društva. Vrlo me raduje što su banke bile pozitivnog stava. Vjerujem da će u narednom periodu cjelokupni tržišni segment biti zaokružen na način da naši mladi studenti imaju uslove gdje ne plaćaju naknade za održavanje svojih transakcionih računa.

Što se tiče zapošljavanja i pitanja potpredsjednice Skupštine, mogu da kažem da tokom mog mandata nije nikada zaposlen nijedan član porodice niti jednog poslanika crnogorske Skupštine, niti jednog člana izvršne vlasti i, prema mojim saznanjima, niti jednog funkcionera niti jedne političke partije. To je ono što je kada sam ovdje izabrana traženo od mene, to je ono što je traženo od Centralne banke u svim izvještajima do sada. To je kriterijum za završno mjerilo za zatvaranje dva pregovaračka poglavlja, odsustva političkog uticaja, odsustva političkog zapošljavanja i potpuna profesionalizacija institucije. U tom nekom dijelu mogu da kažem da nikada nijedan poslanik crnogorske Skupštine nije na mene vršio nikakav uticaj niti me je bilo ko pozvao, niti ikada pomenuo bilo kakvo zapošljavanje.

Zato, mogu da kažem da Crna Gora pravi otklon u odnosu na prethodni period i da su demokratske promjene iznjedrile jedan drugačiji odnos koji je, kada je u pitanju Centralna banka, evidentno takav da Vlada može tražiti zatvaranje ta dva pregovaračka poglavlja.

Ono što na kraju želim da kažem, sam Zakon o finansijskim konglomeratima činjenica u ovom momentu nije ... bila, postaće od momenta ulaska u Evropsku uniju, ali je vrlo snažan preduslov za implementaciju SEP-e i preduslov za zatvaranje poglavlja. Zaista me raduje što se ovom dinamikom i na ovaj način, uz ovako snažnu podršku crnogorskog Parlamenta usvajaju zakoni koji vode dobrobiti crnogorskog stanovništva i države i poboljšanju životnog standarda. Hvala svima.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (26.02.25 14:52:00)

Hvala i Vama, gospođo guvernerko.

S obzirom na to da nema prijavljenih, konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno i po ovoj tački dnevnog reda kada za to dođe vrijeme.

Uvaženi građani Crne Gore, kolegkinice poslanice, kolege poslanici, uvaženi gosti, ovim završavamo današnji radni dan. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 12:52:18)

Uvažene kolegkinice i kolege, poštovani ministre sa saradnicom, cijenjeni građani,

/Govor na albanskom/

Nastavljamo sa radom.

Nastavljamo sjednicu **Trećeg vanrednog zasijedanja u 2025. godini.**

Na samom početku ove sjednice, dozvolite mi da pomenem nešto na što ne smijemo da zatvorimo oči i da zaboravimo. Danas se navršavaju 32 godine od zločina počinjenog nad civilima u Štrpcima. Tog dana stradali su nedužni ljudi samo zato što su bili drugačije vjere. Prevelika rana za njihove porodice, ali i za Crnu Goru. Stoga, ostajem pri stavu, koji sam u više navrata iznio i ovdje u Skupštini, da ova Skupština mora voditi računa i opredijeliti se u vezi sa svim greškama prošlosti zarad naše zajedničke budućnosti.

Sada nastavljamo sa radom. Prelazimo na pretes o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti.** Ovlašćeni predstavnik je Vlade Damir Gutić, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji. Izvjestioci odbora su Seid Hadžić Zakonodavnog odbora i Vaso Obradović Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite, gospodine ministre.



DAMIR GUTIĆ (27.02.25 12:53:39)

Hvala, predsjedavajući.

Uvažene poslanice i poslanici,

Danas su pred vama izmjene i dopune Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti koje nisu samo administrativna korekcija, već ključni korak ka društvenoj pravdi i jednakosti. Ovim zakonom se po prvi put u pravni okvir uključuju kategorije civilnih žrtava rata i njihovih porodica, omogućavajući im da ostvare pravo u okviru sistema boračko-invalidske zaštite.

To je odluka koja nije samo pravna, već i duboko moralna. Odluka kojom pokazujemo da država ne pravi razliku među žrtvama i da je svaka ljudska patnja jednako vrijedna našeg priznanja i podrške. Decenijama su civilne žrtve rata bile nevidljive u sistemu boračke i invalidske zaštite. Njihove tragedije ostale su na marginama pravnog okvira, dok su njihove porodice nosile teret gubitka bez ikakve institucionalne podrške. Danas to mijenjamo. Ovim zakonom donosimo novu dimenziju jednakosti i brige za sve one koji su pretrpjeli stradanja u ratnim okolnostima, bez obzira na to da li su bili vojnici ili civili. Prava, koja ovim izmjenama garantujemo, nisu simbolična - ona su konkretna i usmjerena na pružanje podrške najugroženijim članovima društva i ispravljanje dugogodišnje nepravde. Članovi porodica civilnih žrtava rata, uključujući bračne drugove, djecu, roditelje, ali i očuha, maćehu i usvojitelje, moći se ostvariti pravo na porodičnu invalidninu, uvećanu porodičnu invalidninu i naknadu materijalnog obeštećenja pod jasno definisanim uslovima. Takođe, pravo na porodičnu invalidninu i naknadu materijalnog obezbjeđenja moći se ostvariti i brat ili sestra civilne žrtve rata čak iako su članovi uže porodice već ostvarili to pravo - pod uslovom da su nesposobni za rad i privređivanje, čime se dodatno prepoznaje potreba za podrškom najugroženijim članovima porodica civilnih žrtava rata. Time se pruža zaštita i podrška članovima porodice, koji, zbog svog zdravstvenog stanja ili drugih opravdanih razloga, nijesu u mogućnosti da samostalno obezbijede sredstva za život. Ovim zakonom ne ispravljamo samo nepravdu iz prošlosti, mi gradimo društvo budućnosti, društvo u kojem država neće okretati leđa onima kojima je pomoć najpotrebnija.

Osim toga, svjesni smo da materijalni položaj svih korisnika boračko-invalidske zaštite zahtijeva kontinuirana poboljšanja. Zato ovim izmjenama povećavamo osnov za određivanje prava, kao i procenat za određivanje prava na ličnu invalidninu za se grupe invaliditeta, čime se pruža dodatna podrška osobama sa invaliditetom, uzimajući u obzir težinu njihovog zdravstvenog stanja i potrebu za većim finansijskim sredstvima. Izmjene uključuju i povećanje procenta za porodičnu invalidninu, čime se dodatno osnažuju porodice koje su izgubile članove. Time se nastoji poboljšati socijalna sigurnost porodica pogođenih ratom i omogućiti im lakše suočavanje sa izazovima svakodnevnog života. Želim naglasiti da ovim izmjenama nisu obuhvaćeni samo novi korisnici, već i svi postojeći. Svakom korisniku boračko-invalidske zaštite biće izvršen preračun, što znači da će im iznosi naknada biti uvećani. Ovo je jasan pokazatelj da temeljno unapređujemo sistem kako bi bio pravedniji, funkcionalniji i osjetljiviji na potrebe ljudi.

Uvažene poslanice i poslanici, ovaj zakon nije samo pravna norma, on je izraz naše obaveze i društvene odgovornosti. Njime pokazujemo da država brine o onima kojima je pomoć najpotrebnija i da smo spremni da kontinuirano unapređujemo prava korisnika boračko-invalidske zaštite. Pozivam vas da podržite predložene izmjene i dopune zakona i pokažete da država ne zaboravlja one koji su pretrpjeli gubitke, već im pruža ruku podrške i dostojanstvo koje zaslužuju. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 12:57:50)

Hvala, gospodine ministre.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Od poslanika, prvi za riječ se javio kolega Miloš Pižurica.

Izvolite, kolega Pižurica.

MILOŠ PIŽURICA (27.02.25 12:58:05)

Uvaženi potpredsjedniče, kolegice i kolege poslanici, uvaženi ministre sa saradnicima,

Rekao bih da će sve vrijeme trajanja 44. Vlade, koje je obilježilo povećavanje plata, penzija i ostalih socijalnih davanja, zaista biti upamćeno u očima građana i sjećanju građana Crne Gore, ali mislim da će biti prije toga upamćena kao ona koja je ispravila velike nepravde prema mnogim kategorijama (a naročito onim najugroženijima našim sugrađanima i svim stanovnicima Crne Gore kojima je pravda i neko poravnanje najviše i bilo potrebno). Na prošloj sjednici i u prošlom obraćanju u ovoj Skupštini nabrojao sam sve ono što je

ispravljeno prema svima kojima je država imala dugovanja u uništenoj i razrušenoj privredi Crne Gore. Oni su dobili sve ono što im se finansijski dugovalo, ali prije svega ono što im je država dugovala na nivou pravde i pravednih rješenja. Mislim da će to ostati zaista glavna karakteristika ove Vlade, koja je uspjela da ispravi sve nepravde koje su dugo decenija trpjeli najugroženiji slojevi naših građana.

Danas imamo još jedan zakon koji će da poboljša uslove učesnika u nesrećnim ratovima 90-ih i njihovih porodica, koji će takođe da ispravi dio nepravda koje su one trpjele. Veliki dio ljudi koji su učestvovali u tim ratovima nisu u njima učestvovali svojom voljom, već su i oni bili žrtve jedne nerazumne politike i nerazumnog vremena koje je vladalo tada na prostorima sada država, a tada jedinstvene države u kojoj smo živjeli.

Nabrojao bih šta ovaj zakon za ove kategorije donosi, a to je pravedniji i sveobuhvatniji sistem zaštite. Ovim zakonom prvi put se uvodi institut civilne žrtve rata, čime se prepoznaje njihovo pravo na podršku. Prava se proširuju na porodice civilnih žrtava rata, koje sada mogu ostvariti porodičnu invalidninu, uvećanu invalidninu i novčanu nadoknadu, povećanje materijalne sigurnosti korisnika. Osnovica za obračun prava se povećava sa 307 eura na 850 eura, što omogućava veće naknade za korisnike. Invalidnine se povećavaju u svim grupama invaliditeta, čime se priznaje potreba za većom podrškom osoba sa invaliditetom. Priznavanjem socijalne i ekonomske realnosti, povećavanjem porodične invalidnine sa 10 na 15% osnovice poboljšava se materijalni položaj porodica stradalih. Roditelji i djeca palih boraca i civilnih žrtava rata sada dobijaju pravo na uvećanu porodičnu invalidninu, što predstavlja dodatni korak u socijalnoj pravdi. Uklanja se niz diskriminatornih prepreka, briše se uslov da je pali borac morao da izdržava članove porodice kako bi oni ostvarili pravo na nadoknadu. Djeca palih boraca i civilnih žrtava rata mogu primati porodičnu invalidninu do 27 godine života, umjesto ranijih ograničenja. Pojednostavljivanje i efikasnost sistema, smanjuje se broj ljekara u drugostepenoj komisiji sa pet na tri, čime se ubrzava proces odlučivanja o pravima. Retroaktivna isplata naknada do 12 mjeseci unazad omogućava korisnicima da ne izgube pravo na sredstva zbog bilo kakvih prepreka.

Priznavanje novih kategorija korisnika, borci koji su učestvovali u oružanim sukobima posle 17. avgusta /prekid/ godine sada mogu ostvariti pravo po ovom zakonu. Civilne žrtve rata sada dobijaju status u zakonodavnom okviru Crne Gore, čime se ispunjava dugogodišnja nepravda. Finansijska održivost i realna podrška, predviđeno je da država obezbijedi 785.000 za sprovođenje zakona, što je ulaganje u socijalnu stabilnost i zaštitu ugroženih kategorija.

Na kraju, moram reći da će poslanici Pokreta Evropa sad podržati ove izmjene i dopune Zakona. Isto tako, i ja moram da se, gospodine potpredsjedniče, prisjetim žrtava koje smo imali u Štrpcima, 19 rekao bih svetih žrtava koje su izgubile živote samo zato što se nekome nijesu svidjela imena i prezimena u njihovim ličnim kartama. Mislim da svi zajedno ovdje moramo da kreiramo narativ koji više nikada ne može doprinijeti do udaljavanja i do mržnje, već zaista moramo da potenciramo 99% onih stvari koje nas zbližavaju i u kojima smo slični. Ako bi i dalje, kao što nekada radimo čak i ovdje, samo potencirali 1% onoga u čemu se razlikujemo, mi dajemo jedan negativan doprinos ukupnom stanju u našoj državi. Zato moramo svaki put da se sjetimo ovih žrtava u Štrpcima i kao trajni nezaborav da nam bude upozorenje šta više nikad ne smije da se desi u našoj državi, da damo sve od sebe da nikome više ne padne pamet da nekoga mrzi samo zato što je drugačiji od njega.

Takođe, našim narativom i našim ponašanjem u društvu damo pravi doprinos i da sve one razlike koje mi neosporno imamo, ali rekao bih da ih nemamo previše, stavimo po strani u cilju poboljšanja života u Crnoj Gori. Znači, bolji i pravedniji život za sve građane Crne Gore, koji će da bude po evropskim standardima i pravima.

Zato, slava žrtvama u Štrpcima i svim onim nedužnim žrtvama na prostoru bivše Jugoslavije, kojih je, nažalost, prepuna mapa bivše Jugoslavije.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:05:00)

Hvala, kolega Pižurica.

Moramo da naučimo da je bogatstvo u razlikama. To treba da negujemo, jer dao bi Bog livadu samo sa jednobojnim cvjetovima, a ne sa različitim cvjetovima. Takvi su i ljudi ove planete i jednostavno mi to treba da doživimo i da promovišemo kao naše bogatstvo.

U svim mojim međunarodnim kontaktima, kažem da Crna Gora Mediteran u malom, tako mislim da to treba da negujemo.

Da li ministar možda želi riječ?

Riječ ima kolega Bogdanović, a neka se pripremi Dane Marković.

Izvolite, kolega Bogdanoviću.

Zahvaljujem, potpredsjedniče Camaj. Možda malo odužim, koristiću kompletno vrijeme Kluba.

Uvaženi ministre sa saradnikom, uvažena Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Sve vrijeme, pogotovo u posljednjih 30 godina, govorili su da grade državu, a onda su nam podijelili porodice, razorili domove, devedesetih napunili grobove, koje nikada nijesu upisali u knjige pravde. Govorili su i prodavali nam mir, a, u stvari, su nam podmetnuli rat. Prvo su palili kuće, a onda su dizali spomenike mira. Prvo su napunili rovove, a onda sopstvene govore pozivima na pomirenje. Prvo su nas gurnuli u rat, a onda su kazali da smo mi ratovali sa tri, četiri li pet ili sedam godina.

Zato je važan ovaj zakonski projekat, zato je važan ovaj Predlog zakona, čiji ste ovlašćeni predlagač. Jer, po prvi put otvaramo vrata pravde za građane koji su tu pravdu izgubili i ispravljamo višedecenijsku nepravdu. Nakon više decenija, Vlada Crne Gore i Skupština Crne Gore priznaje ono što je Crna Gora pokušala da zataška. Mi ovim zakonom po prvi put kažemo da postoje civilne žrtve rata; da postoje ljudi koji su ubijeni koji nijesu nosili oružje; da postoje porodice koje su izgubile svoje najmilije koje nikada nijesu kročile na ratište; da postoje suze koje su padale koje nikada niko nije priznao. Zato, ovim zakonom donosimo prava i priznanje, priznanje na porodičnu invalidninu. Jer, kao što sam rekao, postoje porodice koje su izgubile svoje članove bez ikakvog razloga. Pravo na uvećanu invalidninu, jer postoje ljudi koji su stradali a koji nikada nijesu bili vojnici. Pravo na materijalno obezbjeđenje, jer država Crna Gora više ne smije okretati glavu od istine.

Nema okretanja glave od istine ako želimo pomirenje. Nema pomirenja ako se ne sjetimo svih ljudi koji su stradali. Nema pomirenja ako pokušavamo istinu prodati ćutanjem. Jer, oni su prvo ćutanjem napunili tenkove, jurišali na gradove i države, a onda kazali da smo to mi činili. Mi koji smo tada imali tri, četiri, pet ili sedam godina; mi koji tada nijesmo znali šta znači riječ rat; mi koji smo učili prva slova i prve riječi dok su oni sa svojim kartografima crtali granice na ruševinama i na krvi.

Došli su i rekli - zaboravite na majke koje su izgubile svoje sinove; zaboravite na roditelje koji su čekali svoju decu koja se nikada nijesu vratila zbog njihove politike i njihovih podjela; zaboravite na strah; zaboravite na patnju; zaboravite na istinu. Da zaboravimo da su rekli da mrze šah jer ih podsjeća na šahovnicu, a onda su se njom zagrnuli kada god je to zatrebalo. Da zaboravimo da su se kleli u Karadžića, u Mladića, u Slobodana Miloševića, a onda su se decenijama pravili da ih nikada nijesu poznavali. Da zaboravimo da su rekli da je Slobodan Milošević nešto najbolje što se moglo desiti Jugoslaviji, da su mu klicali, da su mu služili, a onda su nas optužili da smo mi sa njim prekrajali granice na prostoru bivše SFRJ. Da zaboravimo da su rekli da će završiti sve kontakte i sve odnose sa svim našim komšijama za sva vremena, a onda nas optužili da smo se sa njima svađali. Da zaboravimo da su rekli da najviše mrze četnike, ustaše i stopostotne Crnogorce. Kada ih je onda sustigla istina, onda su kazali da to oni nijesu rekli, da su to naše riječi a njihova usta.

Da zaboravimo da su rekli da nijedan zakon ne smije biti prepreka Crnoj Gori ako je to u interesu Crne Gore, a onda, kada smo razotkrili njihovu poharu, njihovu pljačku, njihovu izdaju, kada smo im pokazali tačno mjesto gdje su Crnu Goru pretvorili u tržišnu robu - rekli su da lažemo, da podmećemo i da ih blatimo bez ikakvog razloga. Da zaboravimo da su rekli da Crnoj Gori treba autoput, a ne dokumentacija o autoputu. Zamislite tu konstrukciju rečenice. Da zaboravimo da su rekli da ne brojimo račune, fakture, troškove, nego kilometre autoputa koji su napunile njihove privatne džepove, a onda su se pravili da Bemax nije njihov. Da zaboravimo da su rekli da šverc cigareta nije šverc, nego je to tranzit kroz Crnu Goru u skladu sa zakonima Crne Gore. Da zaboravimo da su kazali da to nije ništa loše, da to nije kriminal, nego ekonomska strategija. Kada su se vrata zatvora odškrinula, tada su počeli od sebe da prave žrtvu, da se brane neistinama, lažima i starim vezama. Da zaboravimo da su kazali da se ponose svojim drugovima iz kriminalnog miljea, da ih nikada neće izdati, da su kumstvo i prijateljstvo iznad svega, a kada su počeli da ih koštaju slobode - onda su počeli da ih se odriču, da brišu zajedničke fotografije, da zaboravljaju riječi koje su nekada bile zakletva. Da zaboravimo, je li tako? E, da ne zaboravimo.

Istina nema rok trajanja. Pravda je nešto što ne blijedi. Crna Gora nikada više neće biti po njihovoj mjeri. Crna Gora više nikada neće biti njihova igračka, nego zemlja sa integritetom, autoritetom i zemlja sa svojim imenom.

Zato smo osnovali Anketni odbor. Da konačno Skupština Crne Gore podigne poklopac sa dugo čuvanih istina: istina o prebijanjima, o šikaniranjima, istina o crnim trojkama, odredima batinaša čiji je jedini cilj bio da slome svakog čovjeka, svaku kost, svako ljudsko biće koje se odlučilo u određenom trenutku /prekid/ protiv bivšeg sistema i bivšeg režima. Osnovali smo Anketni odbor ne da bi pisali izvještaj, nego da bi pravdi vratili ono što je njeno - da bi saznali ko je pratio, ko je pucao, ko je prijetio, ko je odlučio da batine budu politika, da metak bude argument. Ko su ljudi koji su podijelili narod ne da bi ga učinili drugačijim, različitim, nego da bi ga učinili slabim? Ko su ljudi koji su odlučili da među 719 ubijenih i 86 nerasvjetljenih krivičnih djela ubistva se nađu i ona imena ljudi koji su govorili istinu i zbog istine ubijeni. Ko je ubio Duška

Jovanovića? Ko ga je prebio 2000. godine? Ko je povukao obarač četiri godine kasnije? Ko je prijetio? Ko je pisao prijeteća pisma? Ko je planirao likvidaciju i, još gore, ko je naredio ćutanje i tišinu nakon pucanja? Ko je ubio Slavoljuba Šćekića? Ko je donio presudu bez suđenja? Ko je izvršio egzekuciju na njegovom kućnom pragu pred njegovom sestrom i pred njegovom majkom? Šta je to nosio u sebi što nijesu smjeli čuti ni narod, ni zakon? Je li istina bila toliko teška, toliko opasna da su se od nje morali braniti olovom? Ko su ljudi u Crnoj Gori koji su na riječ odgovarali metkom?

Ko su ljudi koji su ubijali ministre, savjetnike, glavne i odgovorne urednike, novinare, policijske službenike samo zato što su odbili da budu njihovi? Ko su ljudi koji su organizovali crne trojke? Ko im je dao za pravo da budu dželat i sudije u isto vrijeme? Ko su ljudi čiji su prsti bili na obaračima, čija imena nikada nijesu upisana u presudama? Ko su ljudi koji su organizovali najmoćnije kriminalne organizacije ne samo na Balkanu, nego i u Evropi, čiji su likovi zamijenili državne grbove na državnim zastavama, čiji su likovi zamijenili državne zastave na državnim jarbolima?

Ko su ljudi koji su odlučili da ulaze u gradove, ukrase likovima kriminalaca i ubica neznamenitih ljudi? Ko su ljudi koji su nam mijenjali kape, vjere i nacije ne zato što su voljeli narod, nego zato što su voljeli vlast? Kako su to mijenjali prošlost svaki put kada im je trebao novi argument za staru pljačku? Ko su ljudi koji su napadali vjernike ne zato što su vjerovali drugačije, nego zato što su vjerovali iskreno, jer su znali da oni koji vjeruju u Boga nikada ne neće klečati pred njima? Ko su ljudi koji su prvo veličali mitropolita Amfilohija Radovića, pa ga onda progonili? Ko su ljudi koji su osnivali crkve ne da bi vjerovali u Boga, nego da bi prestali vjerovati jedni drugima?

Koliko još suza treba da padne? Koliko još rana treba da se otvori? Koliko još grobova treba da se prekopa da bi razumjeli da iz svake nove podjele smo gubili mi, običan narod Crne Gore? Koliko puta su mijenjali definiciju naše prošlosti da bi sebi obezbijedili što ljepšu, što bogatiju, što bolju budućnost? Pa su rekli: Svi ste vi samo Srbi. Pa su rekli: Svi ste samo Crnogorci. Pa su rekli: I jedni i drugi ste naši dok nam trebate, a tuđi kada prestanete da nas slušate. Pa su rekli: Ni jedni ni drugi nijesu dobri, da su bolji ovi treći, pa su i te treće zamrzjeli kada im više nijesu bili potrebni.

Podijelili su nas oko imena, prezimena, oko jezika, oko prošlosti, oko istorije. Rekli su da su naši preci heroji, pa izdajnici, pa ponovo heroji. Učili su nas da se ne gledamo u oči, nego da se dijelimo, svađamo. A dijelili su nas znate li zbog čega? Jer su znali da im nikada nećemo suditi ako se budemo sudili među sobom.

Zato vas sve pitam: Ko je dobio iz ovih podjela? Nijesmo mi običan narod Crne Gore, nijesmo mi koji smo išli u iste škole, učili iste pjesme, slavili iste slave. Nijesmo mi koji smo sklapali brakove, prijateljstva i kumstva prije nego što su nam rekli da ne smijemo. Nijesmo mi čiji su dedovi ginuli pod istim barjacima, čija se deca danas ne poznaju i ne prepoznaju zbog onih koji su nas učili da se više ne viđamo. Valjda smo naučili da ne prebrojavamo krvna zrnca, da krv nije ni srpska, ni crnogorska, ni četnička, ni partizanska, ni albanska, ni muslimanska, ni bošnjačka, ni hrvatska, ni romska, nego samo crvena kao oni vriskovi, krikovi roditelja za svojom decom koju su sahranjivali zbog njihove politike i zbog njihovih podjela.

Dakle, sve ovo danas činimo u Skupštini Crne Gore i raspravljamo o ovom zakonu da bi otkrili istinu. Ne da bi upirali prstom jedni u druge, ne da bi rekli da smo mi bili u pravu, ne da bi vodili male bitke u velikoj istoriji, nego da bi Crnoj Gori rekli ono što joj decenijama nijesmo smjeli reći, samo dvije riječi - izvinjavamo se. Izvinjavamo se svim roditeljima koji su sahranjivali svoju decu, da ne čuju njihovu poslednju riječ zbog njihove politike, njihovih ratova, njihovih podjela. Izvinjavamo se svima majkama koje su ostavljale tanjir viška decenijama za svoje dijete koje se nikada neće vratiti iz Štrbaca ili sa prostora bilo koga dijela bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Izvinjavamo se svima koje su prebili, pretukli, prognali, ostavili brz hljeba, ostavili bez posla, koje su natjerali da ćute, da šapuću iza zatvorenih vrata. Izvinjavamo se svim novinarima i novinarkama koje su progonili, pratili, uhodili, pokušali diskreditovati samo zato što su pitali ko je kriv. Izvinjavamo se svim našim duhovnim ocima, koji umjesto da vode svoj narod i svoju pastvu su morali da dižu bedeme oko manastira i crkava, da ih brane. Od koga? Ne od tuđina, nego od ruku koje su ih gradile. Tome služi ovaj visoki dom, da se Crna Gora izvini svima koje je izdala, a nije smjela. Toliko.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:18:32)

Hvala, kolega Bogdanoviću.

Sada riječ ima Dane Marković.

Neka se pripremi Amer Smailović.

Izvolite, kolega Markoviću.

DANE MARKOVIĆ (27.02.25 13:18:41)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući.

Dame i gospodo, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovani poslanici i građani,

Na početku moram reći da bih bio jedan od najsrećnijih građana da nikad nijesmo razmatrali i odlučivali o ovom zakonu. Da danas među nama nema porodica žrtava rata, da nema civilnih i vojnih invalida, da nema članova njihovih porodica, porodica kojoj i ja pripadam. Ne postoji nijedno zakonsko rješenje koje može nadoknaditi sve nedaće kroz koje ovi ljudi su prošli i kroz koje svakodnevno prolaze.

Uz ovo rečeno, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti predstavlja korak ka unapređenju prava svih korisnika. Jedna od najvažnijih novina je uvođenje instituta civilne žrtve rata. Ovim predlogom izjednačiće se prava porodica civilnih žrtava rata i članova porodica palih boraca. Ovim zakonskim rješenjem izjednačićemo se sa nekim daleko naprednijim zemljama od nas kada je u pitanju socijalna politika. Skandinavske zemlje imaju ovakva rješenja. Ali, i država će preduzeti dio odgovornosti za nesrećne događaje iz naše ne tako daleke prošlosti. Jer, da su čelnici bivših režima imali više odgovornosti, bila bi veća vjerovatnoća da se tragični događaji ne bi ni desili.

Da su čelnici bivših režima dio ovakve odgovornosti imali u sudskim presudama kojima se priznaje dio odgovornosti za tragične događaje, stajala bi imena i prezimena direktno odgovornih, kao i onih koji su imali obavezu da te zločine spriječe. Da su čelnici bivših režima dio ovakve odgovornosti imali, ne bi pokušavali da za tragične događaje optuže čitave narode, izbjegavajući tako ličnu i moralnu odgovornost. Da su čelnici bivših režima ovakvu odgovornost imali ne bi radili na izazivanju i produbljivanju podjela zarad izbornih inženjeringa, iako su jasno znali da tako rizikuju slične tragedije ponove. Pravičnost i adekvatna zaštita prava svih onih koji su pretrpjeli stradanja tokom ratnih sukoba nije samo obaveza prema žrtvama sukoba i njihovim porodicama, već i prema budućnosti svih nas.

Članovi porodica civilnih žrtava osim priznanja statusa, moći će da ostvare određena prava unutar sistema boračke i invalidske zaštite, kao što su jednokratne pomoći, a pod određenim uslovima i pravo na invalidninu i materijalno obezbeđenje. Važno je napomenuti da će i ovim predlogom zakona postojećim korisnicima novčani iznos bit povećan. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:21:32)

Hvala Vam, kolega Markoviću.

Sada riječ ima kolega Amer Smailović.

Neka se pripremi Bogdan Božović.

AMER SMAILOVIĆ (27.02.25 13:21:45)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Camaj.

Uvažene kolegice, kolege poslanici, uvaženi ministri sa saradnicom, uvažene građanke i građani,

Danas, kada raspravljamo o Zakonu izmjenama i dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, želim da naglasim da ovaj zakon predstavlja važan ako ne i istorijski trenutak za sve civilne žrtve rata koje se po prvi put pravno prepoznaju u Crnoj Gori. A ko su civilne žrtve rata i njihove porodice? To su one osobe koje država nije zaštitila. To su ljudi koji već decenijama čekaju na pravdu; to su ljudi koje je ova država zaboravila; to su oni ljudi koji decenijama čekaju na pravdu i na pomoć od ove države.

Zakon koji danas razmatramo, kao što ste Vi, uvaženi ministre, rekli nije samo još jedan u nizu pravnih akata koje usvajamo u Skupštini, već i moralni čin i svojevrsno priznanje države da civilne žrtve, da njihove porodice, da svi oni koji su pretrpjeli teške gubitke članova porodica ne smiju biti zanemareni. Ovo je prvi put da se institut civilnih žrtava uvodi u zakonodavni okvir Crne Gore. S druge strane, država će na ovaj način pokušati da ispravi dio grešaka iz prošlosti, jer upravo država nije zaštitila svoje građane, a mogla je. Dakle, devedesete godine su bile i te kao bolne, prije svega, za bošnjački narod u Crnoj Gori, koji je, bez obzira na činjenicu da Crna Gora zvanično nije bila u ratu, pretrpio ozbiljne gubitke.

Važno je naglasiti da se danas kada raspravljamo o ovom zakonu navršava tačno 32 godine od otmice u Štrpcima, jednog monstruoznog zločina, još jednog od zločina koji nije dobio svoj sudski epilog. I dalje žrtve i dalje porodice stradalih u otmici u Štrpcima čekaju na zadovoljenje pravde. Nema adekvatnih istraga, nema sudskih epiloga, ne znamo i dalje ko je naručio ta ubistva. Takođe, i porodice stradalih u Štrpcima će biti obuhvaćene ovim zakonom, pored slučajeva u Bukovici, deportacije izbjeglica iz Herceg Novog i Murina. To su neke kategorije koje će biti obuhvaćene ovim novim izmjenama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti.

Kao što smo čuli, izmjena se odnosi na uvođenje pojma civilnih žrtava rata i izjednačavanje porodice civilnih žrtava rata sa porodicama poginulih boraca. Dakle, oni će imati sada identičan status u pravnom sistemu države Crne Gore i biće korisnici tih pravnih sredstava, odnosno prava na porodičnu invalidninu.

Takođe je važno da se ovim izmjenama uvećavaju iznosi za već postojeće kategorije i to se ne odnosi samo na nove korisnike koji su definisani ovim izmjenama. Takođe, nakon usvajanja ovog zakona, koliko sam upoznat, civilne žrtve rata će biti, odnosno njihove porodice obeštećene jednokratnom pomoći države koja će biti donijeta na Vladi, odnosno zaključkom Vlade. To je svakako još jedna potvrda da ova Vlada, da Ministarstvo, na čijem ste Vi čelu, vodi računa o svim onim stvarima o kojima je trebala država Crna Gora da brine mnogo godina prije. Velika je šteta što ovaj zakon nije donijet, odnosno ove izmjene mnogo ranije, kako bi koliko-toliko pravda bila zadovoljena i kako bi koliko-toliko olakšali tim porodicama koje su izgubile svoje najbliže da mogu lakše da funkcionišu u državi i da imaju kakvu takvu brigu od strane države.

Na ovaj način se ispravlja dugogodišnja nepravda. Na ovaj način pokazujemo da je krucijalno važno da se suočimo na pravi način sa prošlošću ne na politikantski način, ne da kroz politizaciju svih tih slučajeva, već na jedan konkretan i na ispravan način. Ovo će sigurno biti jedan zračak nade za sve slučajeve koji nijesu riješeni u prošlosti, koji opterećuju i danas generacije koje žive u Crnoj Gori, jer kao što sam već na početku rekao - ne samo otmica u Štrpcima, već i ostali ratni zločini nemaju svoje sudske epilogе. SDT je prije nekoliko sedmica pokrenuo određene procese, ponovo je pokrenuo istrage određenih ratnih zločina. Vjerujemo da je i to jedan značajan korak kako se približavamo Evropskoj uniji da se konačno nešto uradi povodom ovih ratnih zločina. Svakako da ćemo ovaj zakon sa ponosom podržati. Čestitamo vam na odlučnosti da idite u ove izmjene i očekujem i siguran sam da će cjelokupna parlamentarna većina podržati ove izmjene. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:27:41)

Hvala, kolega Smailoviću.

S obzirom na to da danas vodim sjednicu, neću se javiti za riječ. Ali, ipak da kažem da će Albanski forum podržati svakako ovo rješenje. Iz razloga što ste već pomenuli, gospodine Smailoviću, neka mjesta, moramo imati na umu da imamo civilne žrtve rata i na području Tuzi, tj. Šipčani. Želim da i ti građani, koji su imali veze sa tim, znaju da brinemo i o njima. To što se neću javiti za riječ ne znači da mi nećemo podržati. Svakako hvala.

Sada riječ ima kolega Bogdan Božović, a neka se pripremi Branka Marković.

BOGDAN BOŽOVIĆ (27.02.25 13:28:23)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicom, dame i gospodo,

Na samom startu želim da kažem da će Klub poslanika SNP- CIVIS podržati ovo predloženo zakonsko rješenje. Smatramo ga korisnim i mislim da je bilo dovoljno prostora negdje i u prethodnom periodu da imamo ovaj zakon u proceduri. Svakako, podržaćemo ga jer smatramo da je ono svakako korisno i bilo neophodno i u prethodnom periodu da se usvoji u zakonodavnom domu.

Što se tiče samog cilja izmjena i dopuna Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, negdje smatram da je osnovna namjera da se unaprijedi položaj građana koji su platili svojim zdravljem, odnosno životima cijenu rata. Prepoznavanje civilnih žrtava rata i omogućavanje njima njihovih prava predstavlja možda negdje i cijenu koju smo kao društvo bili obavezni da platimo u prethodnom periodu. Definisanje njihovog statusa omogućice svakako njihovim porodicama prava koja nisu bila dostupna u prethodnom periodu, tj. određenu invalidninu, tj. novčana sredstva koja će im svakako pružiti određenu sigurnost u životu.

Osnov koji se koristi za utvrđivanje naknade takođe je povećan. Samo povećanje će negdje olakšati građanima da nose sa troškovima svakodnevice, odnosno negdje će prava koja će proisteci iz usvajanja ovog zakonskog rješenja korespondirati sa stvarnim životnim okolnostima. To je, po meni, izuzetno važno naglasiti jer pored trauma koje ti ljudi nose iz prethodnih ratnih dešavanja, suočavaju se i sa povećanjem svakodnevnih mjesečnih troškova koji su posebno izraženi sa povećanjem cijena koje su se desile u prethodnom periodu.

Povećanje same invalidnine ne treba posmatrati kao samo i isključivo ekonomski korak. To je i znak poštovanja prema našim sugrađanima i izraz zahvalnosti za njihove žrtve. Kroz ovo povećanje svakako njima će se omogućiti da im troškovi života budu donekle pokriveni, uz svakako priznanje da se patnja kroz koju su oni prošli i žrtve cijene u našem društvu. Društvo koje se sjeća svojih žrtava i brine o njima pokazuje na primjeru da poštuje princip solidarnosti, odnosno da poštuje osnovna ljudska prava. Vjerujem da je ovo zakonsko rješenje korak u tom pravcu i da će se kroz njegovu primjenu pružiti kvalitetniji život svima onima koji su najviše dali za slobodu i mir. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:31:03)

Hvala, kolega Božoviću.

Sada riječ ima kolegistica Branka Marković, a neka se pripremi Jasmin Ćorović.

Izvolite, kolegistica Branka.

BRANKA MARKOVIĆ (27.02.25 13:31:13)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Poštovani ministre sa saradnicom, poštovane kolegice i kolege, poštovane građanke i građani,

Danas govorimo o izmjenama i dopunama Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, koje predstavljaju važan korak ka unapređenju socioekonomskog položaja korisnika ovih prava. Ovim zakonom po prvi put sistemski se prepoznaju civilne žrtve rata i članovi njihovih porodica, čime se ispravlja dugogodišnja naprava i omogućava ostvarivanje prava koja su im do sada bila uskraćena. Uvođenjem instituta civilne žrtve rata i porodice civilne žrtve rata, njihovi članovi će moći da ostvare prava koja su do sada bila rezervisana za vojne žrtve. To uključuje pravo na porodičnu invalidninu, uvećanu porodičnu invalidninu i novčanu naknadu materijalnog obezbeđenja. Time se obuhvataju porodice onih koji su stradali kao civili tokom ratnih sukoba, čime se prepoznaje njihova patnja i gubici koje su pretrpjeli. Takođe, značajna promjena odnosi se na povećanje osnovice za obračun svih prava. Ovim povećanjem se finansijski položaj korisnika prava značajno povećava, poboljšava i usklađuje sa realnim troškovima života. Procentualno povećanje lične invalidnine i porodične invalidnine omogućava pravednije priznavanje posledica ratnih dešavanja, kao i bolju podršku za pokrivanje troškova liječenja, njege i drugih potreba koje prozile iz invaliditeta. Osobe koje već primaju invalidninu dobiće povećanje od 201,6 eura. Kada govorimo o članovima porodica palih boraca, visina porodične invalidnine zavisi od broja članova porodice. Tako jedan član porodice prima 70% osnovne naknade, dva člana 80%, tri člana 90%, dok će četiri ili više članova primiti pun iznos osnovne naknade.

Ovo osigurava proporcionalnu podršku porodicama koje su izgubile svoje najbliže u ratnim dešavanjima. Ono što treba naglasiti jeste da civilne žrtve rata do sada nisu imale sistemski način obeštećenja, pa su neka prava ostvarivana putem sudskih postupaka. Ovim zakonom se konačno uređuje njihova zaštita, ali i dalje ostaje pitanje razlika u tretmanu između onih za čije stradanje je odgovorna Crna Gora i onih čija je odgovornost na drugoj strani u sukobu.

Pored prepoznavanja civilnih žrtava, zakon uvodi jasniju klasifikaciju invaliditeta kod vojnih i civilnih invalida. Vojni invalidi su podijeljeni u deset kategorija koje obuhvataju invaliditet u rasponu od 100% do 20%. S druge strane, civilni invalidi su razvrstani u sedam kategorija, pri čemu najniža prepoznata invalidnost iznosi 50%. Ova razlika u kategorizaciji ukazuje na precizniji sistem procjene kod vojnih invalida, dok civilni invalidi nemaju mogućnost priznavanja blažih oblika invalidnosti. Ono što zakon ne prepoznaje jeste jednokratna pomoć, ali povećanje osnovice omogućava značajno veće iznose primanja za sve korisnike. U tom kontekstu, postoji i obaveza Vlade da dodatnim mjerama definiše obeštećenje i osigura dosljednu primjenu Zakona u praksi. Ovaj Zakon predstavlja važan iskorak u regulisanju prava civilnih žrtava rata i njihovih porodica. Iako i dalje prepoznaje samo državljane Crne Gore kao korisnike ovih prava, uprkos inicijativama za širenje definicije, njegov značaj je neupitan.

Sada je pred nama zadatak da pratimo njegovu primjenu i osiguramo da svi korisnici dobiju podršku koja im pripada. Ovo nije samo pitanje pravne regulative, već i moralna obaveza onima koji su pretrpjeli gubitke zbog ratnih sukoba. Ovim zakonom činimo važan korak ka pravednijem društvu u kojem se vodi računa o onima koji su najviše stradali. Naša dužnost je da nastavimo da unapređujemo ove propise i radimo na njihovoj što efikasnijoj primjeni.

Ovo je još jedan pokazatelj da premijer Milojko Spajić, 44. Vlada, parlamentarna većina u Skupštini Crne Gore i Ministarstvo vode računa i brinu o porodicama koje su ostale bez najbližih u ratnim sukobima devedesetih. Nikada ne trebamo zaboraviti nevino stradale žrtve. Slava im. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:36:39)

Hvala Vam, kolegice Marković.

Sada riječ ima kolega Jasmin Ćorović, a neka se pripremi Dejan Đurović.

Izvolite, kolega Ćoroviću.

JASMIN ĆOROVIĆ (27.02.25 13:36:50)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče Camaj, poštovane kolegice i kolege, uvaženi ministre sa saradnicom, poštovani građani Crne Gore,

Pozdravljam inicijativu za izmjenu i dopunu Zakona o boračkoj i invalidskoj zaštiti, jer ona donosi niz novina i poboljšanja zakona kojim će se unaprijediti socioekonomski položaj korisnika prava u ovom sistemu. Po prvi put ovaj zakon prepoznaje, tj. uvodi kategoriju civilna žrtva rata i porodica civilne žrtve rata. To je veliki iskorak i konačno priznanje države o nepravdi koju je svojim činjenjem ili nečinjenjem pokazala u prethodnom periodu, od ratova devedesetih godina pa na ovamo, prema svima onima koji su kao civili bili žrtve ratnih dešavanja na ovim prostorima.

Država je dužna da pruži određenu vrstu podrške i štiti svoje državljane na svojoj, ali i na drugoj teritoriji, kao i sve druge građane koji se nalaze na njenoj teritoriji - posebno ako se radi o nedužnim ljudima i civilima. Iako je Crna Gora u svojoj bližoj prošlosti sačuvala mir na njenoj teritoriji i često puta bila pravi domaćin, komšija i prijatelj drugima, prihvatajući ih i štiteći ih, u brojnim slučajevima iz perioda ratnog dešavanja u okruženju devedesetih godina pokazala se nečojški, dozvoljavajući da se ratni zločini dogode i na njenoj teritoriji. Čutala je i zatvarala oči na zločine nad pojedinim njenim državljanima; učestvovala je ili neadekvatno reagovala u deportacijama Bošnjaka u Herceg Novom, stradanju i protjerivanju Bošnjaka u Bukovici, ubistvu Albanaca u Kaluđerskom Lazu, ubistvo njenih državljana u Štrpcima, mučenju zatvorenika u logoru Morinj i pokazala nedovoljno brige za porodice žrtava u Murinu, ali i brojnim drugim porodicama civilnih žrtava ratova koji su stradali na prostoru bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije.

Taj nečojški odnos tadašnjih vlasti prema ovim licima i njihovim porodicama je mrlja na obrazu, ali mrlja na obrazu upravo tih vlasti koje su upravljale državom, a ne mrlja na obrazu države kao takve. Mi tražimo individualizaciju krivice i odgovornost pojedinaca i politika koje su dovele do svega toga. Ratni zločini ne zastarijevaju, a većina pojedinaca i civila žrtava rata i njihovih porodica su žrtve ratnih zločina. Koristim priliku da još jednom pozdravim odluku Specijalnog državnog tužilaštva da ponovo pokrenu sudski proces određenih ratnih zločina koji su se desili na teritoriji Crne Gore. Nema zdravog društva bez suočavanja sa prošlošću. Nema napretka i izgrađivanja boljih međuljudskih, međunacionalnih i međuvjerskih odnosa bez sagledavanja istine i priznanja krivice i grešaka.

U krajnjem, ne možemo ući u zajednicu razvijenih evropskih država sa balastom kakav su ratni zločini i nepravda prema civilnim žrtvama ratova i njihovim porodicama. Zato ovaj zakon i vidim kao potvrdu iskaza da mrlja koju su napravile tadašnje vlasti ne znači nužno i mrlju države ako država nakon toga ne ostane gluva i nijema. Ovaj zakon je izraz spiranja te mrlje, izraz priznanja i suočavanja sa prošlošću, te iskaz dobre volje države da se suoči sa vlastitim greškama kako bi ušla u proces ispravljanja nepravde prema civilnim žrtvama rata i njihovim porodicama kroz razne vrste podrške prava i obeštećenja. Iako nisam pristalica ovog termina obeštećenje, jer smatram da ne postoji ta stvar, iznos ili bilo koja druga vrijednost koja može obešteti ljudski život i nadoknaditi patnju najbližih za gubitkom člana porodice - ipak, smatram da je ono neophodno upravo kaod izraz dužnosti i brige države za svoje građane, posebno one koji su civilne žrtve ratova. Koliko sam shvatio, ovo obeštećenje će biti i ubrzo na Vladi i nadam se da će se i time pomoći ovim porodicama. A civilna žrtva je svaka ona žrtva koja je, prije svega, nedužno stradala, bez obzira na okolnosti, politički kontekst ili stranu. Njihova krivica je iracionalna, nepostojeća, oni su kolateralna šteta i kao takvi moraju biti prepoznati kroz zakonski sistem. Jedina krivica ljudi koji su ubijeni u Štrpcima, protjerani iz Bukovice ili deportovani iz Herceg Novog je njihovo drugačije ime i prezime. Zar je to krivica? Jedina krivica onih koji su ubijeni van Crne Gore je u tome što su se našli sa pogrešnim imenom na pogrešnom mjestu u pogrešno vrijeme. Zar je to krivica? Jedina krivica ubijenih u Murinu je to što su se zadesili u blizini jednog mosta ili na samom mostu koji je bombardovan kao vojni cilj. Zar je to krivica? Naravno da nije. Ne može i ne smije biti kriv niko samo zato što se drugačije zove, samo zato što zbog posla ili drugih obaveza je morao biti na pogrešnom mjestu i samo zato što nije znao da je određeni objekat vojni cilj neke sile, pa se našao na njemu baš u vrijeme njegovog uništenja.

Ima simbolike u svemu ovome. Baš danas, 27. februara, na dan obilježavanja godišnjice otmice u Štrpcima, govorimo o obavezama države prema civilnim žrtvama ratova. Pravda je dostižna, a koliko će biti spora ili brza, to zavisi od ljudi - od svih nas u državnim institucijama. Ako su se poslanici Vlade prije ove obrukali i pali na ispitu civilnih žrtava rata, nemojte da tu grešku ponovimo mi koji smo danas u ovim klupama i Vladi koja je danas na čelu države. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:43:34)

Hvala, kolega Ćoroviću.



Sada riječ ima kolega Dejan Đurović. Prije nego što Vam dam riječ, dozvolite da Vam javno čestitam na izboru za potpredsjednika Parlamentarne skupštine Mediterana. Mislim da smo odradili sjajan posao. Predstavljam vam potpredsjednika Parlamentarne skupštine Mediterana gospodina Dejana Đurovića.

DEJAN ĐUROVIĆ (27.02.25 13:44:02)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Prvo želim da kažem da je ovo prvenstveno, nisam htio da govorim o tome ali evo da kažem par riječi, bila pobjeda Crne Gore. U toj kampanji je učestvovao i gospodin potpredsjednik Skupštine gospodin Camaš, Albanac, ministar inostranih poslova, koji je Bošnjak, učestvovali su i predstavnici koji se izjašnjavaju kao Crnogorci i kao Srbi. Svima se zahvaljujem i zbog toga kažem - ovo je više od pobjede jer smo svi učestvovali u tome. Ja sam bio ekspozitura i mislim da je ovo posebno za parlamentarnu većinu velika pobjeda, jer sad je pokazano da nas ljudi, naši evropski partneri i iz drugog kontinenta poštuju. Nisam bio ja tu baš najvažniji u tom trenutku, ali se Država Crna Gora pokazala kao jedinstvena, da može da podrži i da predstavnik albanskog naroda i bošnjačkog naroda može da podrži Srbina na tom mjestu i da Crnogorci mogu da podrže Srbina na tom mjestu. Mislim da je to pobjeda.

Reći ću još par riječi zašto nismo bili članica Parlamentarne skupštine Mediterana. Zato što se prvenstveno Parlamentarna skupština Mediterana brine o ekonomskom stanju Mediterana, o kriminalu, borbi protiv kriminala i korupcije, prvenstveno borbi protiv šverca cigara. E takva zemlja do 2020. godine nije mogla biti članica PAM-a, jer su upravo kriminal, korupcija i šverc cigara u Luci Bar bili znak prepoznavanja Crne Gore. Hvala Bogu da se desila 2020. godina.

Vratću se na temu. Gospodine Gutiću, ovaj zakon doživljam kao vraćanje pravde ljudima, ali i jedan korak ka pomirenju Crne Gore. Jedan veliki korak ka pomirenju Crne Gore, koja je nekako u čitavom vremenskom periodu i istoriji bila podijeljena, od kraja vlasti kralja Nikole pa do današnjeg dana. Ovo je zakon koji bi trebao da pokaže da Crna Gora stavlja tačku na podjele i da idemo jednim normalnim životom naprijed. Dijelili smo se na bjelaše i zelenaše, pa nam je to bilo malo. Pa smo se onda podijelili za krunu Petrovića i Karađorđevića, i to nam je bilo malo. Pa smo se onda podijelili na partizane i na četnike, i to nam je bilo malo. Pa smo se podijelili na informbirovice i poštene komuniste, pa nam je i to bilo malo. Pa smo se podijelili devedesetih ko je za Jugoslaviju, a ko je protiv Jugoslavije. Pa smo se onda podijelili ko je za Srbiju i Crnu Goru, zajedničku državu, ko je protiv toga. Pa smo se onda podijelili ko je za Mila, a ko je za Momira. Pa smo se onda podijelili za one koji su "za" i one koji su za "ne". Pa smo se poslije toga podijelili po jeziku, a prije toga smo se nakon '48. dijelili i na to ko su Srbi, a ko su Crnogorci. Pa onda jezik, da li treba da bude i dalje srpski da li crnogorski, da li je ovaj službeni ili nije. Evo sad nam nameću da li treba da se podijelimo oko kapele na Lovćenu. Ko je napravio kapelu? Da li je u tim gabaritima? Da li je 30 cm manja ili veća? Da li je bila okrenuta kako treba ili drugačije? Mi smo se podijelili prije neki dan u Nikšiću na navijače Budućnosti i Sutjeske.

Kad smo sabrali sve ove podjele, niko ne bi rekao da Crna Gora ima 500.000 stanovnika, nego bi rekli da ova zemlja ima 500 miliona stanovnika. Ovaj zakon doživljam kao veliki iskorak u pomirenju Crne Gore. Ova parlamentarna većina, koja je sastavljena od svih nacija i vjera koje postoje i obitavaju u Crnoj Gori treba da pokaže primjer da možemo da živimo zajedno, bez podjela, bez svađa i da smo na kraju vezani jedni za druge možda sa više ili manje volje. Čestitam, Nova srpska demokratija će ovo podržati. Nadam se da nećemo na ovome stati. Nadam se da ćemo donijeti zakone i da ćemo ovaj mandat završiti, bez obzira da li nas pratili iz opozicije ili ne, u tome da pomirimo Crnu Goru. Jer, pomirenje Crne Gore nema alternativu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:49:46)

Hvala, gospodine Đuroviću.

Kako je ovo danas bio poslednji prijavljeni diskutant, pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ. Izvolite, gospodine ministre.

DAMIR GUTIĆ (27.02.25 13:49:59)

Hvala, predsjedavajući.

Mislim da se danas Crna Gora miri sa svojom savješću, jer ljudi koje danas obuhvatamo ovim zakonom jesu bili na savjesti Crne Gore i ovo jeste nešto što je bilo potrebno kako bismo iščistili svoju savjest. Ovim radimo nešto što će pomoći da žrtve zločina koji su se desili u Crnoj Gori ili ovim crnogorskim

državljanima za vrijeme ratnih dešavanja u periodu devedesetih godina konačno dobiju određenu satisfakciju priznanjem države da je svojim činjenjem ili nečinjenjem dozvolila da njeni građani stradaju ni krivi ni dužni. Institut civilne žrtve rata, koji uvodimo u ovaj zakon, im to omogućava. Kroz ovaj institut, porodice civilnih žrtava rata će ostvariti određena prava i satisfakciju koju nijesu dobili svih ovih godina. Na ovu satisfakciju žrtve deportacije iz Herceg Novog čekaju 33 godine; žrtve zločina u Bukovici 32 godine; žrtve zločina u Štrpcima, simbolično na današnji dan, isto 32 godine; žrtve zločina u Murinu i ostali 26 godina.

Dakle, osim prava koja dobijaju kroz zakon, porodice civilnih žrtava rata dobiće i jednokratno obeštećenje. Slažem se sa poslanikom Čorovićem koji je pomenuo da taj termin nije baš prikladan, ali koristi se u javnosti i to obeštećenje biće definisano zaključkom Vlade odmah nakon usvajanja ovog zakona.

Trebalo je ovaj zakon da se usvoji makar prije 25 godina. Obuhvatio bi sve ove žrtve, ali bi oni ovih 25 godina uživali određena prava. Ovako su oni za čitavih 25 godina, neko 26, neko 32, neko 33, zakinuti za određena prava. U tom smislu, ovo jeste malo kasno, ali jeste ispravljanje određene nepravde. Ne možemo nikada ispraviti sve nepravde, ali moramo raditi da preuzmemo odgovornost za postupanje države u svakoj situaciji. Da priznamo svoje greške, da ne dozvolimo da država skrene na bilo kakvu stranputicu, nego da se ponašamo u skladu sa svojim principom koji promoviramo kao odliku Crne Gore, a to je čojstvo i junaštvo, te da vođeni takvim stavovima u praksi pokažemo dosljednost u promovisanju pravde, prava i jednakosti. Ovaj današnji plenum i rad na ovom zakonu je jedan od načina kojim to pokazujemo. Ovaj zakon će ispraviti dio nepravde. Drago mi je da smo danas konačno završili rad na njemu i da će sutra, nadam se, biti usvojen.

Hvala svim poslanicima koji su učestvovali u raspravi. Hvala svima koji su pomogli da ovaj zakon konačno bude realizovan, da porodice civilnih žrtava ratova dobiju svoja prava, a da žrtve ovih zločina počivaju u miru. Da se nikad nikome ne ponovi. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (27.02.25 13:53:12)

Hvala, gospodine ministre.

Diskusija je zaista pokazala da je ovo početak iskrenog sučeljavanja sa prošlošću. Hvala na iscrpnom radu i Skupštini. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno. Hvala svima.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 12:25:34)

Uvaženi poslanici, dragi građani,

Nastavljamo sa sjednicom Trećeg vanrednog zasijedanja u 2025. godini.

Prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranju terorizma.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Danilo Šaranović, ministar unutrašnjih poslova, Jovana Mijović, v.d. državne sekretarke u Ministarstvu.

Izvjestioci Odbora su: Darko Dragović, Zakonodavnog odbora i Dražen Petrić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Mi nastavljamo sa radom iako je većina poslanika na odborima, s obzirom da se danas glasa, tako da ćemo otvoriti pretres sada i dajemo riječ predstavniku Vlade za dopunsko obrzaloženje.

Želite li, ministre?

Izvolite, gospodine ministre. Hvala.

DANILO ŠARANOVIĆ (28.02.25 12:26:34)

Hvala Vam, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi poslanici, poštovani građani,

Jasan put Vlade Crne Gore je evropski put. U prethodnoj godini zaista smo vrijedno radili i izdejstvovali dobijanje pozitivnog izvještaja o ispunjenosti privremenih mjerila, i u tom duhu Ministarstvo unutrašnjih poslova, koje uspješno realizuje svoje obaveze, nastavlja sa radom na ispunjavanju završnih mjerila i to ne samo u pregovaračkom Poglavlju 24. već i svih ostalih poglavlja čiji direktni obveznik nije Ministarstvo unutrašnjih poslova. Predanim radom u oblasti koja je tema naše današnje rasprave, Ministarstvo unutrašnjih poslova je dalo ključni doprinos u pristupanju Crne Gore jedinstvenoj evropskoj zoni plaćanja SEP-a. U procesu pristupanja Evropskoj uniji Crna Gora ima obavezu, između ostalog, da zatvori pregovaračko Poglavlje 4 **Slobodno kretanje kapitala** u okviru kojeg je i borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma. U konkretnom slučaju eksperti di dži fizma, a to je generalni direktorat za finansijsku stabilnost, za finansijske usluge i uniju tržišta kapitala, zahtijevali su da se Zakonom o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma uskladi sa regulativom 2023/1.113 Evropskog parlamenta i Savjeta od 31. marta 2023. godine.

Takođe, Crna Gora ima obavezu i da izvrši usklađivanje koja zahtijeva maneval, a koja se odnose na ispunjenje FATF preporuke 15, kojom se reguliše registrovanje pružaoca usluga povezanih sa kriptomovinom, i u tom smislu u Predlogu zakona dodaje se novih 17 članova.

Pored ispunjavanja preporuka di dži fizma i fat, Ministarstvo unutrašnjih poslova i poseban akcenat daje preveniranju pranja novca u oblasti igara na sreću. Kako bi spriječili dalje zloupotrebe u djelatnosti privređivanja igara na sreću predlažemo obavezivanje priređivača da preduzme mjere poznavanja i praćenja poslovanja klijenata prilikom uplate uloga u iznosu od 20 i više eura kod uplate jedne ili više povezanih transakcija.

Upravo je navedena izmjena Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranje terorizma izazvala interesovanje javnosti na prvom mjestu od strane priređivača igara na sreću koji nastoje da zaštite svoje više milionske godišnje profite. U nastojanju priređivača da zaštite svoje finansijske interese zaista ne vidimo ništa loše, legitimno. Njihov cilj je finansijske prirode, pored toga naš cilj je na prvom mjestu zaštita građana, naročito onih najmlađih. Ne možemo govoriti o gušenju djelatnosti, kako to priređivači navode, a evo iz kojih razloga, pa ću preći na brojke.

Dakle, u 2023. godini imali smo ukupno 17.894.573 uplate, od ukupnog broja uplata, uplata do 20 eura je bilo 16.689.224. Dakle, ovdje govorimo o preko 16 miliona uplata koje ovaj zakon ne tretira, dok izmjenama tretira preostalih milion i dvesta pet hiljada uplata odnosno nepunih 7% od ukupnog broja uplata, ali analiza pokazuje da vrijednost pojedinačnih uplata do 20 eura je iznosila 53.535.000 ukupna vrijednost svih uplata je iznosila 184.547.000 eura.

Dakle, 93,26% uplata čini svega 30% ukupne vrijednosti uplata, odnosno da objasnimo građanima, dostavljanjem podataka od svega 7% uplata kontroliše se 70% novca. Šta je suština ovdje se govori o tome da na ovaj način država uvodi administrativne barijere, a kada pređemo na teren brojki vidimo da na ovaj način će država kontrolisati svega 7% od ukupnog broja uplata. Valjda je sada jasno što je u suštini namjera Ministarstva unutrašnjih poslova.

Dakle, jasno je da kontrolom 7% uplata kontrolišemo 131 milion novca odnosno kako je trend klađenja sve prisutniji kontrolisaćemo i mnogo veće vrijednosti uplata od ovih koji se vežu za 2023. godinu. Pored same kontrole novca, naš fokus je i suzbijanje klađenja maloljetnika meni je žao što je prilikom rasprave u ovom zakonskom rješenju fokus bio na interes priređivača igara na sreću, žao mi je što se nije povelom možda više polemike u odnosu na ono što i mene lično dozvolite mi da u ovom momentu iznesem jedan subjektivni stav.

Dakle, pored ove finansijske komponente, mislim da u ovoj oblasti imamo pravo da kažemo da u prethodnom periodu kada je u pitanju klađenje maloljetnika odnosno posljedice katastrofalne posljedice koje nastupaju ovakvom pojavom gotovo ništa nije urađeno u prethodnom periodu. Imajući u vidu da u našem sistemu imamo decenijsku sklonost pronalaženja rupa u zakonu, imajući u vidu, da je naš pravni sistem decenijama građen na način da prenormiranjem uvođenjem što moguće više birokratskih procedura, dajemo više prostora za zaobilazanje zakona. Pa su se neke geodete sjetile kada se kontrolisala ona mjera da kladionice ne smiju biti na 200 metara od obrazovnih ustanova, e onda su svi bili vrlo maštoviti, pa se onda razmišljalo je li to 200 metara vazdušne linije ili je trotoarom ili je magistralom itd. e stajemo na kraj tome. Pravo da vam kažem, nijesam tu da vodim računa o milionskim interesima privatnog kapitala, tu smo naravno da ozakonimo i da stvorimo kao država sigurnosti privatnicima da mogu u uređenom pravnom sistemu da legalno funkcionišu, ali dužni smo da i u ovoj oblasti konačno uvedemo red, da država kontroliše ove milionske promete, jer i sami znate da je oblast igara na sreću možda i privredna grana koja ima najveći prinos po ulozenom euru u Crnoj Gori, znamo i zbog čega, mislim da bi smo o tome mogli da vodimo raspravu satima, ali je nama u ovom trenutku jedan do posebnih fokusa bilo upravo ovo što sam pomenu, a to je suzbijanje klađenja maloljetnika. Ako neko u toj našoj namjeri da kroz suzbijanje klađenja maloljetnika spriječimo katastrofalne posledice kako za maloljetnike, tako i njihove porodice i u konačnom društvu u cjelini, onda je neko na pogrešnom putu. Valjda je to zadatak svih nas kao donosilaca odluka da imamo strateški pristup, da imamo objektivni pristup, da sagledavamo širu sliku u ovoj oblasti, da čujemo sve strane, ali i da donosimo državno odgovorne odluke i da čvrsto stojimo iza njih.

Sve prethodno navedeno u skladu je i sa nacionalnom procjenom rizika od pranja novca i finansiranja terorizma koja upravo djelatnost igara na sreću tretira kao visokorizičnu, dok je sama procjena opasnosti od teškog i organizovanog kriminala, takođe prepoznala ovu oblast kao jako ranjivu. Postavilo se i pitanje ove granice predložene zakonom od 20 eura, zašto smo se baš odlučili za ovu granicu, imajući u vidu da u Direktivi se kaže 2.000 eura, mi moramo da razumijemo da u nekim zapadno evropskim zemljama malo kome pada na pamet da pere novac, naročito u ovoj oblasti. Pa su upravo zbog toga što i oni prepoznaju rizike od zemlje do zemlje jasno u toj Direktivi kazali da svaka zemlja zadržava pravo da u skladu sa njihovim nacionalnim procjenama rizika od pranja novca utvrde koja će biti granica. Opet ponavljam, pošto se na mala vrata uvodi priča o tome da na ovaj način uvodimo administrativne barijere evo egzaktnog podatka, dakle, uvođenjem ove granice od 20 eura za obaveznu registraciju država će kontrolisati, ponavljam, svega 7% ukupnog broja uplata. Ako uzmemo u obzir ono što sam prethodno pomenuo, a to je nacionalna procjena

rizika od pranja novca i drugo mislim na procjenu opasnosti od teškog i organizovanog kriminala, odnosno javnu verziju SOKT-a, dakle, javno dostupan podatak, pa valjda smo imali obavezu da uzmemo u obzir i ovu okolnost. Tu sam naravno da odgovorim i na sva dodatna pitanja i pojašnjenja.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 12:37:13)

Hvala, uvaženi ministre. Cijenim da je ovo veoma značajan zakon, prvenstveno za zaštitu naše djece, što ste i Vi pomenuli, ali svakako i kontrolu toka novca.

Izvjestioci odbora, da li žele dopunsko obrazloženje? Ne žele.

Riječ sada od prijavljenih diskutanata, prvi je kolega Milan Knežević.

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (28.02.25 12:37:38)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Ko će da govori o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju novca i finansiranju terorizma ako neću ja kao dokazani terorista koji je 2016.godine planirao povratak Romanovih na sve slovenski presto i ovo je samo nastavak te terorističke akcije. Kolega Medojević je bio optužen za pranje novca i on je makar dočekao ovu pravosnažnu presudu, a Andrija Mandić i ja čekamo da se ova naša napiše, prema nekim informacijama shvatio sam da se prevodi i na starohebrejski, pošto je kolega Mandić bio sad u Izraelu i dok se to sve prevede mislim da ćemo čekati kao Jevreji što su čekali povratak u Jerusolim.

Da se vratim na temu. Kolega Šaranoviću i uvaženi ministre, u potpunosti razumijem i Vašu intenciju i namjeru da se reguliše ova oblast, ali da se reguliše na način da i država sa svojim administrativnim kapacitetima obezbijedi sprovođenje zakona koje donosi. Ne samo u ovoj oblasti nego i u mnogim drugim oblastima. Ono što, po meni, predstavlja problem vezano za ovaj predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, jeste što mi se čini da su obrađivači ovog predloga željeli da ga usklade sa Predlogom zakona o igrama na sreću. Neke teme i pitanja koja ste ovdje pokrenuli a koja idu u pravcu da zaustavimo i onemogućimo klađenje maloljetnika mislim da treba da tretira ovaj drugi zakon, a ne Zakon o pranju novca i finansiranju terorizma, jer teško me neko može uvjeriti da će neko dijete sa uplatom od 20 eura ili 25 evra biti dio nekakve terorističke akcije ili pranja novca. Takođe, veoma je problematično što nije došlo do organizovane javne rasprave i mislim da smo na toj javnoj raspravi koja se nije organizovala mogli dobiti odgovore i od ovih priređivača igara na sreću, a i zainteresovane javnosti.

Pošto sam ja bio prošle godine zajedno sa kolegama iz parlamentarne većine uključen u analizu ovog Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, tada smo se dogovorili da uopšte ne djelujemo amandmanski kako bi se izbjegla bilo kakva projekcija da neko za nekoga lobira, ali i tad smo ukazivali da će biti problem oporezivanje dobitaka na igre na sreću i evo sad zainteresujete se kod vaših kolega iz Ministarstva finansija da vidite kakav je nastao haos između igranja nadležnosti i nenadležnosti ko treba da oporezuje, koliko je država prihodovala od toga i koji su benefiti toga. Ja mislim da ćemo mi morati brzo da opet donosimo izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica jer se pokazalo potpuno neprimjenjivim. Međutim, mi smo tada saopštili da želimo da se uvede red u oblasti igara na sreću, da Ministarstvo finansija dominantno treba da vodi taj proces i Ministarstvo finansija i treba da preuzme odgovornost. Znači, ono što ćemo, po meni, imati problem jeste neprimjenjivost ove norme, a tiče se uplate do 20 eura iz prostog razloga što mi nemamo administrativne kapacitete da pratimo sve uplate od 20 eura, da utvrđujemo da li imaju veze sa finansiranjem terorizma i pranjem novca, a priređivači igara na sreću takođe nemaju administrativne kapacitete da po ovome sprovode ove odluke, jer kao što piše u članu 18 stav 1 tačka 7 - **mjere poznavanja i praćenja poslovanja klinijeta** obveznik je dužan da sprovodi prilikom uplate uloga u iznosu od 20 eura ili više kod izvršenja jedne ili više povezanih transakcija kad je obveznik priređivača igara na sreću. Znači, meni ne postoji racionalno, logičko ni pravno obrazloženje za uvođenjem, sprovođenjem mjera poznavanja i praćenja poslovanja klijenta. Znači, priređivači igara na sreću postaju kao neka vrsta ANB ekspoziture koja treba da prati navike onoga koji će da sa 20 eura uplati tiket. Što se mene tiče mogu da zatvore sve kladionice, ja nisam uplatio euro ni na utakmice, ni na trke pasa, ni na ne znam bilo koju vrstu online klađenja. Šta ovdje postao je problem, kolega Šaranoviću? Problem postaje što će ljudi nakon primjene ovog zakona koji planiraju da uplate 20 eura početi da izbjegavaju privređivači igara na sreću zato što im se više isplati da na crnom tržištu gdje se organizuju on line klađenja uplaćuju sredstva izbjegavaju obaveze i priređivači igara na sreću i oni i na taj način se pumpaju pozicije onih koji u ovom trenutku žele da preuzmu primat u oblasti igara na sreću. Mislim da će biti izazov i za vas i za čitavo drštvo kad budemo krenuli u obračun sa nelegalnim klađenjima, odnosno nelegalnim privređivanjem igara na sreću

koje, na žalost, cveta u Crnoj Gori, cveta i na Balkanu. Ovdje svi dovode u kontekst ovo sa direktivama Evropske unije. Vi ste dali jedno tumačenje sad ću da vam dam drugo tumačenje da ova predmetna izjava od ovih 20 eura direktno stupa od Direktive Evropske unije 2015/849 o sprečavanju upotrebe finansijskog sistema za pranje novca ili finansiranje terorizma koja propisuje minimalne standarde u vezi sa pragovima za sprovođenje mjera dubinske analize klijenata i njihovog poslovanja. Ovi pragovi ne mogu biti proizvoljno mijenjani na nacionalnom nivou bez prethodnog usklađivanja sa Direktivom i odgovarajućim propisima na nivou Evropske unije. Evo to je ova Direktiva 2015/849. Vi tvrdite da mi možemo to da radimo, pozivajući se na drugu direktivu i nemam namjeru ovdje da vodim sa vama mačevanje direktivama samo želim da ukažem da je ovo direktiva koja je primjenjiva u Evropskoj uniji gdje je prag njihovog poslovanja do 2.000 eura, a ista je uporedna praksa i u državama u regionu. Vi ste saopštili analizu da je samo 7% je uplata preko 20 eura je li tako, tako sam shvatio, 7% uplata. Dobro bi bilo da smo tu analizu imali u prethodnom periodu, ali ako je samo 7% onda mislim da mi treba da tražimo mehanizme da vidimo gdje nestaje ovih 93% jer je to mnogo opasnije u odnosu na ovih 7%. Zato je trebalo da vidimo tu analizu jer iz prostog razloga ako je tačno da ova industrija priređivanje igara na sreću u budžet godišnje sliva 50 miliona eura, da li mi imamo analizu da li će se povećati ovih 50 miliona eura ili će oni biti smanjeni. Ako je 7% dakle 131 milion od uplata koliko je onda 93%. Je li tako? Znači mislim da je ovaj zakon trebalo raditi na način da ne ide u pravcu usklađivanja sa Zakonom o igrama na sreću i mislim da je bilo neophodno da neke norme o kojima ste vi ovdje govorili koje u potpunosti podržavam prvenstveno koje se odnose na maloljetnike reguliše Zakon o igrama na sreću, a ne Zakon o finansiranju terorizma. Razumijem ja vas bezbjednosni podaci, Sokta i sve ono što predstavlja realnu opasnost za državu, a to je pranje novca organizovanih kriminal i korupcija dotiču i ovu oblast privređivanja. Smatram da mi u ovom trenutku nemamo dovoljno kapaciteta da možemo realizovati ovaj zakon kroz praćenja koja se odnose na uplate jer izmjenom člana 66 se za priređivače igara na sreću uvodi obaveza izvještavanja ovlašćenog lica za svaku transakciju u iznosu od 2.000 evra ili više bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana izvršenja transakcije pritom ne ograničavajući ovu obavezu na gotovinske transakcije već se ista odnosi na bezgotovinske transakcije što će predstavljati i novo značajno administrativno opterećenje ne samo za priređivače igara na sreću kome nije toliko ni bitno, ali će predstavljati opterećenje za sektor koji treba da se bori protiv pranja novca i finansiranja terorizma. Zamislite kad krenu ovi izvještaji da stižu svaka tri dana iz svih kladionica u Crnoj Gori. Ko će to da obrađuje? Ko će to da isprati? Ko će to da izanalizira? Ko će to da utvrdi do nivoa stepena osnovane sumnje da su ta sredstva korištena kroz igre na sreću kao pranje novca ili finansiranjem terorizma. Mi nemamo te kapacitete, nama finansijske istrage za mnogo ozbiljnije slučajeve korupcije traju godinama, godinama i nikako da se završe ili se završavaju oslobađajućim pravosnažnim presudama kao što je u slučaju privatizacije Telekomu ili se dešava da nikad ne počnu suđenje i upadamo u lavirint finansijskih vještaka i tumačenja moglo je da bude, ali nije bilo ili bilo je a moglo je da ne bude. E, zato i smatram da, imajući iskustvo iz prethodnog perioda, bi dobro bilo da vidimo kakva će biti implementacija ovog zakona u praksi, da kroz razgovor sa Ministarstvom finansija koje je tad dalo vama mišljenje da bi trebalo ovaj prag povećati sa 20 na 50 evra ipak nađemo neki kompromis jer kolega Šaranoviću ipak mi se čini da će sprovođenje ovog zakona više biti u nadležnosti Ministarstva finansija nego Ministarstva unutrašnjih poslova, a vi ćete snositi odgovornost ako ne bude mogao da se sprovede. Mi sad imamo stav Ministarstva finansija, odnosno mišljenje da se ovaj prag podigne na 50 evra. Vi ste dali mišljenje da treba na 20 evra, priređivači kažu da treba ostane kao u Evropskoj uniji 2.000 evra i imajući u vidu naše administrativne kapacitete za realizaciju i sprovođenje ovoga zakona praćenje procesa sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma bojim se da ćemo završiti isto kao sa Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica koji ćemo, po mom mišljenju morati vrlo brzo da mijenjamo jer je u ovom dijelu potpuno nesprovodiv. Žao mi je što nije ovdje neko iz Ministarstva finansija da povedemo raspravu u tom dijelu koji je veoma problematičan jer Crna Gora gubi ozbiljne milione zbog nesprovodivosti ovog zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 12:51:29)

Hvala, kolega Kneževiću.  
Izvolite, ministre.

DANILO ŠARANOVIĆ (28.02.25 12:51:40)

Samo par komentara i pojašnjenja. Prvo svjedočio sam ja kao i građani Crne Gore jednog interesantnoj na decenijski na činjenicama utemeljenoj raspravi koju ste vodili prije ove tačke dnevnog reda, a tiče se upravo Agencije za nacionalnu bezbjednost. Mislim da u toj raspravi po ko zna koji put je u Crnoj Gori pojašnjeno kome, čemu i za šta su služile institucije u Crnoj Gori u prethodnom periodu, a naročito one

koje dolaze iz sektora bezbjednosti. Kažete da postoje određeni rizici oko praćenja zloupotrebe i tome slično. Evo jedna stvar iz prethodnog perioda dok sam bio poslanik bio sam i naravno dugogorišnji član Odbora za sprečavanje korupcije. Svi mi koji imamo status javnog funkcionera prilikom podnošenja onih izvještaja o prihodima i imovini imali smo u onom obrascu mogućnost da damo ili ne damo uvid u bankovne račune, je li tačno. E sad, ako damo uvid u bankovne račune, odnosno ako ne damo uvid u bankovne račune šaljemo jednu suptilnu političku poruku da kao javni funkcioneri nešto krijemo od javnosti. To je bila jedna opcija. Druga opcija koju smo imali jeste da damo saglasnost na uvide bankarske račune i za deset godina koliko sam bio javni funkcioner uvijek sam to davao. Na taj način ono i onakvoj Agenciji za sprečavanje korupcije koja nije vidjela nekakve milionski vrijedne satove bivših državnih najviših državnih funkcionera vidjela je peglu Danila Šaranovića od 50 eura koju sam preko kartice kupovao na tri rate. Znate šta sam radio u tom segmentu u takvim institucijama koje nijesu služile da rade svoj posao u interesu javnom već u interesu organizovanog kriminala? Davao sam na taj način da ne bi rekao da Danilo Šaranović nešto krije time što ne daje saglasnost uvid u bankarske račune tim i takvim kriminalizovanim institucijama dao sam mogućnost ne samo da kontrolišu da li prihode koje ostvarujem kao javni funkcioner ostvarajem u skladu sa zakonom nego je bilo ko tamo mogao da provjerava kako trošim zakonito stečeni novac. Imajući u vidu da smo svi u prethodnih nekoliko godina i prešli na maltene bezgotovinsko plaćanje mogao je neko da tako i prati vaše navike u ponašanju gdje se krećete kada sa kim u koje vrijeme itd. Zaista ozbiljno vjerujem da je takvo vrijeme iza nas i vjerujem da uvođenje reda konačno je nešto što će biti možda naše najveće nasleđe, a što će zaista biti u javnom interesu. Kada su u pitanju napravili ste poređenje sa bezgotovinskim plaćanjem. Dakle, bezgotovinska plaćanja su u suštini taj novac je već prošao određenu kontrolu koji se nalazi u bankama, da biste nešto bezgotovinski platili morate to da imate na računu u banci, a sektori za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma u bankama su već utvrdili porijeklo, odnosno zakonitost sticanja takvog novca tako da je taj novac već prošao određenu kontrolu za razliku od one gotovine sa kojom uđete u kladionicu. Tako da je to suštinska razlika.

Druga stvar, ovdje neće biti velike, da kažem, potrebe i zahtjeva u smislu podizanja administrativnih kapaciteta javnog sektora, ali ni samih privređivača igara na sreću. Biće dovoljno samo da pribave elektronske čitače za lične karte i to će prosto biti jedan vrlo, da kažem, jednostavan proces kada je u pitanju registracija samih igrača koji će uplaćivati preko 20 eura. Ponavljam još jednom, dakle, svaka zemlja ima svoju nacionalnu procjenu pranja novca i finansiranje terorizma. Ako imamo mi sa druge strane i procjenu opasnosti i od teškog i organizovanog kriminala opet ponavljam, žao mi je što možda nijesmo u obrazloženju ovog zakona dodali i onaj dio iz javne verzije SOKTA koja tretira ovu oblast. Mislim da bi određeni predlozi bili mnogo jasniji i poslanicima, ali i generalno javnosti. Opet ponavljam nemamo pravo na bilo kakvu subjektivnost na donošenje ovakvih odluka, tu smo da čujemo se argumente, ali želim i da pojasnim zbog čega nije bilo javne raspreve. Dakle, Ministarstvo unutrašnjih poslova je od formiranja ove vlade među šampionima, ako ne i šampion u ispunjavanju obaveza iz programa pristupa i reformske agende. Imamo 100% realizacije strategijskog okvira 78% realizacije normativnog okvira, a tih 22% nijesmo ispunili samo zato što neko drugi nije uradio svoj posao ko je izvan Crne Gore. Vidjeli ste Zakon o oružju na kojem smo radili mjesecima unazad na koje Ministarstvo unutrašnjih poslova u prethodnom periodu nije radilo, da smo zakon stavili na javnu raspravu, da je 30 dana bio u javnoj raspravi imajući u vidu da je neophodnost što je moguće skorijeg zatvaranja pregovaračkog poglavlja 4 bila neophodnost svih nas da što je moguće prije stvorimo pretpostavke za usvajanje izmjena i dopuna Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Opet ponavljam, ova oblast ako pričamo o igrama na sreću nema nikakve veze sa terorizmom već ima veze sa time što na bazi podataka kojima raspolažu određene institucije u Crnoj Gori ova oblast se prepoznaje kao rizična sa aspekta pranja novca i ukoliko na ovaj način ćemo kontrolisati opet ponavljam svega 7% uplata mislim da na taj način ne uvodimo bilo kakve administrativne barijere već će uz čitače elektronskih ličnih karata taj proces se završavati maltene nekoliko sekundi. Koristim priliku još jednom kad smo već kod ličnih karata da pozovem sve građane Crne Gore da što je moguće prije se u svojim gradovima obrate filijalama Ministarstva unutrašnjih poslova i što je moguće prije pokrenu proceduru za izdavanje treće generacije biometrijske, odnosno elektronske lične karte kako bi mogli već od 1. aprila da koriste sve pogodnosti tog naprednog dokumenta. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 12:59:15)

Hvala, ministre.

Imate pravo na odgovor na komentar.

MILAN KNEŽEVIĆ (28.02.25 12:59:23)

Kolega Šaranoviću,

Ja sam kao poslanik sa najdužim stažom u ovoj sali u ovom trenutku kolega Mandić tek treba da se pridruži onda on po stažu je jedino stariji od mene. Od samog početka svog poslaničkog mandata te 2009. godine davao saglasnost za pristup mojem bankovnim računima. Ta saglasnost postoji do dana današnjeg čak i u onom, da ga nazovem, inkriminisanoj periodu tzv. Državnog udara kada su putovanja kolege Mandića i mene u Moskvu označavali kao teroristički čin. Ja sam sve vrijeme koristio kreditnu karticu. Plaćao sam neke knjige, plaćali smo ručkove, večere i ne znam šta i Agencija za sprečavanje korupcije ili tada Komisija za praćenje konflikta interesa je u svakom trenutku imala mogućnost da vidi šta smo mi to tamo radili. Vidite kako je to bila jedna organizovana kriminalna grupa koja je svuda ostavljala tragove. Čak sam i na suđenju donio sve to što sam pokupovao u Moskvi u tom inkriminušućem periodu od nekih lupam knjiga do nekih kapa i garderobe kako bih im pokazao kako smo mi djelovali kao udružena kriminalna grupa. E sad ne mislim da kolege koji ne daju saglasnost u uvid računa ostavljaju bilo kakvu sumnju da rade nešto nezakonito ili netransparentno. Imajući u vidu ko nam je do skora bio direktor ASK-a smatram da je repertoar zlopotreba bio toliki i nastavljen je da se sprovodi kad je ova gospođa Perović bila u onom kućnom pritvoru da više niko nema dilemu da je to bila jedna od ekspozitura bivšeg režima u obračunu sa političkim protivnicima koja recimo nije vidjela sat, nije vidjela dosta toga što ima familija Đukanović, ali ne samo familija Đukanović da ne bude da smo nešto opsesivno vezani da napadamo familiju Đukanović. Posle svih ovih godina dolazimo do toga da je Milo Đukanović izgleda samo prekršio zakon u tome što je imao prekoračenje na onoj VIP kartici Atlas banke.

Ono što želim da kažem crnogorskoj javnosti i što je bila intencija moje današnje diskusije jeste da imam strah da ovaj zakon neće biti moguće sprovesti, kao što smo imali problem da Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica. Evo tu mi je svjedok i kolega Čarapić kada smo na kolegijumu odlučili da više ne podnosimo ni amandmane niti da učestvujemo u bilo čemu što može da otvori sumnju da ovdje neko za nekoga lobira. Ponavljam još jednom moj strah je nesprovodivost, forsiranje, odnosno otvaranje mogućnosti za dodatno nelegalno on line klađenje, nemogućnost da se prate te uplate poslovne navike klijenata, ali što je najveći problem nedostatak administrativnih kapaciteta koji može da realizuje ovaj zakon. Ponavljam još jednom sve mi se čini da je ovo išlo u pravcu usklađivanja sa Zakonom o igrama na sreću nego u pravcu onoga što treba da bude osnovna intencija tj. sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma. Zahvaljujem. Izvinite, na prekoračenju.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:03:24)

Hvala, kolega Kneževiću.  
Sada riječ ima kolega Čarapić.  
Izvolite, kolega Čarapiću.

VASILJE ČARAPIĆ (28.02.25 13:03:42)

Hvala, potpresjedniče,  
Hvala kolegama na razumjevanju što su mi ustupili red da imam izlaganje.

Prije nego što krenem da obrazlažem svoje izlaganje i zakon koji smo dobili danas, podsjetio bih javnost na određene poslanike koji su možda nezvanevi, možda sa lošom namjerom pokušali da, a u prethodnom periodu kriminalizuju tehnologiju blokčejn i kripto imovinu jer im je to bila potrebno za jednokratnu političku korist.

Koristeći naravno slabo razumjevanje ove materije od strane naših građana. Ja sam potpuno svjestan da naši naši građani koji ovako nijesu upoznati sa ovom tehnologijom ili možda nijesu toliko digitalno pismeni da prate najnovije tehnologije. Možda i ne znaju puno o ovome, ali su imali u prethodnom periodu pokušaj ljudi koji su ovu materiju koja je jedna inovacija na svetskom tržištu pokušali da kriminalizuju i bace ljagu na to. Upravo zbog tog što je gospodin Spajić i što su Pokret Evropa sad prvi to najavili kao neku legitimnu politiku ka kojoj bi Crna Gora trebala da se okrene. Sada godinu dana nakon toga, mi imamo situaciju da globalni trendovi takvi, da najrazvijenije zemlje upravo pokušavaju da regulišu oblast kripto imovine i blokčejn tehnologije i da od svojih država naprave jedno tržište, gdje će se moći sprovoditi ova nova tehnologija. Utrkuju se na globalnom nivou ko će biti što prijemučiviji, a da se ova tehnologija razvija.

Dakle, vrijeme je pokazalo da ono što je negdje Pokret Evropa sad zalagao i u svojoj predizbornoj kampanji kao mogućnost za Crnu Goru. Upravo je to globalni trend koji sada prati najrazvijenije zemlje i to me raduje. To potvrđuje negdje i našu viziju da upravo treba Crna Gora da se pozicionira ka ovom tržištu.

Sad se fokusiram na sami Zakon o sprečavanju pranju novca i finansiranja terorizma. Upravo glavne i ključne izmjene ovoga zakona se odnose na regulaciju kripto imovine. To je po prvi put da se u našem

sistemu kripto imovina reguliše na ovakav način. Ovo se radi kroz implementovanje više EU direktiva, a djelimično se imlementuje i najznačajnija direktiva koja se odnosi na kripto imovinu, to je takozvana MICA dirktiva.

Smatram da smo kreiranjem ovih jasnih regulativnih okvira, kao država pokazali da ozbiljno svatamo potencijal ove tehnologije i potencijal koji donosi kripto imovina, ali i potrebu da se ta oblast u našem zakonodavstvu reguliše, kako ne bismo imali više špekulacija, kao što smo ih imali u prethodnom periodu.

Što se tiče samih rešenja, moram da naglasim, da uvođenjem registar pružalaca sa kripto imovinom, zanči da Crna Gora postavlja visoke standarde transparentnosti i odgovornosti, čime se samo jača poverenje u ovu oblast.

Pružiocima usluga moraju ispuniti stroge kriterijume, uključujući dokaze o ugledu, pa i poštovanje zakonskih obaveza, što doprinosi stvaranju sigurnom poslovnom okruženju. Dakle, mi otvaramo vrata samo respektabilnim investitorima u ovu oblast i onim dobrim ljudima koji žele da iskoriste pune potencijale ove tehnologije, za koju slobodno mogu da kažemo da predstavlja tehnologiju budućnosti.

Onim špekulantima koji su prisutni na ovom tržištu, Crna Gora uvodi velike administrativne barijere i povećanje transparentnosti upravo preveniramo da se vrše zloupotrebe kada je u pitanju kripto imovina. Ovaj zakon takođe precizno definiše usluge povezane sa kripto imovinom, uspostavlja pravila, poštovanje najvećih standarda, a koje trenutno imamo u Evropi, a slobodno možemo reći u svijetu jer je Evropska unija upravo i neka predvodnica kada je u pitanju regulacija kripto imovine. Kroz obaveze prikupljanje podataka o transakcijama i provjere ugleda pružalaca usluga pokazujemo posvećenost u borbi protiv pranja novca i finansiranjem terorizma, čime dodatno jačamo svoju poziciju, kao jedan siguran destinacija za ulaganja i neko ko se više nikada neće naći na sivoj listi Manivala.

Plan Vlade je da regulacijom tržišta kripto valute, odnosno kripto imovine privuče investitore, pozicionira Crnu Goru kao regionalnog lidera u prihvatanju implementaciji novih tehnologija. Jako je pozitivan signal, taj što je uravo negdje i prvi korak ka tome koraku što se odnosi na sprečavanje i pranje novca i finansiranje turizma, to je podizanje onih standarda transparentnosti, a koji će od nas napraviti osim tržišta i destinacije za ta ulaganja, jedno sigurno tržište i jednu sigurnu destinaciju za ta ulaganja. Ovim se i negdje pozicioniramo kao jedan ozbiljan igrač koji želi da iskoristi sve mogućnosti inovacije, koji postoje u svijetu kripto imovine. Šaljemo jasnu poruku da smo ozbiljan pouzdan partner u ovom dinamičnom sektoru.

Što se tiče našeg EU puta, ovdje bih naglasio da u kontekstu naših evropskih integracija, izmjenom ovog zakona su usklađene sa više direktiva, te da ćemo usvajanjem ovog zakona, izmjena ovog zakona ispuniti jedno od poslednjih mjerila iz pregovaračkog poglavlja četiri sloboda kretanja kapitala. To znači da ćemo jako brzo biti u prilici da zatvorimo još jedno pregovaračko poglavlje i nastavimo sa poslom koji smo jako uspješno započeli u prošloj godini. S tim u vezi, želim da zahvalim svima u ministarstvu i u Vladi koji su radili o izmjenama ovog zakona i time su još jednom pokazali da su na visini zadatka, kad je u pitanju naša EU agenda.

Konkretno Pokret Evropa sad je iskoristio to da se u proceduri našao ovaj zakon, da predamo dva amandmana ovog zakona koji se odnose na nešto što je preporuka Manivala i FATF-a, a odnose se na poslovanje u slobodnim zonama. Dakle, naš amandman, predlog našeg amandmana je takav da je mi predložimo da se obaveznici Zakona o sprečavanju, pranju novca i finansiranju turizma budu i osnivači korisnici i operateri slobodnih zona.

Što je jako bitno imajući u vidu, kontekst Crne Gore po kojima je upravo slobodne zone jedan od segmenata djelatnosti biznisa koji je okarakterisan kao visokorizičan, zbog šverca cigareta koji su na žalost danas naša realnost.

Dakle, proširujemo krug ovog obaveznika zakona i na korisnike operateri i osnivači slobodnih zona i tim ispunjavamo jednu od preporuku Manivala koja je trebala da se imlementuje zajedno sa izmjenama Zakona o slobodnim zonama. Međutim, ovim pokazujemo da smo spremni da i prije izmjena tog zakona učinimo ovaj korak i samim tim pošaljemo snažnu poruku da pratimo sve ono što su izvještaji Manivala, da negdje ne čekamo da se imlementuju one neophodne reforme.

U suštini ovim amandmanom se uspostavlja pravna osnova za obavezu nadzora nad svim subjektima koji posluju u slobodnim zonama, a ovo će uključivati posredno i špeditere i agente koji pružaju usluge korisnicima, odnosno operaterima unutar slobodnih zona, čime se povećava transparentnost vlasništva i finansijskih transakcija.

Cilj je da se onemogućiti korišćenje slobodnih zona za prikrivanje ilegalnih finansijskih tokova, olakša identifikacija kranjih vlasnika i spriječi zloupotrebe u vezi sa fiktivnim poslovima, manipulacijama trgovinskim fakturama.

U suštini smatram da ovo nije naivna izmjena i ako je jedan mali amandman, budući da sam siguran da će ova promjena zakona da ozazove pravi zemljotres kada je u pitanju djelovanje unutar slobodnih zona i napravi malu revoluciju kada je u pitanju dosadašnje praćenje djelatnosti u ovom segmentu, što je upravo i naš cilj na svim poljima, bili to kripto imovina, bilo to igre na sreću, bilo to drugi segmenti na koje se odnosi Zakon o sprčavanju pranju novca i finansiranju terorizma. Crna Gora je spremna da uradi ono što je do nje,



da kroz preventivne djelovanje spriječi pojavu kriminaliteta. Nije samo obračun sa kriminalom slanje ljudi u zatvor, već je dio te borbe prevencija, a najbolja prevencija je ona koja se sprovodi kroz povećanje potreba trstransparentnosti, čime se u značajnoj mjeri otežava nelegalno djelovanje, a i samim tim ćemo nadam se dovesti do toga da taj koji želi da obavlja krivičnu djelatnost ima tu namjeru i svatiti da Crna Gora više nije ta destinacija koja je pogodno tlo za taj dio, nego će možda poći negdje drugo, što je i za nas, ja bih rekao uspjeh da smanjimo pojavne oblike svih kriminaliteta unutar naše zemlje. Na kraju dana najviše smo odgovorni mi prema našim građanima da imamo sigurnu državu i sigurno okruženje, za njih i za njihovu djecu.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:13:23)

Hvala, kolega Čarapiću.  
Sada riječ ima Velimir Đoković.  
Izvolite, gospodine Đokoviću.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (28.02.25 13:13:33)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Uvaženi ministre, dame i gospodo poslanici, uvaženi građani koji pratite današnji naš rad,

Već su dosta prethodnici iznijeli vezano za ovu temu o kojoj danas raspravljamo. Svakako se i ja slažem da se radi o veoma važnoj temi, o veoma važnom materijalu i Predlogu zakona o kojem raspravljamo danas, i to važna dva segmenta kako je to maloprije ministar podijelio i na oblast finansiranja terorizma i na oblast pranja novca. Obadviije teme su veoma aktuelne, u današnjem vremenu, čini mi se, aktuelnije nego ikad. Nekada smo imali priliku da određena teroristička djela vidimo samo na nekim dalekim destinacijama i da se putem sredstava informisanja o tome informišemo, ali danas vidimo da su takva na žalost djelovanja i prisutna i u našem regionu i u nekim zemljama relativno blizu Crne Gore.

Takođe, podsjećam da je i ovaj drugi segment tačke vezan za oblast pranja novca veoma važan i kao što su i kolege pomenule, kolega Knežević posebno. Upravo smo u periodu 2016.godine imali priliku da vidimo kako se određeni državni organi, određeni državni funkcioneri u tom vremenu, zloupotrebljavajući svoje funkcije, a bez ikakvog osnova optužujući tadašnji Demokratski front i čelnike Demokratskog fronta željeli da nas prikažu kao teroriste i kao one ljude koji su skloni upravo takvim radnjama, vidjeli smo optužnica u dijelu pranja novca kako je završila, a takođe vidjeli smo kako je završila i kompletna ta priča o državnom udaru, najprije kroz onaj prenos kroz koji su građani mogli da se uvjere u besmisao toga i lažne optužbe koje su razbijene u paramparčad.

Takođe, vezano za ovu temu pomenuo bih moje izlaganje i drugih kolega, kada smo skoro imali Izvještaj o radu Agencije za sprječavanje korupcije. Kada je takođe ukazano na činjenicu da nečiji satovi ili milionska imovina nijesu viđeni dok su recimo direktori škola članovi školskih odbora, izbornih komisija dužni da prijavljuju i najmanju svoju transakciju i najmanja svoja primanja i određene izmjene svojih primanja. Na taj način se pokazivalo u Crnoj Gori u prethodnom periodu kako postoje zaštićeni pojedinci kojima je sve dopustivo, a sa druge strane fingiralo se poštovanje zakona i sprovedene su određene kaznene mjere prema odbornicima ili kao što rekoh direktorima škola ili članovima školskih odbora koji su nekad zaboravili da prijave određene svoja primanja. Kada pričamo o sprječavanju pranja novca, volio bih da podsjetim i na činjenje u prethodnom periodu i u prethodnim decenijama, kada su sponzorstvo o određenim političkim parijama koja su bila u iznosima od po više desetina hiljada eura uplaćivana u jednom danu, uplaćivana u jednom satu i uplaćivana u jednoj istoj filijali banke, što dovoljno govori o transparentnosti, odnosno o netransparentnosti i kontrolama koje tada nijesu vršene.

Kao što je rekao i uvaženi ministar o ovoj tački o kojoj danas raspravljamo, važno je za Poglavlje 4. a kako ova parlamentarna većina teži i ubrzano radi ka zatvaranju svih poglavlja, svakako i podrška i u tom pravcu.

Drago mi je da je i uvaženi ministar u svojoj diskusiji detaljnije obrazložio ova sporna pitanja, odnosno nedoumice vezano za kontrolu iznosa uplata kladioničara o tome koliki je taj opseg o tome koliki su to iznosi. Pošto se na Odboru za ekonomiju i budžet i finansije o tome vodila zaista ovako iscrpna rasprava. Na toj sjednici Odbora prisustvovala je vaša saradnica gospođa Mijović i trudila se i čini mi se dala određene odgovore, a vi ste to danas detaljnije obrazložili i pojasnili svim poslanicima. Svakako kao što je navedeno u diskusiji prije moje, vama i vašim saradnicima i svima nama kao i parlamentarnoj većini jeste da sprovedemo sve ovo što izglasamo i da na taj način pružimo dodatnu bezbjednost našim građanima.

Takođe, vi ste već to obrzaložili, iznosi od 20 eura, koji se kontrolišu u nekim zemljama su dvije hiljade u plusu, jednostavno do tu standradi u tim zemljama i procjene njihovih nadležnih organa.

Evo upravo je kolega Čarapić pomenuo i ovaj dio i segment koji se tiče ulaganja u kripto valute, svijet kripto valuta je već prisutan u Crnoj Gori i zaista mislim da i njega treba uređivati detaljno i mislim da je i ovo što danas radimo i o čemu pričamo doprinos tome.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:19:25)

Hvala, kolega Đokoviću.

Sada riječ ima Boris Bogdanović, neka se pripremi zadnji prijavljeni diskutant za danas Momčilo Leković.

Izvolite, kolega Bogdanoviću.

BORIS BOGDANOVIĆ (28.02.25 13:19:38)

Zahvalujem, potpredsjedniče Camaj.

Uvaženi ministre, poštovana Skupštino, poštovani građani Crne Gore.

Danas raspravljamo o Predlogu zakona čiji je predlagač Vlada Crne Gore, autor Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore, ali danas raspravljamo i o sudaru dvije Crne Gore. Jedna koja je trpjela, koja je čekala, jedna koja je ćutala, druga koja je progonila, koja je prijetila i koja je vladala strahom, ali danas vidimo da oni koji su vladali strahom se samo boje. Jer, pored građana Crne Gore jednog malog broja građana Crne Gore koji danas protestuju vidimo i mafiju na ulicama, ali ovoga puta ne da prijetite, ne da reketiraju, ne da likvidiraju nego da protestuju. Danas gledamo u Crnoj Gori ono što svijet nikada vidio nije, da mafija na ulicama traži ostavku ministra unutrašnjih poslova Crne Gore i potpredsjednika Vlade Crne Gore. Znete li zašto? Zato što je po prvi put, uvažene kolege, mafija slabija od države. I hajde da vidimo ko su ti ljudi, pored onih poštenih ljudi koji danas ulijeću sa ulica, pa da krenemo redom. Aco Mijajlović, neprikosnoveni gospodar svih građevinskih tendera u Crnoj Gori. Lice koje je gradilo poslovne i stambene objekte, a rušilo državu i institucije. Čovjek koji je optužen za izvršenje teških krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije i za šverc cigareta. Čovjek koji u jednom trenutku imao sve i moć, i državu, i institucije, i tužioce i sudije. I šta mu je sutkinja Suzana Mugoša kazala u svojoj sudnici na ročištu? Nećete vjerovati, uvažene kolege, kazala mu je: gospodine Mijajloviću, milion eura kaucije i idi kući milion eura kaucije za milijardera, pa to je isto kao da je izvršiocu teškog krivičnog djela običnom građaninu Crne Gore sa 600 eura mjesečnih prihoda kažete jedan euro kaucije i slobodan si. Tako Aco Mijajlović, zahvaljujući sutkinji Suzani Mugoši, danas se brani sa slobode, slobodno šeta ulicama Podgorice i protestuje i glumi studenta. Zašto? Zato što je nekada komandovao sudijama, sada čeka presudu, zato što je nekada kupovao presude sada ne smiju da mu ih prodaju, ali nije nažalost on jedini, ostavku traži i rođeni brat Nena Kaluđerovića, čovjeka koji je učio Kavčane kako da spaljuju tijela ubijenih građana i državljana Crne Gore, kako da počiste tragove, kako da očiste živote kao da nikada nijesu postojali, čovjeka koji je služio Marku Mirkoviću i Veljku Belivuku, kao vodič kroz cijelu Crnu Goru od Podgorice preko Cetinja, pa sve do Kotora dok su u gepeku vozili otegot Mila Radulovića, gasili su kamere, dizali rampe, sklanjali patrole, uklanjali prepreke i oni danas, gospodine ministre, traže ostavke.

Zašto traže ostavke, poštovani građani Crne Gore? Zato što po prvi put u poslednjih trideset godina mafija nije država, ali nije ni on jedini. Ostavku traži rođeni brat Ljuba Milovića, čovjeka koji nije gradio nadzemlje nego podzemlje, čovjeka na čijem računu smo našli 48 miliona eura i nula centi pošteno zarađenog novca, čovjeka optuženog za izvršenje najtežih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije, čovjeka koji je pobjegao. On danas traži ostavke. Zašto? Zato što mafija više ne piše zakone. Nije, na žalost, ni on jedini. Ostavku traži i pomoćnik bivšeg direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore. Čovjek čiji je tim pretvorio državni organ u privatni servis mafije, čovjek čiji je tim pratio nezakonito prisluškivao, uhodio kako nas predstavnike političkih subjekata, tako i predstavnike civilnog sektora, predstavnike medija, predstavnike crkava i vjerskih zajednica, pa sve do običnog naroda Crne Gore, čovjek čiji je tim osnovao platformu Udar.me, taj sramotni spomenik političkog progona i moralne degradacije. Takvi ljudi danas traže ostavke. Zašto? Zato što institucije više ne služe za progon, ne služe za prisluškivanje, ne služe za uhođenje, ne služe za likvidiranje i zato što znaju da dolazi dan kada će se na svako njihovo pitanje odgovarati jednom riječju - zatvor.

Nije ni on jedini. Ostavku traži i Blažo Đukanović, ali i njegov kum. Ljudi koji su s 40 centi uloga zaradili milione eura, ljudi koji su osnivali kompanije i privatne firme s ulogom manjim od kutije šibica zaradili desetine miliona eura, ljudi koji nisu stvarali biznise nego monopole, ljudi koji nisu osvajali tržište nego državu. Traže ostavke ne zato što im je država bitna nego zato što su shvatili da više nije njihova, da nije njihovo privatno carstvo i njihova privatna prćija. Ostavku traže zato što je po prvi put u istoriji Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije preko 70 policajaca dobilo otkaze ne zbog greške, ne zbog propusta, ne zbog slučajnosti

nego zbog opasne prakse, zbog komunikacije s visokorizičnim članovima kriminalnih organizacija, zbog saradnje s mafijom, zbog znački koje su radile za mafiju. Ostavku traže oni koji su umislili u jednom trenutku da je njihovo ime važnije od zakona, da je država za njih igračka. Kada je pala jedna od njih, tada su shvatili da igara i igrice više nema. Tako je otkaz dobila i supruga Veselina Veljovića, lica optuženog za izvršenje najtežih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije, lice koje je optuženo za članstvo u kriminalnim organizacijama, za pranje novca, za zloupotrebu službenog položaja, za dva krivična djela krijumčarenja.

Ostavku traže zato što je po prvi put u istoriji Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore neko pitao kako jedan policijski službenik s 700 eura mjesečnih prihoda vozi automobil od 70.000 eura, kako grade vile s platom običnog državnog službenika, kako to rastu bogatstva brže od istraga. Kada im protresete imovinu, kada im stavite lisice, eto njih na ulici, ali ovog puta ne da hapse nego da plaćući mole. Ostavku traže, gospodo, zato što znaju da je u toku na stotine provjera protiv policijskih i drugih državnih službenika koji primaju platu od države, a rade protiv nje, zato što znaju da je došao dan kada vođe kriminalnih organizacija ne odlučuju ko će dobiti značku, a ko ne, ko je u Crnoj Gori zakon, a ko meta.

Ostavku traže zato što je na čelu Uprave policije došao pošten, častan čovjek, profesionalac, čovjek koga ne može da pozove Ljubo Milović ni Nebojša Bugarin ni šef kavačkog klana ni šef škaljarskog klana, a bogami ni Milo Đukanović ni Blažo Đukanović niti bilo ko drugi sličan njemu. Nema više dogovora u četiri zida. Nema više, gospodo, "riješених slučajeva". Nema više telefonskih poziva koje brišu optužnice jer je na čelu Uprave policije došao čovjek čije ime nije važnije od zakona. Na čelo Uprave policije je došao čovjek koji ne priznaje autoritet kriminala. Ostavku traže, da vam pojednostavim u samoj jednoj rečenici, i u tome je kvaka, zato imamo ljude na ulicama ove koje sam pomenuo, druge neću komentarisati, zato što znaju da su došli dani velikog čišćenja. Svaki ugao Uprave policije, svaki ćošak Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore, svaka kancelarija, svaki kabinet, svaki korumpirani službenik, svaki glas mafije biće iskorijenjen i počišćen iz javne administracije i državne uprave. Mogu da kukaju, mogu da mole, mogu i da prijete, na to smo svakako navikli, ali kada padnu prve optužnice, kada padnu prve presude, kada ti moćnici shvate koliko su slabi, a koliko je država jaka tada, gospodo, ne pomažu ni suze, ni milioni, ni avioni, ni drugovi, a bogami ni kumovi. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:30:12)

Hvala, kolega Bogdanoviću.

Sada riječ ima Momčilo Leković. Izvolite, gospodine Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (28.02.25 13:30:19)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Camaj.

Uvaženi ministre, drago mi je, prije svega, što ste vi danas ovdje, drago mi je što niste posustali, što ste ostali dosledni i što ste izdržali pritisak koji sigurno u proteklom periodu nije bio mali. Drago mi je što se niste povukli pred onima koji bi danas upravo tu na vašem mjestu gdje vi sjedite rado željeli da vide Ivana Brajovića, pa možda i Veselina Veljovića, Zorana Lazovića i brojne one druge ljude koje su kontrolisali kriminalci, bilo iz škaljarskog, kavačkog ili nekog trećeg klana. To je, po meni, takođe, suština. U tome je bila caka u ovom proteklom periodu, što upravo sada žele iz bezbjednosnog sektora uklone poštene, časne i odgovorne ljude koji su krenuli da čiste taj bezbjednosni sektor upravo od onoga zla koje se nakotilo do 2020. godine u tom sektoru i koje je vladalo, na žalost, Crnom Gorom na jedan nedostojan i neadekvatan način.

Drago mi je što niste ispunili želje Mila Đukanovića koji je prvi izašao i tražio odgovornost, tražio vašu ostavku, što niste ispunili želje Aca Mijajlovića, što niste ispunili želje Lazovića, i Zorana, i Petra, što niste ispunili želje, takođe Blaža Đukanovića, Milovog sina, što niste ispunili želju advokatice Ane Đukanović Kolarević, njegove sestre, što niste ispunili želju onog velikog sportiste Veselina Barovića, što niste ispunili želje brojnih drugih navodno nezavisnih analitičara, kolumnista, NVO aktivista i privatnih medija koji su decenijama sve do 2020. godine, a sada vidimo i nakon toga, bile isključivo sluge tog bivšeg starog režima koji je unazadio ovu zemlju, na žalost za dugo godina.

Prvo su pokušali da iskoriste puštanje na slobodu onih pripadnika kriminalnih grupa usled, eto, tog nesretnog zakona i te situacije i neizricanja presuda u roku od tri godine kako bi upravo izazvali bezbjednosne incidente i stvorili tu atmosferu haosa. Međutim, na tome vam odajem priznanje i vama i kompletnoj policiji. Ona je odgovorila onako kako jedino može i kako treba u jednoj uređenoj demokratskoj državi upravo brzim rasvetljavanjem toga i tih zločina, naravno planskim i koordinisanim akcijama, uključujući pretrese koji su se dešavali na više lokacija, ali naravno i hapšenja i zaplijenau oružja i narkotika čime je poslala jasnu poruku da država neće pokleknuti pred kriminalnim klanovima i neće tolerisati ove

stvari, a onda su otišli korak dalje i to je za mene najužasavajuće i to sam više puta istakao u ovih proteklih dva mjeseca. Otišli su na taj korak da jednostavno pokušaju da iskoriste da nam tragičan događaj poput onog na Cetinju kako bi unijeli nemir među društvom, među građane i narušili povjerenje u institucije. Zaista niti jedan političar, niti politički subjekt ne smije sebi da dozvoli da koristi kao sredstvo bilo odbrane bilo napada ovakve situacije i ovakve tragične događaje, ali upravo je to pokazalo poštovani građani Crne Gore ko su oni bili svih ovih 30 godina, šta za njih znači moral, šta za njih znači osjećaj, šta za njih znači pravda, šta za njih znači poštovanje svega onoga što treba da bude dobro u Crnoj Gori. Na žalost, samim tim oni su pokazali svoje pravo lice i dokazali svim građanima Crne Gore ko su oni i građani su dali odgovor i taj odgovor smo vidjeli proteklih dana i nedelja na ulicama. Dakle, vidjeli smo da si i tu više ne okuplja bilo kakav značajan broj građana ili tih navodno studenata, osim naravno članova porodica ovih bil lica i članova porodica ljudi, odnosno porodica koje su vjetrile i oblačile Crnom Gorom do 2020. godine - Lazovića, Đukanovića i svih ostalih.

Naravno, pokušali su da iskoriste sve ove političke pritiske i zahtjeve sa smjenama o bezbjednosnom sektoru kako bi oslabili vašu borbu protiv kriminala, ali i borbu svih onih ljudi koji se trenutno nalaze na pozicijama u bezbjednosnom sektoru, ipak kao što rekoh građani su prepoznali da je ovo jedan komplekstan zaista problem koji se nataložio poslednjih 30 godina u našem društvu i da to zahtijeva jedan aj da kažem sveobuhvatan pristup svih institucija, svih činioca pa i nas ovdje u ovome domu i nas političara iz vlasti, ali i nas političara iz opozicije, odnosno njih iz opozicije kojih danas ovdje nema naravno njihovom krivicom. Pokušali su da iskoriste i medijske napade, koristeći, kao što rekoh, svoja medijska privatna glasila i optužbe za politizaciju kako bi skrenuli pažnju sa svojih nezakonitih aktivnosti i kako bi spriječili ono što je takođe suština i o čemu je govorio opširnije kolega Bogdanović kako bi spriječili čistku u bezbjednosno sektoru. Jer to niko do sada u bezbjednosnom sektoru nije radio i zato panika, zato strah, zato su sada oni vrlo opasni u ovome trenutku. Ali sam siguran da ste i vi svjesni kao što sam i ja svjestan, kao što smo i mi u ovom domu svjesni da se pred njima nećemo povući, da ćemo nastaviti da se borimo, da ćete nastaviti da čistite bezbjednosni sektor sve dok taj sektor ne bude stabilan stub baše države u kojem kriminala apsolutno neće biti.

Što se tiče samog zakonskog rešenja imate naravno i moju podršku, čini mi se i podršku svih ostalih kolega, pozdravljam i ja sam negdje u prošlosti ovdje prošle godine u ovom domu govorio zaista o kladenju i kockanju prije svega naše omladine isticao koliko je to veliki problem, kolio to nanosi štete prije svega omladini i našem društvu i apsolutno podržavam ukoliko će to makar i za jedan posto smanjiti ovaj problem, a siguran sam da će to biti značajnije mnogo više usvajanjem ovog zakona apsolutno ga podržavam, podržavam ga i ovim nekim drugim oblastima, a naravno s obzirom da vi nastavljate da aj da kažem hrčite ovaj naš evropski put, radili ste to i prošle godine usvajanjem ovdje i donošenjem brojnih zakona, a nastavljate to i sa ovim zakonom i prosto mi nemamo alternativu, nemamo imperativlje ulazak u Evropsku uniju i siguran sam da će to ovim tempom ukoliko ovako nastavimo naravno uz podršku građana biti vrlo izvjesno 2028. godine. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:38:42)

Hvala, kolega Lekoviću.  
Izvolite, gospodine ministre.

DANILO ŠARANOVIĆ (28.02.25 13:38:57)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče.

Naravno, kao bivši poslanik uvijek sačekam da se završi rasprava u načelu, da saslušam mišljenja, sugestije, komentare svih sposlanica i poslanika. Želim da zahvalim zaista na podršci ovom zakonskom rešenju, a naročito zbog one oblasti koju su jednako važno kao i mi u Ministarstvu unutrašnjih poslova prepoznali i poslanici koji su učestvovali u diskusiji, dakle i pored uvođenja reda u oblast kripto imovine tako i u oblasti igara na sreću. Posebni ponos kod mene izaziva to, sada kada već imamo nepodijeljenu podršku prisutnih poslanika koja 100% sad već dovodi do usvajanja ovog zakona, a to je da ćemo nakon godina i godina jedne vrlo jalove priče ovima stvoriti preduslove da se konačno stane na kraju kladenju maloljetnika, odnosno da se konačno stane na kraj onim teškim, rekao bih, katastrofalnim posljedicama koja nisu razarala samo omladinu u Crnoj Gori već, prije svega, i cijele porodice, tako da mi je jako drago što ćemo i u toj oblasti konačno iskoračiti.

Hvala svima još jednom.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 13:40:31)

Hvala, gospodine ministre na završnoj riječi.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se kasnije da budemo ovdje oko 15 i 30 časova kada planiramo da nastavimo rad sa glasanjem. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 15:42:19)

Dame i gospodo poslanici,

Prelazimo na glasanje, tehnika je osposobljena, predlažem i pozivam vas da se izjasnite o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Glasao je 51 poslanik, svih 51 za. Sastavni dio Predloga zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, glasajte.

Hvala.

Glasao je 51 poslanik. Svi su za, nije bilo protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike.

Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima (tačka 4). Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasao je 51 poslanik. Svih 51 za, nema protiv i uzdržanih. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Sastavni dio Predloga zakona je 12 amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 52 poslanica. Svih 52 za. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o alternativnim investicionim fondovima.

Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasao je 51 poslanik. Svih 51 za. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su sedam amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasao je 51 poslanik. Svih 51 za. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o otvorenim investicionim fondovima sa javnom ponudom.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Hvala. Glasao je 51 poslanik. Svih 51 za. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto devet amandmana i to: Zakonodavni odbor osam amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona i poslanik Vladislav Bojović jedan amandman koji je povukao iz procedure.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, glasajte.

Glasao je 51 poslanik. Svih 51 za, nema protiv i uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o kreditnim institucijama.

Predlog zakona o finansijskim konglomeratima.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje, glasalo je 50 poslanika, svih 50 za, sastavni dio predloga zakona su dva amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predloga zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 49 poslanika, svih 49 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o finansijskim konglomeratima.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti, odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Stavljam na glasanje Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti.

Molim tehniku da izmijeni redosljed, kako ga ja najavljujem, a ne kako bi oni željeli.

Poništavam glasanje i tražim da stave na glasanje Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

I da ponovim, Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasao je 51 poslanik, svih 51 za, pa objavljujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 11 amandmana, Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje pet amandmana koji su sastavni dio predloga zakona.

Poslanici Amer Smailović, Kenana Strujić-Harbić, Mirsad Nurković, Jasmin Ćorović, Edina Dešić, Admir Adrović, Dražen Petrić i Dragana Vučević, dva amandmana koja su povukli iz procedure.

Poslanik Velimir Đoković jedan amandman koji je povukao iz procedure.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 51 poslanik, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona ovo je važno što ću ja da saopštim. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o boračko-invalidskoj zaštiti, to smo usvojili kolege.

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Da li su kolege iz tehnike spremne da ovo isprate?

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za, pa objavljujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona podnijeto je 7 amandmana i to: Vlada Crne Gore dva amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio predloga zakona.

Poslanici: Vasilije Čarapić i Boris Pejović, tri amandmana, amandman jedan su povukli iz procedure, amandman dva i amandman broj 04-3/25-2/9 su sastavni dio predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izjasnite se, gospodo poslanici i dame poslanice.

Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Predlog zakona o izgradnji objekata.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za, pa objavljujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na predlog zakona podnijeta su 24 amandmana, Zakonodavni odbor 16 amandmana, koji su sastavni dio predloga zakona, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje sedam amandmana, koji su sastavni dio predloga zakona.

Poslanik Velimir Đoković - jedan amandman koji je povukao iz procedure.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 52 poslanika, svi za, niko protiv, niko uzdržan, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za, niko nije bio protiv, niko nije bio uzdržan, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izgradnji objekata.

Predlog zakona o uređenju prostora.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasao je 51 poslanik, svih 51 za, niko nije bio protiv, niko nije bio uzdržan, pa objavljujem da je prihvaćen predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona podnijeto je 35 amandmana, Vlada Crne Gore četiri amandmana, koji su sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor 11 amandmana koji su sastavni dio predloga zakona, Odbor za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje 17 amandmana koji su sastavni dio predloga zakona.

Poslanici: Mirsad Nurković, Amer Smailović, Kenana Strujić-Harbić, Jasmin Ćorović, Edina Dešić i Admir Adrović, jedan amandman koji je sastavni dio predloga zakona.

Poslanik Velimir Đoković - jedan amandman koji je modifikovan i čini sastavni dio Predloga zakona i poslanik Ilir Čapuni, jedan amandman koji je modifikovan i čini sastavni dio predloga zakona.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana, od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite, kolege, glasajte.

Glasalo je 53 poslanika, svih 53 za, nema protiv, nema uzdržanih, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 52 poslanika, svih 52 za. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o uređenju prostora.

Poslednje glasanje, to je glasanje za koje nam je potrebna 2/3 većina. To je zakon koji je veoma važan na putu naših evropskih integracija, pošto mi ovdje u Skupštini Crne Gore imamo mnogo onih koji pričaju o evropskim integracijama i drže predavanje ovoj parlamentarnoj većini da su spremni sve da urade samo da Crna Gora bude što blija Evropskoj uniji evo ga jedan od tih zakona na kojima se mjeri i evropejstvo ove generacije i ovog saziva Skupštine Crne Gore. Zato ćemo sada vidjeti ko je spreman da podrži to, a da ne bude kao u vrijeme režima Mila Đukanovića da retorika zamijeni reforme i da priča o Evropi pokrije organizovani kriminal i korupciju, nego da se sada izjasnimo i da vidimo ko je to za evropske integracije.

Tražite prozivkom da se glasa.

Dajem pauzu od dva minuta da se pripremi skupštinska služba da se glasa prozivkom.

Dame i gospodo, ovo je jedan od najvažnijih izjašnjenja u ovom Parlamentu, gdje će građani Crne Gore da vide ko je bezrezervno za Evropsku uniju i za evropske integracije a ko ima rezervu.

Pošto mnogo puta optužuju djelove ove parlamentarne većine, kako ona nije za Evropsku uniju, evo sada ćemo ići imenom i prezimenom da vidimo ovaj Zakon o svojinskim odnosima koji reguliše položaj građana Evropske unije i ovaj zakon stupa na snagu kada Crna Gora postane dio Evropske unije, da drugi građani Evropske unije mogu da imaju ista svojinska prava u Crnoj Gori kao što imaju u svojim državama. Dakle, jedan najevropskiji zakon i hajmo da se izjasnimo i da vide građani Crne Gore o čemu se radi.

Izvolite, kolegice.

MILENA VUKOVIĆ SEKULOVIĆ (28.02.25 16:06:59)

Boris Pejović, Vasilije Čarapić, Seid Hadžić, Jelena Nedović, Uglješa Urošević, Dražen Petrić, Jovan Subotić, Miodrag Laković, Miloš Pižurica, Darko Dragović, Dane Marković, Tonči Janović, Vladimir Bakrač, Branka Marković, Milan Zečević, Jelenka Andrić, Dragana Vučević, Armen Šehović, Nađa Laković, Gordan Stojović, Andrija Nikolić, Danijel Živković, Nikola Janović, Nermin Abdić, Drita Lolla, Evir Zvrko, Oskar Huter, Aleksandra Vuković Kuč, Ivan Vuković, Jevto Eraković, Abaz Dizdarević, Sonja Milatović, Nikola Milović, Zoja Bojanić Lalović, Nikola Rakočević, Mihailo Anđušić, Aleksandra Despotović, Andrija Mandić, Jelena Božović, Jovan Jole Vučurović, Dejan Đurović, Vaso Obradović, Bojana Pićan, Marko Kovačević, Velimir Đoković, Milica Rondović, Zdenka Popović, Boris Bogdanović, Anđela Vojinović, Albin Ćeman, Momčilo Leković,

Duško Stjepović, Nikola Rovčanin, Amer Smailović, Kenana Strujić Harbić, Admir Adrović, Mirsad Nurković, Edina Dešić, Jasmin Ćorović, Milan Knežević, Vladislav Bojović, Jelena Kljajević, Dragan Bojović, Dritan Abazović, Miloš Konatar, Ana Novaković Đurović, Filip Adžić, Bogdan Božović, Maja Vučelić, Slađana Kaluđerović, Boris Mugoša, Branislav Nenezić, Nikola Zirojević, Nikola Camaj, Artan Čobi, Adrian Vuksanović, Mehmed Zenka, Jevrosima Pejović, Radinka Ćinćur, Vladimir Dobričanin, Ilir Čapuni.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 16:10:12)

Dakle, glasalo je 53 poslanika i moramo da budemo potpuno poštteni prema svim građanima Crne Gore, određeni broj poslanika opozicije ima zabranu učestvovanja u radu, ali svi imaju dozvolu da učestvuju u glasanju takav je Poslovnik Skupštine Crne Gore. Dakle, naš Poslovnik predviđa da svi mogu da prisustvuju glasanju pa su svi mogli da prisustvuju i ovom današnjem glasanju. Naravno, postoje i oni poslanici opozicije kojima nije izrečena mjera zabrane učestvovanja u raspravi, i važno je da to građani Crne Gore vide, ali da ne bi bilo nikakve zabune svaki poslanik ovog parlamenta bila mu izrečena mjera zabrane ili mu ne bila izrečena mjera zabrane ima dozvolu, u skladu sa našim Poslovnikom, da učestvuje u glasanju. Eto to je važno da znate, građani Crne Gore, da ne bi bilo da sada predsjednik Skupštine ili mi koji smo parlamentarna većina smo spriječili tom zabranom učestvovanja u radu bilo kome da učestvuje u glasanju. Dakle, svi su mogli danas da prisustvuju ovom činu i da glasaju onako kako oni žele.

Sada ću dati pauzu od dva minuta da bi tehnika se pripremila. Imamo još dva glasanja sa Prve sjednice vanrednog zasijedanja. Rezultati glasanja, saopštila ih je Milena, ali ću ih ja sada saopštiti.

Dakle, Glasala su 53 poslanika za ovaj zakon. Dvotrećinska većina je 54 poslanika, nedostajao je jedan poslanik da bi obezbijedili dvotrećinsku većinu i u kontekstu ove priče, i hvala vam, kolega Bogdanoviću, u kontekstu ove priče, dakle, ovdje su mogli danas da budu prisutni svi poslanici i oni kojima je izrečena mjera zabrane učestvovanja u raspravi, kao i onima iz opozicije kojima nije izrečena mjera, ne bih volio više da se suočavam sa onim komentarima i neprijatnostima kako postoji neki evropski dio i neki neevropski, a kada dođe do prvog testa da vidimo ko je za Evropu ko nije za Evropu kada postoji konkretna provjera, konkretna matrica da možemo da iskažemo taj stav da onda vidimo ovo što su vidjeli danas svi građani Crne Gore.

Pauza od dva minuta i prelazimo na još dva glasanja. Imamo sa Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini, sjednica koja je bila prva, Agencija za nacionlanu bezbjednost izmjene i dopune, ali samo da se tehnika pripremi.

Kolege, sjedite nemojte se udaljavati odmah ćemo glasati.